

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

2022 42. ročník

5 květen

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien**, je podmíněno covidovou situací, takže pro ně platí aktuální opatření v době konání. Předběžné termíny promítání v letošním roce: 12. 09., 10. 10., 14. 11. a 12. 12. 2022

Pondělí 13. 06. v 19:30 Vila Tugendhat (Německo, 2019, 112 min.)

Režie: Dieter Reifarth; produkce: Reinhard Brundig, Inge Classen, Philipp Goldscheider; scénář: Dieter Reifarth; kamera: Reinhard Eggersdorfer; zvuk: Robin Hoffmann; hrají: Daniela Hammer-Tugendhat, Ruth Guggenheim-Tugendhat, Ernst Tugendhat, Ivo Hammer, Lukas Hammer, Josef Guggenheim, Michael Guggenheim.

Vila Tugendhat (1928-1930) v českém Brně je solitérem moderní architektury. Ztělesňuje sociálně utopické ambice architekta Miese van der Rohe a pohled na otevřeně smýšlející, velkoměstský životní styl jeho klientů Greta a Fritze Tugendhatových. Film vypráví příběh o proměnlivém osudu jedinečného stavebního díla a jeho obyvatel: o optimistické atmosféře v prosperujícím hlavním městě Moravy – Brně – mezi světovými válkami, o okupaci nacistickým Německem, vysídlení a emigraci rodiny Tugendhatových do Švýcarska a Venezuely, o prvních poválečných letech, během kterých dům sloužil jako soukromá škola rytmického a expresivního tance, jakož i o jeho dalších osudech. Začátkem padesátých let se dřívější magnátská vila stala terapeutickým centrem, později také školou pro děti s poškozením páteře a zůstala jí po dobu třiceti let. Po „sametové revoluci“ se ve vile Tugendhat odehrálo jednání o rozdělení Československa a zde bylo oznámeno, že od ledna 1993 budou existovat dva samostatné státy. V roce 2001 UNESCO prohlásilo tento dům za součást světového dědictví díky jeho univerzálnímu významu jako architektonického uměleckého díla. Po několikaletém odkladu se v roce 2010 začalo z prostředků EU s dávnou nutnou a opožděnou památkovou obnovou. Dne 29. února 2012 byla vila Tugendhat otevřena veřejnosti.

Prosíme o registraci účastníků na emailové adrese ccwien@czech.cz. V e-mailu prosíme uveďte plná jména návštěvníků, kteří se na akci registrují, v případě dalších osob také jejich e-mailové adresy a telefonní čísla.

Tradiční „Májový koncert“ na českém velvyslanectví

Na koncertu věnovaném 150. výročí založení Školského spolku Komenský v rámci Roku vídeňských Čechů a Slováků zazní písně z **Komenského kancionálu** (Amsterdam 1659) a skladby vybraných autorů s česko-rakouskými vazbami (**Janáček, Martinů, Schulhoff**).

IRENA TROUPOVÁ
(soprán / Sopran)

JIŘINA MAREŠOVÁ
(klavír / Klavier)

Im Konzert erklingen **Lieder aus dem Komensky Kantional** (Amsterdam 1659) und der Komponisten **Janáček, Martinů, Schulhoff**. Das Konzert, das im Rahmen des Jahres der Wiener Tschechen und Slowaken stattfindet, ist dem 150. jährigen Jubiläum der Gründung des Schulverein Komenský gewidmet.

Májový koncert

KDY: pátek 13. května 2022
v 17:00

KDE: Mramorový sál
Velvyslanectví ČR
Penzinger Straße 11-13
1140 Wien

2022

WANN: Freitag 13. Mai 2022
um 17:00 Uhr

WO: Marmorsaal der Botschaft
der Tschechischen Republik
Penzinger Straße 11-13
1140 Wien

Mai-Konzert

Pod záštitou a za účasti chargé d'affaires ad interim pana Dr. phil. Jakuba Nováka.

Prosíme Vás o předchozí nahlášení Vaší účasti na e-mail evazeman@gmx.at, nebo na tel. 0664 514 33 29.

Mgr. Irena Troupová je přední česká sopranistka. Pravidelně vystupovala v koncertních řadách berlínské Státní opery a Berlínských symfonií a spoluprací s mnoha soubory a dirigenty na pódii napříč Evropou se zařadila mezi mezinárodně respektované sólisty ve svém oboru. Účinkovala například v basilejské inscenaci Monteverdiho *Orfea*, v salcburské novodobé premiéře Biberova *Arminia*, v dílech M. A. Charpentiera, J. B. Lullyho, G. F. Händela, J. Myslivečka a dalších. Svůj záběr postupně rozšířila o romantickou a moderní písňovou i operní tvorbu. Věnuje se též intenzivně odkazu meziválečných autorů (Schulhoff, von Hannenheim, Herschkowitsch, Ullmann ad.). Vedle koncertní činnosti se angažuje i pedagogicky – vyučuje starou hudbu na JAMU a Masarykově univerzitě v Brně. Od roku 2007 žije trvale v Praze a svými aktivitami výrazně spolupracuje podoby českého hudebního života.

MgA. Jiřina Marešová, Ph.D. (varhany – pozitiv – cembalo – regál – clavicimbál), zaujme mezi českými hudebními osobnostmi především šíří svého záběru. Mezi nejlepší varhaníky se etablovala na poli staré i soudobé hudby, ale snad ještě výrazněji ve volné improvizaci. Vystudovala hru na varhany na Pražské konzervatoři a na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze. Poté absolvovala stáž na Hochschule für Musik und Theater Hamburg pod vedením Wolfganga Zerera. V roce 2019 úspěšně dokončila na HAMU studium v doktorském programu. V současné době pedagogicky působí na AMU v Praze a na Pedagogické fakultě UK v Praze. V roce 2004 se stala finalistkou mezinárodní soutěže ve varhanní improvizaci v rakouském Schläglu a v roce 2006 semifinalistkou interpretační soutěže Pražské jaro. Koncertuje v Čechách i v zahraničí a spolupracuje s mnoha instrumentálními a vokálními tělesy. Nahrává pro Český rozhlas.

Vážené členky a čtenářky, vážení členové a čtenáři Klubu, srdečně Vás zveme 13. května v 17:00 na tradiční Májový koncert na českém velvyslanectví, který věnujeme 150. výročí založení Školského spolku Komenský. Prosíme u každé akce o telefonické či e-mailové přihlášení, pokud není uvedena jiná adresa, u **Mag. Evy Zeman, tel.: 0664 5143329, nebo e-mail: evazeman@gmx.at.** Platí aktuální proticovidová pravidla v době konání akce.

Dále Vás zveme na pravidelná filmová promítání, která se konají každé druhé pondělí v měsíci, do kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s Českým centrem a českým velvyslanectvím.

Mrzí nás, že se ohlášený koncert 28. dubna v 19:30 v Karlskirche neuskutečnil. Důvodem bylo onemocnění jedné ze sólistek souboru covidem.

V krajské spolkové činnosti došlo k několika změnám. V roce 2022 byl založen nový spolek – Turistika Vídeň. Více informací najdou zájemci na FB ve skupině „Turistika Vídeň“. V komentářích k jednotlivým akcím/pozvánkám bývají užitečné informace, viz <https://www.facebook.com/groups/484977869024758>, <http://turistika.at>.

Novou předsedkyní divadelního spolku Vlastenecké omladiny byla zvolena dlouholetá členka tohoto souboru Martina Pfeffer. Děkujeme odstupující předsedkyni Anně Vaďurové za její vynikající práci, za mnoho krásných divadelních představení a nadstandardní spolupráci, a zároveň gratulujeme ke zvolení nové předsedkyně a věříme, že naváže na naši dosavadní výbornou spolupráci.

Po třinácti letech působení v pozici moderátorky a redaktorky ORF v redakci národnostních menšin vysílání rádia Dia:ton a televizního magazínu Ozveny se se slovenskou redakcí rozloučila Yvonne Erdost. Přejeme jí mnoho úspěchů v její další práci a spokojenost v osobním životě.

V dnešní době neustálých změn je plánování akcí obtížné a informace o jejich konání či zrušení se můžeme dozvědět nedlouho před jejich termínem. Protože je Kulturní klub měsíčník, můžeme Vás o změnách průběžně informovat pouze na naší internetové stránce www.kulturklub.at.

Přejeme hezké chvíle nad stránkami Klubu,

redakce a Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial – Obsah – Impressum	3
Fejeton	4
Rozhovor	5
Kultura	7
Zajímavosti	31
Události	36
Ekonomika	42
Věda a technika	48
Správy zo Slovenska	51
Sokol & sport	58
Z české a slovenské Vídně a okolí	61
Informace	69
Inzerce	77

Na přední straně obálky:

Antonín PROCHÁZKA: Prométheus, 1911, 110 × 88 cm, olej na plátně. Bližší informace o autorovi viz str. 10.

Na zadní straně obálky:

Otto GUTFREUND: Don Quijote, 1911-12, výška 38 cm, bronz. Bližší informace o autorovi viz str. 8-9.

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku / Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
 Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
 Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
 Redakční příprava a sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha
 Tisk: Quatro print, a. s., Heršpická 6 (Moravská typografie), Brno
 Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
 Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
 (Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
 Verlagsort: 1030 Wien
 Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &
 Quatro print, a. s., Brno, Tschechische Republik
 Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR
 Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,
 mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler
 Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis
 Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová
 Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler
 Redakční kruh: DI. Gabriela Jakelíč, Eva Kalinová, Ludvík Kavin, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. Václav Sládek O.Cr., DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek
 Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová
 Distribuce: Quatro print, a. s., Heršpická 6 (Moravská typografie), Brno

Časopis je vydáván s podporou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Fejeton Ludvíka Kavína

Chodím denně docela pravidelně na výslapy po okolí svého bydliště. Však bydlím na úpatí Vídeňského lesa a je tu vlastně všude krásně. V poslední době mě poněkud ruší, že jedna moje trasa vede okolo kšeftu s nápisem Euroguns. Ne, neprodávají tam žádné těžké zbraně, ale jsem na jakékoliv zbraně v poslední době ještě alergičtější než po celý předchozí život. A taky se mi docela nelíbí, že se ozývá smršť nepřátelských, žlučovitých, nenávistných hlasů (především to sleduji na facebooku), ozve-li se někdo proti mocně vzvednuté spirále návrhů, doporučujících posílání stále většího počtu výkonných zbraní na Ukrajinu. Ano, Ukrajina potřebuje zbraně, má-li se jakkoliv úspěšně bránit proti ruské agresi, ale hlasy, které upozorňují, že zbraně ničí životy a způsobují lidská utrpení, jako by byly hlasy zrádců míru. A tak tomu podle mě není. Hlasy (a za nimi jsou lidé), které volají po více diplomacie, jistě nejsou sděleními putinovských kolaborantů, ale ve své naprosté většině hlasy humanistů, kteří se nevzdali ani hlubokého přesvědčení, že válka sama nevyřeší starosti lidí o sebe, o svoji zemi, o bližní, o perspektivy životů. Ostatně si myslím, že i po válce bude třeba, aby vedle sebe nebo i spolu žili národy, společenství, skupiny lidí či jednotliví občané, kteří to spolu budou znovu zkoušet: žít bez nenávisti.

Dnes je 25. dubna. Můj dědeček měl spolu s mým otcem v Brně čtyřpatrový dům a před sedmasedmdesáti lety, den před oficiálním koncem války, ve městě Brně hodili Sověti na náš dům bombu, zabili tak šest lidí a zničili mé rodině majetek. Už proto, ale hlavně proto, že území Čech, Moravy a Slezska a Slovensko Sovětský svaz v osmašedesátém roce minulého století okupoval, jsem k sovětskému zřízení nikdy neměl to, co po nás režim až do 89. roku chtěl: nějaký pozitivní vztah. Ale když jsme potom v devadesátých letech směli jet hrát na Ukrajinu a do Ruska, nebyl jsem proti a rád jsem se zájezdů zúčastnil. Strávil jsem v každé z těch zemí jen něco přes týden, ale v obou jsem zažil touhu lidí po životě bez diktatury, po svobodě. A to přitom našimi okupanty v 68. roce byli jak Rusové, tak Ukrajinci (prostě vojáci Sovětského svazu), ale já jsem byl rád, že se vydali jinou cestou, cestou ke svobodě, za lidskými právy a k životu v demokracii. Držel jsem jim palce, aby na této cestě vytrvali. Okolo roku 2000 (hlavně pár let před milénium) to dokonce vypadalo nadějně nejen na Ukrajině, ale také v Rusku. Kupoval jsem si na Westbahnhofu Izvěstiju, jedny z velkých ruských novin s miliónovým nákladem, a byl jsem nejednou překvapen, jak otevřeně, kriticky a prodemokraticky se tam informovalo a občas i debatovalo. Jenže to netrvalo dlouho. A v Rusku se nejen utahovaly šrouby, ale stát se prostřednictvím svého mocenského aparátu začal dopouštět zvěrstev.

Ukrajinci mě zase nemile překvapovali svým rigorózním jazykovým zákonem, který podle mého soudu opravdu dělal v rámci státu Ukrajina z Rusů občany druhého řádu. To taky nebyla maličkost, pořád v hranicích Ukrajiny totiž žije dobrá třetina obyvatel s mateřským jazykem ruštinou. A pokud jde o plnění minských dohod, které spolu s německými a francouzskými představiteli uzavřeli jak Rusové, tak Ukrajinci s cílem dospět na východě Ukrajiny k mírovému uspořádání, myslím, že žádná ze stran konfliktu je skutečně nedodržovala, ba dokonce pochybuji, že se je některá ze stran snažila skutečně dodržovat.

Ostatně jsem po Putinově nacionalistickém projevu o velkém Rusku a poté, co v tomto projevu Putin zneuznal jakékoliv nároky na ukrajinskou národnost a hlavně svébytnost, bylo zřejmé, že původ zla má své kořeny právě ve velkoruském nacionalismu. Nevím přesně, jak tomu bylo s projevem nacionalismu na Ukrajině před 24. únorem, ale Putinova válka proti Ukrajině a možná také začínající válka proti celému demokratickému světu, ba i světu, který se ve svých společnostech pokouší směřovat k životu s lidskými právy, hledat demokratické cesty vývoje, tak tato válka podstatně zabrzdila směřování životů k míru, ale perspektivně také k prohlubování demokracií a uskutečňování lidských práv v širším měřítku než dosud.

Snad jen volnomyšlenkářské tržní iluze dostaly na frak a hrozí spíš nebezpečí státem ovládané ekonomiky, přičemž je na sociálních a demokratických silách v našich společnostech, aby toto nebezpečí nepřevládlo, a naopak se dostávaly do popředí i v zemích, kde tomu dosud tak nebylo, sociálně-tržní ekonomické představy a jejich realizace.

Ted' večer jsem na jednom německém kanálu poslouchal debatu o možném vývozu těžkých německých zbraní na Ukrajinu. Otřesné přitom bylo, co jeden z účastníků (právě se vrátil z Moskvy) referoval o situaci v Rusku. Podle něj jsou všechna Putinova rozhodnutí o militaristických útocích vedena nikoliv reakcemi ze západoevropských zemí a z Ukrajiny, ale především a možná jen z vnitropolitických důvodů. Více než 80 procent obyvatel ruského státu plně podporuje to, čemu říká Putin vojenská operace na území Ukrajiny, která vlastně patří k Rusku, ale tato vojenská operace je ve skutečnosti strašně nebezpečnou válkou. Nejenom tím, jak likviduje lidské životy, ale také tím, že zbavuje lidi jejich perspektiv a hrozí v různých částech světa nedostatkem, možná i hladomory. A také tím, co zdaleka není zažehnáno, naopak hrozí stále víc, že se totiž přesune z Ukrajiny i na území jiných států Evropy.

Tato „Putinova“ válka podle mě neskončí jen tak rychle. Když jsem dnes slyšel amerického ministra obrany mluvit o tom, jak Spojené státy budou pomáhat Ukrajině dodávkami raketových střel a těžké vojenské techniky, a téměř souběžně informace o tom, jak se množí dodávky zbraní na Ukrajinu z evropských zemí, ztratil jsem dosavadní nepevnou, ale přece jen jistotu, že máme šanci dožít se konce války v pár týdnech, nebo nejhůře v několika měsících. Putin chce vítězství, a to musí být natolik přesvědčivé, aby i většina Rusů byla přesvědčena o tom, že je to skutečně vítězství velkého Ruska. A z Ukrajiny jsou slyšet písně o ukrajinských chlapcích, nejlepších chlapcích, protože bijí „Rusňu“, a o tom, jak se proti Rusku spojil celý svět (což je samozřejmě ne příliš bezpečná iluze), a muzikální výzvy „zničte agresory bez slitování“ a „brzy je zničíte / Rusni nebude / a mír se zase vrátí zpět“. Připadá mně to všechno spolu s agresivními protiukrajinskými a protizápadními atakami ruských státních komunikačních prostředků bohužel také jako válka mezi ruskými a ukrajinskými písničkáři, jakási válečná soutěž o nejlepší propagandistické válečné songy. Je mně z toho do breku.

Stavil jsem se na kafe v nedaleké hospůdce a seděli tam jen dva mladí – on zhruba čtyřicet let, ona okolo dvaceti. Přizvali mě ke svému stolku, a tak jsem vyslechl jejich urputnou debatu o tom, že nechtějí rodit děti do tohoto strašného světa války a utrpení. Ano, i dříve byli samozřejmě dvacátníci, kteří uvažovali zůstat bezdětnými. Ale když jsem těmto dvěma řekl, že přece nebude pořád jen válka a že jsem optimista, pokud jde o jejich budoucnost i budoucnost jejich dětí, hlasitě se mně smáli, ba vysmáli. Hluboký smutek, jakási černá mlha mě pohltila.

Vídeň, 25. dubna 2022

„Co Čech, to muzikant“,

se říká obecně o Čechách i Moravanech a myslí se při tom na to, že hrají, zpívají, skládají či tančí. A také se říká, že výjimky potvrzují pravidlo. To, když někdo je v oblasti hudební praxe laik, a přesto to dotáhne až na „Zlatou notu“. Takovým příkladem je paní Leona König, zakladatelka mezinárodní hudební nadace IMF (Der Internationale Musikverein für hochbegabte Kinder), jež se úspěšně prezentuje v rakouské kulturní scéně. Při příjemném setkání sdělovala paní König nejen zajímavé informace, přátelskou atmosféru zvyšoval ve vhodných okamžicích její upřímný uvolněný smích.

Poprvé jsem na Vaši osobu „narazila“, bylo to ještě v době před coronou, když jsem v pozdním odpolední náhodně projížděla televizní stanice a krátce mne zaujal jeden záběr. V parku jde malý chlapec, vedle něho kráčí mladá dáma a klade mu otázky. Vše se točilo okolo hudby a cvičení na nástroj, myslela jsem, že se jedná o nový pořad pro mládež. Potom jsem v novinách „objevila“ malé reklamy, na nichž figurovalo Vaše jméno – Leona König – a název akce „Die goldene Note“. Co je tento projekt a kdy se zrodil?

Leona König: „Die goldene Note“ je největší koncert nadace Der international Musikverein zur Förderung hochbegabter Kinder, kterou jsem založila v roce 2016. První koncert se konal v roce 2017 v kategorii klavír v prostorách Konzerthaus Wien, rok poté (2018) v kategorii housle v Musikverein Wien. V dalším roce 2019 se konal opět v Konzerthaus Wien v oboru komorní hudba. Od samého počátku jsem usilovala o spolupráci s médií, čímž se zvýšila mediální pozornost, která nakonec přispěla k tomu, že se „Die goldene Note“ dostala do pozornosti ORF. Právě při koncertu v roce 2019 v Konzerthaus byla ORF přítomna a zpráva se objevila v pořadu *Seitenblicke*.

Jenže potom přišla nečekaná situace – pandemie covidu –, tedy nemožnost cokoliv podobného dále dělat.

Leona König: Ano, bylo to těžké, ale protože jsem nechtěla, aby „Die goldene Note“ byla zrušena, napadla mě možnost „náhradního“ programu.

Pod názvem „Die goldene Note Special“ se konala v ORF Kulturhaus přehlídka všech vítězů z let 2016-2019. Pořad moderovala paní Barbara Rett, zahajovací slovo jsem měla já, to vše celé přenášela ORF III. To vše přispělo k tomu, že jsme se mohli více prosadit na programu ORF III a na velké scéně uvést v roce 2021 velkou show s moderátorem Thomasem Gottschalkem. Úspěch byl veliký, takže se stal pořad co do sledovanosti nejúspěšnějším kulturním pořadem v Rakousku.

Vedle pořadu „Die goldene Note“ a „Die goldene Note Special“ se krátce na to objevil ještě jeden pořad.

Leona König: Samozřejmě mě tyto úspěchy potěšily, a zřejmě proto mě dovedly k myšlence proč nepřipravit více takových pořadů, ne jenom jednou za rok. Jako ideální možnost pro zvýšení popularity pořadu z oblasti klasické hudby se přímo nabízela myšlenka spojit hudebně talentované děti s významnými hudebními umělci (např. Elina Garanča, Erwin Schrott, Piotr Beczala, Andreas Schager aj.). Tak vznikl pořad *Stars & Talente*.

Každý finalista dostane Master Class, s talenty je natočena krátká reportáž z jejich privátní sféry, rovněž s významným umělcem, potom dojde k setkání obou a jejich společnému vystoupení.

Jak bude probíhat soutěžení v letošním roce?

Leona König: V dubnu (1. a 2. dubna) se konají přijímací zkoušky, při nichž se talentované děti ucházejí o účast. Vybíráme osmnáct dětí, které postoupí do semifinále. Z nich nakonec devět postoupí ve třech kategoriích do velkého finále, které tentokrát nebude moderovat Thomas Gottschalk. Zatím ale neprozradím, kdo to bude.

Uvedla jste, že jste nadaci IMF založila v roce 2016. Jaký byl impuls k tomuto kroku?

Leona König: Moje talentovaná dcera, která již od tří a půl roku hrála na klavír. Než jsem se přestěhovala do Rakouska, žila jsem v jiných státech. Dcera se zde zúčastňovala různých soutěží pro mladé talenty, viděla jsem to rovněž v Itálii, ve Francii. Po příchodu do Rakouska jsem byla překvapena, že podobných akcí je zde pomálu. Moc jsem to nechápala, protože Rakousko je zemí klasické hudby, zejména Vídeň. Asi proto přišel ten nápad tuto „díru“ – podchycování talentů – vyplnit.

Kde nadané děti vyhledáváte? Obesíláte hudební školy?

Leona König: Ano, obesíláme hudební školy anebo střední hudební školy.

Na projekt upozorňují také naše plakáty, pro které nám dává společnost GEWISTA zdarma vylepovací plochy. V televizi běží krátký trailer – upoutávka, podporuje nás rovněž Bildungsministerium.

Máte vedle sebe nějakou uměleckou radu?

Leona König: Samozřejmě, protože ta vybírá z přihlášených kandidátů budoucí semifinální a finalisty.

Kolik máte spolupracovníků? Každá společnost musí mít nejméně tři, neboť „tres faciunt collegium“.

Leona König: Pochopitelně má nadace pracovníka, který se stará o finance, dále mám asistentku, která chodí dvakrát v týdnu do kanceláře nadace, jinak pracuje pro nadaci v home office. Většinu práce v nadaci odvádím sama, ráno, když přijdu, projdu nejdříve tisk, pak telefonuji, mailuji, práce s počítačem není moje silná stránka, prostě přese mě jde „všechno“, hrozně mě to baví.

Kdo dělá scénáře pro malé reportáže z privátního prostředí mladých talentů a jejich setkání s uměleckými hvězdami? Jak dlouho je natáčíte?

Leona König: Od tohoto roku jsem i producentka pořadu *Stars & Talente*, takže si vybírám já talenty i hudební hvězdy. Koordinuji termíny, volím lokaci reportáže, podle místa natáčení vybírám i oblečení dětí a samozřejmě i moje. Scénář pak vytvoří můj režisér. V nadaci mám tedy v podstatě tři role – práce v nadaci (tj. výběr porotců, obesílání hudebních škol, propagace), práce producentky a tou třetí rolí je moderace programu. Reportáže se natáčejí jeden a půl až dva dny.

V rozhovorech, které s Vámi vedla rakouská média (Heute, Österreich) jste nezapřela, že jste rodilá Češka a také že nemáte žádné hudební vzdělání. Odkud pocházíte, jak dlouho jste v ČR žila?

Leona König: Pocházím z Prostějova, po střední škole jsem pět let studovala v Praze na VŠE (Vysoká škola ekonomická). Po ukončení studia jsem poznala svého manžela, dnes již ex-manžela (Stahl-Tycoon Peter König), který se ke mně do Prahy přistěhoval. Zůstali jsme zde dalších pět let, v Praze se také narodila dcera Jana. Následně

jsem se odstěhovali do Monaka, po třech letech jsme změnilí bydliště na Rakousko. To byla doba, kdy už jako rozvedená jsem založila nadaci IMF (2016). Žádné hudební vzdělání skutečně nemám, nikdy jsem nehrála na žádný hudební nástroj, ale klasickou hudbu miluji, jsem muzikální typ.

Byla jste dlouho v ČR, máte i dnes povědomí o tamní kultuře?

Leona König: Ne moc, protože na to nemám čas kvůli vlastním projektům. Do Prahy však jezdím pravidelně, mám tam přátele. Mám pochopitelně všeobecné informace ohledně hudebních aktivit.

V ČR je velmi zažitá linie, ještě z dob totality, hudebních soutěží pro mládež na vysoké úrovni, jmenovalo se to Soutěž tvořivosti mládeže – pro všechny nástroje, zpěv, sbory, orchestry různých typů.

Leona König: Ano, to je pravda. Ale zde v Rakousku, jak jsem již uvedla, kromě projektu Prima La Musica nic nebylo. Proto mělo založení nadace šanci na úspěch. V roce 2021 sledovalo slavnostní koncert v ORF 2,2 milionů diváků, což je 17 procent sledovanosti.

Kam dospěla Vaše dcera?

Leona König: Studuje na americké škole, na klavír hraje stále, ale hudbu nechtěla jít studovat.

Jaké jazyky ovládáte? Mluvíte s dcerou česky?

Leona König: Češtinu, němčinu, angličtinu a francouzštinu. S dcerou mluvím německy, ale když mi chce Jana říct nějaké tajemství, poví mi to česky. A samozřejmě mluví česky také s babičkou.

Absolvovala jste nějaký moderátorský kurz?

Leona König: Největší práci mi dala výslovnost němčiny, musela jsem zminimalizovat svůj český akcent. Často slyším, že právě tento akcent je při mé moderaci šarmantní. Jsem vlastně na to hrdá, je to moje identita.

Jak si udržujete dobrou fyzickou kondici?

Leona König: Než jsem založila nadaci, chodila jsem každý den cvičit, teď na to nemám ani čas ani chuť, přibrála jsem tři kila, což mě vůbec netěší.

Ale prostě všechno nejde zvládnout – pracovat, cestovat a pečovat o dítě.

Co Vás nejvíce potěšilo od doby založení nadace?

Leona König: Dvě ocenění – v roce 2020 „Österreicher des Jahres“ v kategorii „Kulturerbe“ od novin *Die Presse*, letos pak ocenění „Women of the Year“ od časopisu *look!* Obě vycházejí z mé činnosti v nadaci. A že jsem to se založením nadace dokázala.

Váš dosud nesplněný sen?

Leona König: Ráda bych založila „Zlatou notu pro orchestr“, je to velmi obtížné, neboť talentované děti „nechtějí“ hrát v orchestru, jsou příliš výrazní sólisté. A také uvažuji, že o úspěchu projektu „Die goldene Note“ napíši knihu.

Jak dlouho bude „Die goldene Note“ úspěšná?

Leona König: To je dobrá otázka. Myslím, že musíme být realističtí, nic není napořád. Problémy mají i takové pořady, jako je *Dancing Stars* nebo *Starmania*. Musím Vám prozradit, že v pátek 8. dubna 2022 jsem v tomto pořadu v roli „Gastjurorin“.

Kdy se na obrazovce setkáme opět se „Zlatou notou“? Je ta soška opravdu zlatá a kolik váží?

Leona König: Velký koncert v rakouské televizi se bude konat 21. května, o týden později – 28. května 2022 – bude „Die goldene Note“ vysílána prostřednictvím 3SAT do Německa, takže se vlastně dostává takto do všech německy mluvících zemí. Část sošky je skutečně pozlacená, jinak je to ocenění, co se týká váhy, velmi lehké.

Uvažovala jste také o jiném projektu, který by podchytil talenty z rodin, které nemají blízko ke klasické hudbě, popř. jsou sociálně slabší?

Leona König: Ráda bych spojila „moje děti“, finalisty, výherce Zlaté noty s aktivitami spolku (Verein) SUPERAR. Ten pořádá každý rok koncert s dvěma sty šedesáti dětmi pětadvaceti národností, což jsou tedy amatéři. Myslím, že by takové setkání mladých hudebních nadšenců bylo obhacením pro obě strany.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Bilance Jiřího Sopka

Malíř Jiří Sopko toho za osmdesát let svého života stihl hodně. Na výtvarné scéně se zabydlel na počátku normalizace, ale inspiraci našel ve svobodných šedesátých letech, mimo jiné i na stipendijních pobytech na Kypru a ve Francii. Ačkoli se v době komunistického režimu nemohl věnovat malování naplno (živil se jako restaurátor), přesto dokázal na tomto poli vytvořit pozoruhodná díla.

Právě ta, stejně jako obrazy z poslední doby nebo i kresby či akvarely, je možné vidět na výstavě nazvané *Retrospektiva*, která je umístěna ve třech patrech pražského Museu Kampa.

To, co dělá malíře tak výrazným, je v dolních dvou sálech plných velkoformátových pláten patrné hned – jsou to především výrazná barevnost, dynamika figur a originální kompozice. Co se týká výtvarných stylů, jsou v nich prvky expresionismu, fauvismu, možná i kubismu nebo surrealismu a malíř si z nich vybírá jen to, co naplno odpovídá jeho výtvarnému vidění světa.

Takový je třeba olej *Touha* z roku 1969. V centru dění je lidská figura, jejíž tvář se postupně mění v dravou šelmu. Na rameni sedí číhající dravec a na hlavě elegantní volavka. Této hře plné symbolů vévodí krvavě rudá obloha vpíjející se do zlatavé země.

Autor dovede diváka podnítit, v tomto oboru je mistr, což je patrné i z dalších vystavených prací v horních dvou patrech. Zvláště v sekci kreseb a akvarelů, kde je vidět, co všechno výtvarník na malou plochu bílého papíru dokáže dostat. Přesto je pro návštěvníka nejvíce vizuálně přitažlivý jakýkoli autorův velkoformátový obraz. Na jedné ze stěn galerie je malířův výrok, ve kterém tvrdí, že „dobrý obraz je ten, skrz který vidí, jak vznikl, odkud přišel a co v malbě přináší nového“. Možná že právě v tom je kouzlo děl malíře Jiřího Sopka.

Výstava je v Museu Kampa otevřena do 29. května.

(mk)

Zemřel Jiří Šalamoun

Ve věku nedožitých sedmaosmdesáti let zemřel 31. března Jiří Šalamoun, významný český ilustrátor, výtvarník a autor předlohy maxipsa Fíka, s nímž vyrůstalo několik generací dětských diváků.

Jiří Šalamoun se narodil 17. dubna roku 1935 v Praze na Vinohradech. Jeho židovství příbuzní zemřeli v koncentračním táboře, Šalamoun sám zažil na konci druhé světové války bombardování (vzpomíná na to například na stránkách Paměti národa). V padesátých letech absolvoval Akademii výtvarných umění v Praze (grafickou speciálku) a Vysokou školu grafiky a knižního umění v německém Lipsku. „Bavilo mě učit se, jsem dost zvědavý i zvědavý. Ne že bych si chtěl stěžovat na naši akademii, ale měl jsem dojem, že někde bych se mohl dozvědět i něco víc,“ nastínil Šalamoun v rozhovoru pro Českou televizi svou zahraniční anabázi. V Německu také našel svou budoucí ženu, výtvarnici Evu Natus, s níž měl dceru Barboru.

K filmu se prvně dostal v roce 1963, když spolupracoval s americkým animátorem Genem Deitchem, který se později usadil v Praze, kde roku 2020 zemřel. V roce 1975 vznikl první díl ze série populárních pohádek o maxipsu Fíkovi a jeho kamarádce, holčičce Áje. Autorem příběhů byl spisovatel a scenárista Rudolf Čechura, který přišel s mimořádně poutavým a originálním vyprávěním o kamarádství psa a člověka, v němž hrají důležitou roli výpravy do říše snů. V příbězích maxipsa Fíka je vše možné, otevírají dětskou hravost a imaginaci, které podlehne i dospělý divák. Pro ztvárnění Fíka se Jiří Šalamoun inspiroval psem Šoulou.

Maxipes Fík Šalamouna proslavil u nejširšího publika, jak však sám autor připomenul, rozhodně nešlo o žádnou prokletou postavičku, která by mu nedala spát. „Byl jsem rád, když mi Václav Bedřich a Zdenka Deitchová tu práci zadali. Řada lidí mě akceptovala díky úspěchu maxipsa Fíka. U dalších zakázek jsem se potom nemusel dohadovat nebo ustupovat.“

Rozhodně by tedy neměly zapadnout další Šalamounovy originální práce. Ilustroval například Saroyanova *Tracyho tygra*, *Posledního mohykána* Jamese Fenimora Coopera nebo Tolkienova *Hobita*. V knize rozhovorů Petra Viziňy *Stará garda* (Argo, 2016) na tuto práci vzpomínal takto: „Když jsem *Hobita* četl, znal jsem už některé z těch starých severských, norských a švédských legend. Ale teprve když jsem *Hobita* přečetl a nastudoval všechnu tu hobitologii kolem, postava vznikla. Důležité přitom pro ilustraci je to, co se nedá dohledat v textu.“

Po sametové revoluci vedl Jiří Šalamoun několik ročníků letní třídy kreslení a ilustrace na Internationale Sommerakademie v rakouském Salzburgu, v roce 1992 vyučoval na Miami University Oxford ve státě Ohio. Mezi roky 1990-2003 vyučoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Loni proběhla v pražském Museu Kampa Šalamounova retrospektivní výstava s názvem *Jiří Šalamoun: kdo neviděl, neuvěří, to mně věřte!*

Šalamoun také kromě řady animovaných filmů vytvořil i desítky volných litografií a plakátů. Vydal také dvě sbírky básní a jednu sbírku záznamů snů. (mk)

Před pěti lety zemřel sochař Olbram Zoubek

15. června 2017 zemřel žižkovský rodák Olbram Zoubek, český sochař, který se výrazným způsobem zasloužil o rozvoj české architektonické plastiky. Byl jedním z nejvýznamnějších českých sochařů druhé poloviny 20. století.

Olbram Zoubek vytvořil řadu soch pro veřejný prostor. Jen na žižkovské radnici jsou umístěna jeho tři díla, z nichž poslední instalované z roku 2014 je sousoší s názvem *Zaslíbení*, které je trvalou součástí svatební síně na radnici. Olbram Zoubek je autorem posmrtných masek Jana Palacha a Jana Zajíce a *Pomníku obětem komunismu* na pražském Újezdě či památníku v Ústí nad Labem. Po sametové revoluci se na Olšanské hřbitovy vrátilo tělo Jana Palacha i původní Zoubkova plastika, vedle toho sochař nově vytvořil pamětní desku na budově Filozofické fakulty.

Zoubkův osobitý styl je charakteristický zredukovaným vytvarováním plastik, výraznou vertikálností, rozrušeným povrchem a autorovou spřízněností s antickým dědictvím, na něž reaguje. Námětem je mu vždy člověk a lidské tělo. Charakteristické pro jeho dílo jsou dlouhé protažené postavy v typickém náklonu či postavení a s gesty. Jak sám uvádí, chtěl by, aby jeho figury promlouvaly jak tělem, tak výrazem. Proto jim často dělá pootevřená ústa a pohled upřený do dálky, aby divák měl dojem, že chtějí mluvit.

Na konci války se aktivně zúčastnil Pražského povstání. Hlásil se na Akademii výtvarných umění v Praze, kam ale nebyl přijat. Proto absolvoval kamenosochařskou praxi u sochaře Otakara Velinského v Praze. V roce 1945 složil úspěšně zkoušky na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou, kde studoval v ateliéru Josefa Wagnera. Školu dokončil v roce 1952. V roce 1958 se stal členem Unie výtvarných umělců, skupiny Trasa a v roce 1987 se stal zakládajícím členem Nové skupiny.

V době tzv. normalizace nemohl Zoubek svobodně tvořit, věnoval se proto restaurátorství. Od roku 1974 jako vedoucí skupiny skvělých a režimem stejně postižených výtvarníků Václava Boštíka, Zdeňka Palcra a Stanislava Podhrázkého po sedmáct sezón restauroval plášť renesančního zámku v Litomyšli. V roce 1988 podepsal Několik vět, o rok později se v Praze účastnil listopadového převratu jako člen akčního výboru SČVU.

Olbram Zoubek na dvoře svého pražského ateliéru

Před 95 lety tragická událost ukončila aktivní činnost Otto Gutfreunda

Otto Gutfreund v roce 1914

Otto Gutfreund (3. 8. 1889 – 2. 6. 1927) byl jedním z nejvýznamnějších českých sochařů. Socha *Úzkost* je považována za první kubistickou sochu na světě. Významný byl na poli světového sochařství zejména novou koncepcí propojující kubismus s prvky expresionismu. Sochařství však nebyla jediná aktivita, které se Otto Gutfreund věnoval.

Spolupracoval také s kubistickým architektem Josefem Gočárem a ve dvacátých letech 20. století navrhl novou pětikorunovou minci. V roce 1920 opustil Paříž, kde působil, a poté žil mezi Prahou a rodným Dvorem Králové. Následující rok se účastnil třetí výstavy skupiny Tvrdošijní v Praze, Brně a Košicích. Jeho styl se od syntetického kubismu obrátil k realističtější poloze. V letech 1921-1922 se Gutfreund zabýval především oficiálními velkými zakázkami – pomníkem *Babičky* Boženy Němcové pro Ratibořice a reliéfním vlysem *Návrat legií* pro průčelí budovy Legiobanky v Praze navržené architektem Gočárem. Vytvořil plastiky čtyř ročních dob pro československé velvyslanectví ve Varšavě, které koloroval Emil Filla. V roce 1924 se zúčastnil výstavy československého moderního umění v Paříži a následující rok byl zastoupen také na mezinárodní výstavě dekorativních umění v československém pavilónu v Paříži. Portrétoval i prezidenta T. G. Masaryka a pro město Hradec Králové vytvořil v roce 1926 jeho sochu v životní velikosti, která stojí na zdejší Masarykově náměstí. Na objednávku Památníku odboje vytvořil v letech 1924-1926 něko-

Otto Gutfreund: *Zprávy z bojiště*

lik soch legionářů z různých front. Byl také autorem znaku Československé obce legionářské. V roce 1926 vyhrál konkurz na místo profesora na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a zúčastnil se výstavy Société Anonyme v New Yorku. Jeho aktivní tvůrčí život nakonec zhatila tragická událost dne 2. června 1927, kdy utonul při koupání ve Vltavě u Střeleckého ostrova v Praze.

Na jeho rodném domě v Tylově ulici 509 ve Dvoře Králové je umístěna pamětní deska s bustou.

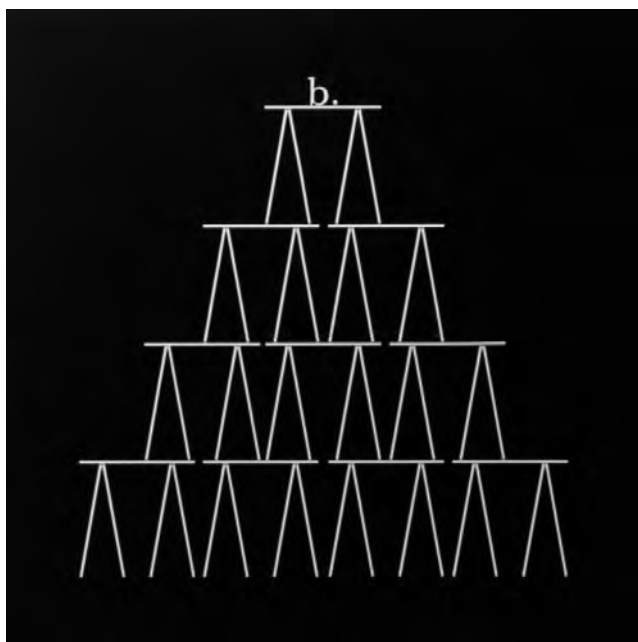
JUBILEA

Jan Šerých

Jan Šerých (*1972) vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze. Absolvoval stáže na ISCP v New Yorku a v PROGR v Bernu. Jeho abstraktní a minimalistická tvorba má často technologický základ. Využívá médium malby, instalace, videa nebo objektu. Pracuje s typografickými znaky, hesly, kryptografií či kódy, které dává do vztahu s prostorovými,

tvárovými nebo barevnými prvky. Odkazy v jeho tvorbě nesou víceznačné informace nebo jejich sdělení v divákovi záměrně vzbuzuje rozpačitost. Jan Šerých byl členem umělecké skupiny Bezhlavý jezdec. Získal cenu Strabag Art Award a zastupuje ho pražská galerie Hunt Kastner. Působí jako odborný asistent v ateliéru Malířství II Vladimíra Skrepla na Akademii výtvarných umění v Praze. V letech 2003 a 2005 byl vybrán do finále Ceny Jindřicha Chalupického pro umělce a umělkyně do 35 let.

Jan Šerých: *Dům z karet*, 2012, akryl na plátně

Daniela Kosová

Daniela Kosová (* 15. 5. 1967, Bratislava) vystudovala ve svém rodném městě Střední uměleckoprůmyslovou školu, obor keramika a porcelán, a poté navázala studiem stejné-

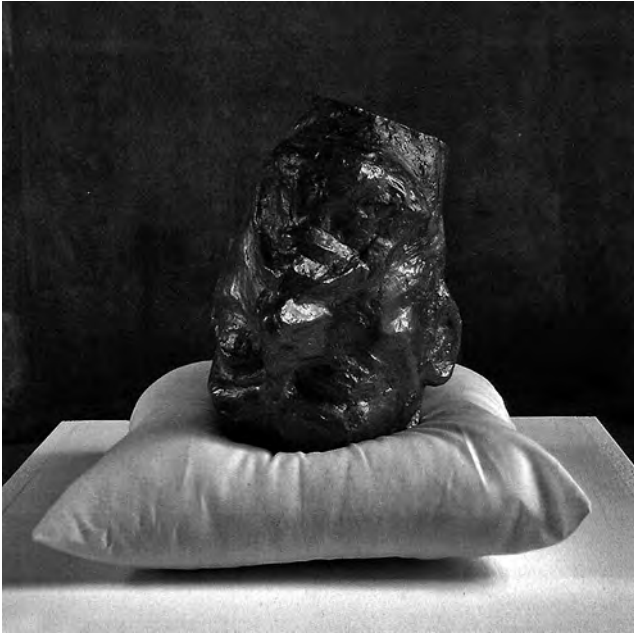
Daniela Kosová: *Koník*, 2007, bronz

ho oboru na VŠUP v Praze u renomovaného prof. Václava Šeráka. Zabývá se převážně volnou tvorbou, a to jak v porcelánových plastikách, tak v malířském projevu. Její práce odráží autorčin bohatý vnitřní svět, kde se setkáme se zvířecími a figurálními motivy pohádkových bytostí, s fantaskními i reálnými postavami plnými barev a životního entuziasmu. Díla Daniely Kosové jsou zastoupena ve sbírkách Agentury českého keramického designu v Českém Krumlově, Novohradské galerii, Alšově galerii, Sběrce keramiky a porcelánu v Porvoo ve Finsku.

Juraj Sapara

Juraj Sapara (* 10. 5. 1947, Žilina) je popřední slovenský sochár a vysokoškolský pedagog. V letech 1963-1967 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu, 1967-1973 odbor figurálne sochárstvo na VŠVU v Bratislave (u prof. F. Štefunku, J. Kostku). Pôsobil ako pedagóg na Ludovej škole umenia v Senci, 1982-1995 v slobodnom povolani, od 1995 pedagóg na Strednej priemyselnej škole grafickej v Bratislave, od 1997 vedúci Katedry sochárstva Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Jeho hlavnou činnosťou je monumentálna tvorba (keramický reliéf – Komárno, Bratislava, Považská Bystrica; kamenný reliéf – Bratislava, Poprad, veľká fontána, stena hotela), spoluautor štátneho znaku na Úrade vlády SR, účastník Medzinárodných sympózií sochárskych, medailérskych, rezbárskych a drevárskych, organizátor a kurátor výstav, venuje sa aj kresbe, maľbe a počítačovej grafike. Zakladajúci

Juraj Sapara: *Autoportrét*, 1977-2007, bronz - textil

člen združenia Gerulata, člen Združenia medailérov Slovenska.

VZPOMÍNKA

Josef Václav Myslbek

Pražský rodák Josef Václav Myslbek (20. 6. 1848 – 2. 6. 1922) autorem známého pomníku – jezdecké sochy sv. Václava na Václavském náměstí. Je považován za zakladatele a klasika tradice českého sochařství, nejvýznamnějšího českého sochaře přelomu 19. a 20. století.

Jeho tvorbu lze rozdělit na idealizovanou a realistickou. Mezi jeho první významnější práce patřily plastiky zosobňující postavy ze starých českých bájí a pověstí, které vytvořil pod vlivem romantismu, secese, antiky a vlastenectví romantického malíře Josefa Mánesa – jednalo se o dvě sochy *Zpěvohra* a *Činohra*, které v roce 1871 vytvořil pro Národní divadlo. V osmdesátých a devadesátých letech 19. století již Myslbek tvořil velká a významná díla. Mimo jiné v této době vytvořil také sousoší pro Palackého most (*Záboj a Slavoj*, *Přemysl a Libuše*, *Ctirad a Šárka* a *Lumír s Písní*), která byla po druhé světové válce přemístěna na Vyšehrad. Vytvořil také náhrobek kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga, který byl umístěn v chrámu sv. Víta.

Od roku 1887 až do své smrti pracoval na svém nejvýznamnějším díle, pomníku svatého Václava umístěném na Václavském náměstí v Praze. Mezi nejznámější Myslbekovy pomníky patří pomník Karla Hynka Máchy na Petříně a pomník Františka Ladislava Riegra v Riegrových sadech.

Myslbek od roku 1885 působil jako profesor na Uměleckoprůmyslové škole, od roku 1896 se stal profesorem na Akademii výtvarných umění. Zemřel 2. června 1922 v Praze, byl pohřben na vyšehradském Slavíně.

Antonín Procházka (5. 6. 1882, Vážany / Vyškov – 9. 6. 1945, Brno) – malíř, ilustrátor, grafik, pedagog, sochař. Výtvarný talent Antonína Procházky se projevil už v jeho raném dětství. Od roku 1902 studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, posléze v roce 1904 přechází na pražskou Akademii výtvarných umění do školy Vlaho Bukovce a následně do speciálky Hanuše Schwaigera, studium však ukončil předčasně.

Cestoval pak do Nizozemska, Francie a Itálie. V letech 1907 a 1908 se zúčastnil obou výstav Osmy. Od roku 1910 byl nejprve členem Spolku výtvarných umělců Mánes, později členem z Mánesa oddělené Skupiny výtvarných umělců. V roce 1923 vstupuje do Skupiny výtvarných umělců v Brně.

Jeho raná tvorba byla ovlivněna fauvismem, maloval hlavně figurální kompozice, žánrové městské scény, zátiší i krajiny. I když je rukopis veden expresivní výrazivostí, obsahuje i jistou poetičnost, která je pak latentně přítomna v celém jeho díle. Po roce 1910 se přiklonil ke kubismu. Po roce 1925 se s kubismem rozešel. Ke slovu se dostává malířův zájem o odkaz dávných kultur Orientu a Středomoří, starých mýtů i italské renesance, projevuje se jeho bytostný lyrismus. K oblíbeným námětům patří žena a krajina, výjevy z venkovského života motivy zvířat.

Do celého jeho díla se promítá touha dospět k velké lidské harmonii. Reaguje na krizové a tragické dějinné události, ve chvílích, kdy je ohrožena existence národa, obrací pozornost k základním životním jistotám a hodnotám, pro které stojí za to žít a bojovat.

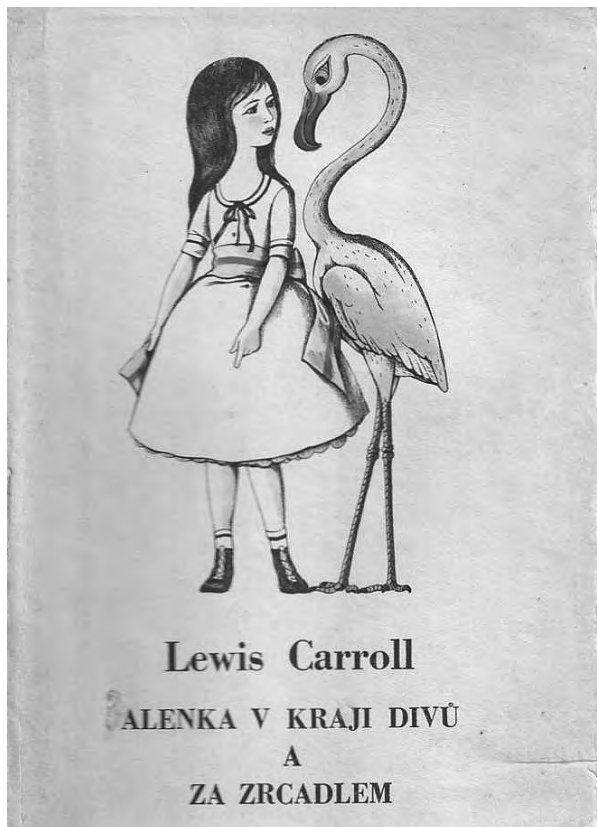
Výjimečná vyspělost v technice, lehkost, s jakou zvládal výtvarné problémy, i bohatá malířská invence předurčovaly Procházku k monumentálním úkolům. Ve druhé polovině třicátých let vytváří téměř výhradně obrazy velkých formátů. Za dvojdílnou alegorii *Zdraví* (1937), vytvořenou pro Světovou výstavu v Paříži, získává nejvyšší ocenění – Grand Prix. Následují alegorie *Zlatý věk*, *Bacchanale*, *Dívčí válka* a další, jejich řadu uzavírají *Strom života* a *Stavitelství*. V předvečer národní tragédie (1938) maluje pro brněnskou Právnickou fakultu rozměrnou velkorysou kompozici (téměř 80 m²) *Prométheus přináší lidstvu oheň*. Po uzavření českých vysokých škol měl být obraz zničen, díky obětavosti a odvaze českých vězňů a řemeslníků se jej podařilo zachránit a dnes opět dominuje aule Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Roku 1941 dokončil Procházka monumentální malířskou skladbu *Radosti života venkovského* (275 × 800 cm), která zdobí Rytiřský sál Nové radnice v Brně (také oddací síň).

Antonín Procházka byl všestranně vzdělaný umělec s hlubokým vztahem k literatuře a hudbě. Byl také brilantním kreslířem, experimentoval s kombinacemi technik a znovuobjevoval některé již nepoužívané (enkaustika, vaječná tempera). Jeho ateliér byl vyhledávaným místem setkávání příslušníků brněnské umělecké obce. Je po něm pojmenována ulice vedoucí z Pisárek do Kohoutovic (Antonína Procházky), kde ve svahu stojí rodinná vila Procházkových, a jedna z výstavních síní brněnského Domu umění na Malinovského náměstí.

Dagmar Berková (6. 6. 1922, Vídeň – 29. 5. 2002, Praha) – grafička, malířka a ilustrátorka

Dagmar Berková ilustrovala knížky převážně pro děti a mládež. Zaujala už svými ilustracemi ke Carrollově *Alence v říši divů a za zrcadlem*, které vznikly v době studií u Františka Muziky. Mimo knižní oblast se pak podílela na řadě loutkových a kreslených filmů pro děti.

Vystudovala Uměleckoprůmyslovou školu v Praze, věnovala se grafice, převažuje však její tvorba v oblasti dětské knižní ilustrace (již zmíněná Carrollova *Alenka v říši divů a za zrcadlem* nebo Andersenovy pohádky). Její barevné vidění spolu s dramatickým vyjádřením na ploše ilustrace ji nutně přivedlo i ke spolupráci s animovaným filmem.

Alois Wachsman (14. 5. 1898, Praha – 16. 5. 1942, Jičín) – architekt a malíř

Studoval na Vysokém učení technickém v Praze, v letech 1925-1928 pak na Akademii výtvarného umění v Praze ve

Alois Wachsman: *Myjící se Oidipus*, 1934, olej, plátno

speciální škole architektury profesora Gočára. V malířství byl samouk. Patřil cele pražské malířské avantgardě. Na delší čas odložil paletu a soustředil se na architekturu. Nakonec byl činným v textilním průmyslu jako umělecký poradce. Vzory, jež na látkách královédvorské továrny předkládaly dámské módě, procházely nejdříve jeho zrakem. Vystavoval s S. V. U. Mánes.

Alois Wachsman byl mužem vzácné elegance a světáckého kouzla. Svou družností, nesobečností a energičností byl předurčen k roli vůdčí osobnosti své generace, zatímco tvrdohlavá neústupnost, smysl pro dadaistickou recesi a sarkasmus (jeho bratrancem byl Jiří Voskovec) ho stavěly do pozice „nad věcí“. Jeho sklon k bezprostřednímu výrazu, dadaistickému vtipu a improvizaci představoval jakýsi korektiv dogmatických teorií a manifestů, jichž byl zapřísažným odpůrcem. Wachsman byl nadán neobyčejnou invencí a tvůrčí fantazií. Přicházel stále s novými nápady a podněty, které pak mnohdy využili i jiní.

Wachsman byl osobností všestranných schopností – architektem, scénickým výtvarníkem, malířem. Vlastní těžiště jeho tvorby spočívá právě v díle malířském. Adolf Hoffmeister, jeden z jeho nejbližších přátel, napsal: „Wachsmanovo dílo je rejstříkem výtvarného úsilí celé svobodné tvůrčí epochy českého malířství. Podívejte se kolem – je tu několik výstav vedle sebe a přece je spojuje nápěv jednoho kouzelného života.“

ARCHITEKTURA & DESIGN

Šindelářova Dobeška

Kniha *Šindelářova Dobeška* Karolíny Neuvirtové a Pavla Procházky je souborem vzpomínek pamětníků na historii jedné z nejpůvabnějších pražských rezidenčních čtvrtí, Dobešky. Je možné v ní číst o jejím vzniku, o obdivu a úctě k jejím zakladatelům, o osudu jednotlivých rodin i domů, a především také o jejím staviteli Václavu Šindelářovi. A zároveň je v ní popsán vztah obyvatel k jejich městské části a zájem na jejím zachování v její historické podobě.

Šindelářova Dobeška jako by vycházela vstříc současnému trendu regionálních dějin, kdy se zdá, že autoři

měli potřebu zachytit důkladně místo, které je jim vzácné a nějakým způsobem drahé. Jak Karolína Neuvirtová říká: „Doba covidu pro mě byla dobou vyprávění a příběhů. S nejstaršími pamětníky jsem si pravidelně telefonovala, abychom si vyprávěli o Dobešce. Naše aktuální životy jsme zaplavili vlnou pozitivy navzdory vši té negativitě valící se ze sdělovacích prostředků. Všichni pamětníci mi se stejnou otevřeností vyprávěli své příběhy, bylo to, jako bych se znovu setkala tváří v tvář se svými prarodiči. Neokázalí hrdinové první republiky založili vilovou čtvrť Dobeška.“

Dobeška je vilová osada v pražském Braníku na jihozápadním výběžku Pankrácké planiny směrem od Krče

k Braníku a Podolí nad Branickými skalami a Starou cestou na Branickém katastru, založená k tomu ustaveným stavebním spolkem roku 1914 a budovaná zejména stavitel-m a mecenášem Václavem Šindelářem až do roku 1938.

Autoři publikace rovněž kritizují současnost, kdy převládají tendence staré domy s historií zbourat a nahradit je moderními stavbami, které ale mohou v původní historické zástavbě mnohdy působit necitlivě a nevkusně.

Kniha vychází s bohatým fotografickým doprovodem a působí spíše jako malé umělecké dílo vytvořené jejich autory s velkou láskou. (mk)

Křišťálový Šípek

Křišťálový Šípek, tak se jmenuje výstava v Křišťálovém chrámu v Kunraticích u Cvikova, kde jsou vystavena díla architekta a designéra Bořka Šípka, který proslul také jako autor originálních skleněných objektů.

Jsou zde slavné vázy, svícny, poháry, ale také svítidla a porcelán. Šípek ovlivnil celou řadu následovníků, mimo jiné i autory výstavy, majitele nedaleké sklárny Jiřího Pačin-ka a manažera Davida Sobotku.

Bořek Šípek zemřel v roce 2016 ve věku šestašedesáti let. Jak dodal David Sobotka, Šípek se přátelil s prezidentem Václavem Havlem. Jsou tu i vázy, které navrhli jeden pro druhého.

Vázy a objekty Bořka Šípka se staly ikonickými a kulturními díly. Najdete je ve světových muzeích a bedekrech světového designu.

V kostele v Neratovicích u Cvikova je vystaveno na sto děl. K vidění tu je například překrásná *Česká váza* z osmdesátých let minulého století pro významného módního návrháře nebo tři obří křišťálové vázy, které Bořek Šípek vytvořil v roce 1993 a 1994 pro císaře světové módy Karla Lagerfelda pro jeho soukromou rezidenci v Hamburku,

nebo je tu lustr, který se jmenuje *Rudolf I.* a Bořek ho vytvořil jako jeden z prvních lustrů pro Obrazárnu Pražského hradu.

Retrospektivní výstava, věnovaná tomuto světově proslulému architektu, designéru a vizionáři, je otevřena do konce května.

Grand designéry roku 2021 se stala dvojice Roman Vrtiška a Vladimír Žák

Grand designéry roku 2021 se stala dvojice tvůrců Roman Vrtiška a Vladimír Žák. Do Síně slávy českého designu vstoupila Liběna Rochová. Většinou bývá oblečená jen v černé barvě, ale při přebírání ceny měla na sobě pestré šaty, které malovaly děti s nemocí motýlích křídel. V Hu-debním divadle Karlín, kde se ceremoniál předávání cen Czech Grand Design 2021 konal, si na pódium pro ceny přišli i vítězové jednotlivých kategorií produktového designu, módy, šperku, fotografie či grafického designu. Vítězové převzali historicky nejtěžší trofeje, letos v podobě pěti-kilového litinového pečetidla.

Odborná porota ocenila především tři počiny, které charakterizují široký záběr studia Vrtiška & Žák – kolekce umyvadel a koupelnového nábytku, lavička a katamarán. Jedná se o spojení závodního katamaránu a komfortní vý-letní lodi. Pohodlný pobyt navíc vylepšuje provedení kabrio, tedy možnost složit střechu v případě hezkého počasí. Loď je demontovatelná, a tím pádem ji lze snadno trans-portovat v lodním kontejneru nebo jako přívěs za auto.

Z historie

2. 6. 1392 za účasti krále Václava IV. a pražského arcibis-kupa Jana z Jenštejna byl položen **základní kámen ke stavbě trojlodí gotického chrámu sv. Víta.**

VÝSTAVY

Výstava o Plečnikově díle zahájila na Pražském hradě turistickou sezónu

Seznámit se s tím, jak slovinský architekt Josip / Jože Pleč-nik měnil tvář částí Pražského hradu, mohou návštěvníci výstavy na Hradě. Ta se koná v Tereziánském křídle Staré-ho královského paláce, další panely jsou v areálu Hradu, přímo v místech, kde jsou stopy Plečnikovy tvorby patrné.

Výstava také připomene kulaté výročí narození Plečni-ka (1872-1957), který v sídle českých králů a představitel-ů státu významným způsobem přetvořil interiéry Nového královského paláce i hradní nádvoří a zahrady. Podle Pleč-nikových plánů byla upravena zahrada Na Baště nebo tři ze čtyř hradních nádvoří, navrhl také Masarykovu vyhlídku s vinicí na severní hraně Jeleního příkopu. Projektoval i in-teriér Sloupové síně v severním hradním křídle a byt pre-zidenta Masaryka v Novém královském paláci.

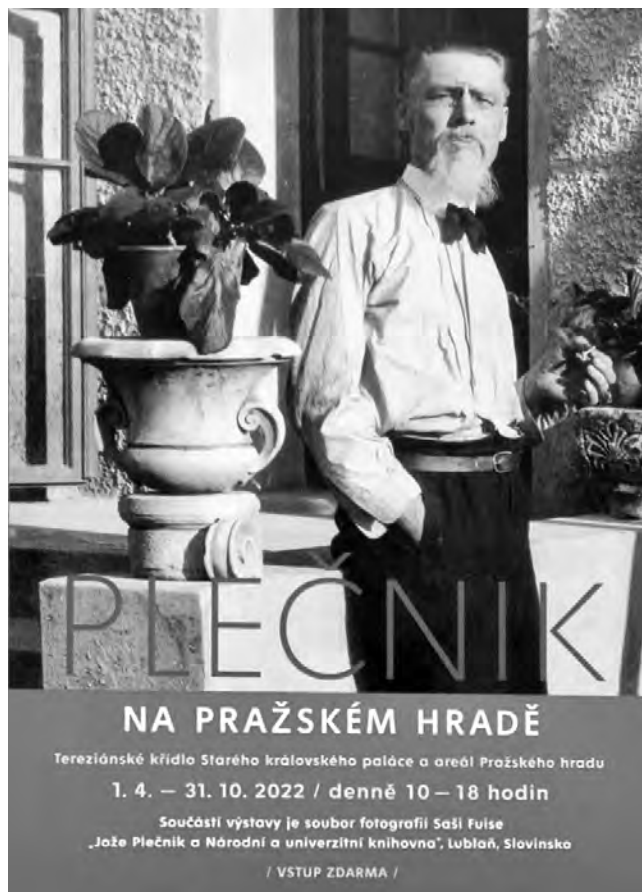
Hlavním kurátorem výstavy je historik architektury Vla-dimír Šlapeta, který uvedl, že výstava představuje všech-ny Plečnikovy tvůrčí a životní etapy. Rané období ve Vídni, kam odjel v roce 1892 a kde následně studoval na akade-mii pod vedením Otto Wagnera. V Rakousku navázal blíz-ké a celoživotní přátelství s českým spolužákem Janem Ko-

těrou. Na jeho doporučení se Plečnik stal profesorem na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, kde působil deset let. Závěrečné období je to, kdy se stal profesorem architektu-ry na nově založené univerzitě v Lublani a zároveň v Praze vykonával funkci hradního architekta.

Výstavu z větší části tvoří panely umístěné na nádvořích a v zahradách Pražského hradu, vždy u konkrétních reali-zovaných architektonických prvků. V Tereziánském křídle návštěvníci mohou vidět i modely a návrhy realizovaných i pouze zamýšlených Plečnikových projektů.

Část jeho díla, která je dodnes používána jako prosto-ry Kanceláře prezidenta republiky, je zviditelněna alespoň fotografiemi, i když během trvání výstavy se počítá i s mož-ností krátkodobého zpřístupnění těchto míst veřejnosti. Tyto prostory, stejně jako interiéry zámku Lány, na jejichž úpravách se Jože Plečnik také podílel, jsou jinak pouze vý-jimečně zpřístupněny v rámci dnů otevřených dveří.

Práce Plečnika na Hradě pomalu končily s odchodem Masaryka, ve třicátých letech 20. století pak výrazně ovliv-nil tvář Vinohrad, kde podle jeho plánů vyrostl mezi lety 1928 a 1932 kostel Nejsvětějšího srdce Páně. Paralelně ar-chitekt působil v rodné Lublani, kde stavěl i působil jako pedagog.

Výstavu doplňují snímky slovinského fotografa Saši Fuisse, který zachytil Plečnikovo vrcholné dílo, slovinskou Národní a univerzitní knihovnu v Lublani. Návštěvníci podle Šlapety poprvé uvidí i některé kresby ze soukromé sbírky znalce Plečnikova díla Damjana Prelovšeka, vnuka lublaňského stavebního rady a někdejšího slovinského velvyslance v České republice. Z Lublaně se podařilo přivést i dva krátké filmy, které zachycují Plečnika.

Česko se Slovinskem chtělo zapsat společně Plečnikovo dílo na seznam UNESCO. Slovinsko před několika lety ale začalo o zápis usilovat samo a v loňském roce se o jeho nejvýznamnější stavby v Lublani seznam rozšířil.

Výstava bude pro veřejnost otevřena do 31. října 2022. (mk)

Knížák jako ostrov

Někdejšího undergroundového umělce, pozdějšího rektora pražské Akademie výtvarných umění a také ředitele Národní galerie Milana Knížáka připomíná nová výstava, kterou uspořádal Kampus Hyberská a na níž se umělec podílel spolu se svojí manželkou. V centru hlavního města ukazuje především jeho práce zabývající se architekturou, designem, módou nebo životním stylem.

Pro přehlídku byla inspirací Knížákova kniha *Sny o architektuře* z roku 2012, říká kurátor Filip Kazda. Ten popisuje ostrov jako izolovaný ekosystém, kde dochází k pozoruhodnému vývoji života a kde je zjevná odlišnost od okolní pevniny.

Přehlídka zabírá několik místností, někdy oddělených, jindy tematicky propojených. Ukazuje Knížákovy práce od sedmdesátých let minulého století až po předloňské

básně. Na vyžádání je možné pustit gramofonovou desku s hudbou Knížákovy rockové kapely Aktual. Pro ni byl typický skandovaný projev, krátké songy s ohlasy dechovky i country, infantilní popěvky, ale také psychedelické či industriální zvuky.

Právě s gramofonovými deskami umělec také experimentoval, různě se je snažil pokazit a poničené pak přehrával, jak se návštěvníci výstavy rovněž dozvědí. Dále je k vidění jeho nábytek s postmodernistickými rysy, plastiky, obrazy, drátěné instalace nebo skleněné objekty. Tím vším provázejí Knížákovy citáty a postřehy.

Multimediální umělec Milan Knížák se podílel na formování kulturního dění v někdejší Československu i revolučním Česku. Byl představitelem mezinárodního hnutí Fluxus, k jehož členům dále patřili zpěvačka Yoko Ono nebo výtvarník Joseph Beuys. Knížák šéfoval jeho východní sekci.

Fluxus fungoval coby síť vzájemně propojených umělců v USA, západní Evropě a Japonsku, kteří zejména od šedesátých do osmdesátých let minulého století komunikovali prostřednictvím pošty, publikací nebo organizovali happeningy.

Skupina navazovala na odkaz výtvarníka Marcela Duchampa nebo skladatele Johna Cage. Vznikla na principu dadaismu, kdy umělcův názor či postoj byly často důležitější než fakt, zda budou tradičně vystavovat v muzeích a galeriích.

Oblíbenými prostředky členů Fluxu se proto staly akce, instalace, performance, objekt, hudba, zvuk, ale také vůně, vizuální představa nebo jen prožitek. Členové hnutí se orientovali na takzvané intermediální přesahy a kombinovali vizuální umění s experimentální hudbou, divadlem nebo poezií. Tradiční galerie se o práci členů Fluxu začaly zajímat až po čase. Dnes jsou díla příslušníků této skupiny zastoupena především v německých, italských nebo amerických sbírkách, například v newyorském Muzeu moderního umění.

Knížákova kariéra však neskončila u Fluxu. Jeho revoluční působení ve funkci rektora pražské Akademie výtvarných umění z let 1990-1997 či ředitele Národní galerie, kterou vedl do roku 2011, někdy přinášelo kontroverze, připomíná kurátor Kazda.

„Zároveň je však jméno Knížák až symbolem nebo důmyslnou reklamní značkou, rozpoznatelnou pro mnohé generace. Hlavním záměrem výstavy je připomenutí všestrannosti umělce, jeho širokospektrálního díla a jeho významu pro českou uměleckou scénu. Instalace vytváří nové obydlí na magickém místě, na ostrově Knížák,“ popisuje Kazda.

Výstavu pod názvem *Ostrov* mohou zájemci navštívit do 29. května. Koná se v Kampusu Hybernská, jenž vznikl za spolupráce pražského magistrátu a Univerzity Karlovy a jehož cílem bylo zintenzivnit vzájemné styky. Galerie Hyb4, která výstavu v Hybernské hostí, tu funguje čtvrtým rokem. Má být konfrontačním prostorem uvádějícím práce tradičních i nových médií.

Knížákovu sbírku děl z doby, kdy působil v hnutí Fluxus, nedávno získala nová galerie z Kunsthalle Praha. Jedná se o kolekci přibližně 700 položek, mimo jiné jsou v ní zastoupeni umělci jako George Brecht, Robert Filliou, Dick Higgins, Alison Knowlesová, Yoko Ono nebo Nam June Paik. (mk)

Hrad Svojanov bude hostit výstavu *Král a císař Rudolf II.*

V galerii hradu Svojanova v polovině dubna začala výstava ke 470. výročí narození a 410. výročí úmrtí českého krále a římského císaře Rudolfa II. Unikátní multimediální expozice poodhalí různá tajemství panovníkova života a představí i celou řadu zajímavých exponátů. Návštěvníky výstavou provede samotný „digitálně oživený“ Rudolf II. Přiblíží jim jak své málo známé mládí a cestu za vzděláním do Španělska, tak unikátní sbírky, které po většinu života shromažďoval. Zároveň „rozdmýchá oheň poznání“ v alchymistické laboratoři. Pomocí hologramů Rudolf návštěvníky seznámí i se svými symboly majestátu (všemi korunami, kterými byl za svůj život korunován) a nejvýznamnějšími předměty svých sbírkových kolekcí umístěných dnes povětšinou mimo Prahu a ČR. Výstavního Rudolfa II. na multivideomappingu zpodobnil syn Jana Wericha – tedy

Adrian de Vries: *Císař Rudolf II.*

Císařova pekaře a Pekařova císaře – herec, dabér, moderátor, ale také ekonom a pedagog Jiří Werich Petrášek.

Výstava v chrasteckém muzeu přiblíží trampské hnutí

Historií i současností trampingu se bude zabývat výstava v Městském muzeu Chrast na Chrudimsku. Výstava se koná každý rok, letos po pětasedmdesáté, a potrvá do 22. května. ČTK to řekl Jiří Jedlička, zakladatel Mobilního trampského muzea. Tramping slavil v roce 2018 sté výročí existence a podle Jedličky jde o jednu z mála volnočasových aktivit, která přežila mnoho společenských ráďů.

První osada s názvem Ztracené naděje vznikla v roce 1918 na Svatojánských proudech na Vltavě. Ve dvacátých letech se pak zrodil žánr trampských písní. „O trampských písních se říká, že je to nepsaná kronika tehdejší doby, co se přes den prožilo, to večer inspirovalo první trampské skladatele, aby o tom složili píseň,“ řekl Jedlička.

„Prostě tramping už se nedal vymýtiti ani Kubátovým zákonem, který proklamoval, že nesezdané páry spolu nesmí sdílet noc pod širákem, ve stanu či v trampských srubech,“ řekl Jedlička. Vyhláška zemského prezidenta Huga Kubáta platila od roku 1931. Po čtyřech letech ji zrušil soud. Četníci během té doby mohli trampingy kontrolovat.

Výstava ukáže komiksy inspirované dílem Stanisława Lema

V Klementinu je přístupná výstava komiksů inspirovaných dílem polského spisovatele Stanisława Lema. Ukáže výběr nejlepších prací českých výtvarníků, kteří se zúčastnili soutěže vyhlášené Polským institutem v Praze. Loni uplynulo 100 let od narození světoznámého autora sci-fi Lema.

Výstava se koná také u příležitosti 60. výročí od vydání Lemova vrcholného a několikrát zfilmovaného díla, románu *Solaris*, které připadlo také na minulý rok. Výstava v přízemí Klementina potrvá do 28. května.

Polský spisovatel Stanisław Lem významně ovlivnil podobu sci-fi literatury na celém světě a rozhodným způsobem vstoupil i do dalších oborů. Ve své tvorbě předpovídal mimo jiné počítačové viry, popsal činnost bankomatu či genetického inženýrství. Lem se narodil 12. září 1921 ve Lvově na dnešní Ukrajině. Zemřel 27. března 2006 v Krakově.

Ceny Magnesia Litera byly rozdány – bodoval knižní portrét Karla Gotta

Gott: Československý příběh je název knihy, která letos bodovala na cenách Magnesia Litera. Životopisná kniha o zpěvákovi Karlu Gottovi, jejímž autorem je hudební publicista Pavel Klusák, zvítězila v konkurenci více než pěti set přihlášených publikací. Letošní 21. ročník knižní ceny se totiž setkal s mimořádným zájmem.

Ceny Magnesia Litera pořadatelé udělili 10. dubna na Nové scéně Národního divadla v Praze. Klusák si odnesl nejen cenu v kategorii Kniha roku, ale jeho kniha bodovala i v kategorii publicistiky. „Beru ocenění jako známku toho, že není ještě všechno oddiskutováno kolem normalizace a kolem toho, jak tehdejší časy ovlivňují časy, ve kterých žijeme,“ dodal Klusák.

Podle poroty je jeho kniha psaná zaujatě a přístupnou formou. Klusák dobře zasadil život Karla Gotta do širších politických a kulturních souvislostí. V knize třeba popsal, jak si legendární zpěvák spoluvytvářel vlastní obraz nebo jak silná byla jeho závislost na uznání od fanoušků. Nakladatelství knihu o Karlu Gottovi označuje za nezávislý hudební portrét s důrazem na ověřená, nová a málo známá fakta. Autorovi se podle poroty navíc daří vyprávění seskupit kolem několika klíčových momentů Gottova života, jako byla jeho éra v Semaforu, krátký exil v Německu či Anticharta. „Klusák ukazuje, jak se Gott stával stále více tvůrcem i obětí obrazu, který si z velké části sám vytvářel,

tedy jak byl postupně proměňován v zajatce svého úspěchu a až narkotické závislosti na uznání publikem a fanoušky,“ uvedla porota.

Nejlepší beletristickou knihou se stal román Stanislava Bilera *Destrukce*. Autor v něm sleduje osudy učitele, který před složitostí světa utekl z města na venkov. Chtěl nalézt klid, řád a jistotu, místo toho odhalil svět v rozvratu. Existenciální a environmentální román přináší ale naději, že život může mít smysl i uprostřed trosek a že smrt není největší problém člověka na Zemi.

Porota ocenila také Terezu Dobiášovou za knihu o Anežce České, a to v kategorii debut roku. Kniha nese název *Tajemství – Neskutečný příběh Anežky České* a autorka v ní vypráví příběh, jak se podle ní „asi nemohl stát“. Sprádá Anežčinu životní pouť od narození až po rozhodnutí vstoupit do kláštera jako spleť cestu poznávání světa a sebe sama.

Nakladatelským činem bylo vyhlášení vydání *Lipnické bible*. Vyšla u příležitosti loňského zapůjčení originálu latinského rukopisu na hrad Lipnice nad Sázavou v roce 600. výročí vzniku této rukopisné památky. Ve čtenářské anketě zvítězil Pavel Tomeš s románem *Až na ten konec dobrý*. V poezii pak bodoval Vladimír Mikeš s knihou *Od kud to přichází?*

Během večera zazněla podpora Ukrajině v její válce proti Rusku. Ukrajinský básník a spisovatel Serhij Žadan poslal videopozdrav z Charkova, kde zůstává a zásobuje obránce města. Vyjádřil díky za podporu a dodal, že válka zřejmě neskončí brzy, a požádal proto, aby lidé dál tlačili na své vlády a žádali po nich další podporu Ukrajiny.

Publikace Terezy Brdečkové o Werichových nejbližších

Nakladatelství Limonádový Joe vydalo knihu spisovatelky Terezy Brdečkové o Werichových nejbližších. Tři generace žen Jana Wericha: manželka Zdenka, dcera Jana a vnučka Zdenka, řečená Fanča. Tři chytré, schopné a vtipné souputnice byly pro Wericha tím nejcennějším, co na světě měl – vedle jeho publika. Tereza Brdečková spolu s Fančou provázají čtenáře třígeneračním příběhem o životním údělu žen a současně o hlubokých vnitřních rozporech umělců v Československu. Tato rozměrná unikátní publikace čerpá z dosud nepublikované rodinné korespondence a z Werichových soukromých deníků. (mk)

Nad rovinou

Nad rovinou je název výrazně autobiografické knížky spisovatelky Marie Strykové (1931-1977) vydané nedávno i ve zvukové podobě v podání herečky Jany Doležalové-Frankové a v režii Markéty Jahodové.

Autorka se narodila na Ukrajině v komunitě volynských Čechů, v níž prožila dětství a první léta dospívání. Z pohledu dítěte a posléze mladé dívky předkládá čtenáři, v tomto případě posluchači, především ucelený pohled na české společenství, které tam po léta žilo a hospodařilo, a rovněž tak pohled na dějinné válečné zvraty, které touto zemí procházely.

Během pouhých šestnácti let od narození po odchod do Československa tam prožila polskou vládu, první sovětskou anexi, německou okupaci i počátek další sovětské nadvlády. O tom všem poutavě vypráví prostřednictvím každodenních životních příběhů svých rodičů, příbuzných a sousedů. Vyprávění končí hromadným stěhováním do Československa v roce 1947. Sama autorka pak v padesátých letech vystudovala polonistiku a rusistiku a v šedesátých začala psát kratší autobiografické útvary, které však postupně vyšly až po její smrti.

Audiokniha není historickou studií nebo memoárem. Jedná se o příběh velmi působivý a sugestivní. Nahrávka původně vznikla v roce 2007 ve studiích Českého rozhlasu a ilustrace na její obal se ujal výrazný český výtvarník Luboš Drtina. Její vydání bylo naplánováno na jaro letošního roku jako pocta k nedožitým pětapadesátinám herečky Jany Doležalové-Frankové, která zemřela náhle 18. června loňského roku.

Ovšem ukrajinské události posledních týdnů daly příběhu ještě další rozměr. Historie nad rovinou bohužel pokračuje. (mk)

Albatros končí obchody s ruskými a běloruskými subjekty

Nakladatelství Albatros pozastavilo obchody s ruskými a běloruskými subjekty. V případě těchto zemí nechce ani prodávat nebo nakupovat licence. Nakladatelství reaguje na napadení Ukrajiny ruskou armádou, pro které využila se souhlasem Běloruska i jeho území. Informoval o tom generální ředitel Albatros Media Václav Kadlec.

Nakladatelství také zastavilo spolupráci s ruskými autory, kteří vyjádřili podporu režimu prezidenta Vladimira Putina nebo přímo ruskému postupu na Ukrajině.

„Tento krok děláme s těžkým srdcem, protože si uvědomujeme důležitost setrvalé kulturní komunikace a konekcionářů knihy, ani ruské knihy, za současnou situaci nemohou. Na druhou stranu Albatros Media nyní nemá zájem generovat jakoukoliv marži na obchodování se zločinným režimem,“ uvedl Kadlec. Nakladatelství se podle něj i za cenu obchodních ztrát nechce podílet na obchodech, které by mohly například odvedenými daněmi přinést příjem ruskému nebo běloruskému státu.

Z ruských autorů Albatros nebude vydávat Dimitrije Rusa, jehož sedmidílná série *Hraju, abych žil* z něho udělala bestsellerového autora. Nakladatelství dále zrušilo licenci na vydání historické knihy Alexandry Litviny. Albatros Media nebude přispívat k podpoře válečné agrese a zabíjení nevinných civilistů, prohlásil Kadlec.

Podobně už dřív se nakladatelství Argo rozhodlo nevydávat knihy autora fantastických románů Sergeje Lukjaněnka, který také podpořil vpád Ruska na Ukrajinu. Výtěžek z Lukjaněnkových už vydaných knih Argo pošle na pomoc Ukrajině. Své obchodní aktivity s Ruskem a v Rusku po únorové invazi jeho armády na Ukrajinu již dřív ukončila řada dalších českých firem.

Albatros Media také daroval šest miliónů korun organizacím, které se věnují pomoci Ukrajincům. Do uprchlických center firma dodává dětské knihy v ukrajinštině, ukrajinsko-české slovníky a učebnice češtiny pro cizince.

Vzhledem k tomu, že největší část uprchlíků z Ukrajiny míří do Polska, nakladatelství nabídlo polskému vydavate-

li bezplatnou licenci na polsko-ukrajinský slovník v tištěné i elektronické verzi v neomezeném množství. Firma také vytváří pracovní místa pro uprchlíky z Ukrajiny, první z nich v minulých dnech zaměstnal Albatros Media Slovakia.

Produkce společnosti Albatros Media pokrývá více než 17 procent nakladatelského trhu v České republice. Každoročně uvede na trh přibližně 2 500 nových knih. (mk)

Geislerová a Kameníková načetly pohádky Boženy Němcové

Herečky Aňa Geislerová a Anna Kameníková, které ztvárnily Boženu Němcovou v televizní minisérii, spolupracovaly na audioknize *Podivuhodné pohádky Boženy Němcové*, která vyšla letos v dubnu. Ta obsahuje příběhy, které nejsou notoricky známé.

Aňa Geislerová a Anna Kameníková v roli Boženy Němcové

„Sedm podivuhodných vyprávění v našem kompletu patří mezi ta méně známá a o to překvapivější je seznámení s nimi. Ve většině z nich se skrývá řada tajuplných a napínavých dějů v tak obrovském množství, že by to jiným, méně inspirovaným a méně velkorysým autorům stačilo na desítky pohádek,“ říká producentka Nada Dvorská.

„Již od samotných prvotních příprav audioknihy jsem věděla, že bych byla ráda, kdyby pohádky mohly načíst Aňa Geislerová a Anna Kameníková, které spisovatelku ztvárnily v televizní minisérii *Božena*. Potěšilo mě, když obě s tímto nápadem souhlasily a pohádky načetly.“

Aňa Geislerová loni načetla také výběr z korespondence Boženy Němcové. „Kdybych někomu měla doporučit něco z díla Boženy Němcové, tak určitě její dopisy. Z nich je cítit, jaká opravdu byla. A potom třeba *Divou Báru* nebo *V zámku a podzámčí*. Ovšem její pohádky jsou krásné, nadčasové a je dobré je i dnešním dětem připomínat,“ uvedla. (mk)

Básník a prozaik Petr Prouza napsal knihu *Na hraně dnů*

Na hraně dnů je název vzpomínkové knihy básníka, prozaika a novináře Petra Prouzy. Připomíná v ní osobnosti literární publicistiky a nakladatelského světa, které poznal od počátku šedesátých let, kdy publikoval první báseň v *Literárních novinách* a kdy mu další verše v roce 1965 zveřejnil Jan Skácel, básník a redaktor časopisu *Host do domu*.

V knize ožívají takové osobnosti, jakými jsou básník Jiří Pištora, v roce 1964 tajemník pro mladé autory Svazu čs. spisovatelů, dále redaktor nakladatelství Mladá fronta Vác-

lav Falada nebo Jiří Vitula, vedoucí kulturní rubriky deníku *Lidová demokracie*, který mu podal pomocnou ruku, když byl zbaven místa v časopisu *Mladý svět* poté, co v letech 1972-1974 pod jménem Emila Wernera zveřejňoval horoskopy tehdy už nežádoucího pedagoga a prozaika Milana Kundery.

Těch osobností je opravdu hodně a díky Prouzovi je připomenuta tvůrčí atmosféra české literatury a vůbec kultury, která už pomalu odchází do zapomnění. Je symbolické, že právě dlouholetému přátelství s exulantem Kundrou, kdy Prouza barvitě popisuje jejich osobní setkávání a po řadu let především telefonní rozhovory, věnoval největší prostor. Ze spisovatelských osobností vzpomíná i na Ladislava Fukse nebo Bohumila Hrabala, když se s Prouzou, oba vystudovaní právníci, oslovovali „pane doktore“.

Za pozornost také stojí jeho názor, že jestliže Kundera nabízí ve svých knihách dobrodružství myšlenky, Hrabal předkládá dobrodružství imaginace.

Autor je velmi upřímný, nevynechává ani kontroverzní témata, jakým bylo například nařčení Kundery z udání agenta-chodce v roce 1950, zveřejněné v novém tisíciletí. Nebo jeho nelichotivá charakteristika působení Karla Schwarzenberga na ministerstvu zahraničí.

Podobně záporně se na základě konkrétních zkušeností vyjadřuje i o éře Cyrila Svobody nebo Lubomíra Zaorálka. To vše souvisí s diplomatickou kariérou jeho ženy Aleny, ministrem Janem Kavanem a prezidentem Václavem Havlem nominované na post velvyslankyně ve Finsku. Tam jí Prouza dělal čtyři roky „manžela“.

Byla to právě finská anabáze, která jeho osudy svedla dohromady s paní Erikou Vorbachovou, rodačkou z Broumova žijící v Bavorsku, kam se dostala po poválečném útěku svých rodičů. Otec byl Němec, matka Češka a oba zahynuli při leteckém neštěstí. Prouzu si našla podle románu *Psychiatr*, který ji zaujal, a rovněž její vztah k Finsku v ní vzbudil souznění. Prouza toho využil a jeho návraty provázely kapitoly paní Eriky, která vypráví svoje osudy.

Vzájemná náklonnost, aniž by se setkali, byla jistě povolána jeho dlouholetou prací v Nadaci Bernarda Bolzana. Nesmírně důležité pro ně byly i aktivity podporující po roce 1991 přátelskou spolupráci Čechů, Slováků, Němců i Rakušanů.

To vše je nejen v autorových vzpomínkách spojeno s osobností politika a filozofa Jaroslava Šabaty, delegáta tzv. Vysočanského sjezdu KSČ v době po 21. srpnu 1968, později nejdéle vězněného disidenta. Byl to člověk mimořádně erudice i laskavosti, který Prouzu velice ovlivnil. Podobně jako jiný jeho přítel, filozof Karel Kosík. (mk)

VZPOMÍNKA

Vladislav Vančura

Vladislav Vančura byl tvůrcem jazykově experimentujících poetických próz z historie i současnosti, dramatik, filmový scenárista. Narodil se 23. června 1891 v Hájích u Opavy. Po otci Vančura pocházel ze starého protestantského rodu písmáků. Děťství prožil v Davli, kde byl otec hospodářským správcem. Započal studovat Právnickou fakultu, ale po prvním semestru přestoupil na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, kterou absolvoval roku 1921. Téhož roku se oženil a s manželkou provozoval lékařskou praxi

na Zbraslavi. V roce 1929 pak Vladislav Vančura se svou lékařskou praxí skončil, aby se mohl naplno věnovat své literární tvorbě.

Vančura byl prvním předsedou uměleckého spolku Devětsil (založeného roku 1920), spolutvůrcem programu avantgardní literatury. Podnikl několik zahraničních cest do Francie a Sovětského svazu. Spolupracoval též s komunistickým hnutím, ale roku 1929 podepsal prohlášení proti novému gottwaldovskému vedení a byl z KSČ vyloučen. Ve třicátých letech Vančura působil v nakladatelství Družstevní práce.

Z celé Vančurovy tvorby vyvěrá touha odstranit vše, co brání rozvoji svobodné lidské přirozenosti a aktivity. Autor zápasil s konvencemi dosavadní prózy. Nápadný je jeho jazyk čerpající z archaismů biblické češtiny, ale i z hovorové řeči. Čerpal i z tradice velkého evropského románu i současných podnětů expresionismu a dadaismu.

Za okupace byl Vladislav Vančura činný v odboji. V květnu 1942 za stanného práva byl zatčen a 1. června téhož roku popraven.

Rudolf Těsnohlídek (7. 6. 1882, Čáslav – 12. 1. 1928, Brno)

Rudolf Těsnohlídek (někdy užíval pseudonym Arnošt Bellis) byl český spisovatel, básník, dramatik, novinář, autor soudniček a překladatel.

V Praze se sblížil s anarchistickou skupinou kolem S. K. Neumanna. V roce 1905 se Těsnohlídek oženil, jeho žena však tragicky zahynula na svatební cestě v Norsku. Po návratu do Čech a následné cestě do Švýcarska odjel Těsnohlídek do Brna, kde mu S. K. Neumann opatřil místo redaktora v časopise *Moravský kraj*. Od roku 1908 pracoval Těsnohlídek jako soudní referent v redakci *Lidových novin*, kam přispíval svými články, sloupky, fejetony a reportážemi.

Rudolf Těsnohlídek se věnoval různým formám činnosti, mj. založil tradici rozsvěcení vánočního stromu na náměstí Svobody v Brně, které bylo spojeno se sbírkou na děti bez domova. Tradice se rozšířila do dalších měst, což umožnilo z vybraných peněz založit dětský domov Dagmar. Účastnil se i objevování Demänovských jeskyní na Slovensku.

U žurnalistiky Těsnohlídek vytrval dvacet let až do své dobrovolné smrti v roce 1928.

Jeho nejznámějším dílem je lyrická pohádka *Liška Bystrouška* (1920), podle které napsal Leoš Janáček operu *Příhody lišky Bystroušky*. Dílo bylo také namluveno pro rozhlas a na gramofonové desky hercem Národního divadla Karlem Högerem.

Úryvek z pohádky *Liška Bystrouška*

Mladý domýšlivý skokan, pravý žabí hejsek, jenž vyskočil z cizí díry, kde byl právě na záletech, hleděl užasle na komára a prohodil dobíravě: „No, občane, co to tu vyvádíte? Nestydíte se tu válet jako člověk? Mně se zdá, že máte drbku.“ „Sakva, držte mě, nebo vám to tady všechno rozbiju!“ vykřikl komár. „Mně je jaksí divně, jako bych byl v hospodě u muziky. Ani vstát nemožu.“ Jeho tělo bylo pojednou lehounké jako pampeliškové chmýříčko. Nazvedl se a jal se tančit, rozhazuje kusadly a nejpřednějšíma nohama. „Trá-lali, trilili, tralala, trata,“ notoval si při tom.

Zikmund Winter (27. 12. 1846, Praha – 12. 6. 1912, Bad Reichenhall, Rakousko) – prozaik, autor historických próz a historik.

Zikmund Winter pocházel z rodiny zvoníka na Starém Městě pražském. Toto povolání zastával sám po otcově smrti, aby pomáhal uživit rodinu. Vystudoval historii na FF UK. Jako středoškolský profesor působil rok v Pardubicích a celé desetiletí v Rakovníku, potom v Praze.

Významné bylo Winterovo působení v Rakovníku, kde mu bylo umožněno studium archivních materiálů. Z nich získal látku nejen k četným odborným studiím o kulturním životě českých měst v období 14.-17. století, ale i pro svou činnost beletristickou.

Zikmund Winter patřil k okruhu spisovatelů sdružených kolem časopisu *Zvon*, kde působili i Alois Jirásek a Karel Václav Rais.

Zemřel při pobytu v Bad Reichenhall v Rakousku.

Jiří Pištora (12. 6. 1932 – 26. 9. 1970)

Jiří Pištora byl významný český básník, fejetonista a literární kritik, jehož dětství bylo poznamenáno tragickým osudem jeho otce (otec Jiřího Pištory byl úředník nemocenské pojišťovny v Pardubicích, sociální demokrat Antonín Pištora, 1905-1942, který se podílel se na zajištění pracovních knížek pro parašutisty skupiny Silver A a byl popraven za heydrichiády) a následně i nevyhovujícím kádrovým profilem (sociálně-demokratická rodina).

Jiří Pištora v letech 1952-1957 vystudoval češtinu a historii na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Studium ukončil diplomovou prací o Františku Halasovi. Ani po ukončení studia nenalezl odpovídající zaměstnání a rok pracoval na stavbě opatovické elektrárny. V období 1958 byl metodikem v krajské a okresní lidové knihovně Pardubice.

Z Pardubic odešel do Prahy, kde byl od roku 1961 zaměstnán v sekretariátu Svazu československých spisovatelů. V roce 1965 se stal jeho členem a později tajemníkem. V letech 1963-1964 byl redaktorem časopisu *Tvář*, v letech 1966-1969 spolupracoval s časopisem *Sešity pro mladou literaturu*. V roce 1968 žádal spisovatele, aby veřejně vysvětlili svá počínání v padesátých letech, jako byly články o procesech. Po invazi vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 odešel se spisovatelem Karlem Michalem do emigrace, ale vrátil se.

V září 1969 zveřejnil dětský časopis *Mateřídouška* spolu s dalšími Pištorovými verši i jeho básničku *Lapkové*. Její skrytě antiokupační význam, zvýrazněný ilustrací Ludka Vimra (1921-2005), vyvolal reakci státních orgánů. O případu psalo *Rudé právo* v článku *Ideje z Mateřídoušky*. Po zveřejnění říkanky *Lapkové* byla Pištorovi zrušena smlouva na vydávání dětských knih ve vydavatelství Albatros. O básníka se zajímala StB, byl vyslýchán pro údajné napojení na organizaci Amnesty International a pro zaslání do ciziny informací o věznění Ludka Pachmana. Poslední rok života byl bez zaměstnání a prožíval i osobní krizi po rozvodu a v novém manželství. Ze života odešel dobrovolně v osmatřiceti letech.

Lapkové

Žije, žije ve stepi
jeden v suché otepi.
Druhý v láptích pod pařezem,
třetí v díře mezi bezem.
Ať si jsou, tam kde jsou.
Ať sem na nás nelezou.

Jiří Pištora, *Mateřídouška* 9/1969

DIVADLO

Zemřel herec, moderátor a bavič Josef Alois Náhlovský

Po krátké těžké nemoci zemřel 7. dubna ve věku dvaasedmdesáti let herec, moderátor a bavič Josef Alois Náhlovský. Spolupracoval mimo jiné s Josefem Mladým, Petrem Novotným nebo Karlem Šípem.

Josef Alois Náhlovský se narodil v roce 1949

v Lomu u Mostu, původním povoláním byl učitel. Jako moderátor začal působit společně s Petrem Novotným

u hudební skupiny Fešáci. Komickou dvojici později tvořil se svým hereckým partnerem a kolegou Josefem Mladým, spolupracoval také s moderátorem a bavičem Karlem Šípem.

V loňském roce v jednom rozhovoru vzpomínal, že mu na jevišti bylo nejlépe s Josefem Mladým. Spolupracovali spolu sedmatřicet let. Během spolupráce s ním zastával roli autora psaného textu, režisérem tématu byl Mladý. „Pepa měl zvláštní typ suchého a sarkastického humoru. Jako člověk byl ale velice hodný, nezákeřný a obětavý,“ vzpomínal Josef Náhlovský na svého dlouholetého profesního partnera, který zemřel v roce 2018.

„V improvizaci jako takovou věřím, ale vždy musí mít člověk připravenou nějakou tutovku, jistotu, která vždy zabere. Občas se ale opravdu naskytla příležitost zaimprovizovat,“ uvedl Náhlovský.

Je autorem humoristické teorie o fiktivním národu starých Krušnohorců, kterou zpracoval do své knihy *Krušnohorská kronika*. Sám sebe také často označoval termínem poslední žijící Krušnohorec. Jako herec se objevil ve filmu Marie Poledňákové *Jak se krotí krokodýli*. (mk)

JUBILEA

Karel Roden 60

Karel Roden (* 18. 5. 1962) pochází z herecké rodiny, jeho otec i dědeček byli herci. Během studií na střední škole se rozhodl podat přihlášku na DAMU. U přijímacích zkoušek dostal za úkol zahrát psa, jeho majitelkou mu měla být taktéž adeptka herectví Ivana Chýlková. Divadelní fakultu úspěšně absolvoval v roce 1985. Následovalo hraní v Divadle na Vinohradech. Další čtyři sezóny (1988-1992) hrál v Činoherním studiu v Ústí nad Labem. Poté měl možnost účinkovat na jevišti Národního divadla, po roce Národní divadlo opustil a vystupoval v Divadle Na zábradlí, Divadle na Starém Městě nebo v Divadle Labyrint. Roku 1993 po pracovním vyčerpání opustil divadelní scénu a rok pobýval v Anglii. Zde navštěvoval herecké kurzy a zároveň se zdokonalil v angličtině. Krom toho se zabýval potiskem triček, aby měl dostatek peněz na pobyt. Po návratu zpět do Česka se stal hercem na volné noze a hrál v řadě divadel. V roce 1998 byl za svou roli ve hře *Úplné zatmění* nominován v kategorii nejlepší herecký výkon a o rok později obdržel Cenu Alfréda Radoka za ztvárnění Bruna v inscenaci *Velkolepý paroháč*. V březnu 2013 namluvil audioknihou *Nepodávej ruku číšníkovi* – povídkové vyprávění o životních zvratech režiséra Jana Němce.

Svou filmovou kariéru započal již v roce 1983 ve filmu *Zámek nekonečno*. O rok později se výrazněji dostal do povědomí diváků svou rolí Honzy ve snímku *Jak básníci přicházejí o iluze*. Roku 1987 si zahrál opět svou předchozí postavu Honzu ve třetím díle *Jak básníkům chutná život*. V tomtéž roce měl možnost obsadit roli kapitána Tůmy ve filmu *Copak je to za vojáka...* Následující rok si zahrál v rodinném filmu *Pan Tau*. Následovaly filmy jako *Čas sluhů*, *Kanárská spojka*, *Král Ubu* či *Pasti, pasti, pastičky*. Roden si zahrál také v řadě pohádek, např. *Princezna Fantaghiró 2*, *Dračí prsten*, *Pták Ohnivák*, nebo v hororově ztvárněném dramatu *Kytice*.

V roce 1999 si vyzkoušel své první zahraniční angažmá, a to v italsko-německé minisérii *Piráti*, kde hrál jednu z důležitých postav pirátské posádky. O rok později, po absolvování náročného konkurzu na film *15 minut*, se mu podařilo v tomto snímku úspěšně obsadit roli zločince Emila Slovaka. Po boku Roberta De Nira, který si ho údajně pro tento film sám vybral, tak měl možnost vřít se do povědomí i zahraniční veřejnosti. Dále se objevil v amerických akčních filmech *Blade 2* (kvůli silnému akcentu musel být v originálu dabován jiným hercem), *Neprůstřelný mnich*, *Hellboy*, v komedii *Prázdniny pana Beana* společně s Rowanem Atkinsonem nebo v akční komedii *Rocknrolla*. Ve filmu *Running Scared* hrál bratra ruského gangstera a despotického nevlastního otce jednoho z hlavních hrdinů.

Poté se vrátil do České republiky. Roku 2008 získal příležitost zahrát si hlavní postavu Josefa Douši ve snímku *Hlídač č. 47*, který získal tři České lvy za nejlepší střih, mužský herecký výkon v hlavní roli a mužský herecký výkon ve vedlejší roli. V roce 2011 obsadil roli Františka Šímy ve filmu *Lidice*, dále v první české hudební 3D komedii *V peřině*, kde si zahrál manžela Lucie Bílé.

Sedmkrát byl nominován na Českého lva za hlavní mužský herecký výkon a celkem čtyřikrát na cenu za vedlejší mužský herecký výkon, z jedenácti nominací tedy pro-

Robert De Niro a Karel Roden ve filmu *15 minut*

měnil jen jedinou v roce 2008. Dvakrát byl nominován na Cenu české filmové kritiky – jedinou nominaci proměnil v roce 2010 za film *Habermannův mlýn*. V roce 2017 získal svého druhého Českého lva, a to v kategorii nejlepší herec v hlavní roli za film *Masaryk*.

Vedle herectví se Roden věnuje malování nebo jízdě na koni. Roku 2006 koupil a opravil chátrající zámek Skrýšov, který využívá pro chov koní. Dalším zájmem je vinařství a ve Vinařství Vican má vlastní značku se svým jménem. Navzdory popularitě si pečlivě chrání soukromí a málokdy poskytuje rozhovory.

Ondřej Vetchý 60

Jihlavský rodák Ondřej Vetchý (* 16. 5. 1962), člen České filmové a televizní akademie, vystudoval Pražskou konzervatoř (1984), tři roky hrál v Činoherním studiu v Ústí nad Labem, v letech 1987-1989 pak působil v divadle E. F. Buriana a od roku 1989 je členem pražského Činoherního klubu. Na plátně debutoval v roce 1981 epizodní rolí v dětském filmu *Neříkej mi majore*. Na začátku své kariéry ztvárňoval většinou mravně narušené vydědence na okraji společnosti. Byl jím například pacient výchovného ústavu v dramatu *Zámek Nekonečno* (1983), šikovný zloděj z *Lásky z pasáže* (1984) nebo popový zpěvák Míša ve smutné komedii *Prodavač humoru* (1984).

Výborný výkon podal v pohádce *S čerty nejsou žerty* (1985). Na první hlavní roli si musel Ondřej počkat až do roku 1988, kdy ho režisér Miroslav Zábrazský oslovil se svým debutem – filmem *Dům pro dva* (1988). V příběhu o dvou rozdílných bratřích ztělesnil dalšího z lehkomyšlných vagabundů, spoléhajících se na svou roztomilou drzost a image upovídáného svůdce. Za svůj strhující výkon v komplikované tragické roli byl oceněn Evropskou filmovou cenou Félix a vzbudil jím pozornost nejenom u diváků a kritiků, ale také u filmových a televizních režisérů. Díky tomu se strhla lavina Vetchého vynikajících výkonů v hlavních rolích.

Tragický hrdina v *Letu asfaltového holuba* (1991) slovenského režiséra Vlada Balca, mladý Emil ve Weissově snímku *Marty a já* (1990), exkluzivní role v anglickém filmu s Anthonym Hopkinsem *Proces* (1992) nebo namyšlený princ Velemír v *Kouzelném měsíci* (1996). To všechno byly snímky, kde předvedl svou univerzálnost a jedinečný, vysoce nadstandardní herecký projev.

Ondřej Vetchý ve filmu *Tmavomodrý svět* (2001)

Ne všechny jeho postavy ale byly negativní, temné a dramatické, občas se zhostil i otevřených a pozitivních nadšenců, kteří ve svém okolí vynikali optimismem, odvahou a horlivou činorodostí. A právě tito hrdinové se zřejmě stali tím nejkrásnějším, čím se zapsal do povědomí diváků. Díky své citlivosti, charismatu a velké fyzické energii totiž dokázal tyto postavy posunout směrem k ironickému a sebareparodickému nadhledu, například vojáka Kefalína z komedie *Černí baroni* (1991), Bajniše Zisoviče z pozdějšího debutu režiséra Dostála *Golet v údolí* (1995) nebo konečně v roli energického otce, který kvůli společenským tlakům propadne do hluboké deprese ve filmu *Báječná léta pod psa* (1997).

Nejvíce si ale Ondřej nepochybně cení spolupráce s tandemem Jan a Zdeněk Svěrákovi. Ti ho obsadili do role řidiče tramvaje už ve svém debutu *Obecná škola* (1990), aby mu potom poskytli jednu z nejsympatičtějších postav v oscarovém *Koljovi* (1996) – byl jí hrobník Brož a Ondřej se díky této roli představil divákům na celém světě. Jan Svěrák ho obsadil také do hlavní role Františka Slámy v *Tmavomodrém světě* (2001) a i díky pěti nominacím na Českého lva (*Golet v údolí*, *Kolja*, *Báječná léta pod psa*, *Tmavomodrý svět*, *Vendeta*) se stal jednou z nejvýraznějších osobností současné české herecké scény.

VZPOMÍNKA

Karel Effa

Herec a hudebník Karel Effa se narodil jako Karel Effenberger 23. května 1922 v Praze. Vstoupil do československé zahraniční armády, která podléhala americkému velení. Už během války vystupoval ve vojenských kabaretech při I. Československé samostatné brigádě v Itálii a po skončení války působil další dva roky jako četař-aspirant v AUS Víta Nejedlého.

Po odchodu z armády se samozřejmě začal uplatňovat na prknech, která znamenají svět. Nejprve se v roce 1947 stal členem pražského Divadla satiry, kde si ho všimli také filmaři. Poté přestoupil do Divadla Státního filmu (1948-1951), ale nakonec získal angažmá v Hudebním divadle Karlín (1951-1955). Poté se na jednu sezónu octl ve Weřichově divadle ABC (1957-1958), ale následně se v šedesátém zase vrátil do Karlína, kde setrval až do roku 1979, než ho musel nedobrovolně opustit. Poté hostoval ve hře

Ze života hmyzu v Národním divadle, ale komunističtí úředníci ho neustále šikanovali, měl zákaz v různých částech republiky, takže občas nemohl vyjždět na své oblíbené estrády. Naštěstí přišlo pozvání do divadla Semafor, ve kterém hrál až do své smrti.

Karel Effa byl výrazný už jen vizuálně – jeho fyziognomii vládla ostře řezaná tvář s dlouhou bradou a velkým křivým nosem. Herečtí kolegové mu přezdívali Effík a hovořili o něm jako o velmi příjemném, nekonfliktním a obětavém chlapíkovi s velkým srdcem, který měl rád svoji rodinu a lidi vůbec. Nebyl to vůbec typ smutného komika, naopak hýřil vtípem i mimo divadlo nebo kamery. Svě herectví bral velmi zodpovědně a pečlivě se učil všechny své role, protože chtěl, aby to, co předvede, bylo vždy perfektní. Pokud mu kdokoli cokoli vytkl, byť drobnost, hodně těžce to nesl. Divadlo bylo smyslem jeho života. Pro stříbrné plátno byl ideálním objektem zejména v menších komediálních rolích padouchů, záporáků, směšných figurek, úředníků, číšníků či sluhů. A diváci ho v nich přímo milovali.

Do poloviny osmdesátých let měl už Karel Effa na svém kontě malé či vedlejší role ve více než sto filmech. Rád také vystupoval v různých estrádách a kabaretech, a to nejen v televizi: jezdil s nimi po celé republice, odhadem jich absolvoval okolo šesti tisíc. V roce 1987 vyšla Effova autobiografie pod názvem *Ve znamení náhody*. Herec zemřel na rozedmu plic 11. června 1993, krátce po svých sedmdesátých narozeninách.

V roce 2008 o něm Česká televize natočila dokument *Zlomený vlastenec* (režie Vladislav Kvasnička) z cyklu *Příběhy slavných*.

Anny Ondráková („Buster Keaton v sukních“)

Prvorepubliková filmová hvězda Anny Ondráková (15. 5. 1902 – 28. 2. 1987) měla úspěchy i v okolních evropských zemích. Hrála ve dvou filmech anglického režiséra Alfreda Hitchcocka, její popularita měla evropský rozměr.

Ve dvacátých letech vytvořili spolu Karel Lamač, Anny Ondráková, kameraman Otto Heller a režisér Václav Wasserman tzv. „silnou čtyřku českého filmu“. První zahraniční filmy natočila v Rakousku v roce 1922, z nichž nejvýznamnější byla *Cikánská láska* z produkce Sascha Filmu. Firma Ondra-Lamač – Film natočila především v Berlíně řadu veseloher a komedií. Anny Ondra se uplatnila také i v dalších žánrech: v operetách, tanečních a hudebních filmech. V roce 1933 se provdala za slavného německého boxera Maxe Schmelinga. Domů se vracela už jen sporadicky.

Karel Lamač a Anny Ondráková ve filmu *Kantor ideál* (1932)

KINEMATOGRAFIE

Vítěz festivalu Jeden svět

Snímek *Dům z třísek* o dětském domově na východní Ukrajině se stal vítězem 24. ročníku mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět. Natočil ho dánský režisér Simon Lereng Wilmont. Vyhlášení se uskutečnilo ve velkém sále pražského kina Lucerna. Festival se konal celkem v pětadvaceti městech v České republice a na konci dubna také v Bruselu. Jeho pořadatelem je organizace Člověk v tísni.

Letos se po dvou letech, kdy bylo možné filmy kvůli epidemii sledovat jen on-line, diváci vrátili do kinosálů. Pořadatelé pro ně připravili osmdesát dokumentů a šest snímků ve virtuální realitě. Tématem ročníku byly Cesty svobody.

O ocenění *Domu z třísek* rozhodla mezinárodní porota jednomyslně. „Prostřednictvím intimního pozorování vidíme dům plný slz, naděje, péče a především života. Rovněž chceme vyzdvihnout empatii a důvěru, kterou u svých dětských hrdinů vzbudil režisér – nikdy nemají pocit, že se rozhoduje někde daleko mimo ně,“ uvedla porota.

Cenu za nejlepší režii získal režijní tým The Myanmar Film Collective za snímek *Myanmarské deníky*. Zvláštní cenu si odnesla vietnamská režisérka Ha Le Diem za film *Děti mlhy*. Porotu zaujal její přístup k protagonistům, rodině a její čtrnáctileté dceři v odlehle vietnamské vesnici.

V kategorii Máte právo vědět ocenila porota film, který výjimečným způsobem přispívá k ochraně lidských práv. Nejvíce ji letos zaujal snímek *La a Ńo Ńo* režisérky Hnin Ei Hlain. Je to filmová studie o konfliktech, represích, vyloučení a marginalizaci, ale především pocta lidskosti i v dobách nepřízně. Zvláštní cenu v této kategorii dostal *Krymský poklad* režisérky Oeke Hoogendijkové. Příběh se sice zaměřuje na právní bitvu o navrácení archeologické expozice, ale zároveň ukazuje, že skutečným odvezeným pokladem byly lidské vztahy.

K tradičním kategoriím patřila také Česká soutěž. V ní získal cenu za nejlepší film dokument *Síla* režiséra Martina Marečka. Zvláštní cena patří filmu *René – vězeň svobody* režisérky Heleny Třeštíkové. Regionální porota pak ocenila dokument *Platón z Belfastu*, studentská porota vybrala jako nejlepší snímek *Mé dětství, má země – 20 let v Afghánistánu* režiséra Phila Grabskyho. Diváckou cenu získal *Severní proud* režiséra Steffena Kronese. (mk)

Dokument Planeta Praha ukazuje metropoli plnou zvířat

Muflon, sokol nebo volavka mohou žít ve velkoměstě, často na dohled od turistických památek, dokazuje dokument *Planeta Praha*. Do českých kin bude uveden 28. července.

Za *Planetou Praha* stojí zkušený filmový štáb režiséra Jana Hoška, producenta Radima Procházky a kamerama Jana Jiřího Petra. „Náš hlavní odborný poradce, biolog Ondřej Sedláček, s nadsázkou říká, že by měl být vyhlášen národní park Praha. Městská krajina je pestřejší než krajina za městem. Jedním z »nej« je fakt, že Praha je místo s největším počtem rostlinných druhů v České republice,“ tvrdí producent Radim Procházka.

Planeta Praha nabídne skrze zvířecí hrdiny zcela nový pohled na pražská místa, kde by člověk pořádnou divočinu stěží čekal. Slípka zelenonohá se odvážně uhnízdila v odkalovací nádrži bubenečské čističky, sokol stěhovavý pro změnu hnízdí na komíně v Holešovicích, souboj mufloních samců probíhá v areálu Thomayerovy nemocnice v Krči a myšice křovinná se narodila kousek od hrobu Franze Kafky na Novém židovském hřbitově. Petřín je exkluzivním pražským domovem plcha velkého, který tu možná žil dřív než lidé, a nádrž Slatina v Dubči slouží jako nocoviště pro statisíce středočeských špačků. Neúprosný souboj o potravu probíhá v trojské zoo, kam létají tajně na oběd volavky popelavé. A pak je tu také v Praze nikdy nezamrzající Vltava, kvůli níž někteří ptáci přestali migrovat na jih.

Pro natáčení bylo použito celkem deset různých typů záznamových zařízení včetně termokamer či infrakamer. „Cílem filmu *Planeta Praha* je inspirovat diváky k objevování příběhů našich blízkých zvířecích sousedů, kterým většinou nevěnujeme pozornost. Zároveň bychom je chtěli motivovat k větší zodpovědnosti k přírodě nejen v Praze, ale ve všech městech a k zachování její rozmanitosti,“ dodal režisér Jan Hošek. (mk)

Film Jan Žižka

Čtyři roky od poslední klapky dorazí do kin film Petra Jákl *Jan Žižka*. Snímek, který představí zahraniční hvězdy, jako je Ben Foster, Michael Caine, Til Schweiger či Sophie Loweová, bude mít premiéru 8. září. Petr Jákl film produkoval s hollywoodským producentem Cassianem Elwesem, proto bude premiéra zároveň v Česku i USA. Zpoždění mezi dokončením snímku a jeho uvedením do kin způsobila pandemie.

Snímek je zatím nejnákladnějším filmovým počinem v Česku. „Je to příběh o zrodu vojevůdce a myslím, že lidé budou překvapeni z toho, jak je příběh koncipovaný. Všechno se odehrává v roce 1402, tedy v době Žižkova mládí, ještě před husitskými válkami. Je v něm všechno, co je potřeba o té době vědět, aby ji člověk pochopil. Také dostatek bojů, ale především velmi silný příběh, který člověka vede až do konce,“ uvedl Jákl.

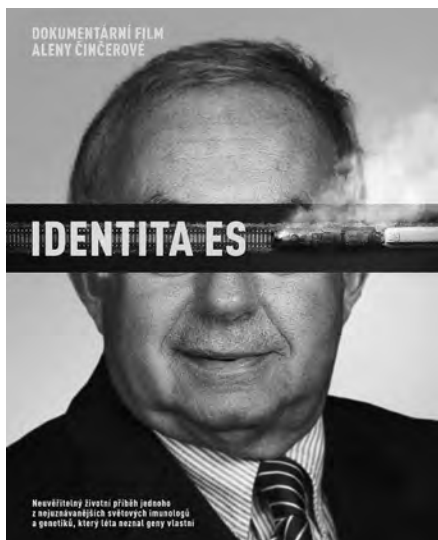
Do jedné z hlavních rolí ve filmu se Jáklovi podařilo obsadit oscarového herce Michaela Caina. „Měl jsem ho v hlavě pro tu postavu od začátku. Mnozí samozřejmě říkali, že se to nepovede. Já jsem blázen, já věřím v takové věci,“ vzpomínal Ioni na karlovarském festivalu Jákl na natáčení s filmovou hvězdou v rozhovoru s ČTK.

Dokument *Identita ES*

Celovečerní dokument *Identita ES* získal na britském Lion Film Festivalu hned dvě ceny: jeho autorka Alena Činčerová byla v kategorii celovečerních filmů za tento snímek odměněna jako nejlepší režisérka a samotný film byl vyhlášen nejlepším celovečerním dokumentem. Tato dvě ocenění však nejsou pro tento film prvními festivalovými vavříny. Na konci loňského roku získal na Hollywood International Golden Age Festivalu cenu pro Nejlepší mezinárodní dokument a v tureckém Izmiru pak na festivalu Eastern Europe International Movie Awards obdržel hlavní cenu v kategorii celovečerních dokumentů. Zvláštní uznání si pak přivezl ze soutěže Impact Docs Awards.

Celovečerní dokument *Identita ES*, který měl v kinech premiéru 3. března, přináší neuvěřitelný životní příběh profesora Emila Skamene, jednoho z nejuznávanějších světových imunologů a genetiků, který celý život zasvětil odhalování tajemství genů a přitom sám po desítky let neznal svou vlastní identitu. Jen souhrou náhod objevil, že je někým úplně jiným. Profesor Emil Skamene v roce 1968 opustil Československo a žije již léta v Kanadě. Zcela výjimečně nosí na klopě malou zlatou lilii jako rytíř řádu nejvýznamnějších Quebecanů a nad ním kulatý nenápadný odznak, vyznamenání od britské královny Alžběty pro Kanadaňany, kteří jsou významní pro britské impérium.

Za svůj plodný profesní život napsal profesor Skamene přes 280 publikací z oblasti genetiky, imunologie a metabolických poruch. Získal desítky význačných ocenění mnoha světových univerzit, vědeckých akademií, výzkumných center a společností i mezinárodních organizací. Je zakladatelem a prvním ředitelem Ústavu pro klinický výzkum Univerzity McGill v Montrealu, je ale také členem České učené společnosti. To je však jen jedna strana příběhu profesora *ES* – kapitola o úspěšném vědci, který patří mezi světové špičky ve svém oboru. Kapitola druhá, z osobního života, je neméně fascinující.

Profesor *ES* se narodil za druhé světové války v haličské Bučači, asi v srpnu 1941. Přesněji to neví. Svou pravou identitu neznal třicet let. Narodil se jako Emil Kleiner, jako dítě židovských rodičů, významného haličského notáře Benio Kleinera a jeho manželky Gize-

ly. Jeho rodiče zahynuli při pogromu v roce 1943. Krátce před svou smrtí však dokázali zařídit, že jejich osmnáctiměsíční syn byl neuvěřitelně dramatickou cestou a s pomocí nejméně pravděpodobného muže dopraven do Prahy. Ze všech 16 000 bučačských Židů přežili válku jen čtyři lidé. Za celoživotním snažením profesora Skamene stojí touha dokázat, že záchrana jeho života měla cenu.

Absolventka režie dokumentární tvorby na FAMU v Praze Alena Činčerová má na svém kontě přes 250 titulů převážně dokumentárních filmů, například pro cykly České televize: *Gen*, *Cestománie*, *Jak se žije* nebo *Neobyčejné životy*. K jejím významným dokumentům patří epos *Sedláci*, sonda do problému domácího násilí *Au!* nebo *Peníze Jiřího Krejčíka* zachycující vitalitu devadesátiletého českého režiséra. Za své filmy získala řadu festivalových cen.

V České televizi také vytvořila zcela nové formáty. Tím prvním byl zábavný cyklus *Komici na jedničku*, tím zatím posledním je dokumentární cyklus *Modrá krev* o historii a současnosti české aristokracie s Františkem hrabětem Kinským v roli průvodce. První osmidílná řada se vysílala v roce 2017 a dočkala se mimořádné divácké popularity. Filmařka dokončila i druhou a třetí řadu.

Alena Činčerová také vrátila na filmové plátno i jeviště *Kinoautomat*, první interaktivní film světa, filmově scénické představení, slavný vynález jejího otce Radúze Činčery z roku 1967, který zrekonstruovala a představila v Britském filmovém institutu (British Film Institute) v Londýně v obnovené premiéře v roce 2006. O rok později byla premiéra v Praze. Od té doby *Kinoautomat* sklízí potlesk domácího i zahraničního publika. (mk)

Zemřela animátorka Pospíšilová, která natočila *Fimfárum* nebo *Broučky*

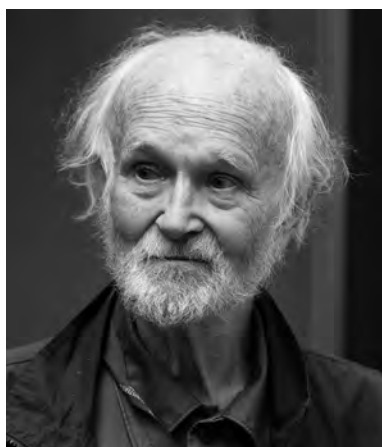
Ve věku sedmaosmdesáti let zemřela animátorka Vlasta Pospíšilová, která na plátně dala život postavám z pohádkové knihy Jana Wericha *Fimfárum*. ČTK to sdělil Martin Vandas, který filmovou trilogii podle *Fimfára* produkoval.

Pospíšilová se zapsala do paměti několika generací dětí. Začínala pod vedením legendy české animace Jiřího Trnky, například prací na filmu *Sen noci svatojánské*. Sama později natočila například seriál *Broučci* na motivy stejnojmenné knihy Jana Karafiáta nebo část dílů seriálu *Pat a Mat*. Na filmech a seriálech pracovala nejen jako animátorka, ale později i jako režisérka a scenáristka. Jejím debutem byla ponurá, až hororová pohádka *O Maryšce a vlčím hrádce* z roku 1979.

VZPOMÍNKA

Václav Kubásek, pseudonym Václav Smetana (3. 6. 1897, Praha – Smíchov – 9. 6. 1964, Praha)
Václav Kubásek byl český filmař, herec, scenárista a režisér, jeden z průkopníků a zakladatelů moderní československé kinematografie.

Vyšla kniha snímků fotografa Josefa Koudelky *Oženit se se svobodou*

Josef Koudelka patří bezesporu mezi nejvýznamnější světové fotografy. První snímky pořídil jako student v padesátých letech. Později vytvářel fotografie pro divadlo, se kterým navázal spolupráci v době, kdy byl zaměstnán jako letecký inženýr.

Nabyté zkušenosti uplatnil u souběžně

vznikajícího souboru fotografií středoevropských Romů, kdy se do způsobu jeho vidění promítá vnímání světa jako divadelní scény. V srpnu 1968 zdokumentoval invazi sovětských vojsk v Praze.

Po sovětské okupaci odešel do emigrace, aby začal žít nomádským způsobem života. Cestoval po Evropě, přespával ve spacáku v přírodě nebo po bytech přátel, vzdal se veškerého pohodlí a jistot, nepřál si nic vlastnit a vše podřídil fotografování.

Kniha je výběrem z jeho deníků od roku 1969, kdy pořídil první zápisy, do roku 2019. Záznamy neobsahují delší souvislé popisy, jedná se o někdy až heslovité postřehy ohledně fotografování, přípravy výstav nebo knih, vzpomínky na přátele, navštívená města a krajiny, zachycení pocitu radosti z toho, že se může zcela svobodně věnovat činnosti, která jej naplňuje, zmiňovány jsou také jeho vztahy se ženami a city, které chová k dětem.

Z fotografických přátel se v knize nejčastěji objevuje jméno Henriho Cartiera-Bressona, jednoho ze zakladatelů fotografické agentury Magnum Photos sdružující nejlepší světové fotografy, jejímž členem se Josef Koudelka krátce po odchodu do emigrace stal. K vlastní tvorbě i tvorbě svých kolegů je často kritický, několikrát se vrací k myšlence, že špatné fotografie je potřeba zničit, aby nemohly být nikdy prezentovány.

Ve všem, na čem pracuje, se snaží dosáhnout maximální dokonalosti, nad vším chce mít kontrolu. Obava, jak bude vykládán jeho život a interpretovány jeho názory, jej ostatně vedla i k tomu, že svolil k publikaci výběru ze svých deníků.

V době, kdy začínal mizet svět, který Josefa Koudelku zajímal, se pustil do panoramatického fotografování krajiny zdevastované člověkem (cykly *Černý trojúhelník*, *Chaos* a *Zed*). Jeho posledním velkým projektem je zachycení antických památek způsobem, jakým je dosud nikdo z archeologů ani stovek tisíců turistů, které je ročně navštíví a vyfotografují, nedokázal vidět.

O grafické zpracování knihy se postaralo Studio Najbrt. Text je rozdělen do sloupců, čímž je kromě estetického účinku dosaženo větší přehlednosti a zároveň je zachycena útržkovitost typická pro původní zápisy. Obrazový do-

provod knihy tvoří dosud nepublikované fotografie osobního rázu, které vznikaly souběžně s cyklem *Exily*, a fotografie stránek originálních deníků, v nichž jsou zápisy doplněny vlepenými fotografiemi, výstřižky z novinových článků nebo kresbami. Ve snaze zprostředkovat čtenáři co nejvíce podobu originálu jsou v textu některé věty tištěny verzálkami nebo zvýrazněny barevně.

Jedná se o mimořádnou knihu, která je určena nejen zájemcům o dílo Josefa Koudelky nebo fotografii obecně, ale každému, kdo má zájem nechat se obohatit postoji a názory výjimečné osobnosti, jež má odvalu žít absolutně svobodně a vnímá svět hluboce lidským pohledem.

(mk)

Zajímavá výstava v Leica Gallery

Málokdy je výstava fotografií tak aktuální, jako v případě právě proběhlé prezentace barevných snímků Jiřího Turka v pražské Leica Gallery. Zaznamenával život obyčejných lidí v Kábulu, těch, kteří si válku dobrovolně nevybrali, ale musí v té oblasti žít a snášet útrapy, které existence ve válečné zóně přináší. Turek proto nazval svou expozici *I tady žijí lidé*.

Přesto tam autor, aspoň podle vlastních slov, nejel fotit válku. Tedy nejel fotit prvoplánové znaky válečného konfliktu, to znamená po zuby ozbrojené vojáky, zničenou bojovou techniku a mrtvé oběti. Představovalo by to pro něj klíšé, na jeho snímcích je divák nespátří. Turkovo mapování ozbrojeného konfliktu jde více pod povrch – nalézá ho v drobném detailu, v obvyklých každodenních činnostech i ve výrazech tváří, a hlavně v očích.

Kdo se podívá na snímek, na kterém hraje trojice chlapců fotbal a čtvrtý na ně vleže se zájmem kouká, nenapadlo by ho, že kdokoli z nich může být za chvíli mrtev. Stejně jako v případě cyklisty na kole, křižujícího ulici, nebo malého chlapce sedícího na kopečku na židličce, aby lépe viděl do kraje. Všechny tyto činnosti jsou běžné na celém světě.

Fakt, že lidé na těchto fotografiích mají přece jen poněkud odlišné zkušenosti, je nejvíce markantní z jejich unavených tváří a vyhaslých očí. Jako by byli opotřebovaní každodenním stresem a neustálým strachem.

Přesně taková je i malá dívinka, dívající se do objektivu napůl fanfarónsky a napůl se strachem pod kůží. Její ústa jsou zdobená spíše ironickým úšklebkem než úsměvem. Tři rozostřené postavy připomínající přízraky, ne skutečné lidské bytosti.

(mk)

Soutěž Czech Nature Photo

Téměř 2 300 fotografií přihlásilo 250 autorů do soutěže Czech Nature Photo, v níž soutěží snímky přírody. Od loňska se paralelně koná také soutěž pro školáky a studenty, těch se letos přihlásilo ještě více než profesionálů. Celkem 272 mladých autorů poslalo téměř 1 500 snímků, nejmladší autorce bylo pět let. Mezinárodní porota nominovala snímky v jedenácti kategoriích, z nichž vybere vítěze, které oznámí v květnu. ČTK o tom za pořádající společnost Czech Photo informovala Anna Vacková. „Letos byla navíc udělena i speciální cena Czech Photo za mimořádný

projekt – sérii Tomáše Grima zachycující případ prvního zaznamenaného hnízdění výřečka malého v městském prostředí,” uvedl Michal Krause, manažer soutěže Czech Nature Photo. Porotce podle něj zaujal unikátní příběh této malé sovy, která se v české přírodě vyskytuje velmi vzácně, a její o to překvapivější volba hnízdiště.

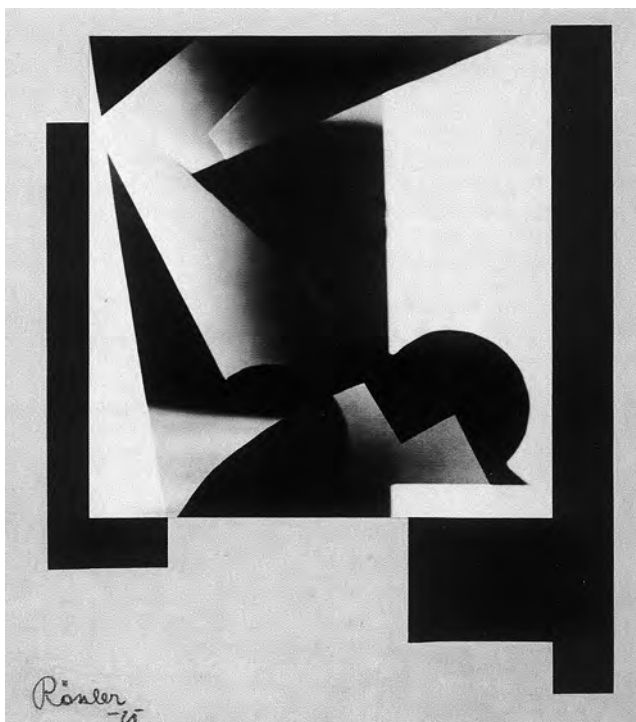
VZPOMÍNKA

Jaroslav Rössler (25. 5. 1902, Smilov – 5. 1. 1990, Praha) Jaroslav Rössler byl první český avantgardní fotograf a člen Devětsilu. Je jediným českým fotografem, který splynul s uměleckou avantgardou, stavějící na hlavu dosavadní představy o tom, co je umění.

Vyučil se v portrétním ateliéru u firmy Drtikol a spol. (1917-1920) a osm let zde pracoval jako laborant, až do svého odjezdu do Paříže. V jedenadvaceti letech si ho všiml Karel Teige, který ho pověřil fototypografickými úkoly pro časopisy *Pásmo*, *Disk*, *Stavba* a *ReD*. Tak získal o možnostech funkčního využití fotografie novou představu. Postupoval od fotografie k fotogramu, fotomontáži, typografické koláži a kresbě, až nakonec všechny postupy vhodně mísil, jak si to žádala soudobá koncepce moderního umění.

Počátkem roku 1925 odjel do Paříže na půlroční studijní pobyt a v témže roce se stal fotografem Osvobozeného divadla. Většina záběrů jevištních inscenací té doby je jeho dílem. Ještě před svým druhým odjezdem do Paříže v roce 1927 navázal jako reklamní a průmyslový fotograf spolupráci s obrázkovým časopisem *Pestrý týden*, který pak už z Francie zásoboval i svými reportážemi.

V Paříži, kde plánoval zůstat se svou ženou Gertrudou Fischerovou (1894-1976) natrvalo, se zabýval reklamou, především v experimentálním studiu Luciena Lorela, a vytvářel práce pro tak významné podniky, jako napří-

Jaroslav Rössler, *Fotografie 1*, 1925, montáž bromostříbrné fotografie a papíru, Uměleckoprůmyslové museum Praha

klad firmy Gibs, Michelin nebo Shell. Přitom ho však lákal i živý pouliční ruch a právě tento zájem se mu nakonec stal osudným a poznamenal celou jeho další budoucnost. Setkal se s demonstranty, a když fotografoval působivý výjev a jeho aktéry, byl zatčen, ve vězení strávil jednu noc, která se mu stala osudnou, smyslově se pomátl a až po půlročním intenzivním hledání jeho ženou byl nalezen v blázinci ve Štrasburku. Na Žižkově, tenkrát ještě pražském předměstí, si spolu se ženou otevřel skromný fotografický ateliér a starosti spojené s vedením živnosti způsobily, že v jeho tvůrčí práci vznikla nepřírozená mezera, trvajících dvě desetiletí. Až v padesátých letech se k fotografickému experimentu znovu vrátil. Vytvářel takzvaná prizmata – fotografie snímáné přes dvojlomný hranol, experimentoval i s tvárnými postupy – vedle solarizace to byl především Sabatierův efekt – vrátil se tak i k pigmentům. Hýřil novou barevnou a tvarovou představivostí.

Jaroslav Rössler je neoddelitelnou součástí české moderny. Moderny, která byla stejně tak literární, malířská a fotografická jako typografická, architektonická, divadelní nebo kinematografická. Jeho dílo je citlivou ozvučnicí doby, ale vyjadřuje se nezávisle na vyjádření druhých. Československá fotografie nemá kromě Rösslera autora, jehož práce v různých výrazových prostředcích by se tak dokonale propojila k moderní koncepci umění. Ojedinělým tvůrčím odkazem autora nejstarších českých fotogramů a vynálezce fotogramů jsou abstrahující vize, rozvíjené během více než půlstoleté umělecké dráhy.

Jaroslav Rössler patří společně s Františkem Drtikolem, Josefem Sudkem a Jaromírem Funkem ke světově proslulým českým fotografům, jejichž díla jsou vyhledávána na prestižních aukcích.

Jan Reich (21. 5. 1942 – 14. 11. 2009)

Jan Reich byl český výtvarný fotograf, představitel krajinářské a městské fotografie. Byl jedním z posledních klasiků české fotografie, který fotografoval černobíle na velkoformátový deskový přístroj. Zasloužil se o dokumentaci nejen české krajiny v přírodě, ale především krajiny městské v Praze, Paříži nebo USA. Rád se vydával do městských ulic, když se mezi domy povalovala ranní mlha. Jan Reich fotografoval analogově a byl mnohokrát za své dokumentární cykly oceněn.

Společně s Karlem Kuklíkem, Jaroslavem Benešem a Bohumírem Prokopem založili skupinu Český dřevák

Jan Reich ve svém ateliéru

(pojem dřevák v tomto smyslu představuje dřevěný skříňový fotoaparát). Mezi jeho fotografickými soubory naleznete také řadu portrétů nebo zátiší. Krajina byla ale to, co ho od mládí nejvíce přitahovalo. Především ho lákalo město, kvůli jeho zájmu o historii a architekturu. Vydal několik publikací, vystavoval sám například ve Francouzském kulturním institutu nebo Pražském domě fotografie, objevil se ale také na nespočtu společných výstav ve významných světových metropolích, jako je Tokio, New York, Mexico City a další.

Patřil mezi jedny z posledních klasiků české fotografie. Fotografoval černobíle na velkoformátový deskový přístroj. Ten si osvojil v družstvu Fotografia, kde se živil jako fotograf poté, co pracoval ve filmových studiích Barrandov

a strávil dva roky ve vojenské službě. Ve volném čase ale fotografoval také na klasický kinofilm, na který Leicou zaznamenal běžný život v Paříži, kde skoro dva roky žil. Tam se přesunul díky situaci, která panovala v tehdejší Československu a zamezovala svobodě médií a stanovovala to, co se smí a nesmí fotografovat, co se smí a nesmí publikovat.

Po návratu do Československa zahájil své studium na pražské FAMU, kde studoval obor Výtvarná fotografie v letech 1965-1970. V tomto období nafotil několik cyklů z ulic Prahy. Rozhodně ale nesmíme opomenout jeho fotografické publikace, mezi které patří také soubory s názvy *Posázaví*, *Krušnohoří* nebo *Vltava a Praha*. Mezi jeho nejvýznamnější ocenění patří cena Magnesia Litera za knihu *Bohemia* v roce 2006.

HUDBA

Velikonoční festival v Brně byl obnoven

V kostele sv. Janů v Brně po třech letech proběhl Velikonoční festival duchovní hudby. Předchozí dva ročníky zhatila pandemie covidu, i proto byl kostel zcela zaplněn posluchači. Ti se mohli zaposlouchat do interpretace děl jednoho z trojice vídeňských klasiků Josepha Haydna a dvou jeho vrstevníků, řekla ČTK mluvčí pořadající Filharmonie Brno Kateřina Konečná. Festival pokračoval v brněnských kostelích až do 24. dubna.

Festival Opera 2022 rozdala ceny Libušky

Inscenace pražského Národního divadla, respektive souboru Státní opery *Vzdálený zvuk* uzavřela 15. ročník Festivalu hudebního divadla Opera 2022, který od 16. ledna představil v Praze sedmáct operních souborů.

Operní bienále pořádané Jednotou hudebního divadla ve spolupráci se zúčastněnými divadly nabízí od roku 1993 komplexní pohled na tvorbu souborů z České a Slovenské republiky, na způsob, jakým se dnes inscenuje opera, a v neposlední řadě i přehled špičkových pěveckých a hereckých výkonů, jakož i výkonů orchestrů a sborů. O cenách, takzvaných Libuškách, v podobě skleněné plastiky výtvarníka Václava Hanuše, rozhodují diváci i porota kritiků.

Ta svými hlasy udělila cenu pro nejlepší inscenaci Janáčkovým *Příhodám lišky Bystroušky* libereckého Divadla F. X. Šaldy. Za titulní roli obdržela sopranistka Livia Obručníková Vénosová i cenu diváků udělovanou anketními hlasy po každém představení. Cenu diváků za nejlepší inscenaci získal *Mefistofeles* Jihočeského divadla z Českých Budějovic. Cena kritiků za mimořádnou interpretaci role byla udělena slovenské sopranistce Evě Bodorové za roli Alžběty v inscenaci opery *Roberto Devereux* v provedení Státního divadla Košice.

Svou cenu uděluje i ředitelka festivalu Lenka Šaldová, která jí letos ohodnotila inscenaci Janáčkovy opery *Káťa Kabanová* v nastudování Opery Národního divadla v Praze.

Poslední festivalovou trofejí je Cena Výboru Jednoty hudebního divadla za významný počín v oblasti hudebního divadla, kterou v minulosti získalo mimo jiné několik festivalů či Dětská opera Praha. Letos si ji odnesl Ensemble Opera Diversa z Brna, který příští rok oslaví dvacet let existence

a v operním světě zanechal až dosud velmi výraznou stopu. Na letošním festivalu předvedl sérii dětských minioper *Městská strašidla*.

Inscenace malých nebo alternativních operních souborů přinesly i letos oživení inscenačního přístupu k opeře. Za všechny „malé“ inscenace lze v tomto smyslu zmínit *Beyond the Garden* a *TiAmo* režiséra Rocca či ostravskou *Svatbu* Anny Sokolovič s hudebním nastudováním Juraje Galatenka v režii Jiřího Nekvasila. Z tvorby velkých divadel zaujala výkladem nejvíce *Bystrouška* režisérky Lindy Keprtové nebo *Mefistofeles* Tomáše Pilaře.

Současný obraz stavu operního dění nebyl ovšem letos úplný, neboť problémy spojené s covidovou epidemií i technickým přenosem inscenací vyřadily z festivalového programu operní soubory z Banské Bystrice, Brna a Ostravy. Zejména poslední dva operní domy dnes patří ke špičce domácí produkce a jistě by svou účastí festival významně obohatily.

Ceny budou předány na jevištích oceněných divadel do konce sezóny. Jedním z cílů festivalu je totiž od počátku i podpora operních souborů v místě jejich působení a upozornění na kvalitní tvorbu široké sítě operních domů a souborů v České i Slovenské republice. (mk)

K osmdesátinám Mikiho Ryvolvy vyšla reedice alba *Zvláštní znamení touha*

K osmdesátinám trampského muzikanta Mikiho Ryvolvy, které nedávno oslavil, byla vydána reedice alba skupiny Hoboes *Zvláštní znamení touha*. Album s původním počtem šestnácti písní včetně Ryvolova největšího hitu *Bedna vod whisky* prošlo zvukovou i grafickou rekonstrukcí.

Významnou součástí CD i digitální podoby alba je třináct bonusů vybraných Miroslavem Černým. Ten v roce 1981 stál u výchozí podoby alba, informoval David Landštof z vydavatelství Supraphon.

Ve skupině Hoboes působil Miki Ryvola se svým již zemřelým bratrem Jiřím Wabi Ryvolou. Ke vzniku alba *Zvláštní znamení touha* přispěli tehdejší další členové kapely Jarka Vrbová, Marcela Kotátková a Jindřich Pedro Pitra i řada studiových hostů jako Ivan, Vojta a Eva Zichovi či Bohumil Sýkora.

„Wabi a Miki ctíli prvorepublikovou trampskou tradici, ale neostýchali se přidat ozvěny milovaného Osvobozeného

divadla, netradiční kytarové swingové prvky a v textech výtečně překročit odcházející kovbojskou romantiku. Jejich písničky jsou obdivuhodně zapamatovatelné, díky textům mimořádně zpěvné a tematicky tak zajímavé, že jsou vhodné zdaleka nejen na víkend pro ty, kdo vyrážejí do lesů, vod a strání," uvedl Landštof.

Zvláštní znamení touha nabízí mnoho hitů Mikiho Ryvoly jako *Jarní kurýr*, *Cesta na Island* nebo *Tunel jménem čas*, které se staly součástí trampské romantiky. „Písnička je dítě, které pustíš do světa, a ono už si žije vlastním životem," uvedl před časem Miki Ryvola.

Písničkář, zpěvák a kytarista Miki Ryvola se narodil 12. dubna 1942 v Kladně. Se starším bratrem Wabim hrál dlouho v trampské skupině Hoboes, později vystupoval sám nebo se členy skupiny Nezmaři. Se svými kamarády založil v roce 1956 trampskou osadu Zlatý klíč. V roce 1960 maturoval na Keramické škole v Bechyni. Je autorem knih *Tom Kečup a pes Vorčestr*, *Potlach*, *Knihy – přítel člověka*, *Trampské anekdoty* a dalších. Věnuje se i umělecké keramice, vystavoval v Českých Budějovicích, Lokti nebo na zámku Kozel u Plzně. Dlouhá léta pracoval jako redaktor v Lidovém nakladatelství v pražském paláci Metro. „Dělat knížky je velká radost, kniha je nádherný artefakt a dnešní kroužení do nejrůznějších obrazovek mě upřímně děsí. Kniha rozvíjí fantazii, bez fantazie není romantika, bez romantiky asi není tramping... A virtuální trampování si opravdu nedovedu představit," prohlásil v jednom z rozhovorů.

(mk)

Pražské jaro nabídne nový projekt Prague Offspring věnovaný soudobé hudbě

Letošní Pražské jaro nabídne v květnu nový projekt Prague Offspring věnovaný soudobé hudbě. Publikum se bude moci seznámit s neaktuálnějším děním na světové scéně soudobé hudby. Díla českých skladatelů uslyší v interpretaci ansámblu Klangforum Vídeň, který patří ke špičkám na poli soudobé hudby a který přijal nabídku stát se rezidenčním souborem projektu Prague Offspring. Novináře o tom informoval ředitel festivalu Pražské jaro Roman Bělor. „Na Pražském jaru byla současná hudba vždy mimořádně silně zastoupená. Znovu jsme se o tom sami přesvědčili při procházení festivalového archivu, do kterého jsme se v minulých měsících detailně ponořili. Připravujeme totiž vydání knihy mapující prvních 75 let festivalu," uvedl Bělor. Rezidenční skladatelkou Prague Offspring v roce 2022 bude Rakušanka Olga Neuwirth. Vedle Prague Offspring bude k výrazným počínům na poli současné hudby patřit uvedení klavírního koncertu *Movis* skladatele Michala Rataje, který byl inspirován ambientní elektronikou. Stane se tak v podání klavíristy Ivo Kahánka za doprovodu České filharmonie.

Václav Hudeček oslaví narozeniny koncerty

Jedním z oslav narození houslového virtuosa Václava Hudečka (* 7. 6. 1952) bude společný koncert s Plzeňskou filharmonií v krásném prostředí novorenesanční budovy Měšťanské besedy se secesní výzdobou, která je už přes 100 let živým centrem plzeňské kultury. V průběhu večera zazní díla tří českých skladatelů skladby Jiřího Gemrota, Antonína Dvořáka a Bohuslava Martinů.

Václav Hudeček oslaví své významné jubileum také svými koncerty na Mezinárodním hudebním festivalu v Českém Krumlově.

Václav Hudeček patří ke stálým českého koncertního umění. K houslím ho v pěti letech přivedl nezkrotný temperament a otec veterinář. Ve svých raných letech jezdil do města Blatná, kde chodil do houslí s místními dětmi. V patnácti letech, dne 12. listopadu 1967, vystoupil na koncertu v Londýně s Royal Philharmonic Orchestra. O den později ho slyšel legendární David Oistrach, předpověděl mu velkou budoucnost a nabídl mu pedagogickou pomoc. Od roku 1970 až do Oistrachovy smrti v roce 1974 byl jeho žákem. Zároveň absolvoval studium na pražské Akademii múzických umění ve třídě prof. Václava Snítily.

Od svého londýnského debutu vystupoval po celém světě na nejprestižnějších pódii (Carnegie Hall, Royal Festival Hall, Suntory Hall, Osaka Festival Hall, Sydney Opera), s nejlepšími světovými orchestry (Berliner Philharmoniker, Cleveland Symphony Orchestra, NHK Philharmonic Orchestra, Gewandhaus Leipzig, Moskevská státní filharmonie a další), jakož i na světových festivalech (Osaka, Salcburk, Istanbul, Perth, Helsinky). K odkazu Davida Oistracha a dalších velikanů ruské houslové školy se stále hlásí. Cílevědomě spolupracuje i dnes s nositeli tradic Oistracha, Kogana a Sitkovetského, jak dokazují jejich společné projekty.

Hudečkovy nahrávky jsou na značkách Supraphon, Panton, Japan Victor Company, Ex Libris a dalších. Jeho nahrávka Vivaldiho *Čtvero ročních období* je nejúspěšnějším titulem, který vznikl v České republice po listopadu 1989. Nevěnuje se však jen kompozicím starých mistrů, ale rozšiřuje své repertoárové spektrum o díla 20. století (Janáček, Prokofjev) a skladby soudobých českých autorů (Kymlička, Fišer, Mácha).

Systematicky se stará o pomoc nastupující české interpretační generaci, a to jak každoročním pořádáním letních houslových kurzů v Luhačovicích, tak představováním těch nejlepších jako hostů na svých koncertech v rámci tradičních vánočních turné nebo na jím pořádaných Svátcích hudby v Praze, v Luhačovicích, Zlíně, Moravských Budějovicích a dalších městech.

V roce 2007 u příležitosti státního svátku 28. října udělil prezident republiky Václav Klaus Václavu Hudečkovi vysoké státní vyznamenání Medaile Za zásluhy o stát v oblasti kultury a umění. V roce 2012 obdržel při příležitosti životního jubilea stříbrnou medaili hlavního města Prahy z rukou primátora Bohuslava Svobody. O dva roky později se stal čestným občanem Prahy 2. V roce 2015 obdržel jako zatím jediný Čech v historii od prezidenta Italské republiky prestižní vyznamenání Řád rytíře italské hvězdy „Cavaliere dell'Ordine della Stella d'Italia“.

Z vážné hudby k jiným žánrům přechází nerad, výjimku tvoří spolupráce se skupinou Čechomor. Za jeden ze zásadních momentů svého života považuje setkání s manželkou Evou. Společně založili Letní akademii v Luhačovicích.

Václav Hudeček je optimismem a pozitivní náladou vyhlášený. A co k tomu přispívá? „Třeba to, že mám skvělou ženu Evu. Jeden z nejdůležitějších momentů v mém životě byl ten, když jsme se my dva potkali. Měl jsem i krásné dětství, takže mi opravdu nic nechybí. A miluji jedno arabské přísloví, které doporučuji: Raduj se z toho, co máš, a ne-trap se kvůli tomu, co mít nemůžeš," radí houslista.

Mezinárodní hudební festival v Českém Krumlově letos nabídne 17 koncertů

Uprostřed zámeckého jezírka, v barokním divadle, ale samozřejmě i v Maškarním sále a také v pivovarské zahradě se bude odehrávat letošní Mezinárodní hudební festival Český Krumlov. Diváci se dočkají sedmnácti koncertů na deseti různých místech. Společným tématem budou oslavy významných výročí a vizuálně propracované jevištní scény.

Slavnostní zahájení bude v polovině července po více než čtvrt století netradičně uprostřed zámeckého jezírka. Hudba se vrátí také do barokního divadla, kde bude po dva večery znít opera Antonia Vivaldiho *Farnace*. Společným tématem budou oslavy významných výročí a vizuálně propracované jevištní scény.

Svémi koncerty oslaví významné jubileum houslista Václav Hudeček. Festival připomene i 90. narozeniny Johna Williamse, držitele několika Oscarů za legendární hudbu k mnoha filmům, například *Čelisti* či *Star Wars: Epizoda IV - Nová naděje*.

Nebudou chybět ani koncerty z jiných žánrů. Pozvání přijal The Manhattan Transfer, celosvětově známá vokální skupina. „První večer nabídne nejen hudební, ale i vizuální zážitek. Na unikátně scénograficky ztvárněném jevišti na přírodním ostrůvku jezírka zazní Händelova *Vodní hudba a Hudba k ohňostroji*,“ uvedl prezident festivalu Jaromír Boháč. Uvede je Jihočeské filharmonie pod vedením dirigenta Vojtěcha Spurného. „Od světové premiéry Vivaldiho díla *Farnace* uplyne už 295 let. Interpretace se ujme soubor Musica Florea, který oslaví třicet let od svého založení. V období baroka se ocitneme i o posledním festivalovém vikendu při koncertě v Zámecké jízdárně,“ přidal Boháč.

Program obohatí také další výročí a prostor dostanou i mladí talentovaní umělci. „Rozhodli jsme se spojit koncert houslisty Václava Hudečka, který se příští rok dožívá významného životního jubilea sedmdesáti let. Vystoupí s mladými umělci – finalisty mezinárodní televizní show *Virtuosos V4+*. Při Francouzském večeru si připomeneme výročí skladatele Clauda Debussyho, od jehož narození letos uplyne 160 let,“ navázala ředitelka MHF Gabriela Rachidi.

Návštěvníci se mohou těšit i na komorní koncerty. „V podání Komorní filharmonie Pardubice se uskuteční *Večer serenád*, koncert s názvem *Duše kytary* provede Lukáš Sommer se svými hosty. Představí se i Kalabis Quintet nebo Dvořákovo trio. Na tvorbu Antonína Dvořáka naváže v Prokyšově sále českokrumlovské prelatury Zemlinsky Quartet,“ vyjmenovala Rachidi.

Aktuální informace k programu a podrobnosti k jednotlivým koncertům jsou na webových stránkách www.festivalkrumlov.cz, kde se dají také zakoupit vstupenky.

VZPOMÍNKA

Operní pěvkyně Marie Podvalová

Marie Podvalová se narodila 5. září 1909 v Čakovicích do rodiny pasíře českých granátů. Hudební sklony v ní vzbuzovala už od dětství její matka. Marie hrála na housle a na klavír, zpívala na kostelním kůru a hostovala u ochotníků. Rozhodla se věnovat zpěvu a roku 1930 se pokoušela o přijetí do operního sboru Národního divadla, ale ne-

byla ještě přijata kvůli malému proškolení hlasu. Proto se zdokonalovala u A. Fassatiové, ke které se jako členka Národního divadla později vracela. Na pražské Státní konzervatoři vystudovala zpěv u profesorů Doubravky Branbergerové a Pavla Dědečka a operní herectví u Ferdinanda Pujmana.

Stala se operní sólistkou v brněnském Národním divadle (1935-1937) a po pohostinském vystoupení (Milada v *Daliborovi*) získala angažmá v opeře Národním divadle v Praze (1937-1978), z něhož odešla po dlouhých čtyřiceti letech.

Marie Podvalová se stala mimořádnou pěvkyní své generace, jež disponovala zvučným, silným a dramatickým sopránem, sličným zjevem, postavou a hereckým umem. Hlasové dispozice Podvalové byly fenomenální. Měla mohutný hlas temné barvy se širokým, plně znějícím tónem. K tomu bylo nutno přičíst i majestátní, krásný jevištní zjev a bohatě rozvinutý herecký projev. Největší vliv na Marii Podvalovou měli v začátcích dirigenti Václav Talich a Zdeněk Chalabala, díky nimž se stala na dvě desetky let největší operní interpretkou dramatických a velkých operních postav svého oboru. Největší výkony podávala hlavně v českém repertoáru (Bedřich Smetana a Leoš Janáček). Dokázala vyjádřit s lehkým stylem různé citové kreace a umělecké styly. Kladla velký důraz na finále svých partů, např. v *Libuši* svůj vrcholný závěr koncipovala tak, že v době německé okupace vyvolal u diváků veřejné protinacistické demonstrace.

S jejím jménem bývají většinou spojovány české role, kromě výše jmenovaných to dále byla Anežka (*Dvě vdovy*), Hedvika (*Čertova stěna*), Armida, Cizí kněžna (*Rusalka*), Šárka, Emilia Marty (*Věc Makropulos*), Kostelníčka (*Její pastorkyňa*), Eva, zpívala i Mařenku (*Prodaná nevěsta*) a Vendulku (*Hubička*), uplatnila se i v moderních českých operách, např. Zdeňka v *Palečkovi* Pavla Bořkovce. Z rolí světového repertoáru ztvárnila např. Sentu (*Bludný Holanďan*), Venuši (*Tannhäuser*), Ortrudu (*Lohengrin*), Adelaidu Waldnerovou (*Arabella*), Amelii (*Maškarní ples*), Toscu, Santuzzu (*Sedlák kavalír*), Marinu Mníškovou (*Boris Godunov*) a další. Natočila řadu zvukových snímků, hrála i ve filmu. Se souborem Národního divadla vystupovala v zahraničí.

Své pěvecké umění výrazně uplatnila i ve vysílání televize (např. opera *Rusalka*), rozhlasu a na desítkách gramofonových deskách (*Libuše*, *Dalibor*, *Rusalka*, *Šárka* nebo *To bylo poslední představení*). Svými různými vzpomínkami přispívala do rozličných hudebních periodik. Operní pěvkyně Marie Podvalová zemřela 16. května 1992 v Praze ve věku nedožitých třiaosmdesáti letech.

Erich Wolfgang Korngold (29. 5. 1897, Brno – 29. 11. 1957, Los Angeles, Spojené státy americké)

Erich Wolfgang Korngold byl původně rakousko-uherský občan a skladatel klasické hudby. Po emigraci do Spojených států přijal v roce 1943 tamější občanství. V USA se z existenčních důvodů věnoval hlavně komponování filmové hudby, vytvořil tam ale i několik vrcholných klasických skladeb.

Ačkoliv v době, kdy zemřel, byl jeho pozdně romantický styl považován za již přežitý, jeho hudba je v poslední době přehodnocována a znovu probouzí zájem. Spolu se skladateli jako Max Steiner a Alfred Newman se Korngold řadí mezi zakladatele filmové hudby. Když mu byla v roce 1938 udělena Cena Akademie za hudbu k filmu *Dobrodružství Robina Hooda*, bylo to poprvé, co Oscara získal skladatel, a nikoliv šéf hudebního studia, jak se stalo například v roce 1936 u filmu *Anthony Adverse*, kdy cenu za hudbu, ve skutečnosti Korngoldovu, získal Leo F. Forbstein.

Erich Korngold se narodil 29. května 1897 v německojazyčné židovské rodině v Brně v tehdejší Rakousko-Uhersku jako druhý syn významného hudebního kritika Julia Korngolda. Jeho rodina se brzo přestěhovala do Vídně. Jako zázračné dítě přehrál v roce 1909 svou kantátu *Gold* (Zlato) Gustavu Mahlerovi, který jej označil za „hudebního génia“ a doporučil jej ke studiu Alexandru Zemlinskému. Velmi pochvalně se o mládenci vyjádřil i Richard Strauss.

V jedenácti letech složil balet *Der Schneemann* (*Sněhulák*), který se v roce 1910 při představeních ve Vídeňské dvorní opeře, mj. v představení na zakázku císaře Františka Josefa I., stala senzací. Po baletu následovalo klavírní trio a poté *Sonáta pro klavír č. 2 E dur*, kterou hrál virtuos Artur Schnabel po celé Evropě. Již v mládí uskutečnil Korngold živé nahrávky na hudební válečky pro pianolu Hupfeld DEA a systém Phonola a také pro Aeolian Duo-Art System, které se dochovaly dodnes a je možné si je poslechnout.

Svou první skladbu pro orchestr, *Schauspiel Ouvertüre* (*Předehra k divadelní hře*), složil Korngold ve čtrnácti letech. V následujícím roce vyšla jeho *Sinfonietta* a v roce

1914 jeho první opery, *Der Ring des Polykrates* a *Viollanta*. Roku 1920, ve svých třiaadvaceti letech, složil operu *Die tote Stadt*, která si získala mezinárodní úspěch. Znamenala vrchol jeho slávy jako skladatele oper a koncertní hudby. Zahrnovali jej chválou skladatelé jako Richard Strauss a Giacomo Puccini a jeho skladby zařazovali do svého repertoáru mnozí slavní dirigenti, sólisté a pěvci. V roce 1923 složil pro Paula Wittgensteina *Koncert pro klavír pro levou ruku* a o čtyři roky později svou čtvrtou operu, *Das Wunder der Heliane* (*Helianin zázrak*). Začal také upravovat a dirigovat operety Johanna Strausse mladšího a dalších. Zároveň vyučoval operní umění a skladbu na vídeňské Staatsakademie. Korngold byl vyznamenán rakouským prezidentem titulem čestného profesora. Režisér Max Reinhardt, s nímž Korngold dříve spolupracoval na uvedení operet *Netopýr* Strausse mladšího a *Krásná Helena* Jacquese Offenbacha, jej požádal, aby přijel v roce 1934 do Hollywoodu upravit Mendelssohnovu hudbu ke *Snu noci svatojánské* pro jeho filmovou verzi této hry.

Během následujících čtyř let se Korngold stal průkopníkem v komponování filmové hudby. Jeho partitury jsou od té doby uznávány jako klasika svého druhu. V roce 1938, kdy Korngold ještě žil v Rakousku a působil jako operní dirigent, dostal od hollywoodského filmového studia Warner Brothers žádost, aby se vrátil do Hollywoodu a složil tam hudbu k filmu *Dobrodružství Robina Hooda* (1938) s Errolem Flynnem hlavní roli. Zakázku přijal a s rodinou odcestoval do USA na zaoceánské lodi. Krátce po jeho příjezdu do Kalifornie došlo k připojení Rakouska k Německu (tzv. Anschluss). Bylo zřejmé, že pro rakouské Židy nastalo nebezpečné období, a proto se Korngold rozhodl zůstat v USA. Později se vyjádřil: „Považovali jsme se za Vídeňany. Hitler z nás učinil židy.“ Uvedl také, že filmová hudba k *Dobrodružství Robina Hooda* mu zachránila život. Získal za ni Oscara v kategorii Nejlepší původní hudba k fil-

mu. Později byl na Oscara nominován za hudbu k filmům *The Private Lives of Elizabeth and Essex* (*Soukromý život Elizabeth a Essexu*, 1939) a *The Sea Hawk* (*Mořský jestřáb*, 1940).

Roku 1943 se Korngold stal naturalizovaným občanem USA. Rok 1945 byl v jeho životě důležitým milníkem. Jeho otec, který se v Los Angeles necítil příliš dobře a který nikdy neschvaloval Erichovo rozhodnutí zaměřit se výlučně na skládání filmové hudby, po dlouhé nemoci zemřel. Přibližně v téže době se druhá světová válka v Evropě chýlila ke konci. Korngold sám cítil stále větší rozčarování z Hollywoodu a nad tím, jaké filmy mu předkládají ke skládání hudby. Toužil po návratu ke kompozicím pro koncertní sítě a divadla. Poslední filmovou hudbu složil v roce 1946, a to k filmu *Deception* (*Podvod*). Nicméně ještě poté pro film o Richardu Wagnerovi (společnost Trucolor) upravil Wagnerovu hudbu a některé části napsal sám.

Od roku 1945 se Korngold navrátil k psaní koncertní hudby v bohatém, chromatickém, pozdně romantickém stylu. Mezi těmito pozdními skladbami vyniká jeho obcenstvem oblíbený *Koncert pro housle a orchestr*.

Jiří Bělohávek

Jiří Bělohávek se narodil 24. února 1946 v Praze. Lásku k hudbě se u něj rozvíjela bezděčně už od útlého dětství, když na něj hudba působila jako přirozená součást jeho nejbližšího okolí, a později už aktivně, při vlastním muzicirování. Jeho tatínek Jiří, povoláním právník a soudce, byl totiž vynikajícím klavíristou. Často doma hrával sám nebo s přáteli a byl umělecky činný také na veřejnosti. Korepetoval s amatérským operním souborem, hrál s Pardubickým symfonickým orchestrem i v Československém rozhlasu. Když byly synovi čtyři roky, začal ho učit na klavír a předával mu základy hudebního vzdělání. Zaujetí pro hudbu přivedlo záhy Jiřího Bělohávka do Kühnova dětského sboru, v jehož řadách nastudoval množství vokálních skladeb a podílel se na operních představeních Národního divadla.

Už v těchto letech se také setkává s osobnostmi, které budou hrát výraznou roli v jeho profesní dráze. Za všechny uvedme Bohuslava Martinů, jehož celoživotním propagátorem a mistrovským interpretem se Bělohávek stal. Byl to právě Kühnův dětský sbor, který ve spolupráci s Ženským sborem Českého pěveckého sboru provedl v předpremiéře Martinů *Otvírání studánek*. Stalo se tak 7. prosince 1955 v Praze, v pozdně barokním paláci Sylva-Tarouca, zvaným též Savarin, v rámci večera u příležitosti skladatelových pětadesátých narozenin.

Se sborem se Jiří Bělohávek v roce 1956 účastnil první mezinárodní olympiády sborového zpěvu v Paříži, z níž si těleso odvezlo první místo. Sbor, přesněji jeho umělecký vedoucí, zasáhl do života mladého adepta hudební múzy také jedním rozhodnutím. Při společné cestě ze zkoušky mu jednou profesor Kühn řekl: „Ty budeš hrát na cello.“ A při příští zkoušce už měl Jiří Bělohávek připravený nástroj a domluvené soukromé hodiny u profesora Karla Pravoslava Sádla. To mu bylo necelých dvanáct let.

Přes nepříznivou společenskou realitu padesátých let, která se dotkla i rodiny (otec byl při politických čistkách vyhozen od soudu), vzpomínal Jiří Bělohávek na své dětství a rodinné zázemí jako na základní hodnotu, z níž čerpal po celý život: „Přes veškeré nepřízně osudu a peripetie, kterými otec procházel, dokázali s mojí maminkou pro

mne i moji sestru vytvořit naprosto harmonický přístav. Vše, co se dělo kolem, se nás dětí nedotklo, já jsem to dokonce dlouho vůbec nevnímal. [...] U nás se o hrůzách komunismu vůbec nemluvilo. Rodiče nás tím nechtěli zatěžovat. To, čím prošel tatínek, jsem se dozvěděl až mnohem později, až když jsem se začal sám ptát. Do té doby to hlavní, o co jsem se zajímal, bylo moje studium: hudba, sbor, violoncello, později partitury. To, že mi rodiče takovou výlučnou koncentrací umožnili, přinesla i skutečnost, že jsem vyrůstal v závětrí, »v bavlnce«...“

Zkoušky na Pražskou konzervatoř úspěšně složil a v září nastoupil do violoncellové třídy profesora Bedřicha Jaroše. Pilně a s úspěchem studoval, jak o tom svědčí jeho vysvědčení, a se svými spolužáky dokonce vytvořil svůj první komorní orchestr. Koncertoval ale nejen ve škole. Každou sobotu se doma účastnil pravidelných hudebních seancí svého otce a jeho přátel. V únoru 1961 se jeho jméno vůbec poprvé objevilo v tisku. Nikoli však v souvislosti s violoncellem. *Odvážní začátečníci: Orchestr mladých* – tak zní název článku *Mladé fronty* pojednávající o třicetiletém studentském orchestru, který dirigoval mladík jménem Jiří Bělohávek. Ve třetím ročníku si Jiří Bělohávek jako druhý obor zvolil dirigování. Do jeho tajů ho zasvěcovali profesori Bohumír Liška a František Hertl. Už tehdy začíná dávat práci s taktovkou přednost a svou smyčcovou průpravu vnímá jako dobrý základ pro budoucí dirigentskou dráhu: „Dodnes se domnívám, že dirigent musí dobře znát smyčcový nástroj, neboť frázování, smyky jsou kardinální otázkou symfonické hry. Snažím se studovat partituru také očima hráče a pokud možno každý hlas smyčců si přehrávám na violoncello.“

Na sklonku šedesátých let získal Jiří Bělohávek i první zkušenosti s hudebním divadlem, když si ho skladatel a dirigent Ladislav Simon přizval jako spolupracovníka do Vinohradského divadla. Jiří zde po téměř pět let fungoval jako poradce, dirigent činoherního orchestru a občas dokonce i jako skladatel hudby k některým hrám.

Konzervatoř absolvoval v roce 1966 s vynikajícím úspěchem. Svůj absolventský koncert pro obor dirigování řídil 6. března v Rudolfinu. Byl to jeho první koncert s taktovkou na pódiu slavné Dvořákovy sítě. Síně, v níž pak s Českou filharmonií, Pražskou komorní filharmonií i dalšími tělesy provedl bezmála čtyři sta koncertů.

Po absolvování konzervatoře nastoupil ke studiu na dirigentskou katedru AMU. Zde se jeho profesory stali Alois

Klíma, Robert Brock, Josef Veselka a Václav Neumann. Vedle studia dostal Jiří Bělohlávek i praktickou příležitost pro zdokonalování svého dirigentského umu. V únoru 1967 se stal uměleckým vedoucím dívčího smyčcového sdružení Orchestra Puellarum Pragensis, které bylo založeno roku 1964. Pod jeho vedením se soubor změnil na těleso o stabilním počtu čtrnácti hráček a systematicky se věnoval zkoušení. Vedle klasického repertoáru prováděli i díla soudobých autorů. Svůj první oficiální orchestr vedl Bělohlávek pět let do roku 1972 a podnikl s ním i několik zájezdů do zahraničí. Tím vůbec prvním bylo 31. března 1969 vystoupení v Kasselu ve Východním Německu.

V roce 1970 zvítězil v soutěži mladých dirigentů, o rok později byl finalistou Mezinárodní dirigentské soutěže Herberta von Karajana. Studia na AMU ukončil v roce 1972 a vzápětí nastoupil jako dirigent Státní filharmonie Brno, s níž podnikl řadu velkých koncertních turné po Rakousku, Německu a po USA. V letech 1977-1989 byl Bělohlávek šéfdirigentem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK, zároveň spolupracoval s Českou filharmonií jako dirigent. S filharmonií opakovaně navštěvoval země Evropy, USA i Japonsko. A natočil s nimi řadu gramofonových desek.

V letech 1990-1992 byl šéfdirigentem České filharmonie, s níž mimo jiné natočil ceněná alba s Brahmovými díly: *Symphony No. 1* (1990) a *Piano Concerto No. 1 In D Minor*, na kterém spolupracoval s klavíristou Ivanem Moravcem (1991). Vzniklo i album s Dvořákovým oratoriem *Stabat mater* (1991), za Smetanův cyklus *Má vlast* (1991) dostal o čtyři roky později Zlatou desku Supraphonu. V roce 1994 Bělohlávek založil Pražskou komorní filharmonii a stal se jejím šéfdirigentem a hudebním ředitelem. V rámci ní bylo natočeno několik vynikajících alb, například Dvořákovy *Legends – Czech Suite* (1996) či Dvořákovy a Sukovy *Serenades* (1996) nebo *Slovácko Suite* Vítězslava Nováka (1998). V roce 1995 se Bělohlávek začal věnovat pedagogické činnosti – jako profesor dirigování učil na pražské AMU (tam působil až do roku 2009, kdy mu mezinárodní závazky nedovolily výuce se více věnovat). Mezi jeho studenty patřili známí dirigenti Tomáš Netopil, Jakub Hrůša nebo Tomáš Hanus.

V roce 1995 debutoval coby dirigent BBC Symphony Orchestra s oratoriem *Epos o Gilgamešovi* Bohuslava Martinů. Díky tomu se stal na dalších pět let hlavním hostujícím dirigentem tělesa. V roce 1997 debutoval v Národním divadle s Janáčkovou operou *Její pastorkyňa* a od následujícího roku se zde stal hlavním hostujícím dirigentem. Několikrát hostoval ve vídeňské Opeře. V dalších letech hostoval u významných světových orchestrů – řídil Newyorské, Mnichovské, Berlínské, Japonské a Stockholmské filharmoniky, NHK Symphony Tokyo, Gewandhaus Leipzig, Staatskapelle Dresden, Bostonské, Vídeňské, Londýnské a Birminghamské symfoniky. S Pražským symfonickým orchestrem například natočil album Janáčkových *Opera Suites* (1999). Za nahrávky děl (oper a balety) Martinů pak Bělohlávek získal další Zlatou desku Supraphonu v roce 1999.

V roce 2001 udělil dirigentovi prezident Václav Havel medaili Za zásluhy 1. stupně. V letech 2003-2005 uskutetnil Jiří Bělohlávek s Českou filharmonií pro vydavatelství Supraphon nahrávku kompletu symfonií Bohuslava Martinů. V roce 2004 debutoval v newyorské Metropolitané opeře, a to s představením Janáčkovy *Káti Kabanové*.

Jiří Bělohlávek při jednom ze svých posledních vystoupení

O rok později byl dirigent nominován na cenu Grammy za nahrávku *3. a 4. symfonie* Bohuslava Martinů. A od roku 2006 se stal na šest let šéfdirigentem londýnského BBC Symphony Orchestra. Zároveň byl od stejného roku hlavním hostujícím dirigentem v Národním divadle, následujícího roku pak dirigoval Berlínské filharmoniky ve Smetanově cyklu symfonických básní *Má vlast*. V roce 2012 byl Bělohlávkovi královnou Alžbětou udělen Řád britského impéria za službu hudbě a v tomtéž roce se stal opět šéfdirigentem České filharmonie. V roce 2016 se mu AMU rozhodla udělit čestný titul doctor honoris causa za uměleckou tvorbu a propagaci české hudby doma i v zahraničí.

Jiří Bělohlávek byl ženatý: s manželkou Annou, pedagožkou a klavíristkou, měl dvě dcery. Zemřel 31. května 2017 ve věku jednadsmesáti let.

Jiří Bělohlávek (Český rozhlas, 2016): „Radost z hudby jsem měl už jako velmi malý kluk. Můj tatínek byl soudce, ale byl zároveň výborným pianistou a vášnivým hudebníkem. Denně doma hrál a cvičil a já jsem tak prakticky každý večer usínal za zvuků klavíru. Myslím, že už tehdy jsem měl pocit, že je mi při hudbě dobře; když jsem byl v postýlce a hráli mi k tomu, tak jsem měl docela blahé pocity.“

Jiří Bělohlávek (*Hudební rozhledy*, 1979): „...je třeba rozlišovat dvě věci – být vítězem soutěže a stát se uměleckou osobností. To se vzájemně ani neslučuje, ani nepodmiňuje. Zejména u dirigentů je to markantní – mít úspěch v soutěži neznamená stát se automaticky dirigentskou osobností, je to pouze klíč k příležitosti si zadirigovat významný orchestr a na takovém úkolu dále růst.“

Jiří Bělohlávek (*Květy*, 1998): „Naše generace prošla obdobím, kdy každý uvažoval, kam se uchýlit, kde by mu bylo snesitelně. Nenašel jsem nikdy uspokojivou odpověď, měl jsem pocit, že jsem Vltavou a Hradčany raněný Čech. Jan Werich jednou řekl: Kde jste nehráli kuličky a nedali první pusu, tam nemůžete být nikdy doma.“

Památkami roku jsou rekonstruované objekty z Prahy a Klášterce nad Ohří

Památkami roku 2021 se staly pražský městský dům na adrese Truhlářská 8 a pavilón bývalé střelnice Lázní Evženie v Klášterci nad Ohří. Ocenění udělilo Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska při zahájení konference v Jihlavě.

V kategorii, kde hodnota obnovy překročila dva milióny korun (bez DPH), zvítězil barokní dům v Praze 1. Součástí obnovy bylo restaurování klenutých gotických sklepů, které budou sloužit jako výstavní sál nebo prostor pro hudební či divadelní produkci. V domě jsou učebny a z původní modlitebny v prvním patře vznikl víceúčelový sál.

Lázeňský pavilón, ve kterém je v současnosti restaurace Peřeje, ovládl kategorii, kde hodnota opravy nepřesáhla dva milióny korun (bez DPH). Budova stojí od roku 1878. Nejprve sloužila ostrostřeleckému spolku. „Po objevení minerálních pramenů a vzniku lázeňského areálu zde na přelomu 19. a 20. století již byla restaurace Střelnice. František Fieber, cukrovarník z Ústí nad Labem, který se stal roku 1896 majitelem pramene, dosud bezejmenný pramen pojmenoval po své manželce Eugenii,“ uvedlo sdružení.

Show o Alfonsi Muchovi v Dubaji

Na světové výstavě Expo v Dubaji se během českého národního dne uskutečnila předpremiéra multimedialní show věnované českému malíři Alfonsi Muchovi. Vidělo ji dva tisíce diváků. Za pořadatele to sdělila mluvčí Pavlína Stránská.

Představení *iMucha* se podle mluvčí konalo v jednom z amfiteátrů poblíž tuzemské expozice. „Mám obrovskou radost, jak se předpremiéra vydařila a jaký měla úspěch. Přijeli hosté z celého světa, z Kanady, USA, Japonska, Rakouska a mnohých dalších zemí,“ uvedl producent show Michal Dvořák.

Příběh pojednává o životní cestě slavného malíře, grafika a designéra stylu secese a je vyprávěn očima mladého kreslíře komiksů. „Obsah show ve smyslu propojení současného světa s odkazem Alfonse Muchy v podobě naděje slovanských národů evokoval návštěvníkům zejména nyní, v náročném období, snahu o vzájemné porozumění,“ uvedl Richard Fuxa, předseda Nadačního fondu Richarda Fuxy, který za představením stojí.

Na projektu podle producentů pracovalo více než 200 lidí včetně koncertního mistra České filharmonie Jiřího Vodičky, držitele tří Thálií Ondřeje Vinkláta, hudebního skladatele Jiřího Janoucha, autora libreta a scénáře Tomáše Belka či choreografů Tomáše Rychetského a Viktora Konvalinky. Postavě Alfonse Muchy i jeho alter egu kreslíře propůjčil hlas herec Pierce Brosnan.

Předpremiéra se konala v rámci českého národního dne, kde se na světové výstavě představila česká klasická, folklórní i moderní hudba, divadlo v různých formách, intermedialní umění, literatura, móda, počítačové hry i výtvarné instalace. Světová výstava byla s ročním zpožděním kvůli pandemii otevřena loni v říjnu a trvala do konce března.

Česká premiéra představení *iMucha* s projekcemi, moderní hudbou, tancem a akrobacií se uskuteční koncem května v pražském O2 Universu. Přípravu prováze-

ly v důsledku pandemie koronaviru komplikace. Původně organizátoři plánovali premiéru na rok 2020, na 160. výročí Muchova narození. Uvedení předloni v říjnu ale bylo kvůli pandemii přesunuto na loňský květen a poté na letošní únor. Následně letos organizátoři premiéru posunuli na květen s odůvodněním, že chtějí uspokojit všechny zájemce o účast na premiéře, jejichž počet byl limitován protipandemickými opatřeními. (mk)

V Dubaji skončila výstava Expo 2020, Česko získalo ocenění za systém S.A.W.E.R.

Mezinárodní výstavu Expo 2020 v Dubaji završila výpravná závěrečná ceremonie. Hlavním tématem šestiměsíční expozice, která začala loni 1. října poté, co byla kvůli koronaviru o rok odložena, bylo spojování myšlenek a vytváření budoucnosti; dílčími tématy byly udržitelnost, mobilita a příležitosti. Organizátoři podle agentury AP zaznamenali asi 23 miliónů návštěvníků, včetně opakovaných. Do českého pavilónu přišlo přes milión návštěvníků.

Výstavní areál se nachází mezi Dubají a Abú Zabí a představilo se v něm 192 zemí a deset nadnárodních organizací. Vlastní pavilón mělo 60 států, včetně ČR. Česká republika se prezentovala jako země přírody, vědy a inovací. Hlavním tématem české expozice byl systém Solar Air Water Earth Resource (S.A.W.E.R.), který za využití solární energie vyrábí ze vzduchu vodu, jež zavlažuje zahradu v okolí českého pavilónu. ČR za tuto technologii získala na EXPO ocenění za inovaci vytvářející příležitosti. Tomuto projektu přičkla stříbrnou cenu také odborná komise mezinárodního časopisu *Exhibitor*.

Český projekt s názvem „We Speak Plantish“ (Mluvíme řeč rostlin) organizátoři ocenili jako jedenáctý nejzajímavější na celé výstavě. Jde o ukázkou technologie, která na základě reakce rostlin na světlo dokáže určit jejich okamžitou potřebu a případné onemocnění. Při dlouhodobém sběru dat pak i genetickou výbavu. Zájem o projekt projevil univerzity na celém světě, uvedli pořadatelé.

Výstava o Tutanchamonově hrobce představí 1 000 replik šperků či sošek

Výstava *Tutanchamon – jeho hrobka a poklady* s více než tisícem replik předmětů nalezených v hrobce se po čtrnácti letech vrací do Brna. Je to v roce 100. výročí objevení hrobky britským archeologem Howardem Carterem. Originály předmětů ze slavné hrobky lidé mimo Egypt vidět nemohou, řekl na slavnostním otevření odborný garant výstavy, egyptolog a někdejší egyptský politik Zahi Hawass.

Součástí expozice jsou repliky šperků, sošek, sarkofágů nebo třeba zlatá posmrtná maska Tutanchamona, která v originále váží přes deset kilogramů. Předměty jsou vystaveny tak, jak je před sto lety objevil v hrobce v Údolí králů Carter. Výstava bude dostupná do konce září 2022.

Internet loni v Česku používalo 83 % lidí, podíl dlouhodobě roste

Internet loni v Česku používalo 83 procent lidí starších 16 let, před pandemií koronaviru to bylo 81 procent. Podíl dlouhodobě roste, v roce 2001 to bylo 15 procent, v roce 2011 necelé dvě třetiny. Více lidí než dřív si loni také

prohlíželo internet v mobilu, používalo sociální sítě a elektronicky komunikovalo s úřady. Lidé ve srovnání s před-covidovou dobou více telefonovali a nakupovali on-line. Vyplyvá to z informací, které na svém webu zveřejnil Český statistický úřad (ČSÚ). Internetové stránky loni z mobilu navštěvovalo 72 procent lidí nad 16 let v Česku, o rok dřív to bylo 67 procent a před deseti lety jen necelá desetina. Používání sociálních sítí vzrostlo mezi roky 2019 a loňskem z 54 na 56 procent, o deset let dřív na sociální sítě chodila čtvrtina lidí starších 16 let. Podle ČSÚ roste také obliba elektronické komunikace s veřejnou správou. „V roce 2021 využila internet pro komunikaci s úřady necelá polovina Čechů. Dvaatřicet procent osob vyhledávalo informace na jejich webových stránkách a 23 procent osob vyplňovalo a odesílalo přes web elektronické formuláře. Odesílání formulářů přes webové stránky přitom meziročně vzrostlo o polovinu,“ uvedla Lenka Weichetová z odboru statistik rozvoje společnosti ČSÚ.

Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou s britskými hvězdami folku

Na festivalu Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou vystoupí v letošním roce i osobnosti britského folku včetně Sama Lee nebo zpěvačky Julie Fowlisové, která se věnuje skotské tradiční gaelské hudbě. Podle dramaturga festivalu Michala Schmidta bude současný britský folk tvořit až čtvrtinu programu 36. ročníku, který se uskuteční od 23. do 30. července. Hlavní účinkující pořadatelé postupně zveřejňují od 20. března.

Z Velké Británie přijedou na festival, jehož tradiční kulisou je renesanční zámek nad městem, skupina Les Triaboliques nebo duo houslistek a zpěvaček The Rheingans Sisters. „Už loni měly přijet, ale letos tu čest je přivítat máme,“ řekl Schmidt.

Festival loni ovlivnila pandemie koronaviru. V květnu 2021 se pořadatelé rozhodli jeho plnohodnotnou podobu zrušit. Uskutečnilo se jen několik koncertů nazvaných Přípomínky folkových prázdnin.

Letošní ročník, jehož hlavním tématem má být poezie, zahájí trojnásobná držitelka Latin Grammy, peruánská zpěvačka Susana Bacaová. „Zaměření festivalu na poezii se projeví také v domácí části programu. Nebudou tak chybět dva legendární bardi celoživotně bytostně spjatí s poezií: Michal Prokop a Vladimír Merta. Zatímco toho prvního doprovodí kapela Framus Five, Vladimír Mišík se představí v triu a můžeme se těšit na jeho známé i méně známé písně,“ uvedl Schmidt. (mk)

Prodejnou roku 2021 se stala pražská prodejna Super zoo

Odborná porota soutěže Visa Czech Top Shop zvolila za nejzajímavější místo prodeje České republiky prodejnu Super zoo z pražského Zličína. Hodnotitelům předsedal Tomáš Prouza, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu České republiky, a společně vybírali mezi dvanácti finalisty, kteří zvítězili v průběhu loňského roku jako prodejny měsíce.

Odborníci a manažeři, kteří působí v oblastech, jako je maloobchod, finance nebo platební technologie, vybrali absolutního vítěze, u nějž vyzdvihli především možnost

placení bezkontaktními kartami a celkově inovativní přístup k zákazníkům. Cenu z rukou Petra Poláka, Country Managera Visa pro Českou republiku, převzala na slavnostním předávání v Praze Veronika Bártová, která je obchodní ředitelkou Super zoo.

Kromě hlavního vítěze vyhlásila porota i vítěze speciální kategorie k projektu Česko platí kartou. Jejím vítězem cukrárna Něco sladkého z Valtic, stejně jako další živnostníci a podnikatelé v České republice, díky zapojení do projektu získali platební terminál na šest měsíců zdarma.

Cílem soutěže je motivovat obchodníky k tomu, aby podporovali současné trendy a snažili se zákazníkům maximálně zpříjemnit nakupování v kamenných prodejnách. Za stěžejní považuje Petr Polák propojení s e-commerce, který zažil velký nárůst během pandemie koronaviru. Podotýká zároveň, že současně s tímto trendem roste počet akceptačních míst a také počet bezhotovostních transakcí u obchodníků. Ti by tak neměli tento trend podcenit.

Jiří Beran, který z pozice manažera projektu Visa Czech Top Shop stojí za celou soutěží, je velmi potěšen tím, že řada obchodů i přes další náročný rok neustále pracuje na tom, aby zákazníci dostali v jejich prodejnách mimořádný servis.

Jednotlivé prodejny byly hodnoceny na základě zákaznické zkušenosti v osmi kategoriích, kdy porota osobně navštívila danou prodejnu. O šampiónovi tak rozhodl exteriér provozovny, koncept a design, navigace a orientace v provozovně, prezentace zboží a služeb, POP (point of purchase) komunikace, personál, využití digitálních obrazovek a akceptace bezkontaktních plateb. (mk)

Oprava největšího dalekohledu Štefánikovy hvězdárny v Praze

Desítky lidí přihlíželi vyndání rozebraného dvojitého Zeissova dalekohledu ze západní kopule Štefánikovy hvězdárny v Praze. Demontáž největšího dalekohledu petřínské hvězdárny se podařila. Přístroj, který má více než 110 let, teď čeká renovace v německé Jeně, která potrvá zhruba rok. V kopuli ho prozatím nahradí experimentální elektronický dalekohled. Ten bude instalován zhruba za měsíc, řekl médiím Tomáš Prosecký, který je ředitelem hvězdárny. Oprava dalekohledu má stát do pěti miliónů korun.

Zeissův dalekohled hvězdárna získala už krátce po svém otevření v roce 1928. Historie přístroje ale sahá až do roku 1905, kdy začala jeho výroba. Zástupci Štefánikovy hvězdárny ho ve dvacátých letech odkoupili z pozůstatosti po vídeňském selenografovi Rudolfovi Königovi. Byl to na svou dobu vynikající přístroj, a ačkoliv ho hvězdárna koupila jen za zlomek reálné ceny, šlo o tak vysokou částku, že byly využity i peníze ze sbírky mezi občany. Významně přispěl také první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Letošní téma státních hradů a zámků

Opulentní hostiny, turnajová klání, zahradní slavnosti nebo třeba lovecké kratochvíle. Šlechtická sídla, zahrady a parky tvořily kulisu různých slavností od středověku až do poloviny 20. století. A právě toto téma bude letos po celý rok provázet státní hrady a zámky v Česku, jejichž sezóna v dubnu začala.

Letos jde už o 12. ročník prestižního projektu Národního památkového ústavu Po stopách šlechtických rodů. Tentokrát se zaměří na fenomén šlechtických zábav a slavností v nejširším významu. V interiérech i depozitářích hradů a zámků je totiž dodnes uložena řada tematických předmětů, které byly kdysi němými aktéry šlechtických kratochvílí. Návštěvníci se mohou těšit na tematicky zaměřené komentované prohlídky, květinové výstavy a gastronomické zážitky. Na řadě hradů a zámků je pro ně připraven bohatý kulturní program.

Zmenšená figurka Hurvínka na oběžné dráze

Zmenšená skleněná figurka Hurvínka se na přelomu června a července proletí v zemské stratosféře. Vypraví se tam na palubě družice Planetum1, kterou by měla na oběžnou dráhu vynést raketa Falcon 9 společnosti SpaceX vizionáře a vesmírného průkopníka Elona Muska. ČTK o tom informovali zástupci Divadla Spejbla a Hurvínka.

„Spejbl a Hurvínk jsou hvězdami nejen na pódiu našeho divadla, ale jsou po nich pojmenovány i dvě skutečné malé planety, nebo chcete-li hvězdy. Nyní bude mít Hurvínk šanci podívat se na ně z paluby družice, která vystoupá do stratosféry naší planety,“ řekla Denisa Kirschnerová, ředitelka Divadla Spejbla a Hurvínka.

Družice, ve které Hurvínk poletí, patří do třídy družic složených z kostek o rozměrech deset centimetrů. Proto se pro účely této cesty musel vyrobit Hurvínk speciální. Jde o dvoucentimetrovou skleněnou figurku vytvořenou ve sklářské dílně Košler.

Vlastivědné muzeum v Olomouci představí dílo Jana Saudka či výstavu mušlí

Vlastivědné muzeum v Olomouci letos představí dílo fotografa Jana Saudka. Nabídne také multimediální výstavu *World Wild Wald* či výstavu nejkrásnějších mušlí Středomoří. Díky výstavě *Sopky* se návštěvníci budou moci seznámit s „výbušnou“ historií Moravy a Slezska, informoval ČTK mluvčí muzea Antonín Valenta. V létě muzeum pozve návštěvníky do nové přírodovědné expozice nazvané *Od počátku bez konce*. „Ve čtyřech celcích – paleontologii, geologii, botanice a zoologii – expozice představí ty nejdůležitější přírodní jevy a nejvýznamnější zástupce fosilií, hornin, rostlin, hub a živočichů. K zhlédnutí budou stovky exponátů a řada interaktivních prvků. V horní části muzea tak ve spojení se stálou expozicí *Příroda Olomouckého kraje* vznikne unikátní přírodovědné patro,“ uvedl mluvčí. Na podzim muzeum uvede výstavu *Dětský svět*.

Velká synagoga v Plzni znovu otevřena

Po tříleté rekonstrukci zhruba za 100 miliónů korun se otevřela Velká synagoga v Plzni, druhá největší v Evropě a jedna z pěti největších na světě. Průvod městem vnesl do svatostánku svitek *Tóry*, tj. prvních pěti knih Mojžíšových, z roku 1896. Metr vysokou *Tóru* nesl jako první vrchní zemský rabín Karol Sidon. V průvodu se stovkami lidí šli za zpěvu Davidových žalmů další rabíni a zástupci židovských komunit z celé ČR. Předseda plzeňské židovské obce Jiří Löwy pak *Tóru* spolu se Sidonem uložili do svatostánku uvnitř synagogy. *Tóra*, kterou uložili v opravené synagoze,

podle Löwyho z Plzně nepochází. Pátrání v archivech a matrikách zjistilo, že je z Bavorska, a je záhadou, jak se dostala do města. Plzeňská židovská obec má nyní 98 členů.

Plzeňská židovská obec má tři *Tóry*, ta největší měří na výšku jeden metr. Díky sbírce, v níž se podařilo vybrat přes půl miliónu korun, nechala židovská obec *Tóru* dozdobit tradičními doplňky – stříbrnou korunou s horským křížtálem a zlacenými zvonečky a židovskou hvězdou, stříbrným štítem znázorňujícím novorománské průčelí synagoga a ukazovátkem s křížtálem z dílny šperkaře a pedagoga Petra Vogela.

Synagoga je přístupná veřejnosti denně od 10:00 do 17:00 s výjimkou sobot a židovských svátků.

Vinaři z Česka získali na soutěži v Berlíně dvě velké zlaté a 22 zlatých medailí

Vinaři z České republiky získali v zimním kole hodnocení mezinárodní soutěže Berliner Wein Trophy dvě velké zlaté a dvaadvacet zlatých medailí. V tiskové zprávě o tom informoval Vinařský fond, který účast vinařů na soutěžích v zahraničí finančně podporuje. Zimního kola německé soutěže se zúčastnilo 8 000 vín ze čtyřiceti zemí, z České republiky bylo v soutěži přihlášeno 68 vín. Velkou zlatou medaili získal Sauvignon slámové 2015 z Vinných sklepů Skalák a Bobulky 69 slámové víno 2016 Oldřicha Drápala. Drápal do soutěže přihlásil šest vín, pro které získal kromě velké zlaté medaile ještě čtyři zlaté. Čtyři zlaté medaile se podařilo získat i vinařství Martina Čapky z Hrušek na Břeclavsku. Podle Luboše Bárty, šéfredaktora časopisu *Sommelier*, který byl předsedou jedné z hodnotících komisí, byla přihlášená vína na velmi vysoké úrovni. Pouze 30 procent zúčastněných vín v každé kategorii může získat ocenění. Letního kola se loni zúčastnilo 54 vín z Česka, získala jednu velkou zlatou a třináct zlatých medailí.

Berliner Wein Trophy se koná pod hlavičkou Světové federace významných mezinárodních soutěží vín a destilátů (VINO FED) a patronací OIV a Mezinárodní unie enologů (UIOE).

Z pražského letiště se bude v letní sezóně létat do 147 míst

Během letní sezóny, která trvá do konce října, nabídne pražské letiště Václava Havla přímé lety do 147 destinací. Budou mezi nimi i nová spojení do New Yorku nebo Rijádu, u řady dalších míst přibudou frekvence letů. Letecké linky bude zajišťovat celkem 58 dopravců. Oproti loňsku je letošní letní letový řád početnější i bez Ukrajiny a Ruska o devatenáct míst. Před krizí se v létě létalo z Prahy do 190 lokalit. „I přes nelehkou situaci v letectví se nám tedy stále daří rozšiřovat mapu přímých spojení z Prahy,“ připomněl covidovou krizi a válku na Ukrajině předseda představenstva Letiště Praha Jiří Pos. V počtu destinací a dopravců tak letiště dosáhne na tři čtvrtiny nabídky z rekordního roku 2019.

Nově se bude během léta z Prahy pravidelně létat například do saúdskoarabského Rijádu, dále do španělských Alicante a Almería, portugalských Fara a Porta, na řecké ostrovy Mykonos a Santorini nebo do černohorského Tivatu. Po dvouleté pauze se také vrací lety do USA, v květnu to budou dvě linky United Airlines a Delta Air Lines do New Yorku. Do vytižených destinací, jako jsou Londýn, Amsterdam, Madrid nebo Paříž, aerolinky navýší počet letů. Na letiště přibudou také noví dopravci, půjde o Air Montenegro, norský Flyr, saúdskoarabský flynas, islandský Play nebo turecký SunExpress.

Státní památky v nové sezóně zdrazí vstupné o 10 až 30 korun

Státní památky v nové turistické sezóně, která začala 1. dubna, zdrazily vstupné. Zvýšení je o deset až o třicet korun. Národní památkový ústav (NPÚ), který stovku státních hradů, zámků a dalších objektů spravuje, to zdůvodnil nižšími výnosy z návštěvnosti během dvou pandemických let i růstem cen za energie. Snížily se i ceny vstupného pro děti a mladé lidi do 24 let, NPÚ také nabízí vstup zdarma na své památky pro ukrajinské uprchlíky. Novinářům to řekla ředitelka NPÚ Naďa Goryczková. NPÚ v sedmnácti svých objektech poskytl ubytování pro uprchlíky, nabídl jim 110 lůžek a také možnost pracovní výpomoci. Ústav podle ředitelky každoročně využívá velkého počtu sezónních pracovníků – jde třeba o dělnické profese, kde podle ní nemusí být jazyková bariéra a mohly by být pro Ukrajince příležitosti.

Podlahový kolotoč na pražské Letné se znovu roztočí v první polovině července

Kolotoč v Praze na Letné se znovu po opravě roztočí 11. července. Řekl to ředitel Národního technického muzea Karel Ksandr. Atrakce se znovu roztočí přesně 128 let od výstavby. Řemeslníci musejí ještě dokončit schody a okolí kolotoče a dodělat klempířské práce na střeše, kam vrátí taky věžičku. Rekonstrukce vyjde zhruba na 23 a půl miliónu korun. Jeden z nejstarších dochovaných podlaho-

vých kolotočů v Evropě prochází rekonstrukcí už několik let, naposledy byl v provozu v roce 2004. Rekonstrukce měla původně skončit letos v únoru, ale zpozdila se.

Národní muzeum spustilo novou aplikaci

Národní muzeum (NM) spustilo zcela novou aplikaci, která nejenže dokáže návštěvníky jednoduše navigovat po muzeu, nasměrovat ke konkrétnímu exponátu, nebo zjednodušit nákup vstupenek, ale i přenést návštěvníky do rozšířené reality.

Dlouhou dobu se Národní muzeum ukrývalo pod lešením. S novou fasádou a zrekonstruovaným interiérem se muzeum přesunuje do 21. století i službami pro návštěvníky. Poslední novinkou je nová aplikace pro mobilní zařízení, kterou pro muzeum vyvinula technologická firma FUTURED. Ta má pomoci s navigací nebo nákupem vstupenek, návštěvník si v ní ale může pustit i komentované prohlídky nebo se přenést do rozšířené reality.

„Slíbili jsme veřejnosti, že po stavební rekonstrukci Národního muzea budeme pokračovat v rekonstrukci digitální, komunikovat s návštěvníky za pomoci nejmodernějších technologií, rozšiřovat zážitky z návštěvy expozic a zlepšovat orientaci po našich budovách. Spuštěná aplikace je významným krokem k plnění tohoto slibu,“ říká generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Technologická firma vyvíjela aplikaci dva roky. Aby mohla bezchybně fungovat a přesně poznala, v jakém místě se návštěvník nachází, bylo po celém muzeu rozmístěno přes 1000 tzv. bluetooth low energy beaconů. Díky tomu je schopná návštěvníka navigovat nejen k exponátům, ale také třeba na toalety, do kavárny nebo do šatny.

Nová aplikace nabízí také další informace a zajímavosti, a to jak v textové, tak v mluvené podobě, které do aplikace přidávají přímo odborníci Národního muzea. Pro každou ze čtyř nově otevřených expozic je navíc dostupná komentovaná prohlídka. Dohromady je ke spuštění připraveno více než 8 hodin mluveného slova v češtině a angličtině. Návštěvník si také může doma s předstihem sám naplánovat trasu, která nejvíce odpovídá jeho zájmům a časovým možnostem.

Zřejmě největším hitem, který aplikace dokáže, je zobrazení plejtváka myšoka v jeho reálné podobě. Mobilním telefonem jednoduše stačí mířit na více než 22 metrů dlouhou kostru plejtváka myšoka, která je zavěšená u stropu muzea, a aplikace ji okamžitě obalí masem a kůží. Plejtvák myšok v rozšířené realitě funguje díky tzv. technologii SLAM (Simultaneous Localization and Mapping). (mk)

Muzeum Komenského otevřelo výstavu epigonů Zdeňka Buriana

Svět známých i méně známých živočichů obývajících planetu před milióny lety představí nová výstava Muzea Komenského v Přerově s názvem *Cesty do pravěku aneb Ve stopách Zdeňka Buriana*. Za vystavenými obrazy zachycujícími tento svět za pomoci dostupných vědeckých poznatků stojí pětice výtvarníků z volného sdružení s názvem PAS (Paleoart-Art and Science). Výstava navazuje na expozici, která před dvěma lety mapovala díla známého malíře a ilustrátora Zdeňka Buriana, řekl ČTK kurátor Kamil Lukeš.

Sdružení PAS vzniklo jako projekt Mendelova muzea, který byl poprvé představen veřejnosti v Brně na sklonku roku 2014. Od té doby má za sebou sdružení deset výstav. Na přerovské výstavě bude k vidění zhruba stovka maleb těchto výtvarníků, chybět nebude několik modelů včetně mamuta či archeologické naleziště se zkamenělinami a atelier umělce paleoartu, doplnil Lukeš.

Sběratelé na aukcích v Česku loni utratili rekordních 1,46 miliardy Kč

Za umělecká díla loni sběratelé a investoři na tuzemských aukcích utratili rekordních 1,46 miliardy korun. Loňský obrat je nejvyšší v novodobé historii tuzemského aukčního trhu. Novinářům to řekl šéfredaktor časopisu *Artplus.cz* Jan Stuchlík. Obrat roku 2021 je o 100 miliónů korun větší než dosavadní rekord z roku 2017. Účastníci aukcí loni o 77 procent navýšili vyvolávací ceny. Vysokou útratu sběratelů Stuchlík vysvětluje strachem z inflace. Díky on-line aukcím, které přinesla pandemie nemoci covid-19, podle něj přišla spousta nových mladších kupců, kteří počet zájemců o nákup umění rozšířili. Na loňský rekord podle Stuchlíka navíc aukčním domům stačilo prodat o 2 200 položek méně, než kolik stačilo na dosavadní rekord z roku 2017. Z toho je podle něj patrné, že Češi se během pandemie naučili za kvalitní umění utrácet. Částka, kterou sběratelé utratili za nejdražších pět procent vydražených položek, tvořila 76 procent celkového aukčního obratu.

Horská střediska se finančně zotavují ze ztrát způsobených koronavirem

Horská střediska v Česku mají za sebou podobně úspěšnou sezónu, jako byly ty před pandemií koronaviru. Podle Asociace horských středisek trvala 106 dní. Tržby měly areály srovnatelné jako v lepších předchozích sezónách. Díky tomu chystají investice kolem miliardy korun. Vyšší byla i návstěvnost. Na svahy vyrazili hlavně čeští lyžaři, velká část těch zahraničních pořád chyběla.

Co se týče počasí, uplynulá nebyla podle Asociace příliš příznivá. Provoz komplikovaly nadprůměrně vysoké teploty a taky deštivé i větrné dny.

V lahůdkách Češi preferují chlebíček se šunkou na bramborovém salátu

V lahůdkách si Češi nejvíce potrpí na osvědčenou klasiku, kterou je chlebíček se šunkou, případně s vejcem, na bramborovém salátu. Mnohá pražská lahůdkářství tak mají nabídku založenou na tradičních výrobcích, některá prodávají také odlehčené verze chlebíčků. Vyplývá to z ankety ČTK mezi lahůdkářstvími v Praze.

V centru hlavního města v pasáži Černá růže otevřel před 130 lety obchod s lahůdkami Josef Lippert. Podnik patřil až do druhé světové války k nejvyhlášenějším svého druhu v zemi. I v současné době je podle výrobců lahůdek v Praze prostor pro další prodejny. „Prodej lahůdek má v Praze dlouholetou tradici. I když by se mohlo zdát, že s nástupem nových trendů v gastronomii posledních let může být toto odvětví zákazníky opomíjeno, náš obchod si na nezájem nemůže stěžovat,“ uvedla Anna Zamrazilová za společnost Chlebíčky Letná. Doplnila, že firemní zá-

kazníci sice uvádějí nižší prodeje, než bývaly v devadesátých letech, ale své příznivce si lahůdkářský sortiment udržel do dnešní doby.

Centrum Brna ozdobí nové světelné girlandy

Nové světelné girlandy ozdobí letos na podzim pět ulic v centru Brna. Město záměr obnovit dekorativní osvětlení oznámilo před dvěma lety, nyní skončila soutěž na jeho podobu. Zvítězila v ní skupina Visualove, která se podílela například na vzhledu obřích nafukovacích planet brněnského planetária. Návrh má podobu girland tvořených svíslými tyčinkami v barvách Brna, tedy v červené a bílé, které tvoří pásy různých jednoduchých ornamentů. Výsledek soutěže oznámilo v tiskové zprávě Centrum pro středoevropskou architekturu (CCEA MOBA), které ji organizačně zajišťovalo. Počátky slavnostního osvětlení ulic v historickém centru sahají do roku 1959, kdy se v Brně konal první mezinárodní strojírenský veletrh. Osvětlení prošlo obnovou před téměř patnácti lety, podle vedení města je ale esteticky zastaralé.

Ostatky posledního českého krále Karla I. byly uloženy v chrámu sv. Víta

Do Císařské kaple v chrámu sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě byly po mši uloženy ostatky posledního českého krále a rakouského císaře Karla I. Rakouského. Ceremonie se zúčastnil jeho vnuk Karel Habsburský, který je stejně jako jeho děd členem rytířského Řádu sv. Jiří, nebo zástupce apoštolské nunciatury Giuseppe Silvestrini. Mši celebrolal římskokatolický duchovní a pomocný biskup pražský Václav Malý. Akt se konal k příležitosti 100. výročí úmrtí Karla I. Rakouského, který usedl na trůn na podzim roku 1916 po smrti císaře Františka Josefa.

„Samotný ostatek je drobná částička žebra blahoslaveného Karla, která bude zde v chrámu uložena, dá-li Bůh, na věky. Český král se symbolicky vrací domů do místa, kde jsou pohřbeni jeho předci, protože on je potomek svaté Ludmily v třicáté druhé generaci, čili je to původem Přemyslovec,“ řekl Milan Novák, organizátor české pobočky Modlitební ligy blahoslaveného Karla za mír mezi národy.

Ostatky pocházejí z Madeiry. Když Karla I. blahoslavil papež Jan Pavel II., byly ostatky v Římě upraveny jako relikvie.

PRANOSTIKY NA KVĚTEN

Deštivý květen – zízlivý říjen.

Chladno a večerní mlhy v máji, hojnost ovoce a sena dají. Je-li už máj zahradníkem, není stodol milovníkem.

Jestli v máji neprší, červen to dovrší.

Máj-li déšť nedá, červen se předá.

Kdo se v máji ožení, přivodí si soužení.

Když se ozve v máji hrom, chyt' kámen anebo strom.

Když se v máji blýská, sedlák si výská.

Květen – čas z květin pleten.

Májová vlažička – naroste travička. Májový deštiček – poroste chlebíček.

Mokrá máj – v stodole ráj.

Roj, který se v máji rojí, za plný vůz sena stojí.

(mk)

Čeští politici gratulovali Macronovi ke znovuzvolení

Prezident Miloš Zeman věří, že se vztahy mezi Českem a Francií ještě prohloubí. V gratulaci znovu zvolenému prezidentovi Emmanuelovi Macronovi taky napsal, že podporuje jeho aktivity vůči Rusku a Vladimíru Putinovi. Zároveň vybídl, aby se konflikt na Ukrajině dál řešil diplomaticky. Prezident Zeman taky doufá, že se Česku v druhé polovině letošního roku podaří navázat na aktivní francouzské předsednictví v Radě Evropské unie. Znovuzvolený prezident Macron také dostal od Zemana pozvání do Česka, konkrétně na návštěvu Pražského hradu.

Premiér Petr Fiala z ODS označil Francii za důležitého partnera. A na twitteru dodal, že Česko má zájem i dál rozvíjet vztahy mezi oběma zeměmi. Macronovi gratuloval i ministr zahraničí Jan Lipavský z Pirátů. Popřál mu odvalu do dalších pěti let služby Francii a Evropě. Podle Lipavského je potřeba řešit výzvy od války na Ukrajině po klimatickou změnu.

Fiala: EU i USA jsou přesvědčeny, že současné sankce proti Rusku fungují

Evropská unie i Spojené státy jsou přesvědčeny, že sankce, které dosud uvalily na Rusko kvůli jeho invazi na Ukrajinu, fungují, řekl český premiér Petr Fiala. Podotkl ale, že není možné, aby jejich dopad na Moskvu byl okamžitý. „Ty sankce jsou rozsáhlé, hluboké a zasahují Rusko, jeho elity, jeho ekonomiku a čím déle budou trvat, tím budou účinnější,“ řekl Fiala. Evropská komise podle něj připraví další balíček sankcí, který bude rozšiřovat a zpřesňovat současná opatření. Unijní exekutiva se také bude snažit zjistit, zda sankce obsahují mezery, kterými by šly obcházet, a bude chtít tyto mezery zacelit.

Některé členské země sedmadvacítky požadovaly výrazné zpřísnění současných opatření proti Rusku. Například Polsko a pobaltské státy se vyslovily pro embargo na dodávky ruského plynu a ropy do EU, což ale z ekonomických důvodů odmítá třeba Německo, Maďarsko nebo Nizozemsko.

Nouzový stav do května

S nouzovým stavem, který v Česku kvůli příchodu běženců trvá od 4. března, počítá Fiala nejméně do května. Sněmovna jej schválila zatím na třicet dní. „Potřebujeme ho, abychom zvládli migrační vlnu, která nemá obdoby. Do pohybu se daly tři milióny lidí, kteří přišli do EU,“ řekl s tím, že jde o největší vlnu od druhé světové války.

Během jednoho měsíce přišlo do Česka tři sta tisíc lidí. Podle Fialy však uprchlická vlna zpomaluje a zpomalování bude pokračovat, pokud se konflikt nerozroste.

Polsko, ČR a Slovinsko navrhuje EU deset kroků k ukončení války na Ukrajině

Polsko, Česká republika a Slovinsko společně připravily seznam deseti kroků, jež podle nich musí přijmout Evropská unie, pokud chce skutečně ukončit válku na Ukrajině. Ve sloupku na serveru Politico to oznámil polský premiér Mateusz Morawiecki. Mezi navrhovanými opatřeními jsou

tvrdší postihy vůči ruským bankám, podnikům napojeným na oligarchy a straně Jednotné Rusko prezidenta Vladimíra Putina, zastavení ruské propagandy v Evropě, zablokování dopravy mezi Ruskem a Evropou a pozastavení vydávání víz Rusům. Dále navrhuje zákaz exportu všech evropských technologií, které mohou být využívány pro válečné účely, a vyloučení Ruska ze všech mezinárodních organizací.

Počet vydaných víz pro lidi zasažené ruskou invazí přesáhl 300 000

Počet vydaných víz pro Ukrajince prchající před ruskou invazí přesáhl 300 000. Od počátku války je dostalo téměř 302 000 Ukrajinců. Ministerstvo sice vydává další víza, někteří Ukrajinci ale naopak odjíždějí. Podle vyjádření ředitele cizinecké policie Milana Majera by se mohl počet uprchlíků podle jednoho ze scénářů zvýšit na půl miliónu v souvislosti s pokračující ruskou agresí na jihu a východě země.

Ukrajinci prchající před ruskou invazí dostávají víza dočasné ochrany, která jim umožňují v Česku pobývat až rok. Zároveň mají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění, vzdělání, na trh práce a mají nárok na další asistenci, například při ubytování.

Premiér Petr Fiala zůstává na další dva roky předsedou ODS

Premiér Petr Fiala obhájil pozici předsedy ODS. Na kongresu strany v Praze získal všechny odevzdané platné hlasy delegátů – celkem 510. Informoval o tom předseda volební komise Petr Bendl. Fiala po zvolení svým kolegům poděkoval za silný mandát. „Budu se snažit o to, aby příští volební kongres ODS za dva roky probíhal tak, že Občanská demokratická strana bude ve stejné kondici a ve stejné náladě, jako je dneska,“ řekl delegátům a sklídl potlesk.

Ministr financí Zbyněk Stanjura z izolace obhájil funkci prvního místopředsedy ODS. Získal 477 z 524 platných hlasů delegátů pražského kongresu. Pražský kongres ODS zvolil v prvním kole také všechny kandidáty na čtyři řadové místopředsedy. Uspěli obhajující místopředsedové Martin Baxa, Martin Kupka i Alexandr Vondra. Místo v nejužším vedení neobhajoval šéf Senátu Miloš Vystrčil, kterého nahradil pražský zastupitel a viceprezident Hospodářské komory Zdeněk Zajíček.

Fiala v kandidátském projevu představil svou vizi pro příští dva roky vlády. Zaměří se na zvládnutí uprchlické vlny z Ukrajiny, aktivní zahraniční politiku a změnu energetiky v Česku. Kabinet musí podle něj také udržet sociální smír a vyhrát souboj s extremisty a populisty. Fiala řekl, že před osmi lety přebíral ODS na pomezí života a smrti. „Dnes je opět v čele vlády a tvoří hlavní sílu v obou komorách Parlamentu,“ řekl. Působí to podle něj jako triumf, ale není to tak. „Stojíme těsně pod vrcholem, na vysokém útesu. Krajina je nepřehledná a rozeklaná. A všude kolem nás jsou strmé srázy a hluboké rokle. Až když tuto situaci se ctí zvládneme, pak si budeme moci říci, že jsme stanuli na vrcholu,“ konstatoval. Loňské sněmovní volby se podle něj koalici ODS s lidovci a TOP 09 podařilo vyhrát, protože nabídla důvěryhodné změny.

Předsedové koaličních stran na kongresu ODS ocenili spolupráci vlády koalice Spolu a PirSTAN, kterou podle

předsedy STAN Víta Rakušana stmelily společné hodnoty v prvních, nelehkých měsících existence. Hovořili o společných krocích i válečné situaci na Ukrajině. Jako lídra, který se ukázal jako státník a vede vládu, aniž by ministři „válcoval“, zmínili předsedu ODS Petra Fialu. Za velkou zkoušku označil Rakušan podzimní volby do obcí a třetiny Senátu, ve kterých se koaliční strany stanou soupeři. ODS vyzvedl Rakušan jako stranu, která zvládla vrátit se do Sněmovny, vzhledem ke konkurenci, která je čeká, popřál občanským demokratům „přiměřený úspěch do budoucnosti“.

Šéfka TOP 09 a Sněmovny Markéta Pekarová Adamová uvedla, že Česko se musí co nejdříve odstříhnout od ruského plynu a ropu. „Abychom se odstříhli od diktátora, který vraždí a plundruje,“ řekla. Česko musí nadále podporovat Ukrajinu a být vstřícné k uprchlíkům, kteří utíkají před ruskou vojenskou invazí.

Hlavně chvále společného projektu se věnoval předseda KDU-ČSL Marian Jurečka. „Jsem rád, že jsme do toho šli a odpracovali to,“ uvedl. Fungování spolupráce ho příjemně překvapila lidsky. „Potom to může fungovat i politiky a ve prospěch ČR, EU, Evropy nebo NATO,“ řekl. Vládní tým je podle něj dobrý a má dobrého premiéra v Petru Fialovi.

Podle šéfa Pirátů Ivana Bartoše vládní strany spolupracují i přes některé odlišnosti na řešeních, která posouvají Česko dál. „Věřím, že na tom nic nezmění kampaň. Bude tvrdá, toho se nikdo nebojí, ale měla by být férová a poctivá, aby to byl souboj ideálů, a ne hoaxů a populismu, jak jsme viděli u některých nejmenovaných stran před volbami,“ řekl. Kritizoval, že v podobném stylu pokračují opoziční strany i v současnosti.

V čele KDU-ČSL bude i nadále ministr Marian Jurečka

Vládní KDU-ČSL nadále povede její dosavadní předseda a ministr práce a sociálních věcí současné vlády Marian Jurečka. Na stranickém sjezdu v Ostravě získal 224 z celkových 275 odevzdaných hlasů, tedy 81 procent. Ve volbě neměl protikandidáta. Jurečka lidovce vede od ledna 2020, kdy v čele strany nahradil nynějšího šéfa poslaneckého klubu KDU-ČSL Marka Výborného.

Ve svém kandidátském projevu Jurečka mluvil například o skokovém růstu cen. Podle něj si obrovské množství lidí klade otázky, jak zvládnou uhradit veškeré náklady na energie, bydlení nebo vzdělávání. Kromě resortních cílů jako digitalizace žádostí o dávky nebo důchodová reforma, klimatická změna a sucho se KDU-ČSL musí podle Jurečky zaměřit také například na schopnost čelit nesnášenlivosti, xenofobii a dezinformacím.

Prvním místopředsedou KDU-ČSL byl na sjezdu strany v Ostravě zvolen místopředseda Sněmovny Jan Bartošek, dostal 175 z 276 hlasů.

Lidovci jsou od konce loňského roku součástí vlády Spolu a Pirátů se STAN. Právě koalice Spolu (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) loňské parlamentní volby vyhrála. Bude-li spolupráce dobrá a prospěšná pro občany, nevyloučil Jurečka, že by mohla pokračovat i před příštími parlamentními volbami. Jurečka také zopakoval, že rozhodnutí o možném společném prezidentském kandidátovi by mělo padnout do září.

Tématem českého předsednictví bude ochrana vnějších hranic EU

Důležitým tématem českého předsednictví v Evropské unii bude kvůli ruské invazi na Ukrajinu ochrana vnějších hranic EU. Shodli se na tom ministr vnitra Vít Rakušan (STAN) se svým rakouským protějškem Gerhardem Karnerem. ČR chce zároveň klást důraz na otázky, které se týkají vnitřní bezpečnosti. Půlroční české předsednictví Radě Evropské unie začne letos v červenci.

Ministři mluvili také o tom, jak si mohou země při přijímání ukrajinských běženců pomáhat. Dalším tématem setkání byla policejní spolupráce, ministři hovořili o problémech, jako je obchodování s lidmi, převaděčství či obchod s drogami. V druhé polovině letošního roku by na česko-rakouských státních hranicích měly podle Karnera zahájit činnost smíšené policejní hlídky.

Mezinárodní den Romů

8. duben je Mezinárodní den Romů a v jeho rámci se konaly kulturní akce po celý týden. Hlavním tématem byla podpora Ukrajiny a lidí, kteří z ní přicházejí.

Oslavy byly zahájeny vernisáží fotografií předního českého fotografa Karla Cudlína. Venkovní výstava nazvaná *Tenkrát na Žižkově* byla umístěna na Kostnickém náměstí na Praze 3. Jednalo se o snímky Romů, které známý fotograf léta fotil na Žižkově.

Další den se pak konal koncert kapely Romano Zorba v pražském Rock café. Jejím frontmanem je zakladatel legendární kapely Terne čhave Roman Zorba Horváth a zpěvačkou Pavlína Matiová. Následoval koncert Ivan Herák & hosté v Kampusu Hybernská. Na galavečeru v Divadle Archa vystoupily zpěvačky Mária Bikárová, Veronika Kačová a Sára Kaliášová nebo houslový virtuos Ivan Herák. Jedním z vrcholů večera byla i unikátní taneční show. Oslavy byly zakončeny koncertem Lucie Bikárové a hostů v pražské Cargo Gallery.

„Jsme si plně vědomi toho, že současná situace ve světě, a především na území napadené Ukrajiny, nenahrává velkým oslavám. Přesto bychom rádi využili příležitost Mezinárodního dne Romů, abychom společně vyjádřili svou podporu všem obyvatelům Ukrajiny, poděkovali jim za jejich statečné vzdorování proti přesile a nabídli svou pomoc i těm, kteří museli kvůli válce opustit své domovy a přišli v posledních týdnech sem do České republiky,“ dodal ředitel organizace ARA ART David Tišer.

Mezinárodní den Romů připadá na 8. duben, což je den vzniku Mezinárodní romské unie, která byla založena 8. dubna 1971 na kongresu v Londýně. (mk)

Útoky na české weby pokračují, napaden byl i web vlády

Útoky hackerů na některé české weby pokračují, podle Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) zaútočili například i na web vlády či samotný NÚKIB. Závažné dopady úřad neviduje. ČTK to řekla mluvčí NÚKIB Alena Minxová. Na útoky hackerů kybernetický úřad upozornil a týkaly se například webů některých regionálních letišť nebo Českých drah. K útokům se přihlásila proruská hackerská skupina Killnet.

Podle NÚKIB útoky spočívají v tom, že z neznámých IP adres ze zahraničí přijde v jeden okamžik mnoho dotazů a stránky přestanou fungovat, takzvaně spadnou. Uživatelé se tak na napadený web nedostanou.

České dráhy například řešily problém s výpadky mobilní aplikace Můj vlak, nefungoval on-line nákup jízdenek, problémy byly i s vyhledáváním spojů. Napadený byl i portál veřejné správy portal.gov.cz, uváděl, že „právě probíhá technologická odstávka za účelem posílení bezpečnosti webu“. Útokům čelily například i weby karlovarského, pardubického či ostravského letiště.

Salvy čestné stráže doprovodily uložení ostatků generála Moravce v Čáslavi

Modlitba a salvy čestné stráže provázely ukládání ostatků brigádního generála Františka Moravce na čáslavském hřbitově. Pietního shromáždění se zúčastnily desítky lidí, mezi nimiž nechyběli politici, zástupci armády, ale i členové Moravcovy rozvětvené rodiny. Smutečního aktu stejně jako předchozího ceremoniálu na vojenském letišti se zúčastnila také Moravcova vnučka Anita Moravcová Gardová, která dorazila do Česka vojenským speciálem s ministrem obrany Janou Černochovou (ODS).

„Byť musel z této země odejít, musel být v exilu, tak nepřestával být tím, který byl na Československo hrdý,“ řekla na hřbitově o Moravcovi předsedkyně Sněmovny Markéta Pekarová Adamová. Přestože Moravec prožil dlouhá léta v Americe, přál si podle ní být pochován v Čáslavi, což se mu nakonec splnilo.

Někdejší velitel československé rozvědky pracující pro exilovou vládu v Londýně je považován za autora plánu na atentát na zastupujícího říšského kancléře Reinharda Heydricha. Město v roce 2019 udělilo svému rodákovi čestné občanství. Návrat ostatků byl kvůli koronavirové pandemii několikrát odsunut.

Pohřbu Albrightové v USA se z vlády zúčastnil Lipavský, setkal se s Blinkenem

Pohřbu bývalé americké ministryně zahraničí s českými kořeny Madeleine Albrightové se ve Washingtonu zúčastnil šéf české diplomacie Jan Lipavský (Piráti). První žena, která kdy zastávala post šéfa americké diplomacie, zemřela 23. března ve věku čtyřiaosmdesáti let. Pohřeb se konal 27. dubna v Národní katedrále ve Washingtonu.

Při cestě do Spojených států se Lipavský také setkal se svým americkým protějškem Antonym Blinkenem a s kongresmany. Vystoupil též v Centru pro analýzu evropské politiky (CEPA) a v analytickém institutu Atlantic Council.

Albrightová se narodila v Praze v roce 1937 v české židovské rodině diplomata Josefa Korbela. Do Spojených států přišla jako uprchlice v roce 1948, byla ministryní zahraničí v letech 1997-2001 v administrativě demokratického prezidenta Billa Clintona. Předtím působila

jako velvyslankyně USA při OSN. Nadšená americká i česká patriotka, kterou pojilo přátelství s Václavem Havlem, se významně zasadila o vstup ČR, Polska a Maďarska do NATO. V roce 1999 patřila Albrightová k největším obhájčům bombardování Jugoslávie, které mělo zabránit srbským etnickým čistkám v Kosovu.

Čeští politici na Madeleine Albrightovou vzpomínají jako na noblesní dámu a připomínají její podíl na přijetí Česka do NATO. „Madeleine Albrightová musela dvakrát utíkat před totalitním režimem a patří k těm velkým světovým státníkům, kteří mají mimořádné zásluhy o Českou republiku, a skláníme se před její památkou,“ prohlásil český premiér Petr Fiala (ODS).

Americký prezident Bill Clinton si Albrightovou vybral jako šéfku diplomacie v roce 1996 a tento post zastávala poslední čtyři roky jeho administrativy. Byla historicky první ženou v tomto úřadu a do té doby také nejvýše postavenou političkou v amerických dějinách.

Do Spojených států přišla jako uprchlice v roce 1948. Jak již bylo řečeno výše, působila také jako velvyslankyně USA při OSN. V roce 2012 jí prezident Barack Obama udělil Prezidentskou medaili svobody, což je ve Spojených státech nejvyšší civilní vyznamenání. Český prezident Miloš Zeman napsal v kondolenci americkému prezidentovi Bidenovi, že Madeleine Albrightová byla nejdůležitějším podporovatelem i advokátem ČR v USA. Zůstane podle něj dál spojníkem obou zemí.

Kryštof Kozák z Katedry amerických studií Univerzity Karlovy připomněl, čím byla Albrightová jako politička specifická. „Měla širokou síť kontaktů a lidí, se kterými pravidelně pracovala. Nebyla takový ten generálský diktátorský typ, co potřebuje mít všechno osobně pod kontrolou a o všem rozhodovat, ale vždycky věděla, na koho se obrátit, kdo může něco zařadit, kdo může něco poradit. V tomto byla výjimečná.“

Albrightová proslula i svými brožemi. Oblečením i šperky vysílala politická poselství. Jednou z jejích oblíbených byla hadí brož, odkaz na iráckého vůdce Saddáma Husajna, který ji nazval „bezkonkurenčním hadem“.

S Madeleine Albrightovou se přátelil ředitel Knihovny Václava Havla Michael Žantovský, který přeložil její paměti. Obě rodiny se navštěvovaly v USA i v Praze. Žantovský jezdil s rodinou i na farmu, kterou měla Albrightová ve Virginii nedaleko od Washingtonu. I když se osobně od vypuknutí pandemie covidu neviděli, pravidelně si volali.

Na Madeleine Albrightovou zavzpomínal i europoslanec Alexandr Vondra, bývalý ministr zahraničí a někdejší český velvyslanec ve Spojených státech. „Madeleine Albrightová byla idealistka. Celé to její snažení, ten zahraniční étos byl nesen zápasem o větší svobodu, o lidská práva, o demokracii všude ve světě. Myslím si, že dnes zejména s tou Putinovou agresí a rozpoutáním války na Ukrajině jsme se posunuli do jiného světa, kde bude hrát větší roli síla a hledání nějaké rovnováhy než hodnoty a sdílení nějakých pravidel, podle kterých všichni ve světě fungujeme.“

Madeleine Albrightová ještě před svou smrtí stihla varovat Vladimira Putina před invazí na Ukrajinu. V článku pro *The New York Times* napsala, že agresí na Ukrajině se dopouští historické chyby, která bude mít pro Rusko devastující následky.

V Knihovně Václava Havla se konal večer věnovaný Madeleine Albrightové

V Knihovně Václava Havla v pražské Ostrovní ulici se konal vzpomínkový večer na bývalou ministryni zahraničí USA s českými kořeny Madeleine Albrightovou, která zemřela ve věku čtyřiaosmdesáti let. Mezi hosty byl například europoslanec a bývalý ministr zahraničí Alexandr Vondra (ODS), někdejší diplomat Petr Kolář či ředitel knihovny Michael Žantovský. Lidé mohli akci nazvanou Večer pro Madeleine sledovat i na facebooku knihovny nebo prostřednictvím <https://havelchannel.cz/> platformy Havel Channel. Kromě osobních vzpomínek byla součástí programu také projekce fotografií Albrightové.

Rodačka z pražského Smíchova, jejíž rodina opustila Československo nejdříve za druhé světové války a pak po komunistickém převratu, se stala první ženou v čele americké diplomacie. Ministryni zahraničí byla v letech 1997-2001 v administrativě demokratického prezidenta Billa Clintona. Pojilo ji přátelství s tehdejším prezidentem Václavem Havlem a významně se zasloužila o členství Česka a dalších středoevropských států v NATO.

Radioamatéři si připomněli 80. výročí činnosti skupiny Silver A

K 80. výročí činnosti parašutistů skupiny Silver A v Lázních Bohdančích se radioamatéři spojili s Londýnem stejným typem vysílačky, jaký používal radiotelegrafista Jiří Potůček. Symbolicky odvysílali přímo z půdy domu Sádka s číslem 148, kde parašutista působil, historickou depeši pro radioamatéry v Británii. Ti si mohli poslechnout autentický zvuk vysílačky, která byla sestrojena z původních součástek a podle originálních plánů. ČTK to řekl Vilém Fencl, předseda klubu vojenské historie Rota Nazdar.

Operace Barium

Ve stínu atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha a následné kruté odvety proti civilnímu obyvatelstvu zůstávají jiné úspěšné výsadky, které londýnská exilová vláda Československa na okupované území vyslala. Byly jich přitom skoro tři desítky včetně té pod krycím názvem Barium.

Je červen 1942. Hned po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha 27. května bylo vyhlášené stanné právo, začala vlna zatýkání a poprav. Atmosféru strachu odráží a podtrhuje v červnu manifestační schůze Národní rady, která odsuzuje atentát a potvrzuje oddanost českého národa německé Třetí říši. Ale obraz pokořeného národa, který se nacistickému Německu bez boje podřídil, by byl hrubě zkreslený.

Historik Jan Břečka pracuje v Moravském zemském muzeu v Brně. Podrobně popsal operaci Barium, jednu z těch, kterou londýnská exilová vláda spustila na území Protektorátu v roce 1944:

„Paraskupina Barium byla jednou z prvních, kterou 2. zpravodajský odbor londýnského Ministerstva národní obrany na obsazené území vyslal po zhruba roční odmlce. Bylo to kvůli tragickému výsadku dvou skupin začátkem roku 1943. Když se vracela jejich letadla po neúspěšném pokusu najít místo seskoku, byla sestřelená protiletčkovou obranou poblíž Mnichova.“

Jinými slovy, je pravda, že po heydrichiádě na nějakou dobu výsadky českých diverzantů vyškolených a vycvičených v Británii ustaly. Ale nebylo to kvůli represím a popravám, ale spíš z technických důvodů. Na konci léta roku 1943 se spojenci vylodili v Itálii a obsadili tak území blíž k Protektorátu. Snížila se rizika spojená do té doby s výsadky na území Čech a Moravy. Velitel nadporučík Josef Šandera, radista četař aspirant Josef Žížka a šifrant četař Tomáš Býček vyskočili nad územím Protektorátu 4. dubna 1944. Postupně se jim podařilo navázat kontakty s domácím odbojem a rozvinout na území východních Čech rozsáhlou zpravodajskou síť s bezmála čtyřmi stovkami informátorů. Pomocí vysílačky Marta pak výsadkáři začali posílat do Londýna skutečně hodnotné vojenské informace, včetně těch o výrobě součástek pro německé rakety V2, do kterých vkládal Hitler poslední naděje na zvrácení průběhu bojů.

Tak velký počet spolupracovníků ale také velmi zvyšoval nebezpečí její infiltrace konfidenty gestapa. To se také stalo, ale po první vlně zatýkání se jádru skupiny Barium přesto podařilo uniknout z Hradce Králové, kde měli základnu. Ve zpravodajské práci pokračovali až do začátku roku 1945, kdy byli dva z tří původních členů výsadku vypátráni v osadě Polsko u Žamberka. Nadporučík Josef Šandera spáchal sebevraždu na místě, radista Josef Žížka o něco později už ve vězení na Pankráci v Praze. Jenom četař Býček, který se od skupiny oddělil, se skrýval a přežil válku v odboji v Podkrkonoší.

Bez ohledu na tragický konec je operace Barium považovaná za jednu z nejúspěšnějších, kterou exilová vláda v Londýně proti nacistickému Německu dokázala zorganizovat a provést. Nadporučík Josef Šandera, četař aspirant Josef Žížka, četař Tomáš Býček a všichni vlastenci, kteří s nimi spolupracovali, skrývali je a byli za to popraveni gestapem, tak v žádném případě nepoložili životy nadarmo.

Operace Anthropoid

Operace Anthropoid byl krycí název pro parašutistický výsadek vyslaný během druhé světové války z Velké Británie na území Protektorátu Čechy a Morava. Tvořili ho vojáci československé exilové armády Jozef Gabčík a Jan Kubiš. Byl organizován zvláštní skupinou „D“ zpravodajského odboru exilového Ministerstva národní obrany a řazen byl do první vlny výsadků. Jednalo se o diverzní operaci, která proběhla mezi prosincem 1941 a červnem 1942. Jejím hlavním cílem bylo uskutečnit likvidaci zastupujícího říšského protektora a šéfa RSHA Reinharda Heydricha, k čemuž došlo 27. května 1942. Diverzní operace byla úspěšná, Heydrich na následky 4. června 1942 zemřel. Účastníci operace zaplatili za svůj čin životem, když spolu s dalšími výsadkáři podlehli 18. června 1942 v boji s přesilou nacistických vojáků v kostele sv. Cyrila a Metoděje.

Dne 27. května 1942 oba příslušníci desantu Anthropoid společně s rtm. Valčíkem, příslušníkem desantu Silver A, zaútočili na vozidlo zastupujícího říšského protektora Heydricha. V rozhodující chvíli selhal Gabčíkův samopal Sten Mk.II, ale Kubiš hodil na vozidlo bombu plněnou plastickou trhavinou a s velmi citlivým nárazovým zapalovačem upraveným z protitankového granátu vz. 73. Heydrich, který v rozporu s bezpečnostními předpisy nechal zastavit vozidlo, byl zraněn kovovým úlomkem z karoserie, který roztránil 11. žebro, prorazil bránici a uvízl ve slezině.

Čeští parašutisté – účastníci atentátu na Reinharda Heydricha – a místo jejich posledního odporu v Resslově ulici v Praze

Dne 4. června 1942 na následky infekce způsobené zraněním zemřel.

Atentátníkům se díky pomoci odboje podařilo ukrýt a německé moci se ani přes rozsáhlé vyšetřování a kruté represálie nedařilo přijít jim na stopu. Sedm parašutistů, kteří zůstali v Praze (Josef Bublík, Jozef Gabčík, Jan Hrubý, Jan Kubiš, Adolf Opálka, Jaroslav Švarc, Josef Valčík), ukryli postupně představitelé pravoslavné církve (Jan Sonnewend, Vladimír Petřek, Václav Číkl). Poskytli jim úkryt v kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici.

Teprve zradou rotného Karla Čurdy z výsadku Out Distance se německé vyšetřovací orgány dostaly k informacím. Dne 16. června 1942 Čurda z vlastní vůle gestapu udal všechny spolupracovníky parašutistů, které osobně znal v Praze, Pardubicích, v Lázních Bělohrad a Plzni. Nejbrutálnějšími vyšetřovacími metodami, jež gestapo použilo při výslechu desítek spolupracovníků parašutistů, se podařilo 17. června 1942 zjistit, kde se parašutisté ukrývají. Dne 18. června 1942 ve 4:15 hod. uzavřel náhradní prapor „Deutschland“ a strážní prapor „Prag“ obklíčení. Při osmihodinovém boji s německými jednotkami zahynuli všichni výsadkáři.

Přestože oba příslušníci desantu zahynuli, byla mise považována za úspěšnou, neboť zadaný úkol byl v plném rozsahu splněn. Samotná likvidace Heydricha se později stala předmětem řady sporů, neboť přes klady, které měla (zejména mezinárodní ohlas a následné odstoupení signatářských zemí od Mnichovské dohody – „oduznutí Mnichova“ –, které mělo přispět k znovuoobnovení poválečné ČSR v předmnichovských hranicích), přinesla i záporny. V reakci na atentát nacisté zavraždili několik tisíc Čechů, mj. vypálili obce Lidice (10. června 1942) a Ležáky (24. června 1942). 24. října 1942, 26. ledna 1943 a 3. února 1944 zavraždili nacisté v koncentračním táboře Mauthausen celkem 294 nejbližších spolupracovníků parašutistů z řad českého odboje. Nicméně i díky tomuto činu byla poválečná ČSR uznána mezi vítězi.

VZPOMÍNKA

Český král **Karel I. Habsburský**, celým jménem Karel František Josef Ludvík Hubert Georg Maria, se narodil 17. srpna 1887 na zámku Persenbeug v Dolních Rakou-

sích a nikdo neočekával, že by se v budoucnu mohl stát vládcem habsburské monarchie. Následníkem trůnu byl v té době jediný syn císaře Františka Josefa I., korunní princ Rudolf. A v záloze byli ještě další potenciální následníci habsburského trůnu. Jenomže Rudolf spáchal v lednu 1889 sebevraždu a Karlova strýce Františka Ferdinanda d'Este zavraždil Srb Gavrilo Princip v Sarajevu. Takže císařský trůn jej nakonec v roce 1916 neminul.

Karel I. usedl na trůn na podzim roku 1916 po smrti císaře Františka Josefa. Jako devětadvacetiletý muž měl plán co nejrychleji uzavřít mír a reformovat zkorumpovaný stát. Nový styl vládnutí se mu prosadit nepodařilo. O dva roky později se monarchie po prohrané válce rozpadla a Karel se musel vzdát moci. Neúspěšně se ještě pokusil získat alespoň uherskou korunu. Zemřel v exilu na zápal plic ve čtyřiatřiceti letech.

Karel chtěl zachránit svou říši tím, že ji vyvede z války a reformami usmíří její národy – byl tedy mužem míru a reformy. Neuspěl. Nepodařilo se mu skoncovat s válkou, nepodařilo se mu zachránit a obrodit mnohonárodnostní říši v evropském středu, ztratil trůn, musel odejít do exilu, jeho pokusy o znovunabytí vlády skončily fiaskem. Umřel ve vyhnanství, mlád a poražen.

„Převzal jsem trůn za nejtěžších okolností a předávám jej za okolností ještě těžších. Byl bych rád, kdyby toho osud Karla ušetřil.“ Když tato slova umírající stařícký mocnář František Josef I. za rachotu dělostřelecké palby uprostřed první světové války pronášel, nemohl tušit, že osud jeho prasynovce nešetří ničeho. Jistě si ale ani v nejmenším nepředstavoval, že ještě dřív, než zazní poslední válečný výstřel, celá říše přestane existovat. Natož že do značné míry to bude jeho vina: vina jeho konzervatismu, vina toho, jak se po osmašedesát let své vlády tak urputně bránil novotám, až země nestihla v průběhu druhé půle 19. století prodělat nutné společenské a ekonomické změny. Nový panovník, kterému zmíněný osud vymezil pouhé dva roky na trůně a kraťoučkých čtyřiatřicet let života, už na provedení těchto reform neměl čas ani možnosti.

Karel byl synem arcivévodoty Otty Habsburského, potomka mladšího bratra Františka Josefa I. Karla Ludvíka, a matky Marie Josefy, pocházející ze saského královského rodu. Rakousko-uherský panovník tedy byl jeho prastrýcem.

Život budoucího panovníka byl příkladný a bez extravagancí. Jako jediný člen habsburského rodu do té doby absolvoval univerzitní studium a předtím i s výborným prospěchem gymnázium. Měl talent na jazyky, kromě němčiny mluvil výborně i anglicky a francouzsky, na solidní úrovni zvládl i maďarštinu, za což ho ocenil i sám panovník, a velmi dobře se naučil i česky.

Ve dvaceti letech začal vojenskou kariéru, postupně stoupal v důstojnických hodnostech a byly mu přidělovány stále větší vojenské jednotky. Často pobýval na zámku v Brandýse nad Labem, kde velel 5. setnině 7. jezdeckého pluku vévody lotrinského. Karel měl velmi přátelský vztah k Čechům, rád pobýval na svém zámku v Brandýse nad Labem.

V roce 1911 si bere za manželku o pět let mladší Zitu Bourbonso-Parmskou z italského rodu a o rok později se jim narodil prvorozený syn Otto. Karel měl svoji manželku Zitu Bourbonso-Parmskou upřímně rád, jak uvádí ve své knize *Poslední Habsburkové* Jiří Pernes.

W. von Krauss: *Karel I.*, 1917

Zlom v jeho životě nastává 28. června 1914, kdy je v Sarajevu zavražděn srbským radikálem Gavrilem Principem následník trůnu a Karlův strýc arcivévoda František Ferdinand d'Este se svojí manželkou. Následníkem trůnu se tak stal Karel Habsburský. Ten měl se svým strýcem korektní vztahy, na rozdíl od císaře Františka Josefa I., který svému synovci neustále vytýkal morganatický (nerovný) sňatek s hraběnkou Žofií Chotkovou z českého šlechtického rodu.

O měsíc později vypukla první světová válka. Karel chtěl původně odjet na frontu se svým plukem, byl však přidělen k hlavnímu stanu rakousko-uherské armády, aby se zdokonalil ve vojenském řemesle a naučil se velet velkým armádním svazům. Vzhledem k vysokému věku císaře (84 let) se předpokládalo, že brzy zaujme jeho místo, a tudíž se ujme i funkce vrchního velitele rakousko-uherských ozbrojených sil. Ve své době měl na armádu a vedení války moderní názory, prosazoval například budování vojenského letectva a kvalitní telefonní spojení mezi útvary, čemuž přikládal velkou důležitost. Jeho chvíle přišla v listopadu 1916, kdy po osmašedesáti letech panování umírá František Josef I. a rakouským císařem se stává Karel. V prosinci téhož roku je pak v Budapešti korunován na uherského krále. Císař Karel upřímně toužil po míru a ukončení běsnícího válečného konfliktu. Byl si však vědom toho, že se jedná o velmi těžký úkol, který navíc musel zůstat utajen před spojencem Rakousko-Uherska a vůdčí zemí tzv. Ústředních mocností Německem (dalšími byly Osmanská říše a Bulharsko), které bojovaly proti tzv. Dohodě (Velká Británie, Francie, Rusko, později USA a některé menší státy). Mírové návrhy rakousko-uherského panovníka byly velkorysé a vstřícné k dohodovým mocnostem. Obsahovaly například navrácení Alsaska a Lotrinska Francii nebo znovuoobnovení okupované Belgie a Srbska. Rusové měli podle jeho představ získat osmanský Cařihrad. Karel také počítal s tím, že Německo nakonec k míru donutí. Tajnými jednáními byli pověřeni Karlovi švagři, bratři jeho manžel-

ky Zity, Sixtus a Xavier de Bourbon Parma, kteří se pokládali za Francouze. Tyto snahy nakonec ztroskotaly, nicméně Karlovi nelze upřít maximální snahu o ukončení hrozné války, která způsobila smrt miliónů lidí.

Mladý vládce habsburské monarchie se také zaměřil na rozsáhlé změny uvnitř říše. Proto v květnu 1917 opět svolal zasedání říšské rady (parlamentu), která se nesešla od začátku války. Císař František Josef I. totiž předtím vládl pomocí § 14 rakouské ústavy, který umožňoval panovníkovi a vládě vydávat opatření s platností zákonů bez souhlasu zákonodárců.

Panovník se zachoval velkoryse i vůči Čechům, ukázal jim vlídnou tvář a udělil amnestii českým politikům vězněným za velezradu. Týkalo se to Karla Kramáře, Aloise Rašína, Václava Klofáče a dalších, kteří tak opět mohli veřejně působit.

Téměř již na konci války, 16. října 1918, vydal císař Karel manifest, kterým vyhlásil federalizaci své říše. Ta se měla změnit ve spolkový stát, v němž by každý národ žijící na jeho území měl vlastní státní zřízení a plnou autonomii ve většině oblastí s výjimkou armády, zahraniční politiky, společných financí a některých dalších centrálních oblastí. Týkalo se to však jen předlitavské rakouské části, nikoliv Uher, protože maďarští představitelé něco takového nechťeli za žádnou cenu připustit. Překotný vývoj situace však nic takového nedovolil, habsburská monarchie se začala rozpadat a 3. listopadu 1918 definitivně zanikla. Císař Karel odešel do exilu a nakonec skončil na portugalském ostrově Madeira v Atlantickém oceánu. Dvakrát se neúspěšně pokusil vrátit do Maďarska, které zůstalo formálně královstvím.

Jelikož Karel přišel o majetek, tak s manželkou a sedmi dětmi žil ve vyhnanství ve skromných poměrech a 1. dubna 1922 zemřel na zápal plic.

O finanční příspěvek na živobytí pro bývalého vladaře byly požádány i nástupnické státy habsburské monarchie. Nejednalo se o žádnou horentní sumu, například Československo mělo platit 5 000 liber ročně, to však jako ostatní země odmítlo.

Poslední český král Karel byl hluboce věřícím katolíkem, křesťanské zásady ctil a řídil se jimi ve svém životě. V roce 2004 jej papež Jan Pavel II. beatifikoval (blahořečil) za jeho příkladný křesťanský život a upřímnou snahu o mír a ukončení první světové války.

Miloslav Vlk (17. 5. 1932 – 18. 3. 2017)

Miloslav Vlk byl český katolický kněz, který v letech 1991-2010 působil jako 35. arcibiskup pražský a primas český. V letech 1991-2000 byl předsedou československé a posléze české biskupské konference a v letech 1993-2001 prezidentem Rady evropských biskupských konferencí. 26. 11. 1994 byl jmenován kardinálem.

Dne 23. června 1968 byl vysvěcen na kněze a jmenován sekretářem českobudějovického biskupa Josefa Hloucha. V roce 1971 však musel toto místo z rozhodnutí úřadů opustit a odejít spravovat malé farnosti v Lažišti, Záblatí a následně v Rožmitále pod Třemšínem. V roce 1978 mu byl odebrán státní souhlas, načež do roku 1988 pracoval v Praze jako umývač oken a posléze jako archivář ve Státní bance československé. Po odebrání souhlasu vykonával kněžské povolání tajně. Po vrácení státního souhlasu s vykonáváním kněžského povolání se vrátil do duchovní správy na Klatovsku a později na Šumavě.

Kardinál Miloslav Vlk se narodil 17. května 1932 v Líšnici u Milevska. Vystudoval Jirsíkovo gymnázium v Českých Budějovicích a po maturitě musel z ideologických důvodů pracovat jako dělník. V letech 1955-1960 vystudoval obor archivnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1964 zahájil studium na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích. Biskupem českobudějovickým byl jmenován 14. února 1990 a následně zahájil obnovu diecézních struktur, církevního školství a řeholního života. V roce 1990 založil Biskupské gymnázium Jana Nepomuka Neumanna a zahájil přípravu na zřízení Jihočeské univerzity s katolickou Teologickou fakultou.

Po jmenování pražským arcibiskupem dne 27. března 1991 se věnoval zejména obnově církevního školství, kdy mimo jiné založil Arcibiskupské gymnázium v Praze, Církevní střední zdravotnickou školu Jana Pavla II., Svatoján-

skou kolej – Vyšší odbornou pedagogickou školu, Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnu a vrátil do Prahy Arcibiskupský kněžský seminář. V roce 1993 založil Arcidiecézní charitu a snažil se obnovení řeholního života v diecézi.

V roce 2000 byl nucen vyřešit vleklou krizi na Katolické teologické fakultě v Praze tím, že vetoval zvolení děkana Václava Volfa a v roce 2002 mu odebral kanonickou misi pro vyučování katolické teologie. Jako hlava katolické církve rovněž usiloval o majetkové narovnání mezi církví a státem, ke kterému došlo až v roce 2012. Nejvýraznější kauzou vrácení majetku se stal spor o katedrálu svatého Víta v areálu Pražského hradu, který ukončila dohoda z května 2010 mezi jeho nástupcem arcibiskupem Dominikem Dukou a tehdejším prezidentem Václavem Klausem.

Jako jediný Čech se v dubnu 2005 zúčastnil konkláve, které zvolilo papeže Benedikta XVI. V roce 2007 podal u příležitosti svých 75. narozenin (kanonický věk pro rezignaci na církevní úřad) rezignaci na arcibiskupský úřad, papež Benedikt XVI. ji ale nepřijal a požádal ho, aby v úřadu setrval ještě dva roky. V roce 2010 ho z důvodu dosažení kanonického věku vystřídal v arcibiskupském úřadu Dominik Duka.

Zemřel 18. března 2017 ve věku čtyřiaosmdesáti let na rakovinu plic, rakev s jeho ostatky je uložena v Nové arcibiskupské kapli v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

Ministerstvo financí: Zadlužení ČR loni rostlo nejrychleji v Evropské unii

Zadlužení Česka loni rostlo nejrychlejším tempem v Evropské unii. Zadlužení české vlády se loni podle dat Eurostatu zvýšilo o 4,2 procentního bodu na 41,9 procenta HDP. Na twitteru na to upozornilo ministerstvo financí. Česko ale i tak patřilo k nejméně zadluženým státům EU. Úřad dodal, že Česko bylo v čele sedmi zemí EU, které loni zadlužení zvýšily. Výrazný nárůst dluhu zaznamenaly také Malta nebo Slovensko.

„Podle Eurostatu jsme opět premianty Evropy. Tentokrát v tempu zadlužování. V něm jsme byli loni vůbec nejhorší v celé EU. Volební rok 2021 v podání hnutí ANO přinesl rekordní zadlužení naší země. Proto teď nemůžeme rozdávat plnou náručí všem, jak nám opozice moudře radí,“ řekl ČTK ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS).

V celé EU loni zadlužení v průměru kleslo o 1,9 procentního bodu na 88,1 procenta HDP. Hlavní ekonom banky Creditas Petr Dufek upozornil, že zadlužení zemí EU se snížilo relativně pouze díky nominálnímu růstu ekonomiky. Fakticky dluh zemí Evropské unie ale vzrostl o 675 miliard eur na 12,7 biliónu eur, přičemž většinu nárůstu tohoto dluhu podle Dufka obstaraly země eurozóny.

ČSÚ: Deficit veřejných financí stoupl loni na 5,9 % HDP, stoupl i vládní dluh

Deficit veřejných financí loni stoupl na 5,9 procenta hrubého domácího produktu (HDP) z předloňských 5,8 procenta. Celkový vládní dluh stoupl na 41,9 procenta HDP, zatímco o rok dříve byl 37,7 procenta HDP. Informoval o tom Český statistický úřad.

Pravidla EU za normálních okolností vyžadují deficit pod třemi procenty HDP a dluh pod 60 procenty HDP. Evropská komise ale předloni v březnu v zájmu podpory ekonomik zasažených protipandemickými opatřeními platnost pravidel pozastavila a jejich návrat loni ohlásila až na začátek roku 2023.

Schodek státního rozpočtu ke konci března stoupl na 59,1 miliardy korun z únorových 45,3 miliardy korun. Loni ke konci března rozpočet vykázal schodek 125,2 miliardy korun, což byl nejhorší březnový výsledek od vzniku ČR. Na celý letošní rok počítá v březnu schválený státní rozpočet se schodkem 280 miliard korun.

NKÚ: Růst běžných výdajů byl enormní, zadlužování ohrožuje veřejné finance

Téměř 90 procent meziročního nárůstu celkových výdajů loňského státního rozpočtu nesouviselo s bojem proti pandemii covidu-19. Pokračoval enormní nárůst běžných výdajů, zatímco výdaje na investice se zvýšily jen málo. Vedlo to k rekordnímu schodku státního rozpočtu doprovázenému nárůstem státního dluhu. Vysoké tempo zadlužování státu a absence hledání úspor představují vážné ohrožení stability veřejných financí v dlouhodobém horizontu. Ve výroční zprávě za loňský rok to napsal Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ). Bývalá ministryně financí Alena Schillerová (ANO) na dotaz ČTK uvedla, že zpráva je v některých bodech odtržena od reality, nesouhlasí ani s tvrzením NKÚ o vývoji zadluženosti.

Státní rozpočet ČR loni skončil schodkem 419,7 miliardy korun. Státní dluh loni stoupl na rekordních 2,47 biliónu Kč. „Ačkoliv ČR v evropském srovnání patří stále mezi nejméně zadlužené země, tempo růstu státního dluhu

v roce 2021 bylo třetí nejvyšší," upozorňuje NKÚ. „Tempo nárůstu státního dluhu je rizikem pro udržitelnost veřejných financí a i v roce 2021 to bylo jedno z podstatných témat. Zásadní je to, že v České republice bezpochyby existuje prostor pro to, aby stát lépe zacházel s veřejnými penězi a neplýtvал jimi,“ uvedla viceprezidentka NKÚ Zdeňka Horníková.

NKÚ se ve zprávě věnuje i dalším oblastem. Uvádí například, že ačkoli se prokazatelně zlepšuje úroveň digitálních služeb, v některých oblastech nepřináší digitalizace potřebné výsledky. Elektronizace je podle úřadu neúměrně nákladná a pomalá. Ve výroční zprávě NKÚ také uvádí, že státu se nedaří plnit cíle v sociální oblasti. Ministerstva podle něj nastavila některé cíle tak, že nereagovaly na skutečné potřeby občanů. Některá ministerstva do sociální oblasti dávala značné peníze, aniž se zabývala jejich skutečným přínosem. Dlouhodobým problémem je pak podle NKÚ oddalování důchodové reformy.

MF: Růst ekonomiky kvůli válce na Ukrajině letos klesne o 2 procenta

Růst české ekonomiky letos zpomalí na 1,2 desetiny procenta. V nové prognóze to odhaduje ministerstvo financí. Loni přitom HDP rostlo více než tříprocentním tempem. Podle ministra financí Zbyňka Stanjura z ODS můžou za zpomalení růstu dopady války na Ukrajině a mimo jiné také vyšší ceny energií. Zpomalení ekonomiky sníží i objem peněz, které půjdou do státní kasy. Ministerstvo také zhoršilo odhad inflace, letos počítá s průměrnou inflací přes 12 procent. Dvouciferná zřejmě zůstane po celý zbytek roku.

Česká národní banka v aktuální únorové prognóze očekává letos růst ekonomiky o tři procenta a průměrnou inflaci 8,5 procenta. Guvernér ČNB Jiří Rusnok ale uvedl, že vypuknutí války na Ukrajině sníží očekávaný ekonomický růst ČR letos zhruba na polovinu. Zároveň inflace v ČR, která byla v únoru 11,1 procenta, v jarních měsících podle Rusnoka dále poroste a zůstane velmi vysoká po zbytek letošního roku.

MF odhaduje letošní náklady na zvládnutí migrace z Ukrajiny na zhruba 50 miliard

Ministerstvo financí v současnosti odhaduje celoroční náklady na zvládnutí migrace z Ukrajiny na zhruba dvě miliardy eur, tedy přibližně 50 miliard korun. Na setkání s novináři to uvedl ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS). V této souvislosti poznamenal, že Česko chce o pomoci jednat s Evropskou komisí. Více než měsíc po zahájení ruského útoku na Ukrajinu odešlo ze země kvůli válce 4,2 miliónu Ukrajinců, z toho více než 2,5 miliónu našlo útočiště v Polsku. Mezi další velmi vytížené země patří vedle jiných zemí regionu také Česko. To aktuálně udělilo přes 330 000 víz. ČR je přitom podle Stanjura pro uprchlíky z Ukrajiny spíše cílovou než tranzitní zemí.

Důvěra v českou ekonomiku v dubnu stoupla, optimističtější jsou podnikatelé

Důvěra v tuzemskou ekonomiku v dubnu stoupla meziměsíčně zhruba o 3 a půl bodu na 100 bodů. O měsíc dřív klesla. Ukazují to data Českého statistického úřadu. Za ná-

růstem byla v dubnu hlavně vyšší důvěra mezi podnikateli. Naopak spotřebitelé jsou pesimističtější. Jejich důvěra klesla na nejnižší hodnotu od listopadu 2012. Důvěra mezi spotřebiteli je nižší i v meziročním srovnání, naopak souhrnný indikátor důvěry a důvěra u podnikatelů je proti loňskému dubnu vyšší. „Ruská agrese na Ukrajině citelně dolehla na důvěru domácností a v dubnu obavy dále přetrvávaly. Na firmy doléhá válčený konflikt postupně, ačkoli stále relativně mírný dopad je překvapující. Patrně se v číslech mísí některé další faktory, například odeznívání pandemických restrikcí, které zlepšují důvěru ve službách,“ uvedl hlavní ekonom České bankovní asociace Jakub Seidler.

Meziroční růst maloobchodních tržeb v únoru zpomalil na 4,6 procenta

Maloobchodům v Česku klesly v únoru tržby zhruba o pět procent – z lednových devíti se dostaly na 4,6 procenta. Vyplyvá to z údajů Českého statistického úřadu. Loňské výsledky ale ovlivnila epidemie koronaviru, kvůli které byl omezen provoz některých kamenných prodejen. Vyšší zájem byl letos o všechny sortiment nepotravinářského zboží. Tržby klesly internetovým obchodům. „Nejvíce vzrostly tržby za oděvy a obuv. Prodejům potravin se dařilo ve specializovaných prodejnách, naopak nespécializované prodejny s převahou potravin vykázaly meziroční pokles,“ uvedla ředitelka odboru statistiky obchodu ČSÚ Marie Boušková. V meziměsíčním srovnání tržby v maloobchodu v únoru stagnovaly, přičemž za pohonné hmoty vzrostly o 1,9 procenta a za nepotravinářské zboží o jedno procento. Naopak za potraviny tržby meziměsíčně klesly o 2,2 procenta.

Lesy ČR loni zmnohonásobily hrubý zisk na 3,3 miliardy korun

Státní podnik Lesy České republiky loni podle předběžných neauditovaných výsledků zmnohonásobil hrubý zisk na 3,3 miliardy korun z předloňských 188 miliónů korun. Hlavním důvodem růstu zisku bylo zvýšení cen dřeva. Podnik také od státu získal dotace na obnovu kůrovcem zničených lesů. ČTK to řekla mluvčí podniku Eva Jouklová.

Podnik spravuje téměř polovinu lesů v ČR. Zvýšení cen dřeva se odrazilo v růstu tržeb podniku o dvě třetiny na 14,6 miliardy korun z 8,77 miliardy v roce 2020. Tržby podniku vzrostly přesto, že těžba dřeva loni s ústupem kůrovcové kalamity klesla o 20 procent na 11,4 miliónu metrů krychlových. Předloni těžba ve státních lesích v době vrcholící kalamity dosáhla rekordních 14,4 miliónu metrů krychlových.

Průzkum: Důvěra v kryptoměny mezi Čechy meziročně klesla

Do kryptoměn už investovala skoro desetina Čechů. Meziročně ale ubylo těch, kteří investici do kryptoměn důvěřují – a to o 4 procentní body na 13 procent. Vyplyvá to z průzkumu agentury STEM/MARK, kterého se letos v únoru a březnu zúčastnilo přes tisíc respondentů. Do kryptoměn své peníze dosud investovalo 9 procent Čechů. Nejčastěji to byly částky do 50 tisíc korun.

Pšenice dvojnásobně zdražila, podle Svazu pekařů má ČR omezit vývoz

Cena pšenice meziročně dvojnásobně vzrostla. Zatímco loni tuna stála 5 a půl tisíce korun, dnes se její cena pohybuje kolem rekordních 11 tisíc. Důvodem je zákaz vývozu obilovin z Ruska a Ukrajiny, na kterých jsou závislé hlavně asijské a africké státy. Ty teď pšenici skupují z jiných zemí, jako je právě Česko. Podle Svazu pekařů a cukrářů by tak stát měl její vývoz omezit. Varují, že běžný chléb by tak letos mohl stát i 60 korun.

Prudké zdražení pšenice prohlubuje problémy pekařů, kteří se potýkají s rostoucími cenami energií nebo pohonných hmot. Mnozí kvůli tomu čelí existenčním problémům. Snížení dopadů by mohl stát dosáhnout i prostřednictvím dotací pro pekárny. Svaz pekařů a cukrářů to uvedl v tiskové zprávě.

Kvůli obavám z dodávek do Evropy poroste cena plynu

Odborníci očekávají další růst ceny plynu, a to v reakci na obavy z postupu Ruska. Rusko zastavilo dodávky plynu do Polska a Bulharska, obavy jsou z přerušení toku plynu také do dalších zemí Evropy. Dodávky plynu do Česka jsou spojené výhradně s dodávkami do Německa. Pokud Rusko zastaví dodávky do Německa, bude na tom bita i Česká republika. Oslovení odborníci to řekli ČTK.

Cena plynu pro evropský trh se zvýšila o více než 20 procent a přechodně se dostala až na 125 eur (3 064 Kč) za megawatthodinu. Čeští dodavatelé nakupují podle analytika ENA Jiřího Gavora plyn buď na komoditních burzách, nebo, a to je dominantní způsob nákupu, na brokerských platformách. „Jejich smluvními partnery jsou tedy především velké západoevropské energetické firmy. Fyzicky k nám tedy putuje čistě ruský plyn, obchodně jde ale o »tržní směsku«. Bude tedy záležet nikoliv na českých firmách, ale na západoevropských dodavatelích, jestli se s Gazpromem domluví, nebo ne,“ řekl ČTK Gavor.

Energetický expert a poradce investiční skupiny J&T Michal Šnobl vnímá krok Ruska jako zkoušku pro EU. „Reakce trhu bude, ale spíše záleží, jak se Rusko zachová ke klíčovému odběratelům, a to směrem do Německa, Nizozemí, Itálie, Francie a podobně. Ohrožení dodávek na tyto trhy by rozpoutalo vřavu,“ uvedl Šnobl. Polsko podle něj chtělo odejít od ruského plynu na konci roku, nepočítalo s novou smlouvou s Gazpromem.

Účet v rublech už si otevřelo deset evropských odběratelů ruského plynu a čtyři z nich za plyn zaplatili způsobem, který začal vyžadovat Kreml. S odkazem na svůj zdroj o tom informovala agentura Bloomberg. Ruský prezident Vladimir Putin vyžaduje, aby odběratelé z EU platili v rublech.

Věřitelé zadlužených ČSA přijali reorganizační plán na záchranu firmy

Věřitelé zadlužených Českých aerolinií (ČSA) na své schůzi přijali reorganizační plán společnosti. Rozhodnutí bude ještě potvrzovat soud, vzhledem k souhlasu všech skupin věřitelů by ovšem jeho přijetí mělo být spíše formální. Investorem v ČSA by se tak měla stát nová firma Prague City

Air, kterou vlastní majitelé Smartwings Jiří Šimáně a rodina Vikových. Podle reorganizačního plánu poskytnou investoři aerolinkám vypořádací úvěr 125 milionů korun na vyplacení věřitelů. ČSA jsou od loňského března v úpadku, soud následně povolil jejich reorganizaci.

Podle zástupců mateřské společnosti Smartwings, z jejíž dílny plán pochází, je jeho přijetí věřiteli důležitým krokem k udržení letecké licence Českých aerolinií. ČSA zasáhly dopady epidemie koronaviru, dopravce musel zrušit velké množství spojů. Kvůli krizi se zmenšila flotila letecké společnosti, provoz však dále pokračuje.

Výroba aut v prvním čtvrtletí klesla o 18,9 procenta na 269 090 vozů

Výroba osobních aut v Česku v prvním čtvrtletí klesla o 18,9 procenta na 269 090 vozů. Automobilky se nadále potýkaly s nedostatkem některých dílů, zejména čipů nebo kabelových svazků. Nejistotu ještě prohloubila válka na Ukrajině. V březnu produkce klesla o 21 procent. Oznamovalo to Sdružení automobilového průmyslu.

Škoda Auto zatím vyrobila v tuzemských závodech 162 640 vozidel, tedy o 27,8 procenta meziročně méně. Nošovický Hyundai naopak zvýšil výrobu o 13,1 procenta na 74 301 vozů. Produkce kolínské Toyoty je v meziročním srovnání o zhruba 22 procent nižší. Vyrobila 32 149 automobilů. Automobilky vyrobily celkem 24 821 elektromobilů a plug-in hybridů, což představuje podíl 9,2 procenta.

Prezident sdružení automobilového průmyslu Martin Jahn uvedl, že ještě větším problémem pro celý sektor je strmý růst cen energií a pohonných hmot a rostou i ceny různých komponent tak, jak se zvedá cena surovin, ze kterých se vyrábí. Výrobní náklady se tak mohou pro některé firmy zvýšit o desítky až stovky milionů korun ročně.

Škoda Auto loni zvýšila zisk o 48 procent na 22,4 miliardy korun

Automobilka Škoda Auto loni zvýšila zisk o 48 procent na skoro 22 a půl miliardy korun. Vyplývá to z hospodářských výsledků, které automobilka zveřejnila. Za zvýšením ziskovosti stojí zaměření na prodej vozů s vyšší marží. Tržby se loni Škodě Auto snížily v porovnání s rokem 2020 o 0,4 procenta na 423 a půl miliardy korun. Škoda Auto loni po celém světě dodala skoro 880 tisíc aut. Je to asi o 13 procent méně než o rok dřív. Asi polovina vozů mířila do západní Evropy. Nejvíce se opět prodával model Octavia, zájem byl i o SUV modely Kamiq a Karoq. Výrobu nových aut loni ovlivnila pandemie koronaviru a související nedostatek čipů. Zvýšení prodeje si firma slibuje od nového designu vozů označovaného jako Modern Solid. Škoda Auto má v Česku tři výrobní závody. Další továrny jsou na Slovensku, v Číně a v Indii. Výrobu v Rusku automobilka nedávno zastavila kvůli ruské agresi na Ukrajině.

Tuzemská automobilka Hyundai zveřejní své hospodářské výsledky za loňský rok v červnu.

Škoda Auto představí ve druhé polovině roku nový design nazvaný Modern Solid. V návaznosti na něj se změní i charakteristické rysy aut. Na online tiskové konferenci to řekli zástupci automobilky. Firma představí podrobnosti ve druhé polovině letošního roku. Jedná se o největší změnu od roku 1991, kdy se Škoda stala součástí kon-

cernu Volkswagen. Podle člena představenstva společnosti Škoda Auto Martina Jahna změna designu ještě víc upevní pozici značky na trhu.

Automobilka Škoda bude mít nového šéfa

Českou automobilku Škoda Auto povede od 1. července současný šéf prodeje značky Volkswagen Klaus Zellmer, který ve funkci nahradí Thomase Schäfera. S odvoláním na své zdroje to uvedl německý magazín *Automobilwoche*. Schäfer převzal provozní řízení značky Volkswagen, zároveň ale do konce června povede i Škodu Auto.

V březnovém rozhovoru s deníkem *Frankfurter Allgemeine Zeitung* Schäfer uvedl, že chce, aby si mateřský koncern Volkswagen vybral pro vybudování továrny na automobilové baterie Českou republiku. Deník tento krok označil za dárek na rozloučenou.

Po Bernhardu Maierovi, který byl předsedou představenstva Škody Auto v letech 2015-2020, by Zellmer byl druhým šéfem mladoboleslavské automobilky, který původně působil jako vrcholový manažer u Porsche.

Snahy o obnovu výroby Škoda Auto v Rusku jsou nepřijatelné

Snahy o obnovu výroby vozů Škoda Auto, případně celého koncernu Volkswagen v Rusku jsou nepřijatelné. Uvedl to v týdeníku *Škodovácký odborář* předseda podnikové rady Škoda Auto Jaroslav Povšík. Zaznamenal prý snahu co nejdříve začít vyrábět v ruských závodech. Tamní zaměstnanci podle něj ani jednou neprojeví svůj protest proti válce, pouze vyjádřili obavu o svá pracovní místa, a to ještě způsobem, který připomíná vyčítání a výhrůžku, uvedl Povšík pro týdeník.

„Uvedu příklad: Ukrajínští zaměstnanci připravení kdykoli vběhnout při náletech do krytu vyrábějí kabelové svazky pro ruské automobilky. To je přece proti všem zásadám lidského svědomí,“ uvedl Povšík. Německo, kde sídlí vlastnický koncern Volkswagen, má podle něj obavy o energetické zdroje z Ruska, jako je zejména plyn a ropa.

Z půl miliónu firem v Česku je zhruba pětina neaktivních, nejvíc jich je v Praze

Každá pátá firma v Česku nevykazuje žádnou činnost. Vyplývá to z nejnovější analýzy společnosti Dun & Bradstreet. V Česku je kolem půl miliónu firem, těch neaktivních je zhruba o tisíc víc než loni. Zhruba 57 tisíc takzvaných spících společností je v Praze. Neaktivní podniky jsou nejčastěji registrované v oblasti pronájmu a správy nemovitostí.

ČNB loni vykázala ztrátu téměř 40 miliard

Česká národní banka (ČNB) loni vykázala ztrátu 37,7 miliardy korun po předloňském rekordním zisku 91,7 miliardy korun. Kumulovaná ztráta banky z předchozích let tak stoupla na 75,3 miliardy korun. Vyplývá to z účetní závěrky a zprávy o výsledku hospodaření, které schválila bankovní rada ČNB. Banka o tom informovala v tiskové zprávě. Výsledek hospodaření byl podle ČNB nejvíce ovlivněn kurzovými ztrátami plynoucími z posílení kurzu koruny v závěru loňského roku.

V lednu banka informovala, že loni vykázala ztrátu 37,5 miliardy korun. Tehdy šlo ovšem o předběžný výsledek, ve kterém nebyly zahrnuty všechny dodatkové operace za rok 2021. Centrální banka dlouhodobě upozorňuje na to, že vytváření zisku není její hlavní úlohou. Tou je péče o cenovou a finanční stabilitu.

Rada ČNB podle odhadů výrazně zvýší úrokové sazby

Bankovní rada České národní banky zvýší základní úrokovou sazbu zřejmě o 0,5 procentního bodu na pět procent. Nasvědčují tomu hlasy expertů. Ekonomové oslovení ČTK ale nevyklučují zvýšení základní sazby i o 0,75 procentního bodu. Důvodem zvyšování sazeb je nadále rostoucí inflace umocněná válkou na Ukrajině a snaha centrální banky tlumit inflační očekávání, tedy že inflace nadále rychle poroste.

Na posledním měnovém jednání na počátku února rada zvýšila základní úrokovou sazbu o 0,75 procentního bodu na 4,5 procenta. Základní úroková sazba je tak aktuálně nejvyšší od počátku roku 2002. O protiinflačních krocích ČNB jednal v Lánech expertní tým prezidenta Miloše Zemana. Členové týmu si vyslechli příspěvky guvernéra České národní banky Jiřího Rusnoka a prezidenta Hospodářské komory ČR Vladimíra Dlouhého.

Rusnok: Nelze vyloučit další růst úrokových sazeb, letos neklesnou

Česká národní banka nevyklučuje další navýšení úrokových sazeb na jednání začátkem května. Řekl to guvernéř centrální banky Jiří Rusnok. Podle něj také centrální bankéři ponechají vysoké sazby delší dobu, než původně očekávali. Jejich další zvýšení by už podle Rusnoka nemělo být tak výrazné. Základní sazby zvýšila centrální banka naposledy v březnu, a to popáté za sebou. Teď odpovídají hodnotě 5 procent, což je nejvyšší hodnota od roku 2001. Od nich se odvíjí mimo jiné ceny hypoték. Banka chce zvyšováním základní sazby mírnit vysokou inflaci. Ta v březnu vystoupala na 12,7 desetin procenta – nejvíc od roku 1998. Klepat by podle Rusnoka mohla začít na konci letošního roku.

České firmy si v únoru půjčily u bank nejvíce peněz za 25 let

České společnosti si v únoru půjčily výrazně více peněz než v předcházejících měsících. Objem jejich úvěrů u bank se zvýšil o 49 miliard korun, což je nejvyšší měsíční nárůst za 25 let. Na konci února tak dosahoval 1,237 biliónu korun. Vyplývá to z výpočtů společnosti CRIF – Czech Credit Bureau. Objem jejich úspor se zvýšil o 27 miliard na 1,324 biliónu korun. V únoru se zároveň po pěti měsících poklesu mírně zvýšil objem úspor živnostníků, a to o 2,5 miliardy na 120 miliard korun. Stále byl však o 18 miliard nižší než v červnu loňského roku, kdy dosáhl svého maxima. Objem jejich úvěrů se nepatrně snížil, a to na 47,1 miliardy korun, uvedla společnost. Objem firemních úvěrů byl podle ní na konci února o devět procent vyšší než o rok dříve.

Po většinu roku 2021 přitom objem úvěrů v meziročním srovnání stagnoval. „Růst objemu firemních úvěrů indikuje vyšší poptávku, což se běžně spojuje s ekonomickým

oživením. My jsme ovšem nyní svědky růstu cen vstupů, který může přivést řadu firem do obtíží se splácením úvěrů," řekla analytička CRIF Věra Kameníčková. Z dostupných dat podle ní nelze jednoznačně určit, k čemu firmy peníze využily.

Objem hypoték v březnu klesl o polovinu na 30,3 miliardy Kč, sazby stouply

Banky a stavební spořitelny poskytly v březnu hypoteční úvěry za 30,3 miliardy Kč, což je proti únoru nárůst o pět miliard, ale meziročně téměř o polovinu méně. Úroková sazba u skutečně nově poskytnutých hypoték v březnu vzrostla z únorových 3,84 na 4,15 procenta. Vyplývá to ze statistik České bankovní asociace (ČBA) Hypomonitor. Do něj dodávají data všechny banky a stavební spořitelny poskytující hypotéky na českém trhu.

„Meziroční pokles objemu prodaných hypotečních úvěrů v zásadě odpovídá našemu očekávání. Při takto rychle rostoucích úrokových sazbách jde o poměrně slušný výsledek," uvedl manažer pro hypotéky v Komerční bance Ondřej Šuchman. Někteří klienti uspěli rozhodnutí vzít si hypotéku a narychlo podepisovali smlouvy v posledním březnovém týdnu, dodal s poukazem na zpřísněná pravidla pro žadatele o úvěr ze strany ČNB.

S očekávaným růstem sazeb se zvyšuje i měsíční splátka úvěrů. Růst hypotečních sazeb o jeden procentní bod znamená pro průměrnou hypotéku zvýšení měsíční splátky o 1 600 až 2 000 Kč. Ve srovnání s dvouprocentní sazbou, která byla na trhu běžná v dřívějších letech, by pěti-procentní sazba znamenala růst měsíční splátky u průměrné hypotéky o 5 000 až 6 000 Kč měsíčně.

Český zahraniční dluh byl loni o 150 miliard vyšší než v předchozím roce

Zahraniční dluh České republiky činil na konci loňského roku téměř 4,472 biliónu Kč. V meziročním srovnání byl vyšší o 150,3 miliardy korun a představoval 73 procent hrubého domácího produktu. Jen za čtvrtý kvartál se zahraniční dluh zvýšil o 105 miliard Kč. Vyplývá to z předběžných údajů, které zveřejnila Česká národní banka.

Zahraniční dluh je soumou závazků se stanovenou lhůtou splatnosti. Podíl bankovního sektoru na celkové zadluženosti Česka je 42,9 procenta. Podíl vládního sektoru činí 15,2 procenta. Zahraniční závazky ostatních sektorů zaujmají 41,9 procenta z celkového zahraničního dluhu.

V ČR bylo v prvním čtvrtletí založeno 7 600 nových firem

V prvním čtvrtletí letošního roku bylo v ČR založeno 7 600 nových firem, o pět procent méně než ve stejném období 2021. V porovnání s předchozími osmi lety bylo v prvním kvartálu 2022 registrováno podprůměrné množství společností. Důvodem jsou přetrvávající ekonomické problémy. Celkový počet firem v ČR vzrostl o 4 249 na 538 620. Informace zveřejnila poradenská společnost Dun & Bradstreet.

„Období mezi lety 2020 až 2021 bylo pro podnikatele a manažery jedno z nejobtížnějších v novodobé historii, když se museli vyrovnávat s novými podmínkami, které

se vynutil boji proti onemocnění covid-19," uvedla analytička firmy Petra Štěpánová. Podotkla, že koncem loňského roku se pak přidaly problémy s dodávkami zboží z Asie, firmy po celém světě začala dusit vysoká inflace a vysoké ceny komodit. „Očekávané ekonomické zotavení a mírný optimismus po pandemii zhatila rusko-ukrajinská krize. Vyhledky do budoucnosti jsou nejisté. To jsou hlavní důvody, proč letos vzniká podprůměrné množství firem," dodala Štěpánová.

Čtvrtina potravinářských firem v Česku je v existenčních problémech

Až čtvrtina českých potravinářských firem je v existenčních problémech. A to kvůli zdražení cen energií, paliv i surovin. Upozorňuje na to Potravinářská komora s tím, že jde hlavně o malé a střední podniky. Náklady na potravinářský výrobek vzrostly podle komory od začátku roku až o 60 procent. Podle ředitele pro programování a strategii Miroslava Koberny je proto potřeba, aby okamžitě zasáhl stát. Potravinářská komora navrhuje na vývoz obilí zavést licenční systém. Vládu kritizuje, že problému nevěnuje dost pozornosti.

ČEZ plánuje letos zvýšit investice na téměř 40 miliard

Energetická společnost ČEZ plánuje v letošním roce investovat 39,9 miliardy korun. Meziročně je to o 22 procent více, loni ČEZ investoval 32,5 miliardy korun. Investice budou směřovat mimo jiné do posílení výroby elektřiny. ČTK o tom informoval mluvčí ČEZ Martin Schreier. Nejvíce prostředků půjde do výrobních zdrojů, zejména do zvyšování bezpečnosti jaderných elektráren, modernizace a ekologizace zdrojů a transformace výrobního portfolia směrem k bezemisní energetice v čele s obnovitelnými zdroji.

Celkem má jít v této oblasti o investice za 19,1 miliardy korun, meziročně o 42 procent více. O více než jednu miliardu Kč by měly vzrůst investice do distribučních sítí, a to na 14,5 miliardy korun, a to především kvůli přípravě na boom nových zelených elektráren, ale i kvůli přípravě na elektromobilitu. „Tyto prostředky zvyšují bezpečnost dodávek elektřiny a jsou nutným vkladem pro přechod sítí do digitální éry a k chytrým sítím moderní energetiky," uvedl Schreier.

Jaderné palivo do Temelína dodá americký Westinghouse a francouzská Framatome

Jaderné palivové soubory do Jaderné elektrárny Temelín budou od roku 2024 dodávat americký Westinghouse a francouzská Framatome. Nyní se používá ruské palivo od společnosti TVEL, která spadá do ruského státního holdingu Rosatom. Dodávky potrvají zhruba patnáct let. Hodnota kontraktu se pohybuje v řádu miliard korun, řekl hlavní mluvčí Skupiny ČEZ Ladislav Kříž.

Společnost Westinghouse s výrobním závodem ve Švédsku již palivové soubory do Temelína po jeho spuštění deset let dodávala. Společnost Framatome je jediným výrobcem se sídlem v Evropské unii, který dodává palivové soubory do většiny západoevropských jaderných elektráren.

Výběrového řízení, které ČEZ zahájil v dubnu 2020, se účastnili tři uchazeči, a to společnosti Framatome, TVEL a Westinghouse. „Z důvodu diverzifikace byli nakonec vybráni dva dodavatelé tak, aby skupina ČEZ v budoucnu spolehlivě zajistila plynulou dodávku palivových článků pro reaktory Jaderné elektrárny Temelín a minimalizovala tak rizika případného výpadku dodávek,“ uvedl Kříž.

Dodavatelem jaderného paliva do druhé české jaderné elektrárny v Dukovanech je ruský TVEL. Má uzavřenou smlouvu na palivo až do konce životnosti dukovanské elektrárny. Pro tamní ruské reaktory typu VVER o velikosti 440 megawattů totiž zatím žádný jiný výrobce paliva není.

Analýza: Byty ve velkých městech letos dále zdražily, ceny v Brně dohání Prahu

Byty ve velkých českých městech v letošním prvním čtvrtletí dále zdražily. Souvisí to s jejich nedostatkem i rostoucí inflací. Například v Brně stouply ceny bytů meziročně o pětinu na více než 100 000 korun za metr čtvereční. Dohání tak Prahu, kde se ceny zvyšují pomaleji než v krajových městech. Vyplývá to z aktuální analýzy společnosti FérMakléři.cz, která spolupracuje s více než stovkou realitních makléřů.

Ceny bytů v Brně tak poprvé překročily uvedenou hranici 100 000 korun za metr čtvereční. Zatímco loni v prvním čtvrtletí to bylo 86 126 korun, letos ve stejném období už 103 316 Kč. V Praze je tak procentuální nárůst dlouhodobě nižší. Meziročně tam metr čtvereční bytové plochy vzrostl o 17 procent na 126 140 korun.

„Nedostatek bytů je v České republice dlouhodobý jev, stejně jako velmi nízká nezaměstnanost. Nyní se k tomu přidala rekordní inflace, základní úroková sazba někde na úrovni roku 2001 a nejistota ohledně války na Ukrajině,“ uvedl pro ČTK jednatel společnosti FérMakléři.cz Lumír Kunz. V lednu a únoru byla po vlastním bydlení stále poptávka. Po vypuknutí válečného konfliktu ale lidé začali vyčkávat na další vývoj událostí, v březnu tak realitní trh začal ochlazení.

Ministerstvo životního prostředí omezí podporu pro plynové kotle

Z kotlíkových dotací bude nově možné získat podporu jen na tepelná čerpadla a kotle na biomasu. Ministerstvo životního prostředí totiž přestane v kotlíkových dotacích podporovat plynové kotle. Vládě taky předloží návrh novely zákona, která o dva roky odloží zákaz provozu starých kotlů na uhlí. Zákon by nově podle ministryně životního prostředí Anny Hubáčkové z KDU-ČSL platil až od září 2024. Úpravy mají omezit závislost České republiky na zemním plynem z Ruska.

Vláda kvůli rostoucím cenám zvyšuje životní a existenční minimum

Vláda kvůli pomoci domácnostem s rostoucími cenami rozhodla o zvýšení životního a existenčního minima. Částky se od dubna zvýší o deset procent, řekl novinářům po jednání kabinetu ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL). Částky hrají roli při posuzování nároku

na pomoc od státu i při stanovení výše některých dávek. Podle Jurečky se tak krok dotkne asi 350 000 lidí, státní rozpočet vyjde zhruba na 1,8 až dvě miliardy korun.

Životní minimum se upravovalo naposledy v dubnu 2020. Například pro samotného dospělého činí nyní 3 860 korun. Existenční minimum je 2 490 korun. Po zvýšení minima dosáhne víc rodin na přídatky na děti či na porodné. Zvýší se i příspěvky pro pěstouny z řad příbuzných. Roli minimum hraje pro přiznání zvýšení příspěvku na péči či pro stanovení výše dávek mimořádné okamžité pomoci. Vyšší bude také částka nezabavitelného minima u dlužníků. Od minima se případně odvozuje i alimenty.

Částky stanovuje vláda nařízením. Podle zákona je může valorizovat od ledna, pokud náklady na výživu a osobní potřeby za příslušné období rostly aspoň o pět procent. Lze je ale upravit i v mimořádném termínu. Ceny v Česku od dubna 2020 výrazně vzrostly. Zdražují energie i potraviny a ostatní zboží.

Projekt Neviditelní: Až 889 tisíc seniorů v Česku nežije důstojný život

Až 889 000 seniorů v Česku nežije důstojný život a potýká se s příjmovou chudobou a související rezignací na život. Vyplývá to z průzkumu k projektu Neviditelní, za nímž stojí společnost Provident Financial, Spotřebitelské fórum a Centrum ekonomických a tržních analýz (CETA). Cílem projektu je upozornit na problémy „neviditelných“ lidí, kteří žijí na hranici chudoby, uvedla manažerka projektu Neviditelní Kateřina Jarošová.

V Česku žije asi 2,1 miliónu lidí v důchodovém věku. „Odhad jsme dělali na přelomu roku podle tehdy nejaktuálnějších dostupných dat. Ale vzhledem k tomu, co se momentálně děje v ekonomice a ve společnosti (nárůst spotřebitelských cen a rekordní inflace v Česku v posledních měsících), tak lze odhadovat, že jejich počet bude narůstat,“ řekl ekonom a ředitel CETA Aleš Rod. Mnozí současní penzisté podle Roda kvůli rekordní inflaci nyní nevystačí s důchodem. Tomu podle něj nezabraňují ani dosavadní valorizace důchodů. Na důchodový systém je přitom podle ředitele CETA plně odkázaných 86 procent českých seniorů.

Cílem projektu Neviditelní je podle jeho manažerky také přinášet doporučení, jak změnit systém, aby seniorům i dalším zranitelným lidem pomáhal. Co se týče pomoci seniorům, tak stávající státem organizovaný systém příspěvků a podpůrných opatření podle zástupců projektu není funkční.

Oběd v restauraci v březnu meziročně zdražil o 15 korun na 156 korun

Oběd v restauraci v březnu podle společnosti Edenred meziročně zdražil asi o 15 korun na 156 korun. Nejdražší obědy byly v Praze, průměrná cena činila zhruba 175 korun. Jídlo může v důsledku vysoké inflace a dalších nákladů provozovatelů stravovacích zařízení dál zdražovat. Počet lidí, kteří šli v březnu do restaurace na oběd, poprvé od září 2020 překonal hranici 50 procent proti době před koronavirovou krizí. Růst spotřebitelských cen je v dalším období může od návštěvy ale odradit.

Češi zmodernizovali dalekohled na observatoři v Chile

Experti z Česka zmodernizovali dalekohled na observatoři La Silla v Chile. Během následujících měsíců na něj bude nainstalován nový spektrograf pro vyhledávání exoplanet – tedy planet, které obíhají jiné hvězdy než Slunce. Dalekohled budou řídit vědci z hvězdárny Astronomického ústavu Akademie věd ČR ve středočeském Ondřejově. O modernizaci a přechodu přístroje do českého užívání zástupci ústavu informovali na webu.

O tom, že modernizaci zajistí česká společnost, se rozhodlo před třemi lety, kvůli pandemii covid-19 však mohly práce na chilské observatoři začít až letos. V Česku jim předcházela roční příprava řídicích systémů a programování nových postupů pro řízení dalekohledu. „Nyní je dalekohled plně automatizován a vybaven novými systémy, které umožňují ovládnutí dalekohledu na dálku,“ sdělil ústav.

Tým objevil místa v molekule DNA podstatná pro účinek protinádorových léčiv

Místa a procesy v molekule DNA uvnitř nádorových buněk, která jsou podstatou účinku protinádorových léčiv, objevil mezinárodní tým s českou účastí. O výzkumu informovali zástupci Akademie věd ČR v tiskové zprávě. Výsledky podle vědců přispějí k lepšímu pochopení mechanismu účinku léčiv, tzv. PARP inhibitorů. Tato léčiva vedou ke smrti určitých typů rakovinných buněk. Výzkum může také přispět k novým způsobům léčby nádorů. Studii publikoval prestižní časopis *Nature Structural and Molecular Biology*.

Firma ze Žďáru nad Sázavou vytiskla z betonu zátarasy pro vojáky, tisknout bude i domy

Firma ICE Industrial Services ve Žďáru nad Sázavou využila technologii 3D tisku z betonu na vytvoření ochranných zátarasů, které by mohly pomoci ukrajinské armádě. Odolnost tohoto stavebnicového systému vůči různým druhům střel už testovali specialisté na balistiku ve výzkumném ústavu v Brně. ČTK to řekl předseda představenstva Tomáš Vránek.

Firma zatím hledá způsob, jak zátarasy na Ukrajinu dopravit. Protože jsou vedené jako vojenský materiál, není možné je poslat vlakem s humanitární pomocí. „Řešíme i variantu, že bychom tiskárnu dovezli na místo a tam to zkusili tisknout,“ řekl Vránek k možnému využití 3D technologie na Ukrajině. Po ukončení války by podle něj mohl 3D tisk v této zemi pomoci rychle stavět náhradní domy. Technologie nabízí rozmanité využití, firma už začíná tisknout první moduly domů. „Věřím, že v řádu měsíců začneme stavět komerční objekty,“ uvedl Vránek.

Z historie

1. 6. 1817 byly v Praze na základě císařského dekretu zavedeny **poštovní schránky**.

27. 5. 1952 zemřel **Svojmír Mikulík**, autor těsnopisné soustavy Heroutovy-Mikulíkovy (* 26. 3. 1869).

30. 5. 1997 byla slavnostně otevřena **nová budova Archivu hl. m. Prahy** v Praze 11 na Chodovci.

VZPOMÍNKA

Paul Watzlawick (25. 7. 1921, Villach – 31. 5. 2007, Palo Alto)

Paul Watzlawick byl americký psycholog, psychoterapeut a filozof rakouského původu s českými kořeny. Jeho otec pocházel z Čech a matka byla Italka. Pracoval v Mental Research Institute (MRI) v Palo Altu v Kalifornii, odtud se terapeutický směr, který prezentoval, označuje jako paloaltská škola. Vedle psychoterapie, zejména rodinné, se věnoval také teorii komunikace a humoru.

Je známý například svými pěti komunikačními axiomy (odvozeny z díla Gregory Batesona, výběr):

* „One cannot not communicate.“ (Člověk nemůže nekomunikovat).

* Digitální a analogový – Komunikace se daří, když (z pohledu adresáta) panuje shoda mezi digitální (verbální) a analogovou (nonverbální a analogverbální) složkou sdělení (sdělení je kongruentní).

Zdroj životopisu: Wikipedie

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ & ZDRAVÍ

Růst českého trhu s biopotravinami

Obyvatelé ČR spotřebovali v roce 2020 biopotraviny za 5,99 miliardy korun. Trh s biopotravinami tak předloni meziročně vzrostl o 13,9 procenta. Vyplývá to ze Zprávy o trhu s biopotravinami v ČR v roce 2020, kterou zveřejnilo ministerstvo zemědělství.

Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů předloni dosáhl 1,77 procenta. Průměrná částka, kterou v roce 2020 vydal každý obyvateľ ČR za biopotraviny, byla 562 korun. Množství exportovaných biopotravin meziročně vzrostlo o 14,33 procenta a dosáhlo přibližně 3,43 miliardy korun, ukazují data. Obrat českých společností na trhu s biopotravinami podle nich činil v roce 2020 přibližně 9,41 miliardy korun, vzrostl tak o 13,92 procenta.

Struktura hlavních biopotravin je podle zprávy dlouhodobě stabilní. Největší zájem byl o takzvané ostatní zpracované potraviny, které tvořily zhruba 42 procent maloobchodního obratu biopotravin. Více než tři čtvrtiny této kategorie byly ostatní zpracované biopotraviny, káva a čaj, hotové pokrmy (včetně dětské výživy) a doplňky stravy. Druhou příčku obsadily ovoce a zelenina (17 procent) a následovaly mléko a mléčné výrobky (16 procent). Distributoři a maloobchodní řetězce dovezli a prodali na českém trhu biopotraviny odhadem za téměř tři miliardy korun.

Nový druh přípravku proti kůrovci

V boji proti kůrovci možná v budoucnu nebude zapotřebí tolik insekticidů. Čeští vědci totiž vytvořili nový způsob, jak proti tomuto škůdci ochránit stromy. Přípravek je založen na přírodních látkách.

Vědci ze Švédska a pobaltských států zjistili, že kůrovci nemají rádi éterické oleje ze stromů. Na základě tohoto zjištění se nyní jejich kolegům z České zemědělské univerzity podařilo vytvořit inovativní ochranu pro stromy. Jedná se o pachovou směs, která škůdce odpuzuje od toho,

aby se v takto chráněných stromech usadil. Základem směsi je stromový olej z mladých smrků. Vědci výzkumem strávili tři roky. Nejprve zkombinovali dávkovače s klasickými prostředky proti kůrovci. Patří mezi ně tzv. lapací stromy, tj. pokácené stromy ošetřené insekticidem, šterbinové pastičky či chemicky ošetřené sítě nad pokáceným dřevem.

V biochemické laboratoři visí malé sáčky různých velikostí s impregnačním prostředkem. Tyto takzvané dávkovače obsahují modrý gel. Jaro je nejkritičtějším obdobím. Nová generace kůrovců vylétá a hledá potravu, tj. oslabené stromy. Druhé kritické období nastává v červenci. Pokud je léto obzvláště suché, může se vylíhnout i třetí generace brouků. V současné době pracují čeští biochemici na jakési ochranné stěně proti tomuto škůdci. Za tímto účelem se na stromy do výšky dvou metrů připevňují modré plastové pytle: „Snažíme se postavit jakýsi páchnoucí plot, který by chránil lesní plochu. Impregnován je každý druhý nebo třetí strom, ale pouze ve dvou řadách. Obvykle se jedná o krajní řadu stromů a jednu hlouběji v lese. V lese je nejzranitelnější krajní řada,“ říká Roman Modlinger z ČZU. „Kůrovci se nesmí hromadit na konci ochranné stěny, což se často stává. Mohou pak napadnout sousední porost až do vzdálenosti 40 metrů. Proto je třeba škůdce chytat pomocí feromonových pastí. Je potřeba najít řešení na obou stranách,“ říká lesník.

Feromony jsou látky, které živočich vylučuje, aby vyvolal určitou odezvu u jiných jedinců svého druhu. V případě kůrovce se jedná o tzv. atraktanty, které je lákají létat do připravených pastí. Příslušná zařízení musí být umístěna v místě, kde končí pachová stěna.

Česká republika se od roku 2018 potýká s nevídaně vysokým výskytem kůrovce. Vědci doufají, že se jim podaří ochránit zejména okraje lesů. Jde prý o nejvyšší výskyt tohoto škůdce přinejmenším od dob vlády Marie Terezie. A právě proto, že nová směs obsahuje přírodní složky, mohlo by být její použití v českých lesích a parcích snazší a efektivnější.

V ČR vůbec poprvé zahnízdil kormorán malý

Dosud ornitologové kormorány malé pozorovali pouze vzácně, letos je prokázáno hnízdění takřka čtyřiceti párů. Vzácní kormoráni malí hnízdí v jihomoravské přírodní rezervaci Věstonická nádrž na Ivaňském ostrově. Jde o ptáky, kteří přiletěli do ČR loni v létě a nezvykle se rozhodli tu zůstat po celou zimu i na hnízdní sezónu. Zatímco v osmdesátých letech 20. století hnízdili kormoráni hlavně v jihovýchodní Evropě, nejnovější údaje z let 2013-2017 ukazují, že se tito kormoráni masivně rozšířili směrem na severozápad až do Itálie a Maďarska. Kolonie na Ivaňském ostrově představuje v současnosti nejsevernější hnízdiště v Evropě.

ARCHEOLOGIE

Na Hradecku vzniká replika pravěkého člunu pro další námořní expedici Monoxylon

Hradečtí experimentální archeologové chystají další expedici Monoxylon. Za použití repliky pravěkého člunu vydlaného z jednoho kusu kmene dubu chtějí příští rok v létě přeplovat z východu na západ Egejské moře. Plavidlo od zátku dubna vzniká u Archeoparku Všestary na Hradecku.

Hotové má být do poloviny září, pak přijde na řadu jeho testování na přepravní nádrži Rozkoš na Náchodsku. ČTK to řekl zástupce připravované expedice Monoxylon IV.

Naváže na námořní výpravy hradeckých experimentálních archeologů v dlabaných člunech z let 1995, 1998 a 2019, z nichž dvě byly v Egejském moři. Cílem expedice je udělat si představu o tom, jak v neolitu před 9000 lety ve Středomoří probíhala zemědělská kolonizace. Předlohou expedičního plavidla je 8 000 let staré neolitické plavidlo s plochým dnem objevené v roce 1994 v jezeře Bracciano u Říma.

Výstava archeologických nálezů z míst koncentračních táborů

Osobní předměty vězňů koncentračních táborů zřízených nacisty na území dnešní České republiky i to, kde přesně stály, přibližuje nová výstava v Památníku národního útlaku a odboje v Panenských Břežanech. Expozice ukazuje výsledky archeologických průzkumů míst, v nichž stály zajatecký tábor Rolava v Krušných horách, ženský koncentrační tábor Svatava na Sokolovsku, romský koncentrační tábor Lety na Písecku a táborová aglomerace v Holýšově na Plzeňsku. Výstava potrvá do 30. září.

Podle Petra Hasila z Národního památkového ústavu v Ústí nad Labem má expoze upozornit na to, že na území dnešní ČR nacisté za války zřídili osmatřicet pobočných koncentračních táborů. Jedním z nich byl tábor Svatava, spadající pod koncentrační tábor ve Flossenbürgu. Na výstavě lidé spatří třeba šperk z chleba a betlém z Vánoc.

Archeologické průzkumy lokalit někdejších koncentračních a zajateckých táborů začaly v Česku zhruba před deseti lety.

Západočeské muzeum vystavuje unikátní nález mincí

Takzvaný Nedražický poklad – jeden z největších nálezů se zlatými a stříbrnými mincemi v Čechách – nově vystavuje Západočeské muzeum v Plzni. 435 zlatých a stříbrných mincí ze 14. století má reálnou historickou hodnotu osm až deset miliónů korun. Tehdy se za takové peníze dala koupit menší vesnice. Stovky mincí našel předloni v březnu muž u obce Nedražice na Tachovsku. Poklad byl podle archeologů zřejmě v lese ukrytý ve spěchu.

Nedražický poklad

DOPRAVA

Na Brněnské přehradě začala 76. plavební sezóna

Brněnský dopravní podnik zahájil na Brněnské přehradě 76. lodní sezónu. Přes studené a větrné počasí se přišlo na slavnostní nástup kapitánů podívat mnoho lidí, kteří se dopoledne vydali na zahajovací okružní plavbu po hladině. Sezóna letos potrvá do 30. října, řekl ČTK generální ředitel dopravního podniku Miloš Havránek.

Loňská sezóna byla v novodobé historii lodní dopravy rekordní, lodě přepravily téměř 290 000 cestujících. „Jsme moc rádi za přízeň, kterou k nám Brňané chovají,“ řekl Havránek. Posledních deset let zájem víceméně setrvale roste s tím, jak se podařilo přehradu vyčistit od sinic, daří se ji udržovat čistou a v důsledku zvelebování jejího okolí roste její rekreační význam. Dopravní podnik má k dispozici pět moderních lodí a dvě historické – Brno a Morava. Zároveň se snaží modernizovat infrastrukturu.

Studenti a senioři si za dopravu připlatí, slevy jsou nižší

Studenti a senioři si s okamžitou platností za jízdenky ve veřejné dopravě připlatí. Začíná platit nové nastavení státních slev ve výši 50 procent z ceny jízdného místo dosavadních 75 procent. Nové slevy by podle odhadů státu měly přinést ročně úsporu přes 1,8 miliardy korun. Dosud stát za slevy vyplatil dopravcům kompenzace za více než 14 miliard korun.

„Pro využívání veřejné dopravy je padesátiprocentní sleva stále atraktivní, sociálně citlivá, odpovědnější ke státnímu rozpočtu a neodvádí cestující z vlaků a autobusů do individuální dopravy,“ řekl ministr dopravy Martin Kupka (ODS). Slevy budou moci dál využívat děti a studenti do 26 let a senioři starší 65 let.

Slevy ve výši 75 procent zavedla od září 2018 tehdejší vláda Andreje Babiše (ANO). Nynější vláda o snížení slev rozhodla v lednu. Další změnou je sjednocení podmínek pro cestování malých dětí ve vlaku i v autobuse. Nyní do šesti let věku jedou všechny zdarma.

Na pražském letišti se přesune na tři měsíce provoz na vedlejší dráhu

Na pražském letišti se dočasně přesune provoz na vedlejší dráhu. Důvodem jsou plánovaná údržba a opravy hlavní vzletové a přistávací dráhy. Práce potrvají až do 1. července. Přesun na vedlejší dráhu zvýší letecký provoz nad hustě osídlenými částmi Prahy a Kladenska. Úpravy hlavní dráhy jsou podle letiště spojené se zavedením podmínek pro bezpečnost provozu, které vyžaduje Evropská agentura pro bezpečnost letectví (EASA).

Oprava historické parní lokomotivy v Krnově

Začala rozsáhlá oprava historické parní lokomotivy, jednoho ze symbolů Krnova na Bruntálsku. Práce, které technici zahájili odstraněním rzi, si vyžádají okolo 500 000 korun. Po jejich dokončení se lokomotiva vrátí na pomník

v železniční stanici Krnov. Mělo by se tak stát při oslavách 150. výročí založení železničního depa a zprovoznění železniční tratě z Olomouce do Krnova. ČTK to řekla mluvčí města Dita Círová.

Pracovníci vybrané firmy už lokomotivu tzv. odstrojili, demontovali některé díly, například kabinu, odstranili starý nátěr, rez i zrezavělé části a začali s nástřikem. „Teď přichází na řadu nástřik základní barvou. Pokračovat budeme svářečskými pracemi a až bude celá mašinka »vyvařená«, provedeme druhotný nástřik základní barvou, na závěr pak nástřik jednotlivými barvami,“ popsal Karel Zelník ze společnosti, která má práce na starost.

Lokomotiva byla v minulosti součástí památníku před nádražní budovou, kterou zdobila od roku 1972 do roku 2014. V roce 2014 České dráhy nechaly parní lokomotivu odvézt a stala se součástí sbírky Klubu historie kolejové dopravy v Kněževsi na Rakovnicku. Od roku 2019 Krnov usiloval o její návrat. Město muselo nejprve prokázat, že je vlastníkem. Lokomotivu vyrobili v pražské lokomotivce ČKD v roce 1955.

V Děčíně začalo fungovat veřejné přístaviště pro rekreační lodě

V Děčíně začalo fungovat nové veřejné přístaviště pro malé rekreační lodě. Jde o první ze série přístavišť, které letos Ředitelství vodních cest (ŘVC) ČR vybuduje. Děčínskou stavbu zhotovila strojná a stavební společnost Labská, náklady ve výši 33 miliónů korun financoval Státní fond dopravní infrastruktury. ČTK to řekl mluvčí ŘVC Jan Bukovský.

Plavidla mohou kotvit v Děčíně přímo v centru města u nábřeží pod městskou knihovnou. Plovoucí molo dlouhé 36 metrů, kopírující aktuální úroveň hladiny v řece, je vybaveno odběrnými sloupky pro připojení plavidel na elektřinu a pitnou vodu. Lodě mohou u přístaviště stát až 48 hodin. Posádka tak může v klidu navštívit město nebo na Labi přenocovat.

Z historie

5. 6. 1932 byl po deseti letech obnoven provoz lanové dráhy na Petříně.

UDALOSTI

Prezidentka absolvovala oficiálnu cestu do Talianska

Prezidentka SR Zuzana Čaputová odcestovala predposledný aprílový týždeň na dvojdnú oficiálnu návštevu Talianska. V Ríme sa stretla s talianskym prezidentom Sergiom Mattarellom aj predsedníčkou Senátu Mariou Elisabettou Albertiovou Casellatiovou. Hlavnými témami rozhovorov boli diplomatické vzťahy medzi oboma krajinami, situácia na Ukrajine a zavedenie obnoviteľných zdrojov energie.

Súčasťou delegácie prezidentky boli okrem iného aj zástupcovia slovenských firiem a inštitúcií, ktoré sa zaoberajú zelenou tranzíciou vrátane energetiky a digitalizácie. Prezidentka počas návštevy otvorila biznis fórum slovenských a talianskych firiem, kde bol poskytnutý priestor na výmenu skúseností a kontaktov štátnych, vedeckých a priátnych subjektov.

Počas návštevy sa stretli aj slovenskí a talianski právni experti na boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, ktoré sú tematizované v súvislosti s uplatňovaním sankcií voči Rusku. V neposlednom rade bola v rámci návštevy dôležitá aj ceremónia, počas ktorej prezidentka udelila štátne vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža bývalému talianskemu premiérovi a predsedovi Európskej komisie Romanovi Prodimu.

V rámci kultúrno-spoločenských aktivít sa Čaputová zúčastnila na slávnostnej premiére opery *Tosca* v divadle San Carlo v Neapole, ktorú dirigoval slovenský dirigent Juraj Valčuha. Valčuha pôsobí aj ako hudobný riaditeľ neapolskej opery a od začiatku aktuálnej sezóny je aj hudobným riaditeľom Houstonskej filharmónie.

Slovensko poskytne húfnice a opraví ukrajinskú vojenskú techniku

Rokovania o oprave ukrajinskej techniky na Slovensku sú vo finálnej fáze. Intenzívne sa rokuje aj o poskytnutí húfnic Zuzana Ukrajine, počty zatiaľ nie sú stanovené. Slovensko ich má poskytnúť formou predaja, avšak ostáva vyriešiť právnu stranu dohody. Uviedol to minister obrany Jaroslav Nad' (OLANO) po rokovaní koalície.

„Riešime právnu cestu, akým spôsobom to zabezpečiť. Prebiehajú rokovania medzi spoločnosťou Konštrukta – Defence, ktorú vlastní ministerstvo obrany, a ukrajinskou stranou. Myslím si, že v dohľadnej dobe prideme k nejakému konkrétnemu riešeniu,“ uviedol Nad' o poskytnutí húfnic Zuzana. Jedná sa o húfnice Zuzana nového typu. Organizácie a konkrétne prevedenie opráv vojenskej techniky na území Slovenska ešte čaká na schválenie. Ukrajinská technika by sa mala opravovať primárne v Moldave nad Bodvou.

Slovensko v apríli 2022 poskytlo Ukrajine svoj obranný systém S-300. Náhradou sú zatiaľ zapožičané hlavice Patriot, ktoré poskytla americká vláda. S americkým systémom sa na Slovensko presunie aj americký vojenský obslužný personál. Náhrada za stíhačky MiG-29, ktoré by mali tiež putovať na Ukrajinu v rámci pomoci, do dodania nových F-16 zatiaľ nie je podľa ministra vyriešená.

Vláda plánuje pomoc proti zdražovaniu a inflácii

Vláda chce na pomoc ľuďom so zdražovaním minúť v roku 2022 260 miliónov eur, a v roku 2023 to má byť vyše miliardy eur. Vo štvrtok 21. apríla to avizoval premiér Eduard Heger (OLANO). „V rámci pomoci pre obyvateľov na boj s infláciou predstavujeme jednorazové aj systémové opatrenia. Ide o jednorazový prídavok na dieťa, uvedenie jednorazového príspevku pre skupiny ľudí najviac ohrozené infláciou. Taktiež zvyšujeme daňový bonus,“ priblížil na tlačovej konferencii.

V tomto roku plánuje vláda vyčleniť na jednorazové aj systémové opatrenia, 260 miliónov eur. „Vieme, že problém inflácie je problém, ktorému budeme čeliť najbližšie roky. Na budúci rok pomôžeme občanom SR sumou vyše jednej miliardy eur,“ dodal Heger. Podľa slov ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Milana Krajniaka (Sme rodina) vláda prioritizuje pomoc rodinám s deťmi.

„Vyplatíme jednorazový príspevok vo výške 100 eur každej rodine, ktorá má nárok na prídavok na dieťa. Celkom pôjde o 661 000 rodičov a 1,1 milióna detí. Celková suma na tento zvýšený jednorazový rodinný prídavok na dieťa bude vo výške 83 miliónov eur,“ upresnil Krajniak.

Podľa ministra práce druhým typom pomoci je jednorazový príspevok domácnostiam v hmotnej núdzi vo výške 100 eur. „Je to najmä na pokrytie zvýšených nákladov na bývanie alebo na energie. Celkom to bude 5,8 milióna eur. Tento príspevok môže byť vyplatený v súbehu s pomocou pre deti,“ poznamenal.

Tretou skupinou, ktorej vláda pomáha sumou 100 eur, sú podľa Krajniaka seniori. „Máme viac ako 100 000 seniorov vo veku nad 62 rokov, ktorým nevznikol nárok na dôchodok. Celkovo na nich pôjde 10,2 milióna eur,“ dodal. Ohrozenou skupinou je podľa neho skupina 80 000 ľudí – opatrovateľov a osobných asistentov osôb s ŤZP. „Im taktiež bude patriť jednorazový príspevok 100 eur,“ uviedol. Táto pomoc podľa neho vyjde na 8 miliónov eur. V neposlednej rade vláda pomôže jednorazovým príspevkom 100 eur náhradným rodičom. „Je ich približne 7 500,“ upresnil. Na túto sociálnu skupinu pôjde pomoc 7,5 milióna eur. Jednorazová pomoc pre všetky ohrozené skupiny tak podľa Krajniaka dosiahne výšku 108 miliónov eur.

Slovensko IT dostane príspevok

(TASR) Štátna akciová spoločnosť Slovensko IT má dostať milión eur na vytvorenie kapitálového fondu ako finančnej rezervy, využiteľnej v prípade problémov s vykrytím bežných výdavkov. Alokáciu má schváliť vláda na rokovaní koncom apríla. Vytvorenie kapitálového fondu s dodatočným príspevkom pre Slovensko IT vysvetľuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (akcionár spoločnosti) tlakom vytváraným v prvých rokoch existencie takejto spoločnosti na zdroje, ktoré pokrývajú bežné výdavky. Kapitálový fond má preto podľa MIRRI slúžiť ako rezerva v prípade neočakávaných situácií, napríklad nenačleneného plánu výnosov.

Kabinet sa na svojom 76. rokovaní bude venovať aj prvým akčným plánom schválenej Národnej stratégie celoživotného vzdelávania a poradenstva. V nasledujúcom trojročnom období by sa podľa materiálu malo rozpracovať

45 z 51 opatrení, ktoré stanovil strategický materiál do roku 2030. Koncepčné kroky v stratégii celoživotného vzdelávania majú reagovať najmä na dynamicky sa meniaci trh práce v kontexte štvrtej priemyselnej revolúcie.

Kultúra si opäť vydýchne od pandemických obmedzení

Nové pravidlá pre kultúru predstavil 20. apríla minister zdravotníctva SR Vladimír Lengvarský (nominant OĽANO) vo svojom pravidelnom pandemickom brífingu. „Nosenie respirátora v prevádzkach a na hromadných podujatiach v interiéri a exteriéri už nebude povinné, ale iba odporúčané,“ uviedol minister. Upozornil, že všetky prevádzky a hromadné podujatia okrem toho, že fungujú v režime základ, sú bez kapacitných obmedzení alebo obmedzení otváracích hodín.

„Organizátori tak majú voľné ruky a na podujatiach môžu využívať 100 percent kapacity bez limitujúcich režimov, a tak letné koncerty, festivaly a kultúrne podujatia môžu fungovať tak ako pred pandémiou,“ oznamuje ministerstvo. Respirátory sú od štvrtka 21. apríla povinné len v domovoch sociálnych služieb a nemocniciach. Ruší sa tiež povinná karanténa po kontakte s pozitívne testovanou osobou.

Slovensko bude mať vakcíny proti omikronu

Na Slovensko majú prísť počas leta nové vakcíny od spoločnosti Pfizer, prispôsobené na koronavírusový variant omikron. Kontrakty má rezort zdravotníctva podpísané do roku 2023. Na tlačovej konferencii to uviedol minister zdravotníctva Vladimír Lengvarský (nominant OĽANO). Podľa predbežných informácií je vakcína vhodná pre všetky vekové kategórie, presné podanie však určuje výrobca. Minister zároveň poukázal, že krajiny pracujú na vývoji mnohých univerzálnych vakcín. „Je možné, že to skončí štandardným očkovaním proti chrípke ako pri iných chrípkových ochoreniach každý rok,“ povedal Lengvarský s tým, že možnosť vývoja je veľa.

Slovenská delegácia otvorila Slovenský inštitút v Jeruzaleme

V rámci pracovnej cesty slovenskí delegáti slávnostne otvorili Slovenský kultúrny inštitút v Jeruzaleme. Nachádza sa na King David Street 19. Súčasťou slávnostného otvorenia bola výstava výtvarných diel *Expedition 10*. Inštitút zahájil svoje pôsobenie už v septembri 2021, ale pre pretrvávajúcu pandémiu sa až teraz uskutočnilo jeho oficiálne otvorenie.

V priestoroch bývalej galérie vznikla možnosť ponúkať a prezentovať našu kultúru, umenie, vedu a výskum či turistické krásy Slovenska. Na slávnostnom obede v centre mesta sa členovia slovenskej delegácie stretli s priamym potomkom Chatama Sofera – významným a celosvetovo uznávaným rabinom a filantropom Isaacom Shapirom. Shapiro inicioval opravy európskych židovských cintorínov. Na Slovensku na ich obnovu významne prispieva aj podnikateľ a filantrop Milan Fiľo, ktorý bol medzi pozvanými hosťami.

Šéf ĽSNS Marian Kotleba prišiel o mandát

Najvyšší súd SR 5. apríla odsúdil poslanca Mariána Kotlebu v kauze rozdávania charitatívnych šekov v hodnote 1 488 eur na podmienený šesťmesačný trest odňatia slobody s jedenápolročnou skúšobnou dobou. Vinný je z prečinu prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd. Suma 1 488 odkazuje podľa znalcov na obdobie nacizmu.

Núteným odchodom Kotlebu z parlamentu má klub ĽSNS sedem poslancov a podľa smerníc nespĺňa minimálny stanovený počet členov poslaneckého klubu. Klub poslancov musí dosiahnuť podľa rokovacieho poriadku NR SR najmenej osem členov. Avizovanou náhradníčkou za Kotlebu má byť Slavěna Vorobelová, ktorá sa na kandidátku dostala v posledných voľbách. Pre médiá uviedla, že poslanecký mandát si bude uplatňovať, no zatiaľ podľa nej nie je isté, či bude súčasťou prípadného staronového klubu ĽSNS. Dodala, že to závisí od plánovaných rokovaní.

Expremiér Robert Fico a exminister Robert Kaliňák čelia obvineniam

Národná kriminálna agentúra (NAKA) obvinila expremiéra a šéfa Smeru-SD Roberta Fica a exministra vnútra Roberta Kaliňáka. Pre médiá to potvrdil hovorca Prezídia Policajného zboru Michal Slivka. Menovaní čelia obvineniu zo založenia a zosnovania zločineckej skupiny. Kaliňáka polícia zadržala 20. apríla. Keďže je Fico parlamentným poslancom, na jeho prípadné zadržanie je potrebný súhlas Národnej rady (NR) SR. Oboch mali podľa medializovaných informácií obviniť aj z trestného činu ohrozenia daňového tajomstva.

Prípado má súvisieť s kauzou Očistec. „Obvinenie sa týka zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa (v prípade R. F. a R. K.) a všetkým štyrom osobám bolo vznesené obvinenie pre opakovaný zločin ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva,“ upresnil hovorca.

Líder Smeru-SD Robert Fico považuje svoje obvinenie za politickú pomstu a pokus zlikvidovať predsedu najsilnejšej opozičnej parlamentnej strany. „Národná kriminálna agentúra ma ako opozičného lídra štvrtýkrát politicky obvinila. Nie preto, že by som bol podozrivý z korupcie alebo inej ekonomickej trestnej činnosti. Ale preto, že si ako opozičný politik robím svoju robotu,“ vyhlásil v stanovisku Fico.

Poukázal na to, že Smer-SD denne upozorňuje na neschopnosť vlády a prezidentky, ale aj na manipulácie trestného systému. „V obvinení si doslova vymysleli príbeh, ako som vraj vytvoril zločineckú skupinu, ktorá mala škodiť Kisikoví, Matovičovi a Kollárovi,“ povedal Fico.

Zoznam poškodených je podľa neho „dôkaz nad dôkaz“, že ide o politický revanš. Skonštatoval, že je obvinený preto, lebo bol v rokoch 2006-2018 predsedom vlády a nahlas hovoril o daňových podvodoch lídra OĽANO Igora Matoviča a exprezidenta Andreja Kisku. V súvislosti so svojím obvinením tvrdí, že všetko bolo organizované na pokyn a so súhlasom vládnych politických špičiek.

KULTÚRNE PODUJATIA

Košťúfka po račanských pivniciach 2022 Rača

13. 05. 2022 – 14. 05. 2022, Bratislava – Rača

Podujatie zamerané na prezentáciu vín račianskych vinohradníkov a vinárov pre Vás pripravil už tradične Račiansky vinohradnícky spolok. Pripravili toto tradičné podujatie, počas ktorého budete môcť navštíviť pivnice našich račianskych vinárov. Už tradične sa na ňom podieľajú okrem členov Račianskeho vinohradníckeho spolku taktiež vinári, ktorí nie sú členmi spolku a radi by Vám ponúkli svoje vína. Názov podujatia je v račanskom nárečí a je to ochutnávka v pivniciach.

Celé podujatie bude trvať dva dni a bude Vám k tomu stačiť jedna vstupenka, aby ste si mohli v klude vychutnať atmosféru pivníc s pohárom chutného vína v ruke. K vstupenke, ktorej súčasťou bude mapa s vyznačením otvorených pivníc a menami vinárov, dostanete 40 kupónov, za ktoré Vám vinári budú ponúkať vzorky svojich vín. Ak Vám bude málo kupónov, ktoré dostanete spolu so vstupenkou, nie je problém si ich dokúpiť. V cene vstupenky sú taktiež dva kupóny po 4,- €, ktoré môžete použiť pri zakúpení celej fľaše Vami vybraného vína. A to najhlavnejšie – cena vstupenky na podujatie ostáva nezmenená 25,- €.

Deň modranských pivníc 2022 – 19. ročník

14. 05. 2022, Modra

Pozvánka na 19. ročník tradičného vinárskeho podujatia v Modre. V rámci podujatia môžete navštíviť štyridsiatu vinárstiev a ochutnať vína z Malokarpatskej oblasti. Vstupenka vás oprávňuje voľne sa pohybovať medzi vinárstvami či využívať bezplatnú kyvadlovú prepravu formou pivničného autobusu. Vďaka mapke, ktorá je súčasťou katalógu, sa budete v meste orientovať a bezpečne nájdete každého vinára, zastávku autobusu, obchod s keramikou, alebo výstavu, ale aj niečo chutné pod zub. Každý návštevník má v rámci vstupenky k dispozícii 50 pivničných lístkov, ktoré slúžia ako platidlo za každú naliatu vzorku vína a bonus na nákup vína v hodnote 5,- €, za jednu vzorku vína (mimo sladkých vín) si môže vinár vypýtať 1 alebo 2 degustačné lístky. Pri sladkých (dezertných) vínach si počet degustačných lístkov stanovuje sám vinár (maximálna hodnota je 5 lístkov).

Sekulský jarmok remeselníkov 2022 – 21. ročník

14. 05. 2022, Sekule

Sekule ožijú trhom, zábavou, skvelým jedlom a pitím, pretože po dvojročnej pauze opäť zavíta do centra obce vychýrený Sekulský jarmok remeselníkov. Príďte sa zabaviť a užiť si pravú jarmočnú náladu do obce Sekule!

Jedným z najvýznamnejších kultúrno-spoločenských podujatí obce Sekule je Sekulský jarmok remeselníkov. Tento jarmok predstavuje návrat k tradíciám dávnych remesiel dôležitých pre život a rozvoj obce. V poradí 21. Sekulský jarmok remeselníkov v novom termíne sľubuje opäť predviesť obec v najlepšom svetle. Po celom centre obce budú rozvoniavať čerstvé jedlá, ktoré v sebe tiež nesú tradíciu i symboliku a pripravovať ich budú pre Vás miestne organizácie. Medzi účastníkmi a hosťami Sekulského jarmoku remeselníkov nebudú chýbať zástupcovia okolitých obcí.

Každoročnou návštevou zo zahraničia bývajú tiež delegácie zo spriateľných, družobných obcí, ktorými sú české Zdáňce a Týnec. Prinášajú so sebou svoje ľudové umenie a remeselné výrobky. Potom na pódiu v takmer celodennom bloku vystúpi množstvo hudobných a tanečných skupín i jednotlivých interpretov. Na jarmočnísku bude veľké množstvo stánkov s rôznym zameraním a ponukou. V každom jednom obvykle cítiť šikovnosť, tradíciu i nápaditosť, tak ako na celom jarmoku.

Chceme aby Sekulský Jarmok remeselníkov vyrástol. V programe sa Vám predstaví Sokoly a Kapela Konyare a Ander z Košíc s programom Ander z Košíc – 50 rokov na scéne.

Cena Rinalda Oláha 2022 Zvolenská Slatina – 12. ročník a spomienkový koncert

15. 05. 2022, Zvolenská Slatina

12. ročník sa po dlhšej prestávke spôsobenej pandémie covid-19 bude konať dňa 15. 5. 2022. Hlavným organizátorom podujatia je Obec Zvolenská Slatina v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej.

Tento rok vás organizátori srdečne pozývajú na „koncertné vydanie“ podujatia! V Dome kultúry vo Zvolenskej Slatine sa bude konať program venovaný osobnosti husľového virtuóza Rinalda Oláha. Koncert hudobných hostí a sólistov bude spojený s rozhovormi a spomienkovým rozprávaním jeho dlhoročných spoluhráčov a hudobníkov, ktorí sa venujú interpretácii diel tohto významného slatinského rodáka.

„Hurbánek“ v Radošovských vinohradoch 2022

20. 05. 2022 – 22. 05. 2022, Radošovce

Oslava patróna všetkých vinohradníkov sv. Urbana s bohatým kultúrnym programom. Tento rok spojený aj s oslavou 100. výročia postavenia kaplnky sv. Urbana vo vinohradoch „Hurbánek“ v Radošovských vinohradoch.

Podujatie v radošovských vinohradoch má už dlhú tradíciu. Na konci mája býva vo vinohradníckych obciach rušnejšie ako inokedy. Na toto obdobie totiž pripadá slávenie sv. Urbana, ochrancu vína, vinárov a vinohradníkov. Svojho patróna patrične uctia aj vinohradníci z Radošoviec tradičným „Radošovským Hurbánkom“. Určite nebude chýbať piatková zábava pre mladých, starších a vytrvalých, vystúpenia mladých talentovaných speváckych skupín, cimbalová muzika, hodová zábava a vinotéka miestnych vín. V nedeľu sa tradične uskutoční sprievod krojovaných ku kaplnke sv. Urbana postavenej v r. 1921, kde sa následne uskutoční sv. omša za živých aj mŕtvych vinohradníkov.

Historicky sú vinohrady v Radošovciach doložené v roku 1555, keď tu hospodársky správca révayovskej časti holičsko-šaštínskeho panstva vyberal vínový desiatok. Takmer každý poddaný mal vinicu, ešte aj želiari, ktorí iné pozemky nemali, obrábali kúsok vinohradu. V tom čase bolo v Radošovciach 10 vinohradov. V radošovských vinohradoch je doložená v 18. storočí aj kaplnka sv. Urbana. V roku 1764 richtár, pudmistr a celá obec mestečka dali na jej opravu 50 zlatých. V písomnosti sa uvádza, že kaplnka stojí vo vinohradoch, „které nekdý pekne a užitečné boli, ale pro nepokojné časy a promenedlné vlastnosti zemi skazu vzali a zahynuli“. Túto skutočnosť potvrdzuje aj batáňovská vizitácia z roku 1788. Uvádza, že o kaplnku

sv. Urbana, pápeža a mučeníka, sa stará obec, i to, že na sviatok sv. Urbana sem prichádza kňaz s miništrantmi a veriaci na slávnostnú hodovú bohoslužbu.

Dlhé roky je tu zakorenená tradícia každoročných vinohradníckych slávností – hodov na svätého Urbana. V roku 1921 bola postavená súčasná kaplnka sv. Urbana. Obec Radošovce, Vinohradnícky spolok Radošovce a miestny podnikatelia v roku 2010 zrekonštruovali strechu, v roku 2019 fasádu a pódium pred kaplnkou.

Otvorené pivnice na sv. Urbana 2022 – 15. ročník 20. 05. 2022 – 21. 05. 2022, Bratislavský kraj

Otvorí sa pre Vás 130 malokarpatských pivníc od Devína cez Raču, Vajnory, Svätý Jur, Pezinok, Modru, Šenkvice až po Dolné Orešany. Otvorené pivnice môžete navštíviť v 21 obciach a mestách Malokarpatského regiónu. Napriek tomu, že niektorí z Vás chodia na pivnice rok čo rok, stále majú čo objavovať. Vína v tomto období sú už hotové – ich potenciál čaká vo fľaši, na jeseň ste ich ochutnávali ešte ako mladé vína v čase ich zrodu. Veľa z nich má ocenenia z práve prebiehajúcich jarných výstav vína.

Práve na májových pivniciach vyhlasujeme Vinára roka na Malokarpatskej vínnej ceste, víťazné vína odporúčame ochutnať aj priamo u neho. Počas dvoch dní sa stretávate priamo s vinármi, ktorí sú hrdí nato, že ich vína dorobené z hrozna malokarpatských viníc chutia nielen doma, ale i vo svete, o čom svedčia pribúdajúce správy o ocenených vínach z výstav, ktoré prekročili hranice Európy.

Máte jedinečnú možnosť ich ochutnať práve od výrobcu v domácom prostredí a neraz v pivničke, ktorá prirástla vinárovi k srdcu, ale i v modernom vinárstve, ktoré Vás očarí nielen skvelými vínami, ale aj výnimočnou architektúrou. Zážitok z tohto podujatia si v nijakom obchode k fľaši vína nekúpite, po ten si rok čo rok musíte prísť na Malokarpatskú vínnu cestu.

Festival Trdelníka 2022

21. 05. 2022, Skalica

Mesto Skalica si pre Vás pripravilo jednodňový festival tradičnej hudby, folklóru a najmä bohatého sprievodného programu. Trdlofest možno chápať ako oslavu nášho Skalického trdelníka, pričom pred zrakmi návštevníkov sa táto delikatesa pripravuje na pahrebe. Počas týchto osláv sa začína v Skalici letná turistická sezóna. Srdečne Vás na toto podujatie pozývame.

Výchýrenou skalickou špecialitou je už od dávna Skalický trdelník a neodmysliteľne k tomu patrí výborné skalické víno. A práve tieto špeciality boli zámkom k usporiadaniu podujatia Festival Trdelníka, ktoré sa tradične koná v máji a je zároveň otváracou bránou letnej turistickej sezóny. Ako prvý slovenský výrobok sa do databázy chránených poľnohospodárskych výrobkov a potravín vedenej Európskou komisiou zapísal Skalický. Zápis tejto výnimočnej cukrovinky do registra chránených zemepisných označení sa uskutočnil v decembri 2007. „To, že naša špecialita bude zaregistrovaná v EÚ ako prvý slovenský chránený výrobok, je už isté, ale teraz nás čaká úloha ochrániť túto značku pred podnikavcami, aby ju nezneužívali,“ dodal priamator Chovanec.

Chutné sladké pečivo zo Záhoria v rôznych podobách s makom, kokosom a ďalšími ingredienciami pripravujú v stánkoch pri hypermarketoch a na jarmokoch aj v iných

regiónoch, ale Skaliciania si založili na ochranu svojej špeciality občianske združenie s rovnakým názvom, ako má sladký symbol mesta, a budú sa snažiť získať v rámci Európskej únie vymedzenie oblasti, ktoré by dovoľovalo vyrábať túto pochúťku.

„Trdelník pečú viacerí výrobcovia, ale označenie Skalický budú mať len trdelníky vyrobené na území okresov Skalica a Senica ohraničenom riekami Morava, Teplica a Myjava a hranicami s Českom. Originálne trdelníky môžu byť posypané len orechmi, mandľami, posekanými jadrami marhúľ a upečené len na pahrebe alebo pri sálavom teple,“ priblížil Chovanec ďalšie starosti po zaregistrovaní výrobku v Úradnom vestníku EÚ.

Nitránsky rínek 2022

21. 05. 2022, Nitra

Predstavia sa šikovní a kreatívni ľudia, malí remeselníci, pestovatelia a malovýrobcovia, taktiež mladí umelci a kapely z celého Slovenska. Nitránsky rínek je jednodňový moderný mestský trh, kde chce mesto vytvoriť priestor na podporu a propagáciu malých remeselníkov, umelcov, tvorcov, malovýrobcov potravín, farmárov a pestovateľov. Tiež je cieľom, aby toto podujatie slúžilo na prezentáciu hudobníkov, mladých kapiel, divadelníkov, tanečníkov a rôzne iné formy umeleckých zoskupení, ktoré by radi svojím vystúpením obohatili program Nitránskeho rínku.

Zámerom organizátorov je vytvoriť priestor pre stretnutia a zážitky, zviditeľniť zaujímavých predajcov, výrobcov a predstaviť obyvateľom Nitry zaujímavé projekty. Prvoradou snahou je oživiť verejný priestor a inšpirovať ľudí, aby vyšli do ulíc a spoločne trávilí voľný čas na našom trhu v centre mesta. Mesto chce ukázať, že nie je len povinnosťou mesta organizovať kultúrne akcie, ale aj obyvatelia môžu priložiť ruku k dielu a dokázať svojou aktivitou pozdvihnúť kultúrny a spoločenský život v Nitre.

Apponyiho Juniáles 2022

04. 06. 2022, Malinovo

Areál Apponyiho kaštieľa poskytne celodenný bohatý program pre rodiny s deťmi. Juniáles bude hostiť tradičný remeselný trh s ukázkami práce kováčov a rezbárov, šermiarske vystúpenia a iné. Počas dňa deti zabaví už tradične vystúpenie Paci Pac s novou krásnou show. Večer sa na pódiu predstaví reggae kapela Medial Banana a legenda slovenského hip-hopu Vec v tandeme so Škrupom. Ako headliner podujatia vystúpi kapela IMT SMILE, ktorej hity netreba predstavovať. Návštevníci sa môžu tešiť na posilnené gastro a detské atrakcie. Všetky dôležité informácie sa dozviete postupne na našej facebookovej stránke: <https://www.facebook.com/apponyihojuniales>.

Pivný Fest Stupava 2022

04. 06. 2022, Stupava

Príďte sa osviežiť a spríjemniť si tak letný deň na Pivnom feste Stupava 2022 dňa 4. 6. 2022 od 12:00 do 22:00 v Kaštielskom parku. Hlavnou myšlienkou je predstaviť obyvateľom mesta a návštevníkom malé „domáce“ pivovary, ktoré sa snažia presadiť na trhu a dať im možnosť ochutnať sortiment, ktorý ponúkajú. V priebehu celého dňa bude pre návštevníkov pripravený bohatý kultúrny program.

Stredoveký festival Vrakuňa – 2. ročník

09. 06. 2022 – 11. 06. 2022, Bratislava – Vrakuňa

Klub vojenskej histórie Teokratos v spolupráci so Skupinou historického šermu SIC Vás pozýva na druhý ročník Stredovekého festivalu Vrakuňa. Málokto vie, no história prevažne panelovej mestskej časti siaha až do stredoveku, konkrétne do roku 1279, kedy bola založená. Bola majetkom šľachtica Verekenyho, podľa ktorého dodnes nesie svoj názov.

Pozývame Vás na Stredoveký festival Vrakuňa 2020, ktorý po minuloročnom úspechu budeme organizovať už ako samostatnú akciu. Pred rokom ste mohli vidieť množstvo historických táborov, vyše sto bojovníkov zo 6 krajín Európy a takisto aj bohatý program plný tancov, súbojov, sokoliarov, ale aj žonglérske vystúpenie a bábkové divadlo. Celý program určite vyvrcholí rekonštrukciou stredovekej bitky, ktorá bude vrcholom nášho programu.

Večera pod hviezdami – Skalnaté Pleso 2022

16. 04. 2022 – 17. 05. 2022, Tatranská Lomnica – Skalnaté Pleso

Prežité jedinečný večer v nadmorskej výške 1 751 m n. m. plný zaujímavého programu a výnimočného jedla. Lomnica ponúka Vám neopakovateľný zážitok dostupný len počas 7 mimoriadnych termínov. Program začína welcome drinkom v Apreski bare v Tatranskej Lomnici. Nasleduje vývoz lanovkou na Skalnaté Pleso s atmosférou dokonalých výhľadov. Zo stanice lanovky sa presuniete do novej, modernej reštaurácie Panorama, ktorá ponúka delikátne jedlo a príjemné posedenie. Novinkou sezóny je špeciál-

ne pozorovanie hviezd a nočnej oblohy s odborným výkladom od vedcov z Astronomického ústavu SAV. Po skvelej večeri a zážitkovom programe budete mať možnosť navštíviť vyhliadkovú vežu, odkiaľ sa vám naskytne dokonalé pohľady na štíty Tatier či dolín v nočnej atmosfére. V cene sú zahrnuté: welcome drink v Apreski bare, vývoz lanovkou na Skalnaté pleso a späť, večera formou bufetových stolov, pozorovanie hviezd a nočnej oblohy s odborným výkladom a vyhliadková veža.

KNIŽNÉ TIPY

Peter Šloser: *Spolok Judášov* (Ikar, 2022)

Existovala na Slovensku policajná chobotnica? Vznesené obvinenia a právoplatné odsúdenia bývalých policajných funkcionárov nasvedčujú, že jej chápädla k nám siahajú. Peter Šloser opäť poukazuje na krivákov z najvyšších poschodí slovenskej polície a zradcov, ktorí sa spreneverili svojmu poslaniu. O život pôjde nielen ministrom vnútra, horúco bude aj v mafiánskej rodine Šenkovcov. Ako tieto dva prípady súvisia, kto je vrahom a zvíťazí spravodlivosť? Podobne ako pri predchádzajúcich Šloserových detektívkach, aj vďaka tejto knihe má čitateľ ojedinelú šancu stať sa účastníkom deja. Autor opäť čerpá inšpiráciu z vlastných skúseností, ktoré využil pri opísaní reálneho policajného zákulisia a vyšetrovania zločinov, za ktoré súdy ukládajú doživotné tresty.

Adam Silvera: *Na konci naozaj obaja umrú* (CooBoo, 2022)

Adam Silvera je vychádzajúca hviezda na svetovej tíndžerskej contemporary scéne. Každý jeho román je lepší ako predošlý a slovenským čitateľom sa ako prvá dostáva do rúk jeho najnovšia kniha *Na konci naozaj obaja umrú*. Mateo a Rufus žijú v alternatívnom svete, kde je možné predpovedať smrť. Obávaný telefonát ich zastihne absolútne nepripravených. Za normálnych okolností by sa Mateo a Rufus nikdy nestretli. Toto však nie sú normálne okolnosti a chalanom ostáva menej než dvadsaťštyri hodín života. Plachý Mateo je zdrvený. Nedokáže pomyslieť na to, že tu nechá vážne chorého otca a najlepšiu kamošku s malým bábätkom na krku. Rozhodne sa však, že aspoň tento posledný deň spraví niečo, aby si ho ľudia pamätali. Rufus je bitkár, ktorý už prišiel o celú rodinu a telefonát ho veľmi nezaskočí. No aj tak mu ostáva čo-to vybaviť, aby po sebe zanechal čo najmenší chaos. Hoci si to boja priznať, Mateo a Rufus sú vydesení a zarmútení, spoja sa však cez aplikáciu a čaká ich deň, ktorý si užijú naplno. Ani jeden z nich však nečakal, že sa na jeho konci jeden do druhého zamilujú.

Peter Podlesný: *Odvzdávanie ohňa* (Publixing Ltd., 2021)

Odvzdávanie ohňa je snahou dostať k mužom to, čo mali prirodzene získať od svojich otcov, no z rôznych dôvodov sa to neudialo. Jadro tejto audioknihy tvoria myšlienky, ktoré nás, napriek našej rôznorodosti, spájajú a pomáhajú nachádzať návody k tomu, kto sme a aká je naša úloha. Sme obklopení mnohými mužmi, ktorí si nedopriali dospieť a objaviť svoj zámer. Je čas s tým niečo začať robiť.

Nezáleží na tom, v akom veku sa k vám dostáva tento odkaz. Oheň je vždy iný a originálny, ale zakazdým v sebe nesie obrovský potenciál. Presne s týmto nastavením sa táto kniha díva na mužov. Ponorte sa do myšlienok o vízii, disciplíne, vzťahoch, odvahe, mužnosti a nájdite si svoju vlastnú cestu. Po vypočítaní poslednej kapitoly vás čaká dlhé a dôležité dobrodružstvo.

Andy Weir: *Posledná šanca* (Lindeni, 2022)

Osamelý astronaut. Neuskutočniteľná misia. Spojenec, v akého nedúfal. Ryland Grace je posledný preživší na zúfalej misii *Posledná šanca* – jeho neúspech bude mať za následok koniec ľudstva i planéty Zem. Lenže Ryland Grace si to neuvedomuje. Nepamätá si ani vlastné meno, tobôž detaily misie. Práve sa prebral z veľmi dlhého spánku, nachádza sa milióny kilometrov od domova a spoločnosť mu robia len dve mŕtve telá kozmonautov. S každou novou spomienkou si uvedomuje nemožnú úlohu, ktorá pred ním stojí. Nachádza sa v malej vesmírnej lodi, ktorú skonštruovali svetové vesmírne agentúry v kooperácii so všetkými vládami na našej planéte, ako poslednú šancu ľudstva na prežitie.

Jakuba Katalpa: *Zuzanin dych* (Ikar, 2022)

Čo všetko udrží človeka nažive. Sú traja. Spočiatku deti. Svet je v rovnováhe. Neskôr sa všetko zmení. Ona miluje jedného z nich, ju milujú obaja. Zuzana Liebeskindová je dcéra cukrovníka. Nič jej nechýba, životom kráča ľahko, obklopená láskou. Vo vzduchu sa vznášajú vlákna prepáleného cukru. Tridsiate roky dvadsiateho storočia v malom českom mestečku Holašovice sú sladké. Zuzana začne dospievať až počas nemeckej okupácie. Bolesťne vrastá do dejín a dejiny do nej. Keďže má židovský pôvod, jej osud je predurčený. Transport. Koncentrák. Zuzanini priatelia Hanuš a Jan zostávajú v Holašoviciach. Ich cesty sa však rozchádzajú. Po vojne sa Zuzana vracia z koncentračného tábora, ale straty sú väčšie, než čakala. Dokáže po tom všetkom, čo prežila, ešte milovať? A má vôbec na výber?

Miroslava Varáčková: *Zamilovaná* (CooBoo, 2022)

Nový dievčenský román Mirky Varáčkovej. *Po Nepobozkanej* prichádza *Zamilovaná!* Val je nenapraviteľná knihomolka. Miluje dievčenské knižky a snívá o frajerovi, ktorý by nebol o nič horší ako hrdinovia zo stránok kníh, no namiesto bozkov dostane počas letných prázdnin sadru. Lebo ju zasypala knižnica. S rovnako nepochopeným kamošom trávi čas pri dedinskom rybníku a pri zakázanej poézii spolu nadávajú na nespravodlivosť života. Až keď sa v neobývanom susedstve objaví vlčiak so zaujímavým majiteľom a zachráni im v nepríjemnej situácii zadok, začne Val svitať na lepšie časy.

Michaela Brnková: *Iba desať dní* (Meridiano-press, 2022)

Sedela na posteli v spálni, ktorú s ním zdieľala už dva roky, a slzy máčali jej krásne pehy. Bola plná sklamaní a smútku pre niečo, čo nikdy nemala. Cítila to hlboko vo svojom srdci. Jej túžba demolovala jej sny, jej nádeje, aj ju samotnú, lebo na bielej paličke svietil aj tento mesiac iba jeden prúžok. Vedela, čo bude nasledovať, a rozplakala sa ešte viac. Koľko toho ešte zvládne? Koľko je schopná uniesť? Cítila ťažobu jeho rúk, ktoré jej pripomínali, že zasa zlyhala. Až kým...

Michaela Ella Hajduková: *Kráľovná krvi* (Motýl, 2022)

Kto v skutočnosti bola Erzsébet Báthoryová? Jednej noci neďaleko Čachtického hradu zachráni mladá Cigánka Darvulia život šľachtickej dievčine. Ani jedna z nich netušila, že sa ich cesty opäť spoja. Na dlhý čas. Darvulia patrí k spoločnosti komediantov, no vyzná sa v tajoch bylín i liečenia ako málokto a to je dôvod, prečo ju grófka Erzsébet Báthoryová chce stoj čo stoj do svojich služieb. Darvulia však ovláda nielen oheň, ale aj čosi, čím sa ženy zaoberať nesmú. V temniciach grófkovej tečie krv a za jej chrbtom sa dejú veci, o ktorých nemá ani potuchy. Intrigy, politika, nenávisť... Po smrti manžela sa stáva ohromne bohatou vdovou a krvavé potoky z jej hradov vyvrú na svetlo sveta. Mocná, rozhodná a inteligentná žena? Krutá a prchká majiteľka panstiev a poddaných? Alebo krvilačný démon, sadistická beštia a sériový vrah? Pravda ostáva ukrytá v žalároch a svetlách sviec, v krvi a smrti.

Jana Pronská: *Ohrdnuté srdce* (Slovenský spisovateľ, 2022)

Po fantazijnom románe *Princezná z Izmiru* sa prvá dáma slovenskej historickej romancy Jana Pronská znovu vrátila k obľúbenému žánru, aby svojim verným i novým čitateľom ponúkla ďalší pútavý príbeh odohrávajúc sa na stredovekom Slovensku, plný vášni, nenávisťi a lásky.

Pannu Johanku z Liptova, poslednú dedičku pevnosti Hrádok, v útlej mladosti zasnúbili s Radovanom Balašom, zhyralým vnukom mocného uhorského magnáta Donča. Mládenec si to však tesne pred sobášom rozmyslel a mladučkou nevestou pohrdol. Starý otec ho za to vydedil a vyhnal z rodinného sídla na Pustom hrade. Johanka sa odvtedy musela životom pretákať sama. Robila, čo mohla, aby dedičstvo udržala, no okrem chudoby musela na svojich útlých pleciah niesť i ďalší, nemenej ťažký kríž v podobe biľagu ohrdutej nevesty. Dievčina v sebe celých sedem rokov živila hnev, nenávisť a pocit krivdy, a tak nečudo, že keď jej Radovan v najvyššej núdzi zaklope na bránu, odmieta prijať pravdu, že rytier sa zmenil a svoju mladícku nerozvážnosť hlboko ľutuje. Dramatické udalosti, ktoré sa odohrajú po Radovanovom príchode na Hrádok, však pomôžu obom mladým ľuďom pochopiť, že čas mnohé mení a že ľadový pancier okolo Johankinho srdca môže roztopiť iba vzájomný rešpekt, úcta a čistá, úprimná láska.

Mary Balogh: *Zrodila sa láska* (Slovenský spisovateľ, 2022)

Reginald Mason je kultivovaný mladý muž, rodený džentlmen. Netrápi ho, že ich rodina nemá šľachtický pôvod – na rozdiel od jeho otca, ktorý ťažko nesie, že príslušníci smotánky naňho napriek jeho obrovskému bohatstvu pozerajú zvrchu. Lady Annabelle Ashtonová je krásna dcéra grófa Havercrofta, suseda a nepriateľa Masonovcov. Keď spôsobí škandál, ktorý jej nenapraviteľne zničí povest, gróf je ochotný súhlasiť, aby sa vydala pod úroveň, navyše za syna jeho úhlavného nepriateľa. Reginald sa však netuži oženiť, príliš si zvykol na život slobodného mládenca. A tak mu otec dá ultimátum: buď sa oženiť s Annabelle, alebo ho prestane finančne podporovať. Nádejná nevesta a ženich sa voči sebe správajú nepriateľsky, navzájom sa obviňujú z nepríjemnej situácie, v ktorej sa ocitli, no všetko nasvedčuje tomu, že sobášu z rozumu už nič nezabrání. Ibaže v tomto čarovnom ľúbostnom príbehu plnom tajomstiev nie je ani zďaleka všetko tak, ako sa na prvý pohľad zdá.

Lisa Regan: *Dievča bez mena. Obetuje život nevinného dieťaťa, aby zachránila mnoho ďalších?* (Cosmopolis – Grada, 2022)

Keď detektívka Josie Quinnová dorazí na miesto činu na okraji Dentonu, je zdesená brutalitou útoku. Obet bojuje o život a novorodené dieťa zmizlo. Na inom mieste sa snaží ukryť krásna mladá žena. Zdá sa, že by mohla byť Josiíny vodítkom k prípadu uneseného dieťaťa, ale záhadná žena nevie, kto je, kde sa vzala ani čoho sa tak bojí. Isté je, že je na smrť vydesená... Alebo svoju amnéziu len predstiera? Je dievča bez mena svedkyňa, podozrivá alebo možno budúca obeť? Neskôr Josie nachádza indície, ktoré ju utvrdzujú v presvedčení, že nezvestné novorodeniato a neznáma žena majú čosi spoločné, že ten, kto ich spája, je veľmi nebezpečný a že sa jej prípad začína veľmi osobne dotýkať. Má Josie riskovať život dieťaťa, aby zachránila mnoho ďalších? Alebo dokáže nájsť iný spôsob, ako zastaviť nelúčostného vraha?

Laura Krauz: *Tretia strana mince* (Marenčin PT, 2022)

Hodte za hlavu mýtus, že zakázané ovocie chutí najviac a začítajte sa do príbehu, na ktorého konci slovo nevera nadobudne pre všetkých zúčastnených nový rozmer. Daniela má tridsaťsedem rokov a smolu na mužov. Napriek tomu, že je poznačená vzťahom, ktorý zničil všetky jej ideály a predstavy o tom, že raz stretne človeka, s ktorým prežije zvyšok života, túži po dieťati. Po všetkých nevydarených pokusoch nájsť pána dokonalého sa rozhodne pre adopciu. Príprava na náhradnú rodičovskú starostlivosť otvára trinástu komnatu a Dana zrazu krištáľovo čisto vidí príčinu svojej osamelosti. Nanovo prežíva vzťah plný vášne, skrývania sa, sklamaní a len ťažko odhaduje, aký deštruktívny dopad na jej život Igor aj po rokoch má. Skôr ako prijme opustené dieťa, stojí pred vážnou otázkou: chce len zaplátať vlastné boliestky, alebo sa naozaj túži stať mamou dieťaťa, ktoré nikto nechce?

Marta Galewska-Kustra: *Kubko v meste* (Ikar, 2022)

Vydajte sa na výlet do mesta s Kubkom a jeho rodinou! Šiesta časť Kubkových príhod je vhodná pre mladšie i staršie deti v predškolskom veku. S Kubkom a jeho rodinou navštívite stavenisko, supermarket, železničnú stanicu, park, tatovu prácu či výstavu tety Zuzky. Vďaka knižke si deti rozšíria slovnú zásobu o pomenovania nových predmetov alebo činností a precvičia si rozprávačské schopnosti. Pod každou veľkou ilustráciou sú doplňujúce obrázky, ktoré dieťa nabádajú, aby vlastnými slovami opisalo, čo sa hrdinom prihodilo. Publikácia má jednoduchú formu, obsahuje krásne ilustrácie a prirodzeným spôsobom zdokonaľuje detskú reč.

Emily D. Beňová: *Dotyk túžby* (Bestseller, 2022)

Molly Blakeová je mladá a ambiciózna dáma. Pochádza z bohatej rodiny, a je navyknutá na pozornosť, prepych a slobodu. Lenže jej budúcnosť je zrazu nejasná. Nečakane jej zomiera otec a v závete jej odkáže krásny majetok. Má však jednu podmienku: peniaze zdedí, až keď sa vydá za muža vo svojom spoločenskom postavení. Molly je pobúrená a rozhodnutá vzoprieť sa pravidlám, no ako sa rozhodne naozaj? Vydá sa, alebo si vyberie život bez peňazí, ktoré tak miluje? A budú nakoniec peniaze silnejšie ako láska?

Soňa Duchoňová: *Deň naviac* (Naše vojsko, 2022)

Želala som si s ním stráviť celý život. Povedať si navždy a mať s ním deti, úspešnú kariéru. Cestovať s ním po svete a darovať mu všetky svoje dni s láskou a pre jeho šťastie. Nič z toho však neprišlo a ja som si len želala mať aspoň jeden deň navyše. Deň naviac, pre ktorý by som nemusela mať výčitky. Stratila som sa vo svojich pocitoch. Nechájala som, čo sa so mnou deje a ani to, prečo sa správam takmer rovnako pri Erikovi ako aj pri Adamovi. Veď sú takí rozdielni. Alebo žeby nie? Adam sa nadýchol, pritisol sa bližšie ku mne, takže čelá sa nám takmer dotýkali. Srdce mi vybehlo až do krku. Je možné ľúbiť dvoch ľudí?

Wojciech Dutka: *Čierna a purpurová. Skutočný príbeh lásky slovenskej židovky a esesáka v pekle Osvienčimu* (Lindeni, 2022)

Skutočný príbeh lásky esesáka a mladej Slovenky počas druhej svetovej vojny. Milena Zingerová, hudobne nadaná Bratislavčanka, smeruje s prvým ženským transportom do Osvienčimu. Vystrašené dievča odsúdené na pomalú smrť chce za každú cenu prežiť peklo nemeckého vyhľadzovacieho tábora. A osud jej dáva šancu: má zaspievať na narodeninovej oslave svojho nepriateľa. A tak sa zrodí jeden z najneobyčajnejších milostných príbehov holokaustu.

Tomáš Berka – Ján M. Bahna: *Vily okolo Horského parku. Vily v uliciach pod Kalváriou a okolo Horského parku* (Marenčin PT, 2022)

Sprievodca na potulkách po atraktívnej vilovej štvrti na bratislavskej Kalvárii a susediacom Horskom parku. Nájdem tu najvýznamnejšie vily z najstaršieho romantického obdobia, ale aj z neskorších medzivojnových čias a najnovšie vily súčasnosti. Autori objavujú nové informácie a fotografie o významných vilách, ich obyvateľoch a majiteľoch a o zaujímavej histórii tejto lokality. *Vily okolo Horského parku, Vily nad Hradom a Vily na Slavíne* tvoria trilógiu sprievodcov po bratislavských vilách ako doplnok k úspešnej monografii *Vily nad Bratislavou*.

Ladislav Kužela – Zuzana Čižmáriková: *Zdravie bez liekov. Návod na to, ako si správnym výberom stravy môžeme zachrániť život* (Príroda, 2021)

Zdravie bez liekov máte na dosah s pomocou črevných mikróbov. Už Hippokrates povedal, že všetky choroby sídli v črevách. Ludstvu trvalo viac než 2400 rokov, kým túto pravdu dokázalo podoprieť faktami. Autori mimoriadne úspešnej knihy *Zdravé črevo a trávenie*, doc. Ladislav Kužela, PhD., a Zuzana Čižmáriková, PhD., sa v tomto diele podujali prebádať fascinujúce prostredie ľudskej mikrobioty. A keďže náš autor a uznávaný gastroenterológ aj na vlastnej koži vyskúšal, akú zázračnú moc má nad človekom strava, oprávnené môže konštatovať, že k zdraviu sa dokážeme doslova dobre a chutne prejsť. Mikroorganizmy v našom čreve ovplyvňujú nielen zdravie našej tráviacej sústavy, ale aj našu imunitu, metabolizmus, výkonnosť, či dokonca psychiku. Od stavu nášho črevného mikrobiómu záleží, či sa u nás prejavia niektoré závažné civilizačné a chronické choroby, obezita, alergie alebo intolerancie. Preto by sme sa mali o svojich črevných „priateľov“ dobre starať a poskytnúť im, čo potrebujú – a to je strava s čo najrozmanitejšou rastlinnou vlákninou. Mali by sme jesť tak, akoby od toho závisel náš život. Pretože závisí.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 3/5
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at

Starosta:
dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Náčelnice: dr. Daniela FREY-MATEROVÁ
Náčelník: Mag. Stanislav ŠTĚRBA

e-mail: jar.hovorka@gmx.at
jednatelka

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Blíže informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steingergasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steingergasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Štěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

10, Angeligasse 21 – sokolovna
E-mail: sokol-10@chello.at
Tel. a záznamník: 01/600 20 20

Úterý	18:00 – 21:00	stolní tenis
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	18:00 – 21:00	stolní tenis
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steingergasse 7 – sokolovna, tel. 01/480 14 55

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	18:00 – 19:30	aerobik (s Kvetkou)
Středa	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

SOKOL

Mezinárodní turnaj ve florbalu

V neděli 29. května se jako součást programu Roku Čechů a Slováků v Rakousku bude v PAHO hale v X. okrese konat mezinárodní turnaj ve florbalu. Turnaje se zúčastní i družstva z České a Slovenské republiky.

Tradiční setkání v Oetzu se letos koná!

Srdečně Vás zveme k návštěvě. Svatodušní svátky jsou tentokrát od 4. do 6. června 2022. Poprvé se naše setkání nebude konat na louce v Piburgu, ale v oblasti Haidach. Tato oblast se nachází v Oetzu na okraji města. Odbočíte také přímo z hlavní silnice ve směru na Piburg, nejprve přejdete most přes Oetztales Ache, ihned poté odbočte vlevo kolem sportovního hřiště. Tam přijdete po cestě k našemu místu. Jako letošní organizátoři bychom rádi upozornili naše táborníky a pomocníky akce, že prostor lze využít autem pouze pro účely vykládky a nakládky, a proto by měl být bez aut. Na Piburger Strasse je k dispozici spousta parkovacích míst. Doba chůze mezi Piburger Strasse a místem konání je asi 5 minut. Vedle sportovního hřiště je klubovna. Naši táborníci a sportovci mohou využít toalety, sprchy a šatny.

V současné době se v Rakousku ruší všechna nařízení týkající se covidu-19. Přesto všem návštěvníkům doporučujeme vzít si s sebou platný očkovací průkaz nebo platný doklad o uzdravení či potvrzení o testu.

Každým rokem během svatodušních svátků se sejdou tradičně sokolky a sokolové z Německa, Švýcarska a Rakouska, zástupci Sokola z Čech, Francie, Švédska, Anglie i USA a příznivci Sokola v tyrolském Oetzu. Letošní setkání organizuje Sokolská župa Rakouská. Hlavní sportovní dny se konají v sobotu a neděli. V pondělí dopoledne je sloužena sv. mše. Zakončením slavností je pochod kolem řeky Aachy k desce kritika, historika umění, estetika a profesora, předsedy výtvarného odboru Umělecké besedy a člena poroty pro sochařskou výzdobu Národního divadla a hlavně jednoho ze zakladatelů Sokola dr. Miroslava Týrše a slavnostní položení věnců.

Týrš vytvořil pro Sokol základy tělocviku (dokončil je Vilem Kurz). Stanovil také sokolské zásady (síla a mužnost, činnost a vytrvalost, láska k volnosti a vlasti, dobrovolná práce a kázeň, vzájemný bratrský vztah členů). Při ozdravném pobytu zemřel tragickou smrtí – utonul v dravé říčce Aacha v Tyrolských Alpách.

Krásná krajina obklopená horami, sportovní nadšení a setkání s přáteli je snad dostatečným odškodněním za dalekou cestu z Vídně.

SPORT

Česko bude mít ve fotbalových pohárech jen čtyři zástupce

Český fotbal bude mít v přespříští sezóně 2023/24 v evropských pohárech jen čtyři zástupce. Po vyřazení pražské Slavie ve čtvrtfinále Evropské konferenční ligy od Feyenoordu Rotterdam už je jisté, že tuzemské týmy nedosáhnou na

15. místo žebříčku národních koeficientů UEFA, zaručující pět účastníků. Čtyři místo dosavadních pěti klubů v pohárech bude mít český fotbal už i v příštím ročníku.

Slavia jako poslední český zástupce v této pohárové sezóně usilovala o to, aby dostala tuzemské týmy na 15. místo, které jako poslední zaručuje pět mužstev v pohárech. Lídr ligové tabulky a úřadující mistr k posunu do elitní patnáctky potřeboval minimálně postoupit do semifinále, což se mu nepodařilo. Po domácí porážce 1 : 3 s Feyenoordem Pražané z Evropské konferenční ligy vypadli.

Tuzemské týmy přišly o jednoho účastníka v pohárech už pro nadcházející sezónu 2022/23, o nasazení do ní se hrálo před rokem. Nyní se rozhodovalo o tom, kolik mužstev vyšle Česko do ročníku 2023/24.

Pouze čtyři zástupce bude mít tuzemský fotbal poprvé od ročníku 2014/15, od té doby ho vždy reprezentovalo na evropské scéně pět mužstev. Ztráta jednoho účastníka znamená, že české týmy také přišly o jedno ze dvou míst v kvalifikaci Ligy mistrů. Do prestižní soutěže půjde jen šampion, zbylou trojici bude čekat Evropská konferenční liga.

Akce Česky pěšky nabídne turistům 12 pochodů po republice

Druhý ročník akce Česky pěšky nabídne turistům 12 pochodů po republice, na nichž mohou utužit svou kondici i psychiku. Účastníci pochodů se mimo to mohou těšit na doprovodný program zvláště pro děti a soutěže o ceny.

Česky pěšky je projektem České podnikatelské pojišťovny (ČPP) a Klubu českých turistů (KČT). Cílem projektu je prostřednictvím série pochodů napříč republikou motivovat veřejnost k pohybu. Novinářům to sdělili předseda představenstva ČPP Jaroslav Besperát a předseda KČT Vratislav Chvátal. „Snažili jsme se vybrat obsahově přitažlivá témata a pochody vhodné i pro rodiny s dětmi, jejichž počet mezi účastníky pochodů roste. Účastníci si tak mohou vybrat kratší i delší trasy,“ řekl za KČT Chvátal. Doplnil, že vybrané trasy vedou kolem hradů, zámků, rozhleden a dalších kulturních či přírodních památek.

Čeští fotbalisté do 21 let vyhráli

Češi vyhráli v osmém z deseti utkání kvalifikační skupiny o mistrovství Evropy na hřišti poslední Andorry 3 : 0 a drží naději na první místo v tabulce a přímý postup. Navíc si výhrou zajistili minimálně druhou pozici ve skupině, která zaručuje baráž. „Lvíčata“ rozhodla o výhře v úvodních deseti minutách, kdy se trefili Adam Karabec a Daniel Fila. Ten po změně stran stanovil konečný výsledek.

Ukrajinský profesionální boxer Oleksandr Usyk se na svůj další zápas připravuje v ČR

Pětatřicetiletý olympijský vítěz z Londýna opustil Ukrajinu stejně jako fotbalisté druholigového Žytomyru po vojenském vpádu Ruska. Usyk se bezprostředně po ruském útoku na Ukrajinu připojil k dobrovolnickému regimentu v Kyjevě a oznámil, že boxerskou kariéru neřeší. Po třech týdnech ale dostal od vlády svolení k vycestování z vlasti, aby se mohl připravovat na odvetné utkání s Britem Anthonym Joshuou, které by se mělo konat v létě.

Čeští hokejisté porazili Slovensko po nájezdech 4 : 3

Čeští hokejisté zdolali v duelu Euro Hockey Challenge v Trenčíně domácí Slovensko 4 : 3 po samostatných nájezdech. V přípravě na mistrovství světa v Tampere po dvou prohrách za sebou uspěli a připsali si čtvrté vítězství. Svěřenci trenéra Kariho Jalonen smazali ztrátu 0 : 2 i 2 : 3 a v rozstřelu vstřelil vítězný gól Patrik Zdráhal.

Češi tak dokázali oplatit soupeři porážku ze Spišské Nové Vsi 1 : 3 a vyhráli osmý z posledních devíti vzájemných soubojů.

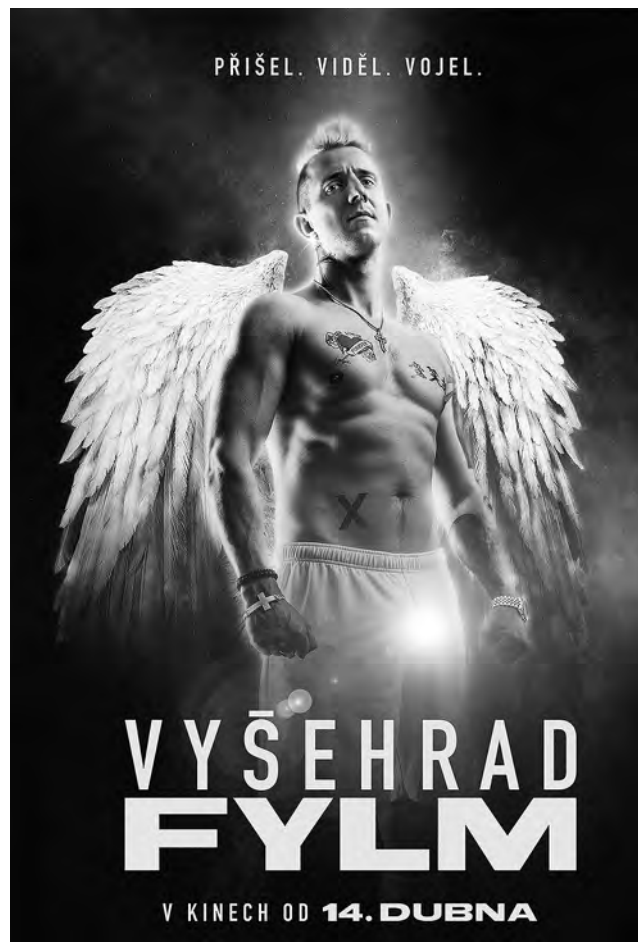
Český tým následně absolvoval duely s Finskem, Švédskem a Rakouskem na Českých hrách a o týden později byli na Švédských hrách ve Stockholmu jeho soupeřem vedle Švédů a Finů také Švýcaři. Oba turnaje se podařilo českému týmu vyhrát.

Zemřel legendární motokrosař Jaroslav Falta

Krátce po jedenasedmdesátých narozeninách zemřel český motokrosař století Jaroslav Falta. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století patřil k nejlepším jezdcům světa. Podle serveru iDNES.cz zemřel náhle na srdeční selhání.

Rumburský rodák Falta debutoval na mezinárodní motokrosové scéně v sedmnácti letech. V letech 1971-1982 se v mistrovství světa v kubatuře do 250 ccm osmkrát umístil v první desítce. V roce 1974 vybojoval titul mistra světa, o který ale politickými triky v zákulisí přišel a šampionem se stal sovětský reprezentant Gennadij Mojsejev.

V roce 2001 byl Falta vyhlášen českým motokrosařem století, o rok dříve skončil v anketě o nejlepšího domácího motocyklového závodníka století druhý za Františkem Štátným.

Snímek Vyšehrad: FYLM

Snímek *Vyšehrad: FyIm* (režie: Martin Kopp, Jakub Štáfek; scénář: Tomáš Vávra; kamera: Jan Filip) dorazil v polovině dubna do tuzemských kin. Snímek není podle tvůrců jen otevřenou zповědí o stavu fotbalu v Česku. Svá témata si v něm najdou i lidé, kteří o kopané nic nevědí. Film přichází po seriálu, který tvůrci nabídli loni v létě divákům ve speciálním střihu jako *Vyšehrad*. Sportovní komedie vypráví o extravagantním fotbalistovi Lavim v podání Jakuba Štáfka. Role ve *Vyšehradu* přijali také známí fotbalisté a hokejisté, například Tomáš Rosický, Patrik Berger, Vladimír Šmicer, Jan Koller, Tomáš Řepka, Václav Kadlec, Roman Bednář, Ondřej Pavelec či Jakub Voráček.

„Lavi je i ve filmu stejný jako v seriálu. Sledujeme ale, jak se mu daří dál. Chce se polepšit, dostat se výš, vidíme i do jeho rodinného života, ve kterém se objeví například i dítě. Lavi roste s námi se všemi, ale stejně je to pořád ten dement, jak ho diváci znají,“ podotkl Štáfek.

Znalce tuzemského fotbalového prostředí potěší nekompromisní odsudek zákulisních bafuňářských praktik. Přesto je patrné, že většina scén je ve filmu jen kvůli jednomu vtipu, který je leckdy čitelný dlouho dopředu – navíť Laviho postavy i schopnost tvůrců udržet laťku frentičnosti dostatečně vysoko však způsobují, že se i ohrané vtipy daří prodat poměrně suverénně.

Hrají: Jakub Štáfek, Jakub Prachař, Ondřej Pavelka, Jiří Ployhar ml., Šárka Vaculíková, Věra Hlaváčková, Veronika Khek Kubařová, David Prachař ad.

Buchteln, Ziegeln, Polka: Das böhmische Wien

13. květen 2022, 20:15, 62 min., 3SAT
Letošní Wiener Festwochen zahájí dokument o (ne)známé české a slovenské Vídni. Při příležitosti zahájení kulturního festivalu Wiener Festwochen připravuje rakouská režisérka a scenáristka a vystudovaná historička Anita Lackenberger dokumentární film o vídeňských Čechách a Čechách na přelomu 19. a 20. století. Uvidíte v něm mnohé známé tváře z naší české a slovenské národnostní menšiny.

S paní režisérkou jsem se potkala během natáčení kulinářských scén, ve kterých zazářila Monika Caudr z Marjánky. Za jeden natáčecí den se jí podařilo připravit například kynuté buchty s povidly, kynuté koláče s překvapením, vydatný ořechový dort nebo brynzové pirohy. Recept na kynuté těsto má Monika ještě od své maminky, která byla výborná pekařka a stejně tak kuchařka. Vzpomíná si na skvělé buchty, makovníky, ořechovníky nebo skořicovníky, které jim maminka připravovala. Stejně tak její babička uměla skvěle vařit.

Monika Caudr vypráví: „Keď sme sa pýtali, ako dlho musíme ručne miesiť cesto na buchty, tak vravela: »Pokel' nebude z hredy kapkac« (to je východniarsky: pokiaľ nebude kvapkať z plafónu). Trvalo nám, pokiaľ sme pochopili, že to znamená – pokiaľ sa nám neukážu kvapky potu na čele.“ Nutno ještě dodat, že by se veškerý maratón pečení a vaření dále neuskutečnil bez Marty Canové, která této kuchařské akci propůjčila svou kuchyni a zázemí pro tým Kreativlösung und Filmproduktions GmbH. Já moc na pečení nejsem, tak jsem alespoň pomáhala s přípravou mezi jednotlivými recepty Miroslavě Buchwald, která si také stříhla jeden recept před kamerou.

Anita Lackenberger bude potěšena, pokud se jí dokumentem o vídeňských Čechách podaří do města vnést větší otevřenost vůči světu. Český charakter Vídně je rakouské společnosti více než blízký, ale zároveň v některých ohledech už velice vzdálený, a právě i tuto pomyslnou „bariéru“ chce Lackenberger svým dílem nechat padnout.

Paní režisérko, jak Vás celá ta myšlenka napadla – věnovat jeden z Vašich dokumentů právě tématu vídeňských Čechů? Dá se říci, že tu existuje jistý mýtus a tím je „česká kuchařka“. Ráda ji vzpomínám v tom smyslu, že se také svým způsobem jedná trochu o dějiny okolo roku 1900

a o pojem oblasti Čech, i když tu v té době samozřejmě byli i Moravané a Slováci. Pro mě bylo zásadní, že je tu tento mýtus o lidech, kteří mají ve Vídni jinou národnost a jsou tu početně hodně zastoupeni. A dodnes je tento mýtus o kuchařkách z Čech živý. Ve skutečnosti to byly jak české, moravské, tak i slovenské kuchařky. Co vídeňská domácnost, to speciální kuchyně. Je známé, že Vídeň byla za monarchie druhou největší českou metropolí. Bylo tu silné politické hnutí, vzpomeňme například T. G. Masaryka, který byl výrazně činný v říšské radě. Velmi mě ohromil divadelní ředitel z Josefstadtu Franz Pokorny, který byl původem z Čech a který silně ovlivňoval kulturní dění Vídně. Nebo si vezměme Dvorní operu (Hofoper), ve které v druhé polovině 19. století vystupovala celá řada pěvkyně a pěvců z území dnešního Česka. A to vše potom přerušil rok 1918 nebo období krátce předtím. Jak ale vidíme, existují kousičky společných kulturních dějin Vídně, které mají své silné kořeny v dnešních sousedních státech: v Česku a na Slovensku.

Které z oblastí života české Vídně byly pro Vás zásadní ve filmu ukázat?

Myslím, že to velmi dobře vystihuje název našeho dokumentu: *Buchten. Ziegeln. Polka – Das böhmische Wien*. Zahrnuje vše to, co tu Češi dřív formovali, a dá se říct, že je to známe dodnes. Jedním z aspektů je kuchyně, dále je to, dejme tomu, proletářský aspekt. Vzpomeňme takzvané české cihláře, kteří se zasadili o to, že se z Vídně stala metropole. Zároveň můžeme mluvit o kulturním dědictví, které je silně zakořeněno v hudbě. Kromě toho je to ale i silné politické dědictví, což souvisí také s architekturou. Mnozí z architektů té doby pocházeli z dnešního Česka. Jmenujme například Ringstraße. Ve Vídni najdeme dále české školství, ale i spolky, které byly založeny v roce 1870 a jsou dodnes velmi aktivní. Kromě české a slovenské komunity tu existuje bohužel ne moc známý divadelní spolek, jehož kořeny sahají do doby před 150 lety.

Jednotlivé natáčecí dny Vám umožnily se více seznámit s českou a slovenskou menšinou. Jak byste tuto spolupráci popsala?

Foto: Kreativlösung/Cleanhill Studios

Foto: Kreativlösung/Cleanhill Studios

Jako Dolnorakušanka jsem už pracovala na několika filmech, které jsme natáčeli v Česku i na Slovensku. Máme za sebou jeden velký film přibližující rok 1918 na hranici Gmünd – České Velenice. Takže to pro mě není první projekt, ve kterém se tento kulturní prostor snažím znovu propojit. Především se těším z toho, že je to teď možné zrealizovat ve Vídni. Je tu stále silně cítit příšerná kapitola dějin za starosty Karla Luegera, který usiloval o to, aby byl zachován čistě německý charakter města. Musím k tomu dodat – ani Praha nebyla pouze českojazyčná, měla i svou německou tvář. Myslím si, že musíme stavět na společných rysech, a to především dnes v Evropě. Máme tu stále jeden kus společné historie. Jsou tu samozřejmě i mnohé zlomy, které pak všechno vrhají do méně jasného světla, ale my se musíme dívat na to společné, na to krásnější.

Jaká místa spojená s českou historií jste ve Vídni s kamerou navštívila?

Naprostě fantastický je například Palais Lobkowitz, dnešní Rakouské muzeum divadla, kde najdeme Beethovenův sál. Byl tam salón, kde vystupoval nejen sám Beethoven, ale v 19. století se tam setkávala a mívala své večery hudební scéna opravdu z celé Vídně. Dalším příkladem může být budova českého velvyslanectví ve 14. okrese. Architekt Josef Hlávka na mě udělal velký dojem. Proslavil se stavbou Dvorní opery ve Vídni, a když člověk jede dále po Ringstraße, natrefí určitě na budovu dnešní OPEC, která je také od něj. Velmi důležitou roli pro mě hrají vícejazyčné školy, a to také škola Komenský. Její založení sahá do 19. století, kdy se už na mnohé myslelo dopředu. Pravděpodobně dnes znovu důležitá myšlenka zní, abychom my všichni vyrůstali v duchu, ve kterém budeme více vnímat jednotnou a ucelenou Evropu než se jen dívat na národnost. Natáčeli jsme také ve Favoriten a Českém Prátru, byli jsme ve Floridsdorfu. Těch míst je tolik, u kterých si člověk řekne: „Wow, jak je možné, že jsme to nevěděli, nebo už i zapomněli?“

Na závěr by mě ještě také zajímalo, jak se Vám podařilo ve filmu propojit minulost s přítomností?

U historických dokumentů je vždy nezbytné, aby divák pocítil i jistý závan přítomnosti. Potěší mě, když po zahájení Wiener Festwochen a zhlédnutí mého dokumentu někdo půjde okolo Rakouského muzea divadla a pomyslí si, že to dříve byl český palác. Stejně tak budu ráda, když lidé budou vědět, že existuje divadelní spolek, který byl založen v roce 1870 a je dodnes velmi aktivní. Nebo když si vzpomenu, že se v Lidové opeře hojně hrávalo a zpívalo česky. Mnohé části dějin vymizely z povědomí teprve v posledních letech. Je to opravdu prudký vývoj. Velmi se mě dotklo, když jsem navštívila český divadelní spolek a vycítila, s jakou láskou to tu uchovávají a s jakou velkorysostí se člověk angažuje, například když jsme natáčeli na koločích v Českém Prátru. To vše je kousek vídeňské historie. Rodina Kolaříků ve Schweizerhausu – každý tuto restauraci zná, ale nikdo už neví, jakou má historii. Je tu něco, co si myslím, že je důležité pro nás všechny: Vědět, odkud pocházíme.

*Rozhovor za Marjánku vedla
a z němčiny přeložila
Pavla Rašnerová, 12. 4. 2022*

Dobrá věc se podařila!

Vlastenecké omladině se na podzim 2021 podařil husarský kousek – tenkrát proklouzla se svou hrou *Medvěd & Muzikál* dva dny před novým lockdownem!

Ani teď na jaře nebylo jisté, zda a za jakých okolností můžeme hrát. Měli jsme ale závazek – hrát představení na počest Roku vídeňských Čechů a Slováků, který je spjat s oslavou 150 let Školského spolku Komenský. A když přišel podle aktuální situace nápad hrát ve prospěch ukrajinských uprchlíků, bylo rozhodnuto. Martina Pfeffer ve své funkci předsedkyně pohnula „nebem i zemí“. Oslovila s nebývalou energií všechny činitele v české i slovenské menšině a kontaktovala také profesionální herce z Brna.

Výsledek byl ohromující! Herci hráli, tancovali a zpívali jako nikdy, host Petr Gazdík okouznil svým přednesem nádherných muzikálových melodií a jeho žena Ivanka Vaňková

Z pátečního natáčení dokumentu o vídeňských Čechích v předvečer představení *Medvěd & Muzikál*. Dokument bude vysílán na 3SAT v pátek 13. května 2022 ve 20:15 u příležitosti zahájení „Wiener Festwochen“ (foto: A. Vadurová)

nám vehnala slzy do očí svým závěrečným přednesem ukrajinské hymny. Dojatá byla i evangelická farářka Anna Kampl, když děkovala za své svěřence v domě Haidehof.

Sobota 26. března se nám všem, kteří jsme byli v divadelním sále, zapsala do srdce i do paměti. Ten večer se zvedla velká vlna solidarity, soucit a prosté lidskosti, která je naplněna láskou.

Anna Vadurová

Benefiční divadelní představení Vlastenecké omladiny

Když se v sobotu 26. března po dlouhém potlesku ve stoje, tzv. standing ovation, zatáhla divadelní opona, tak by se emoce, nadšení a radost v zákulisí a divadelním foyer daly krájet. A tentokrát přibyla ještě další ingredience do těch krásných pocitů po každém povedeném divadle – souzřetivost a lidskost. V našem spolku jsme Čechoslováci. Hráli jsme divadelní hru ruského autora Antona Pavloviče Čechova v hlavním městě Rakouska pro Ukrajinu. Na znamení toho, že pomoc nezná národnosti a hranice.

Naši derniéru představení *Medvěd & Muzikál* jsme se rozhodli věnovat na dobrou věc, abychom vyjádřili solidaritu s lidmi, kteří byli donuceni opustit svůj domov. Vždyť i v našich řadách máme bývalé emigranty, kteří do Vídně přišli po sovětské okupaci Československa v roce 1968. Smyslem našeho benefičního divadelního představení bylo finančně podpořit 300 ukrajinských uprchlíků (100 z nich jsou děti) v domě Haidehof v Simmeringu. Na pomoc jsme si pozvali i dva členy Městského divadla Brno, zpěvačku a herečku Ivanku Vaňkovou, nositelku ceny Františka Filipovského za dabing, a režiséra, herce a zpěváka Petra Gazdíka, nositele ceny Thálie. Při písničce z *Bídníků, West*

Side Story a ze *Zvoníka u Matky Boží* se všem divákům tajil dech. Bylo to prostě nádherné, nepopsatelné! Na závěr nám Ivanka Vaňková, která má sama ukrajinské kořeny, zazpívala ukrajinskou hymnu.

A výsledek celého večera? Za pomoci finanční podpory od Českého srdce, Sokolské unie Slovenské a ze vstupenek a darů od našich návštěvníků se nám podařilo předat paní Anně Kampl, farářce z evangelické farnosti Vídeň-Simmering, finanční dar ve výši 3 000 eur, která ho pak našim jménem věnuje domu Haidehof.

Děkujeme všem, kteří naši myšlenku podpořili: Školskému spolku Komenský za poskytnutí divadelního sálu, Českému srdci, Vídeňským svobodným listům, Menšínové radě, Sokolské župě Rakouské, Sokolské unii Slovenské a tiskárnám DD Tisk Hustopeče a Tisk Pálka s. r. o. Břeclav.

Někdy se dějí zázraky. A tenhle večer byl jeden z nich.
Martina Pfeffer

Vienna meets Prague: Tschechische Kunst und Kultur in Wien

Vom 21.-24. April 2022 wurde im Rahmen von Vienna meets Prague wieder tschechische Kunst und Kultur in Wien präsentiert. Unter dem Motto „Praha//cross over“ hat das Kulturfestival, in Kooperation mit der Botschaft der Tschechischen Republik, dem Tschechischen Zentrum und dem Institut für die Wissenschaften vom Menschen, ein Programm des grenzübergreifenden und interdisziplinären Dialogs angeboten. Hauptspielstätte war das Architekturzentrum Wien im Museumsquartier.

Mit Radka Denemarková und Pavel Novotný sind zwei der bedeutendsten zeitgenössischen tschechischen Autor:innen vertreten gewesen. Die vielfach ausgezeichnete Denemarková hat über die Antriebskräfte ihres Schreibens gesprochen, das mit seinem Ethos der Wahrheit auch dem tschechischen Dissens früherer Jahre verpflichtet ist und politischen Tabuthemen nicht aus dem Weg geht. Pavel Novotný, Lyriker, Performer, Soundinstallateur, hat u.a. aus seinem vielschichtigen Werk *Tramvestie* vorgetragen, einer Hommage an die Straßenbahn zwischen den nordböhmisches Städten Liberec und Jablonec.

Die Künstlerinnen Lenka Kerdová und Eliška Perglerová setzten sich in ihrer Performance *Krbíky* mit dem Thema Zufall und Intuition an den Grenzen von Sichtbarkeit und Unsichtbarkeit auseinander, indem sie sich auf die Spuren des mythischen Volks der Krpaks begeben.

Eine Kooperation mit dem Nationalen Filmarchiv in Prag brachte eines der schönsten (und kontroversesten) Werke der sogenannten Neuen Welle der tschechoslowakischen Kinematographie auf die Leinwand: *O slavnosti a hostech / Vom Fest und den Gästen* (Regie Jan Němec, 1966) steckt voller allegorischer Bezüge auf den Untertanengeist und die komisch-brutale Bürokratie (nicht nur) der totalitären Regime.

Auch die Botschaft der Tschechischen Republik öffnete für einen Festivalabend die Türen ihres Palais in Wien Penzing. Das Programm des dortigen Konzertabends des Wiener Klavierquartetts liest sich nicht nur wegen der Komposition *From Vienna with Love* von Gernot Wolfgang wie eine Liebeserklärung an die Freundschaft der beiden Nachbarländer. Und mit der Ausstellung des Fotografen Andrej Kasík wurde ein Fokus auf analoge Kunstformen gesetzt.

Zeitgenössische weibliche Musik aus Tschechien kommt von der jungen Prager Songwriterin Amelie Siba. Neu in diesem Jahr war ein Kinderprogramm in Kooperation mit dem Tschechischen Zentrum.

Nach den Festivaltagen im April setzt die Kulturinitiative vom 25. Mai bis 19. Juni 2022 mit einer Ausstellung junger feministischer Kunst aus Tschechien in der Galerie Hoast im 2. Bezirk fort. Kuratorin Anežka Jabůrková zeigt Werke von Barbora Kleinhamplová.

© 2021 Vienna meets Prague, Design by Voala

OHLÉDNUTÍ Rádia Dráťák a Dia:tón

DRÁŤÁK (každé pondělí, 21:10-21:40, Radio Burgenland)

11. 4. 2022 | Vlastenecká omladina svou derniérou podpořila ukrajinské uprchlíky v Simmeringu

„Vzhledem k politickým událostem na Ukrajině jsme toto divadelní představení věnovali na podporu uprchlíků – hlavně i z toho důvodu, že i v našich řadách máme bývalé emigranty, kteří utekli v roce 1968 po okupaci sovětských vojsk z Československa. Veškerý výtěžek ze vstupenek byl darován na podporu lidí, kteří se nacházejí v utečeneckém domu Haidenhof,“ vypráví do mikrofonu Rádia Dráťák předsedkyně Vlastenecké omladiny Martina Pfeffer.

4. 4. 2022 | Němčina – tajemný jazyk dětství básníka Radka Fridricha

Spontánnost podle něj poezii zlidštuje. Vyhýbá se v ní přehnanému patosu. Možná je to právě jeho děčinskou syrovostí a obnaženou upřímností, díky čemuž si publikum v Herrengasse ihned získal. Básník Radek Fridrich je dnešním hostem Drátáku. Večerem s poezií provázela germanistka Michaela Dermauw z Českého centra Vídeň.

28. 3. 2022 | Beseda „O lidském štěstí“ s Alumni-CZ-Austria

„My dneska máme zatím – doufejme, že to tak zůstane – mír, ekonomicky jsme na tom tak, jak naši předci nebyli. Přesto jsme neustále nešťastní, nespokojení a touto přednáškou jsem chtěl říct: štěstí je v nás, jak my vnímáme to okolí, a zatím nevidím moc důvodů si myslet, že máme být nešťastní,“ říká do mikrofonu Rádía Dráták dnešní host, chirurg Pavel Pařko.

21. 3. 2022 | Recitál Lenky Blahové | „V cimbálovce vznikají přátelství na celý život“

Česko-slovenský folklórní soubor Marjánka začátkem března pozval na recitál hudebnici Lenku Blahovou. Z pódia ve Slovanské besedě v Drachengasse se linuly překrásné melodie, a to nejen cimbálové hudby.

DIA:TÓN (každé pondělí, 21:40-22:00, Radio Burgenland)

11. 4. 2022 | Galéria dokumentárnej fotografie | posledná výstava na Pavlači

V aktuálnom vysielaní Rádía Dia:tón sa pozrieme s profesorom viedenskej slavistiky Gerom Fischerom na ním založenú Galerie auf der Pawlatsche, o ktorú sa staral s kolegom Vladimírom Kočim. V týchto dňoch v nej prebieha posledná výstava.

4. 4. 2022 | Krása farieb a plameňov | Pomoc v núdzi umením

Hostkou aktuálneho Dia:tónu je slovenská výtvarníčka Oľga Paštéková. Jej diela môžete v týchto dňoch vidieť v Galerie Michaela Bella na Fasangasse v treťom viedenskom okrese. Vernisáž výstavy *The World In Between* sa konala 16. marca. Tesne pred ňou som sa s umelkyňou porozprávala okrem iného aj o ceste k jej nezameniteľnému rukopisu.

28. 3. 2022 | Spomienka na Erharda Buseka, zástancu európskej myšlienky a otvorených hraníc

13. marca, krátko pred 81. narodeninami, zomrel bývalý vicekancelár Rakúska a predseda Rakúskej ľudovej strany (ÖVP) Erhard Busek. Busek bol aj dlhoročný predseda predstavenstva Inštitútu pre dunajský priestor a strednú Európu.

21. 3. 2022 | Historické potulky po Trenčíne, Európskom hlavnom meste kultúry 2026

Po vynútenej prestávke Slovenský inštitút vo Viedni usporiadal ďalšie podujatie z cyklu „Potulky Slovenskom – Potulky strednej Európy“. Historik umenia, pedagóg a bývalý politik Peter Kresánek návštevníkom inštitútu bližšie predstavil kultúrne pamiatky Trenčína a jeho okolia.

Vysílání si můžete ze záznamu poslechnout pod odkazy:

<https://volksgruppen.orf.at/cesi/>

<https://volksgruppen.orf.at/slovaci/>

Pavla Rašnerová, Miriam Spring

Stalo se...

2. 3. 2022 na podnět prezidenta sněmovny Wolfganga Sobotky vznikla **platforma pro dialog rakouských autochtónních národnostních menšin v parlamentu**. Více viz parlamentskorrespondenz Nr. 299 nebo ORF volksgruppen.orf.at/češi a slováci/.

12. 3. 2022 se konala **Valná hromada Vlastenecké omladiny**. Do funkce byly zvoleny: předsedkyně Martina Pfeffer, místopředsedkyně DI Jana Vadurová, Marie Kovářová, jednatelka Mag. Jana Salotová a pokladní Alena Tobrmanová. Bývalá předsedkyně Anna Vadurová, která úspěšně vedla spolek jednadvacet let, „děkuje všem, kteří jí během jejího předsednictví podporovali, a taktéž věrnému publiku vídeňských Čechů“.

26. 3. 2022 byla slavnostně otevřena Dolnorakouská výstava v zámku Marchegg. Výstava **Tajemství Moravského pole – Člověk. Kultura. Příroda** potrvá do 13. listopadu 2022. Výstava se koná v jubilejním roce 100 let Dolního Rakouska.

Město Marchegg bylo založeno v roce 1268 králem Přemyslem Otakarem II. jako tehdy největší opevněná městská stavba střední Evropy. Na zámku a jeho okolí můžete ještě dnes objevit kamenné svědky z doby založení! Původně městský hrad v severozápadním rohu marcheggských hradeb byl zbudován po bitvě u Kressenbrunn, v níž vojska českého krále Přemysla Otakara II. porazila 12. července 1260 armádu uherského krále Bély IV. Hrad na uherských hranicích měl zajišťovat obranu. První písemná zmínka o zdejším hradu pochází z roku 1346. V roce 1621 získal hrad jako zástavu od Ferdinanda II. předseda uherské dvorní komory hrabě Pál Pálffy z Erdődu a po dvou letech přešel do jeho vlastnictví. Pálffy obdržel také velké statky v sousedních Malackách. V dalších dvou stáletích byl Marchegg využíván hlavně jako lovecký zámek a letní sídlo. Častými hosty na honitbách byli mezi jinými také císař Josef II., Marie Terezie a její manžel František I. Štěpán Lotrinský. Kníže Mikuláš Pálffy opustil své sídlo na Marcheggu za první světové války, protože pozbyl své statky v Malackách. Po druhé světové válce byl zámek značně zdevastován a inventář rozkraden. V roce 1947 po smrti Ladislava Pálffyho marcheggská linie rodu vymřela.

Zámek získalo v roce 1957 město Marchegg. Z funkční ochranné povodňové hráze je dobrý výhled na kolonii čápů bílých, kteří mají svá hnízda na komínech zámku. Tito ptáci hnízdí také na stromech v zámeckém parku nebo v lužních lesích Přírodní rezervace Marchegg kolem řeky Moravy.

26. 3. 2022 proběhla **valná hromada Akademického spolku**. Do funkcí byli zvoleni: Mag. Helena Huberová, předsedkyně, Dkfm. Dr. Věra Gregorová, zástupkyně předsedkyně, Klára Butzová, BSc., jednatelka, Martina Fúseková, zástupce jednatelky, Dipl. Ing. Stanislav Jagoš, pokladník, Dipl. Ing. Dr. Michael Egermeier, zástupce pokladníka,

Dipl. Päd. Marcela Kaplanová, Anna Egermeierová, revize. Kulturní referenti: Mojmir Stránský MA, Mag. Eva Zojerová, sportovní referenti: Filip Kostohryz, Stefan Strauß, média a komunikace: Judita Huberová, PhD, Mia Nguyenová, Martina Fúseková, organizace: Oliver Vohryška, Dipl. Päd. Laura Di Centa, Maria Milford-Mikulíková. V návaznosti na schůzi se konala přednáška absolventky školy Kláry Butzové na téma „Friday for Future“.

8. 4. 2022 v 19:00 se konalo v Fuchsröhrenstrasse 11/2/E, 1110 Wien (společenské prostory v přízemí), **setkání nově založeného spolku Turistika Vídeň**. Během večera proběhlo promítání z treku kolem Annapurny a také diskuse o aktivitách spolku.

www.facebook.com/turistikaviden/

23. 4. 2022 uspořádal Akademický spolek ve Vídni, České srdce a spolek Slovanská beseda kombinovanou přednáškou s aktuální tematikou: **Mojmír Stránský: Ukrajina a Rusko z historického pohledu** a **Peter Huber (WIFO): Flüchtlinge aus der Ukraine. Erwartete Entwicklung und Herausforderungen**.

Spolek Alumni-CZ-Austria

Spolek Alumni-CZ-Austria připravil v dubnu jako svůj další příspěvek k Roku vídeňských Čechů a Slováků dvě komentované procházky po Ústředním hřbitově ve Vídni se zastaveními u hrobů slavných osobností s českými a slovenskými kořeny. Tuto procházku s výkladem v češtině pořádá opakovaně s velkým ohlasem již od roku 2018. Vloni uskutečnili tuto procházku poprvé rovněž s výkladem v němčině. Bylo při ní velmi zajímavé pozorovat, s jakým překvapením a uznáním přijali rakouští hosté informaci o tom, kolik slavných vídeňských osobností z oblasti kultury, vědy, politiky, hospodářství a sportu mělo české nebo slovenské kořeny.

28. dubna 2022 od 19:00 spolek připravil on-line setkání s mezinárodně uznávaným odborníkem na kybernetickou bezpečnost Tomášem Rosou. **Tomáš Rosa, Ph.D.**, je hlavním architektem matematické bezpečnosti kompetenčního centra skupiny Raiffeisen Bank International. Vedle toho přednáší na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy. Vystu-

doval kombinovaně dvě vysoké školy – Elektrotechnickou fakultu na ČVUT a Matematicko-fyzikální fakultu na UK. Jeho doktorát v oboru matematické kryptologie byl vyznamenán Cenou rektora ČVUT za rok 2004. Je autorem řady studií v oblasti matematického modelování bezpečnosti za účelem ochrany informací v datových záznamech. Jeho kryptoanalýza pomocí postranních a skrytých kanálů, kde dosáhl celosvětově uznávaných výsledků, pomohla zlepšit řadu mezinárodních standardů, např. klíče aplikací rodiny PGP, protokol TLS, mezinárodní platební schéma EMV (Visa, Mastercard), speciálně pak bezkontaktní platební transpondéry NFC, rádiový kanál Bluetooth a globální navigační satelitní systém GNSS.

CÍRKEVNÍ ZPRÁVY

- od 1. 5. příprava dětí k 1. svatému přijímání na Rennwegu, nedělní katechismus dětí
- 19. 6. mše svatá s generálním vikářem Nikolausem Krasou, Rennweg, od 10:00 hodin
- 26. 6. Rennweg, 1. svaté přijímání

Mše svaté v českém jazyce

Neděle a zasvěcené svátky připadající na všední den – viz níže:

- 08:00 mše svatá, Maria am Gestade, Salvatorgasse 12
- 10:00 mše svatá, Erlöserkirche, Rennweg 63

Středa (kromě letních a vánočních prázdnin)

- 17:50 modlitba růžence, Maria am Gestade, Salvatorgasse 12
- 18:30 mše svatá, Maria am Gestade, Salvatorgasse 12

1. pátek (kromě letních a vánočních prázdnin)

- 17:50 modlitba růžence, Maria am Gestade, Salvatorgasse 12
- 18:30 mše svatá, Maria am Gestade, Salvatorgasse 12

Svatost smíření lze přijmout ve středu a první pátek před a po mši svaté a po nedělní mši svaté v Erlöserkirche na Rennwegu.

Přehled nejen zasvěcených svátků s nedělními časy bohoslužeb:

- Nanebevstoupení Páně
- Seslání Ducha Svatého – Svatodušní pondělí
- Slavnost Těla a Krve Páně – Boží Tělo
- 15. 8. Nanebevzetí Panny Marie
- 25. 12. Boží Hod vánoční
- 26. 12. Svátek sv. Štěpána (pouze Rennweg)

Kontakt: P. Mgr. Ing. Václav Sládek

Národní koordinátor duchovní péče českých katolíků v Rakousku – duchovní správce a představený Česká duchovní správa, Arcidiecéze Vídeň
Tel.: +43 670 404 22 91

RSKS – Rakúsko-slovenský kultúrny spolek

Detailné informácie o našich podujatiach nájdete na facebooku alebo na našich stránkach www.slovaci.at.

SOVA

Slovenský školský spolek Sova

Slowakischer Schulverein

Otto-Bauer-Gasse 23/11

A-1060 Wien

Tel.: +43 1 596 13 15

E-mail: sova@slovaci.at, www.slovaci.at

Sekretariát: utorok / Dienstag 9:00-10:30, štvrtok / Donnerstag 18:00-19:30

Prehľad našich aktuálnych podujatí nájdete aj pod linkom: www.slovaci.at/program.html. Zmena programu vyhradená.

Stefan Michael Newerkla: Mit Tschechisch zu Uni-Karriere

Reportage, erstellt am 09. April 2022 | 05:41

von Anna Hohenbichler

Einer der führenden Slawisten Österreichs hat seine Wurzeln in Groß Gerungs

Wohnbau in Waldenstein

Spricht er über böhmische Süßspeisen, kommt Stefan Michael Newerkla aus dem Schwärmen fast nicht mehr heraus. Kein Wunder. Seine Vorliebe dafür hat vor vielen Jahren eine junge Dame auf ihn aufmerksam werden lassen und ihm auch zu seinem beachtlichen Berufsweg verholfen. Newerkla ist in Groß Gerungs aufgewachsen und heute einer der führenden Slawisten Österreichs. Mit der NÖN sprach er über seine ersten Grenzerfahrungen, einen besonderen Aufenthalt in Marienbad und seine Leidenschaft für die tschechische Sprache.

Stefan Michael Newerkla lebt in Wien, seine Waldviertler Wurzeln führen aber nicht nur nach Groß Gerungs: Er wurde in Horn geboren und hat dort Verwandte. Der Vater arbeitete bei der Sparkasse, im Kindesalter übersiedelte Newerklas Familie nach Groß Gerungs. Dort besuchte er die Volksschule. Danach ging es nach Zwettl ins humanistische Gymnasium. Die Schule habe seinen Werdegang stark geprägt – besonders der Sprachunterricht. Neben Englisch, Latein und Griechisch hat er Russisch gelernt.

Bald war das Interesse für die slawischen Sprachen geweckt

Exkursionen in die Sowjetunion, Teilnahme an Russisch-Wettbewerben und Ausflüge nach České Velenice haben bleibenden Eindruck hinterlassen. Erste Erfahrungen mit der Grenze habe er schon als Kind gemacht, erzählt Newerkla. Meist gemeinsam mit dem Bruder. Meist aus heutiger Sicht recht gefährlich. Irgendwann formte sich der Studienwunsch.

Russisch und Japanisch sollten es werden, bevorzugt in Innsbruck. Die Hügel an der Grenze von Waldviertel und Südböhmen gegen die Tiroler Berge eintauschen. Doch daraus wurde nichts, im Studentenwohnheim war nämlich kein Platz frei. Also doch Wien. Nach der Matura führte ihn ein Sommersprachkurs nach Marienbad – die Tschechoslowakei war damals noch nicht geteilt.

In Marienbad die Sprache kennengelernt – und die Liebe

Die böhmischen Süßspeisen, über die er heute noch schwärmt, hatten es Stefan Michael Newerkla so angetan, dass er gleich die doppelten Portionen gegessen hat. Damit ist er auch einer Serviererin aufgefallen. So kam es, dass er in Marienbad neben der tschechischen Sprache auch seine spätere Gattin kennengelernt hat. Er absolvierte den Zivildienst, während dessen entstand ein reger Briefwechsel mit der jungen Tschechin.

Dadurch änderte sich auch die Studienwahl: Englisch und Tschechisch auf Lehramt, nach dem Abschluss sollte es gemeinsam mit der Partnerin zurück ins Waldviertel gehen. Was fehlte, war aber ein Platz fürs Unterrichtspraktikum. Den gab es damals nur in Retz – und der war belegt. Zur Überbrückung hat Newerkla an seiner Dissertation gearbeitet, später folgte die Habilitation zum Professor.

Das Unterrichtspraktikum hat er zwar nachgeholt, das Interesse seiner Arbeit verlagerte sich aber in Richtung der Forschung.

Sprachkontakte von Tschechisch, Slowakisch und Deutsch

2004 hat er sich für eine Professur für Westslawische Sprachwissenschaft am Institut für Slawistik der Uni Wien beworben. „Zu meiner Überraschung bin ich es geworden,“ schmunzelt er: „Ich wurde jung berufen und bin dadurch dienstältester Professor an der Slawistik.“ Inzwischen ist er stellvertretender Institutsvorstand, hält Vorlesungen, Seminare und betreut wissenschaftliche Arbeiten. Er gehört zudem der Österreichischen Akademie der Wissenschaften an.

In der Forschung liegt sein Hauptaugenmerk auf Sprachkontakten zwischen dem Tschechischen, Slowakischen und Deutschen. Die starke Ausrichtung auf die Bohemistik suche man an anderen Hochschulen vergeblich, sagt Newerkla. Insofern macht er sich auch Gedanken um die Zukunft: „Auf dem Nachkommen jüngerer Generationen baut das Weiterleben des Faches auf.“

Die Annäherung der Grenzregionen nach dem Fall des Eisernen Vorhanges hat auch er mitverfolgt. „Am Anfang wollten viele Tschechisch lernen. Dann haben sie bemerkt, dass die Sprache schwierig ist und das Interesse verloren,“ sagt er: „Bis das zusammenwächst, dauert es eben.“ Er selbst spricht auch zuhause Tschechisch – mit den zweisprachig aufgewachsenen Kindern. Und mit der Gattin, die einst wegen seiner Vorliebe für böhmische Süßspeisen auf ihn aufmerksam wurde und durch die er auch seinen beruflichen Weg fand: „Ich bin direkt froh, dass ich damals Tschechisch gewählt habe. Es ist viel unkomplizierter als Russisch.“

<https://www.noen.at/gmuend/gross-gerungs-stefan-michael-newerkla-mit-tschechisch-zu-uni-karriere-gross-gerungs-portraet-universitaet-tschechisch-print-318315864>

Přečtěte si, co vyšlo v *Přítomnosti*...

Finsko se hlásí do NATO: Jaká bude reakce Ruska?

Alina Gritsenko

Ve Stockholmu se sešly předsedkyně vlád Finska a Švédska, aby probraly bezpečnostní situaci svých zemí ve stínu ruské agrese na Ukrajině a možný vstup obou zatím neutrálních zemí do Severoatlantické aliance. Finská ministerská předsedkyně Sanna Marinová se nechala slyšet, že nic nezaručí bezpečnost země tak spolehlivě jako článek číslo 5 Washingtonské smlouvy. Následující úvaha ukrajinské analytičky Aliny Gritsenko hodnotí a rozebírá rizika, která mohou hrozit oběma zemím ze strany Ruska.

Co přinesla doba postpravdivá?

Vladislav Chvála

V bouřlivých diskusích o válce Ruska proti Ukrajině se často ozývá udivené zvolání: „Dnes, v jednadvacátém století!“ Jako by bezmála už čtvrtina nového století měla být zárukou vítězství rozumu a blahobytu nad válečným šílenstvím staletí minulých. Jenže dost přesné odhady toho, co se může stát a na co bychom měli být připraveni, tady byly dávno.

Bytová politika v České republice a v sousedních zemích

Milan Smrž

Srovnávat bytovou politiku v naší zemi a v zemích našich sousedů je tristní. Především rakouský model nese dobré ovoce. Zejména pro občany. Sociální bydlení má ve Vídni dlouhou tradici, která začala již po první světové válce, a v této praxi město dále pokračuje. Sociální bydlení bylo v té době koncipováno jako vnitrobloky, vycházející z myšlenky zahradičských měst. Důležité bylo dobré spojení hromadnou dopravou, ale také dostatek zeleně ve vnitřních dvorech. V letech 1923-1934 vzniklo bydlení pro zhruba 220 000 lidí.

Kontakt: info@vydavatelstvimsj.cz

Internationale Befreiungsfeier: Oberösterreich – Mauthausen

15. 5. 2022

09:45-10:30 Ökumenischer Gottesdienst mit Bischof Dr. Manfred SCHEUER, Bischof Mag. Michael CHALUPKA und einem Geistlichen der orthodoxen Kirche

11:00 Internationale Befreiungsfeier: Mauthausen, Oberösterreich

Internationale Gedenk- und Befreiungsfeier 2022 „Politischer Widerstand“

Anlässlich der 77. Wiederkehr der Befreiung des KZ-Mauthausen findet dieses Jahr die internationale Befreiungsfeier in Form eines Gedenkzuges mit unbegrenzter TeilnehmerInnenzahl in der KZ-Gedenkstätte Mauthausen statt. Die internationale Befreiungsfeier wird von Mercedes ECHERER und Konstanze BREITEBNER mehrsprachig moderiert. Die Feier wird auf ORF III übertragen und auf den Online Kanälen des MKÖ international gestreamt.

Die Befreiungsfeier widmet sich dem thematischen Schwerpunkt „Politischer Widerstand“. Der Gegenwartsbezug bildet dabei auch in diesem Jahr einen essenziellen

Bestandteil. Zusätzlich zur internationalen Befreiungsfeier in der KZ-Gedenkstätte Mauthausen findet ganzjährig ein Virtuelles Gedenken zum diesjährigen Jahresschwerpunkt statt. Mehr Information unter www.mkoe.at und www.befreiungsfeier.at

Die Feier findet unter Einhaltung der aktuell geltenden COVID-19 Maßnahmen statt.

Transporty židovských obyvatel z Vídně v roce 1942

Mezi květnem a říjnem 1942 bylo z Vídně transportováno 27 318 židovských obyvatelů do koncentračních táborů Malý Trostinec, Izbica, Sobibor, Auschwitz (Oświęcim / Osvětim) a Theresienstadt (Terezín).

Do koncentračního tábora **Osvětim (Auschwitz)** se vstupuje branou s nápisem „Arbeit macht frei“ („Práce osvobozuje“). Většina tehdejších vězňů netušila, že touto branou zpět nikdy nepůjde, že odsud není návratu. Mysleli si, že jdou do práce, k čemuž jim vyhrávala kapela, aby se jim šlo veseleji. Kousek od ostnatého drátu, za nímž se odehrávaly největší hrůzy moderních dějin lidstva, stojí dvoupodlažní vila velitele koncentračního tábora Rudolfa Hesse. Nacistický velitel tu tři a půl roku spokojeně žil se svojí ženou a dětmi, dokonce tu během svého pobytu zplodil další dítě.

Idylické soužití rodiny v těsné blízkosti vězeňských ubikací, kde docházelo denně k vraždám a děsivému mučení vězňů, působí skutečně neuvěřitelně a nelidsky. Z horního patra vily byl výhled na šibenici a krematorium, ve kterém byly spalovány ostatky umučených vězňů jako na běžícím pásu. Celé okolí krematoria bylo neustále pokryto tenkou vrstvou popela, tedy i zahrada vily, kde si děti velmi rády hrály, zatímco paní Hessová tu v klidu popíjela čaj. O všudypřítomném zápachu linoucím se z krematoria netřeba hovořit. Právě na šibenici za krematoriem č. 1 v Osvětimi byl 16. dubna roku 1947 jeden z největších válečných vrahů Rudolf Hess popraven.

Většina vězňů v Osvětimi zemřela v plynových komorách, ostatní vyčerpáním z hladovění a těžké práce. Tábořem se rychlostí blesku šířily i nejrůznější nemoci pramenící z nedostatečné, respektive nulové hygieny a nedostatku stravy. V areálu tábora se nacházela nemocnice, kde lékař Josef Mengele prováděl se svým týmem experimenty na lidech. O jeho zvěrstvech páchaných na nevinných obětech hovoří spousta historických pramenů.

Osvětim byla během druhé světové války německým vyhlazovacím táborem. Pronásledováni byli především Židé, ale i Romové, sovětsí zajatci a také mnozí další. Většina našla svou smrt v plynových komorách. Historie sahá do let 1940-1945, kdy docházelo k masovým popravám. V Osvětimi zahynulo přibližně 1,5 miliónů nevinných lidí v plynových komorách, v důsledku vyhladovění nebo těžkých prací.

Koncentrační tábor **Terezín (Theresienstadt)** je souhrnné označení nacistických represivních zařízení zřízených za druhé světové války za pevnostními zdmi a valy Terezína. Z formálního hlediska nešlo o koncentrační tábor, ale jednalo se o věznici gestapa (v Malé pevnosti, od června 1940) a o židovské ghetto (v Hlavní pevnosti, od listopadu 1941). Po německé okupaci Československa nacisté brzy poznali výhody, které jim terezínská pevnost skýtala. Dne 10. června 1940 získalo věznici v Malé pevnosti gestapo a zřídilo zde vězení pro politické vězně (Pankrác již tehdy nestačila množství vězňů). Dne 24. listopadu 1941 bylo v Hlavní pevnosti vytvořeno židovské ghetto. Jednotlivá zařízení fungovala nezávisle na sobě až na několik situací, ve kterých trvale spolupracovala (vězni z ghetta provinivší se významně proti táborovému řádu byli odesíláni do Malé pevnosti, kde pro ně byly připraveny podmínky rovnající se vyhlazovacím táborům na Východě; naopak mrtvá těla z Malé pevnosti byla převážena a spalována v krematoriu ghetta).

Už v lednu 1942 (na konferenci ve Wannsee) bylo rozhodnuto o zvláštním postavení terezínského ghetta mezi ghety a koncentračními tábory ostatními. Terezín se měl stát „starobním ghettem“, tj. měli sem být internováni lidé

staří (často váleční vysloužilci z první světové války, kteří bojovali za Německo a Rakousko-Uhersko), a to nejen z Protektorátu, ale hlavně z Německa a Rakouska. Nacisté si tak vytvářeli alibi – mohli tvrdit, že staří lidé nejedí do „pracovních táborů“ na Východ, ale zůstávají v Terezíně (což byla lež, i z Terezína odcházely transporty složené jenom ze starých lidí). Vedle toho se začali do Terezína umísťovat tzv. prominenti – významní politici, vědci, umělci atd. z předválečné éry (tedy osoby, o něž se zajímaly západní mocnosti).

Během května 1944 měl za pomoci svých kontaktů v českém odboji do ghetta a z něj několikrát proniknout Vítězslav Lederer (uprchlík z Osvětimi-Březinky, který zde byl internován v letech 1942-1943) a povědět židovské radě starších o poměrech v Osvětimi: o rozsáhlých selekcích a vyvražďování, o vyhlazení osvětimského sektoru B II b měsíc před jeho útekem a o dalších zvěrstvech nacistické protizidovské politiky a domáhat se, aby tyto informace byly mezi Židy z ghetta zveřejněny. Rada starších v čele s dr. Eppsteinem ale Lederera prakticky ignorovala a rozšíření této informace zamítla.

Obyvatelstvo se v Terezíně měnilo v závislosti na transportních vlnách. Někdo zde pobyl pouze několik dní a byl ihned odtransportován dál, někdo zde vydržel pár měsíců, někdo rok, jen velmi málo vězňů zde strávilo čtyři roky. Podle údajů Terezínské iniciativy bylo z Terezína vysláno na Východ celkem 63 transportů a s nimi odjelo 88 135 lidí. Z nich se zpět vrátilo asi 3 600. V Terezíně byli v průběhu čtyř let internováni lidé sedmi národností: Češi, Němci, Rakušané, Nizozemci, Dánové a na konci války Maďaři a Slováci. Celkem tudy prošlo asi 140 000 lidí označených podle Norimberských zákonů za Židy, z nichž téměř 35 000 zemřelo přímo v ghettu kvůli velmi špatným životním podmínkám. Na samém konci války přijelo ve zbědovaném stavu na 15 000 lidí různých národností z evakuačních transportů a pochodů smrti (tedy z vyhlazovacích a koncentračních táborů na Východě rušených před postupující frontou). Ti s sebou přinesli epidemii skvrnitého tyfu – již po ukončení všech bojů zde tak ještě do konce května 1945 umírali další zbytečné oběti holocaustu (asi 1 500 lidí včetně ruských a českých zdravotníků). Celkem tak terezínským ghettem prošlo asi 155 000 lidí, z nich nepřežilo druhou světovou válku 118 000.

Osvobození Terezína proběhlo hladce a bez bojů. 1. května 1945 byla kontrola nad táborem převedena na Červený kříž, 5. května utekli poslední nacisté před blížící se frontou a 8. května 1945 přijely první sovětské jednotky.

V počátcích ghetta byly zakázány veškeré kulturní projevy. V souladu s alibistickými záměry nacistů s Terezínem (od roku 1942 – konference ve Wannsee) byly ale kulturní projevy později trpěny a brzy se kulturní život vězňů rozrostl do takové míry, že jej nacisté mohli jen těžko korigovat.

Mezi vězňenými byli vynikající umělci, vědci, politici, pedagogové a další osobnosti předválečné éry. K umění se v těžkých podmínkách obracelo i velké množství amatérů, ať už aktivně, nebo pasivně jako diváci, posluchači, čtenáři. Kulturní projevy (divadla, kabarety, opery, koncerty vážné hudby i jazzu, přednášky, výtvarné projevy, literární tvorba) se staly prostředkem rezistence vězňů, uchovávaly jim kus lidskosti ve světě strachu, nejistoty a bídy, který je obklopoval. Hrál a přednášelo se všude: přímo na

ubikacích, v kůlnách, garážích, na půdách apod. Veškerá umělecká činnost byla těžce ochromována transporty, početné orchestry, divadla atd. byly najednou bez klíčových hráčů, museli se hned hledat zástupci.

Významné osobnosti:

- hudba: skladatelé Viktor Ullmann, Gideon Klein, Hans Krása, Pavel Haas ad., sbormistr a dirigent Rafael Schächter (provedl tu např. Smetanovu *Prodanou nevěstu*, *Hubičku* nebo Verdiho *Requiem*, spolu s Rudolffem Fraňkem uvedl také dětskou operu *Brundibár*, která se v Terezíně, i pro svůj protifašistický podtext a optimistické vyznění, setkala s obrovským ohlasem jak mezi dětmi, tak mezi dospělými); dirigenti: Franz Eugen Klein, Karel Ančerl, Egon Ledec, Bedřich Weiss, Karel Taube;
- divadlo: Gustav Schorsch, Vlasta Schönová, Norbert Frýd, Zdeněk Jelínek; oblíbené kabarety připravovali (a hráli v nich): Karel Švenk, Hans Hober, Kurt Gerron a Leo Strauss;
- výtvarné umění: Bedřich Fritta, Leo Haas, Petr Kien, Otto Ungar, Karel Fleischmann, František Zelenka (divadelní výtvarník) ad.;
- literatura: Petr Ginz, Kurt Kotouč (dětské časopisy *Vedem*), Karel Poláček, Camill Hoffmann, Otto Brod.

Konference ve Wannsee rozhodla, že Terezín sehraje svou vlastní, jedinečnou roli v nacistickém plánu vymýcení evropského židovstva – v roce 1944 se měl stát nástrojem nacistické propagandy. V důsledku mezinárodního politického tlaku, který byl na nacistické Německo vyvíjen v průběhu války ze strany především Mezinárodního výboru Červeného kříže a Dánska, se nacisté rozhodli povolit návštěvu delegace Mezinárodního výboru Červeného kříže do jednoho z koncentračních táborů/ghett. K tomuto účelu byl vybrán Terezín. Návštěva však měla být velkou mystifikací, pečlivě připraveným divadlem – delegaci bylo nakonec předvedeno celkem šťastně si žijící „židovské sídelní město Theresienstadt“.

Proto návštěvě (která proběhla 23. června 1944) předcházela akce nazvaná „zkrášlovací“. Probíhala od léta 1943 téměř rok. Z náměstí zmizel cirkusový stan i plot, celý prostor byl parkově upraven, v jihovýchodním rohu náměstí byl postaven hudební pavilónek, kde vyhrávala proměnná hudba. Na náměstí byla také zřízena kavárna pro obyvatele města, do které se ovšem mohli podívat jednou za čtyři až pět měsíců na speciální lístky a dostali pouze šálek náhražkové kávy. Okolo náměstí vyrostlo osm obchodů s oděvy, kufry, obuví a dokonce potravinami. Jednalo se spíše o vetešnictví, prodávaly se zde pouze věci, které byly předtím Židům odebrány ve šlojsce. V potravinách nebylo k dostání v podstatě nic. Dokonce byla zřízena „Banka židovské samosprávy“ (také na náměstí), která tiskla vlastní terezínské bankovky, podepsané židovským starším Jakobem Edelsteinem, a vězni začali dostávat naoko plat za práci. Peníze sice mohly být ukládány v bance, neměly však žádnou reálnou hodnotu.

V jednom parku bylo také zřízeno hřiště pro děti (pavilónek vymalovaný motivy exotických zvířat) a v Terezíně vznikla najednou i škola. Když se tu návštěva zastavila, visela pod tabulí „ŠKOLA“ cedulka „PRÁZDNINY“.

Návštěvě byla předurčena trasa, kudy pojedje, a pouze tato trasa byla zkrášlena. Vše šlo až do takových absurdit, že v ulicích čekaly na návštěvy spojky, které předem ohlašovaly její příjezd, takže pak delegace mohla vidět, jak pěk-

né Židovky vykládají právě dovezenou čerstvou zeleninu a ovoce, dostala se na fotbalové hřiště, kde náhodou zrovna padl gól, nebo viděla závěr představení dětské opery *Brundibár* a hlediště aplaudovalo.

Tříčlenná návštěva (vedoucí Švýcar Maurice Rossel a dva dánští zástupci) absolvovala šestihodinovou prohlídku zkrášleným Terezínem a vrátila se zpět domů. Bohužel, s „dobrymi“ zprávami. Rossel, který po celou dobu návštěvy také fotografoval, napsal na Terezín v podstatě oslavný posudek, v němž tvrdil, že v Terezíně jsou snad lepší podmínky než v lecjakém „nežidovském“ městě, přiděly potraviny jsou stejné jako v Protektorátu a z Terezína prý nejezdí transporty na Východ. Podvod se povedl a nacisté byli spokojeni. Proto se rozhodli využít zkrášleného Terezína ještě jednou. Přinutili slavného německého režiséra a herce Kurta Gerrona natočit propagandistický film pro západní svět nazvaný *Führer daroval Židům město (Der Führer schenkt den Juden eine Stadt)*, který ukazoval šťastný a pestrý život samosprávného židovského města. Z filmu se zachovalo asi jen dvacet minut.

Návštěva Červeného kříže si však také vzala své oběti – před jejím uskutečněním byly tisíce (především starých, špatně vypadajících a postižených) vězňů transportovány do vyhlazovacích táborů, aby ghetto nevypadalo přeplněné a aby návštěva viděla zdravě vypadající jedince. A transporty samozřejmě pokračovaly i po odjezdu návštěvy.

Předsednictví ČR v radě EU:

Výstavy, koncerty, běh či dárky z křišťálu

Přípravy předsednictví Česka v Radě EU běží. Česká republika převezme 1. července předsednictví v Radě Evropské unie po Francii. Jeho nedílnou součástí je i kulturní a umělecký program a přípravy jsou už v plném proudu. Česko se bude propagovat například Zátokovým během v Bruselu, velkou výstavou v galerii DOX, ale i osvědčeným sklem, inovacemi a vědou. Předsednictví zahájí v červenci koncert Pražské filharmonie v Rudolfinu.

Koncert České filharmonie u příležitosti českého předsednictví v Radě EU se uskuteční 2. září na plovoucí scéně u Slovanského ostrova v Praze. Na akci nazvané *Koncert pro Evropu* vystoupí první český orchestr pod vedením svého šéfdirigenta Semjona Byčkova. V jeho provedení zazní *Óda na radost* Ludwiga van Beethovena, *Vltava* Bedřicha Smetany, *Karneval* Antonína Dvořáka a *Glagolská mše* Leoše Janáčka. Novináře o tom informoval Marek Vrabec, ředitel festivalu Prague Sounds, který koncert pořádá ve spolupráci s úřadem vlády. Zájemci budou moci koncert sledovat z plovoucího hlediště, z přilehlých vltavských nábřeží, Slovanského ostrova, plavidel či mostu Legií. Pro první koncert České filharmonie na hladině Vltavy se rozšíří plovoucí jeviště, aby se na něj vešlo 170 účinkujících. Kapacita hlediště bude 1 200 sedících diváků. Na slavnostním zahájení vystoupí sólisté Tomáš Kačo a Lukáš Vondráček. V průběhu večera zazní jedinečná autorská skladba Tomáše Kača připravená speciálně pro české předsednictví. V hudebním programu se dále objeví například hymna Evropské unie, hymna České republiky či Beethovenův klavírní koncert.

Jak vláda a stálé zastoupení Česka v Bruselu plánují propagovat své předsednictví, zjišťoval Český rozhlas. Mluví ministra pro evropské záležitosti Marek Zeman mu

například prozradil, že Česko se bude prezentovat protokolárními dary z křišťálu od sklárny Rückl. „Jejich křišťál, konkrétně sklenice a karafy, budou součástí protokolárních darů v průběhu celého předsednictví. Kromě toho je také připravena sada dárkových předmětů včetně kravat, šátků nebo ručníků s logem předsednictví,“ přiblížil.

V Česku i v Bruselu proběhne série koncertů a výstav. Například v Centru současného umění DOX se připravuje multimediální projekt *(NE)MOC*, který bude dostupný široké veřejnosti. Projekt představí aktuální témata moci, nemoci a bezmoci prostřednictvím rozsáhlé výstavy a doprovodných a vzdělávacích programů. Součástí projektu jsou diskusní či literární pořady, filmové projekce či vzdělávací a rodinné programy a další. K celému projektu připravuje Centrum DOX i rozsáhlou publikaci.

Další výstava pak bude v rámci Designbloku. „Ve spolupráci s Prague Sounds připravujeme i speciální předsednický Koncert pro Evropu, který se uskuteční 2. září,“ informoval rozhlas Marek Zeman.

Politické akce v rámci předsednictví budou nakonec kvůli úsporám jen v Praze. Podle ministra pro evropské záležitosti Mikuláše Beka (STAN) se ale do regionů dostane alespoň kulturní program. „V jednotlivých krajských městech bychom rádi uspořádali Evropské dny,“ řekl.

Další kulturní akce v rámci předsednictví se odehrají přímo v Bruselu. V červenci tam stále zastoupení uspořádá Zátopkův běh. Právě v Bruselu totiž zaběhl Emil Zátopek v roce 1954 světový rekord na deset kilometrů.

„Snaha běžet za každých podmínek a za každého počasí. To jsou právě ty vlastnosti, které jsou charakteristické pro Emila Zátopka, a my si myslíme, že je budeme za našeho předsednictví určitě potřebovat. Akce bude zejména pro veřejnost a plánujeme, že by se běhu mohli zúčastnit i někteří sportovci z České republiky,“ přiblížila Českému rozhlasu velvyslankyně při Evropské unii Edita Hrdá.

O výzdobu budovy Evropské rady, které při minulém českém předsednictví v roce 2009 vévodila kontroverzní *Entropa* od Davida Černého, se tentokrát postará skupina mladých umělců pod vedením kurátora z Národní galerie.

Češi vybrali na Ukrajinu 3,4 miliardy korun, z toho třetinu na nákup zbraní

Od začátku ruské invaze vybrali Češi na pomoc Ukrajině ve sbírkách nejméně 3,4 miliardy korun. Zhruba třetinu celkové částky lidé poslali na účet ukrajinské ambasády v Praze, která vybírá peníze na nákup vojenského vybavení pro ukrajinskou armádu a domobranu. Vyplývá to z údajů, které ČTK poskytli největší organizátoři sbírek.

Částkou 100 milionů korun přispěla do sbírky ukrajinské ambasády česká společnost Seznam.cz. Její majitel Ivo Lukačovič tak počátkem dubna reagoval na záběry z města Buča, kde po odchodu ruských vojáků zůstaly podle ukrajinských zdrojů stovky mrtvých civilistů. Významné příspěvky poskytly také další české firmy jako Jablotron, Metrostav či Isolit-Bravo.

Mezi největší organizátory pomoci už tradičně patří organizace Člověk v tísni, která pomáhá přímo na Ukrajině. V rámci své mezinárodní sítě pomáhá také Charita ČR. Sbírkou na pomoc napadené zemi vyhlásila po začátku ruské invaze také organizace Paměť národa, která za vybra-

né peníze nakupuje zdravotnický materiál, ochranné vesty či helmy.

Česká vláda se připravuje na přerušení dodávek plynu z Ruska

Česká vláda připravuje strategii pro zajištění dodávek energie na příští topnou sezónu, řekla v CNN Prima ekonomická poradkyně premiéra Helena Horská. Řekla, že je nezbytné připravit se na přerušení dodávek z Ruska, protože ruský prezident Vladimir Putin ho pravděpodobně použije jako zbraň ve válce, kterou vede proti Ukrajině. „Musíme se připravit na nejhorší scénář, kdy plyn do Česka přestane proudit,“ uvedla Horská. Součástí vládní strategie je podle ní regulace spotřeby plynu a sociálních dávek pro domácnosti ohrožené chudobou, které nyní tvoří 20 procent populace.

Ulice u ruské ambasády v Praze už nese nový název Ukrajinských hrdinů

Část ulice Korunovační u ruské ambasády v Praze se oficiálně přejmenovala na Ukrajinských hrdinů. Uliční tabule s novým názvem odhalili zástupci města a městské části spolu s ukrajinským velvyslancem Jevhenem Perebyjnišem. Přejmenování koncem března schválilo pražské zastupitelstvo na návrh Prahy 6. Město tím vyjádřilo podporu Ukrajině, která čelí invazi ruské armády. Ruské velvyslanectví v Praze by kvůli přejmenování ulice mohlo mít v budoucnu problémy s doručováním pošty. Ruská ambasáda bude muset používat nové pojmenování ulice, případně jako adresu uvádět přílehlé náměstí Borise Němcova – už dříve pojmenované podle zavražděného ruského opozičního politika. Magistrát dodal, že v přejmenované části ulice nestojí obytné domy, takže si žadní Pražané nebudou muset měnit doklady.

Odešel profesor Jan Kořenský

V sobotu 16. dubna 2022 ve věku nedožitých pětadesáti let zemřel prof. PhDr. Jan Kořenský, DrSc. V Ústavu pro jazyk český prožil podstatnou část své vědecké dráhy, během níž se stal jedním z vůdčích představitelů synchronní bohemistiky a obecné lingvistiky nejen své generace. Je autorem řady fundamentálních

textů včetně monografie *Konstrukce gramatiky ze sémantické báze* (1984) nebo teoretické koncepce druhého dílu akademické *Mluvnice češtiny* (1986).

Osobnost Jana Kořenského připomínají profily publikované k jeho dřívějším jubileím ve *Slovu a slovesnosti* a v *Naší řeči*.

<https://ujc.avcr.cz/sd/novinky/hlavni-stranka/220422-odesel-jan-korensky.html>

KALENDÁRIUM

09. 05. 19:30 Film: *Ozvěny Ji.hlavy: Stingl – Malý velký Okima*

Následuje diskuse.

Kino Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV

13. 05. 17:00 **Májový koncert**

Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien
KK

14. 05. 17:00 **Beseda: Na kus řeči s Ing. Tomášem Czerinim, předsedou Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí nejen o krajauských záležitostech**

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
VSL, ČS

17. 05. 19:00 **Divadlo: Petr Zelenka: Elegance molekuly (Die Eleganz eines Moleküls)**

Dejvické divadlo

Hrají: Ivan Trojan, Veronika Khok Kubařová, Martin Myšička, Pavel Šimčík, Petr Vršek, Zdeňka Žádníková, Vladimír Polívka, Václav Jiráček, Elizaveta Maximová, Lada Jelínková
Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
KONTAKT-FÓRUM

<https://kontaktforum-cs.at/17-05-2022-dienstag-1900/>

19. 05. 19:00 **Hudební večer komorních písní – k počtě Hany Hegerové**

HRA-CZ-KA

Velká klubovna školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

22. 05. 16:00 **7. slavnostní koncert FS Marjánka**

Divadelní sál Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

23. 05. 11:30 **Slavnostní oběd na radnici** (na pozvání) v rámci 150 let Školského spolku Komenský – Roku vídeňských Čechů a Slováků

Slavnostní oběd je pořádán spolu se starostou a zemským hejtmanem města Vídně Dr. Michaelem Ludwigem. Vídeňští Češi a Slováci zvou 700 hostů, starosta se oběda zúčastní.

Schulverein Komensky / Školský spolek Komenský
Ing. Karel Hanzl, starosta Školského spolku Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien

T: +43-1-713 31 88 0

F: +43-1-713 31 88 900

E: office@komensky.at

www.komensky.at

29. 05. Mezinárodní turnaj ve florbalu

Turnaj probíhá jako součást programu Roku Čechů a Slováků v Rakousku a zúčastní se ho družstva z České a Slovenské republiky.

PAHO hala v X. okrese

Sokolská župa Rakouská

09. 06. 19:30 Film: *Vila Tugendhat* (Německo, 2019, 112 min.)

Kino Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien,
KK, ČcV

04.-06. 06. **Tradiční sokolské setkání setkání v Oetzu**

Sokolská župa Rakouská

11. 06. 17:00 **Beseda: Na kus řeči**

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
VSL, Čs

19. 06. 10:00 **Slavnostní mše svatá při příležitosti Roku Čechů a Slováků ve Vídni**

Pěvecký doprovod: sbor Lumír

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien,
a sál JSM v Schützengasse 30, 1030 Wien
Jednota sv. Metoděje

České centrum ve Vídni

Návštěva Českého centra Vídeň (ČcV), jakož i dalších kulturních institucí, s nimiž ČcV organizuje společný kulturní program, podléhá aktuálně platným epidemiologickým opatřením. Konání živých akcí v ČcV je podmíněno vývojem pandemické situace jak v Rakousku, tak v České republice – řada plánovaných akcí vyžaduje přítomnost českých hostů.

O programu a jeho případných změnách informuje ČcV na svém webu, facebooku a instagramu, kde také pravidelně uveřejňuje tipy na českou kulturu online.

Podrobnější informace k akcím jsou zveřejňovány na webu Českého centra Vídeň. Na akce je nutné se registrovat na ccwien@czech.cz / +43 1 535 23 60. Do e-mailu prosím uvádějte celá jména a telefony návštěvníků, kteří se na akci registrují, v případě doprovodné osoby také její e-mailovou adresu a telefon.

PROGRAM:

10. 05. 18:30 Film: *Ozvěny Ji.hlavy: Nová šichta*

Druhým promítaným filmem v rámci Ozvěny Ji.hlavy ve Vídni bude *Nová šichta*, který dokumentuje cestu ostravského horníka z dolu k zaměstnání programátora. Po projekci bude následovat beseda s režisérem filmu Jindřichem Andršem a hlavní postavou dokumentu, Tomášem Hiselem, kterou bude moderovat Adriana Belešová, programová manažerka festivalu Ji.hlava. Prosíme o registraci na ccwien@czech.cz. V e-mailu, prosím, uveďte celá jména návštěvníků, kteří se na akci registrují, v případě doprovodné osoby také její e-mailovou adresu a telefonní číslo.

do 12. 05. Výstava: Lost in Time

Lost in Time je výstavní projekt představující rakouskému publiku výběr umělců ostravské výtvarné scény a také umělců s ostravským kulturním regionem úzce spolupracujících.

17. a 18. 05. Literatura: Literární jaro – Alena Mornštajnová + Zuzana Kultánová

Dvoudenní festival Literární jaro nabídne čtení autorů a autorů z České republiky, Rakouska, Slovenska a Maďarska.

Česko zastupují Alena Mornštajnová, která bude číst ze svého románu *Listopáda*, a Zuzana Kultánová, která představí svou knihu *Zpíváš, jako bys plakala*. Na mezinárodní festival je třeba se předem registrovat: doml@chello.at. Theater Arche, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

08. 06. 18:30 Přednáška: Daniela Hammer: Vila Tugendhat

Pokud není uvedeno jinak, akce se konají v prostorách Českého centra Vídeň, Herrngasse 17, 1010 Wien.

Slovenský inštitút vo Viedni

Návštěva Slovenského inštitútu ve Vídni, jakož i dalších institucí, s nimiž Slovenský inštitút plánuje společný kulturní program, je podmíněna epidemiologickým vývojem. O plánovaném programu a jeho případných změnách informuje Slovenský inštitút na svém webu a facebooku, kde také pravidelně uveřejňuje tipy na slovenskou kulturu online.

Slovenský inštitút / Slowakisches Institut in Wien
Wipplingerstraße 24-26, 1010 Wien
Tel.: +43 1 318 905 5291
si.vienna@mzv.sk, www.mzv.sk/sivieden
www.fb.com/SlowakischesInstitutInWien
IG: slowakisches_institut_wien

VÝSTAVY - výběr

MÖBELMUSEUM

bis 29. 05. Home Stories. 100 Jahre, 20 visionäre Interieurs

(mj. Adolf Loos, Josef Frank, Margarete Schuette-Lihotzky, Walter Pichler, Hans Hollein)

BELVEDERE

bis 29. 05. Dalí – Freud. Eine Obsession

bis 03. 07. Face to Face. Marc Quinn Meets Franz Xaver Messerschmidt

bis 04. 09. Viva Venezia! Die Erfindung Venedigs im 19. Jahrhundert

www.belvedere.at

MAK

do 19. 06. Josef Hoffmann: Pokrok krásou / Fortschritt durch Schönheit

K vidění je více než 1 000 exponátů Josefa Hoffmanna.
Út 10:00-21:00, st-ne 10:00-18:00

14. 06. – 30. 10. 15 Jahre Josef Hoffmann Museum

Josef Hoffmann Museum, Brtnice
Kurator: Rainald Franz, Kustode MAK-Sammlung
Co-Kurator: Rostislav Koryčánek

Die Ausstellung widmet sich der erfolgreichen Etablierung des Josef Hoffmann Museums als gemeinsamer Außenstelle des MAK und der Mährischen Galerie in Brno. Anhand von Dokumenten und Einzelobjekten lässt sie die Ausstellungen der vergangenen 15 Jahre Revue passieren, die der Wirkung von Josef Hoffmanns Werk auf Zeitgenoss*innen und Gegenwartskünstler*innen sowie

-architekt*innen gewidmet waren.

Die Ausstellung ist ein Teil des Projektes ATCZ264 JH Neudigital / Nově digitální und wird aus den Mitteln der Europäischen Union (Programm INTERREG V-A Österreich – Tschechische Republik) sowie durch staatliche Mittel der Tschechischen Republik mitfinanziert.
www.mak.at

ALBERTINA

bis 19. 06. Edvard Munch. Im Dialog

ALBERTINA MODERN

bis 04. 09. Ai Weiwei: Die Form der klaren Haltung
www.albertina.at

AKADEMIE DER BILDENDEN KÜNSTE WIEN

bis 30. 10. Das entwendete Meisterwerk. Bilder als Zeitmaschinen

Peter Paul Rubens (1577-1640): *Bacchische Szene. „Der träumende Silen“*, ca. 1610-1612, Öl auf Leinwand, © Gemäldegalerie der Akademie der bildenden Künste Wien

Die Ausstellung *Das entwendete Meisterwerk. Bilder als Zeitmaschinen*, die ab 8. April 2022 in der Gemäldegalerie zu sehen ist, stellt der gängigen Praxis der Schausammlung ein Modell gegenüber, das die historischen Kunstsammlungen der Akademie – Gemäldegalerie, Kupferstichkabinett und Glyptothek – mit zeitgenössischen Werken in Konversation treten lässt. Die Ausstellung schöpft aus dem Reichtum der drei Sammlungen und greift dabei nur eine Auswahl der vielen möglichen Bildprogramme, Typologien und allegorischen Formeln heraus, um sie mit anderen Werken aus anderen Zeiten lose zu verweben.

Akademie der bildenden Künste Wien, Kunstsammlungen Schillerplatz 3, 1010 Wien
Telefon: +43 (0)1 58816-2201
kunstsammlungen@akbild.ac.at
täglich außer Montag 10-18 Uhr
Eintrittspreise: 9 Euro / ermäßigt 6 Euro. Jeden Dienstag bestimmen die Besucher_innen den Eintrittspreis selbst.

KUNSTFORUM WIEN

bis 19. 06. David Hockney: Insights

In den letzten Jahren finden wir in David Hockneys Bildern eine neue Einfachheit in der Motivdarstellung, das gilt auch für sein Alterswerk: es vermittelt eine große Freude an der Landschaftsmalerei, an Architekturformen und den verschiedensten Lebensformen. David Hockney liebt es, Glück in die Welt zu stellen.
www.kunstforumwien.at

JÜDISCHES MUSEUM

bis 05. 06. Die Wiener Rothschilds. Ein Krimi
Dorotheergasse, 1010 Wien

SECESSION

bis 12. 06. Siggie Hofer: Still Life | Dineo Seshee Bopape: Lerato le le golo (...la go hloka bo kantle) | DIS: How To Become A Fossil
Friedrichstraße 12, A-1010 Wien
www.secession.at

SCHÖNBERG CENTER

bis 24. 02. 2023 *Mit Schönberg in die Seele blicken*

Mo-Fr 10:00-17:00

Siehe auch online-Ausstellung in 80 Objekten.

Wir präsentieren täglich ein neues Objekt.

<https://www.schoenberg.at/index.php/de/seele-online>

LEOPOLD MUSEUM

bis 24. 07. 2022 *Alfred Kubin*

Bekenntnisse einer gequälten Seele

MuseumsQuartier, Museumsplatz 1, 1070 Wien

www.leopoldmuseum

LANDHAUS ST. PÖLTEN

Ausstellungsbrücke – zeitgenössische Kunst

bis 19. 06. 2022 *Eva-Maria Raab & Michael Wegerer:*

Liquid Land

Regierungsviertel, Landhausplatz 1, 3109 St. Pölten

Vojta a Josefa Náprstkovi

Odkaz na rozhlasovou vzpomínku na **Josefu Náprstkovou**:

<https://dvojka.rozhlas.cz/pletli-si-ji-s-zebrackou-osobni-prosperch-ale-manzelku-prazskeho-mecenase-8715004>.

Zajímavé jsou i starší pořady o **Anně Náprstkové** (2019):

<https://dvojka.rozhlas.cz/z-popelky-uspesnou-podnikatelkou-a-mecenaskou-osudove-zeny-anna-naprstkova-7955350>

Starší pořady o **Vojtovi Náprstkovi** (2015):

<https://dvojka.rozhlas.cz/vojta-naprstek-odchazel->

[do-ameriky-bez-znalosti-anglictiny-i-bez-penez-slo-mu-o-7509446](https://dvojka.rozhlas.cz/do-ameriky-bez-znalosti-anglictiny-i-bez-penez-slo-mu-o-7509446)

V pořadech o Anně a Vojtovi hovořila již zesnulá historička dr. Milena Secká z Náprstkova muzea v Praze, se kterou jste se někteří mohli setkat ve Vídni v sokolovně v 10. okrese nebo ve Slovanské besedě při jejích erudovaných přednáškách. V nejnovějším pořadu hovoří historička Marie Bahenská.

Fluxus etc. (ze sbírky Jiřího Valocha) v Moravské galerii v Brně

Výstavní intervence je věnována uměleckému hnutí Fluxus, které se objevilo na scéně počátkem šedesátých let 20. století. Přišlo s řadou nových, revolučních konceptů, proměňujících tradiční charakter uměleckého díla a způsob jeho distribuce. Hnutí mělo mezinárodní povahu: zahrnovalo hustou síť umělců, kteří se na jeho aktivitách buď přímo podíleli, anebo je pozorně sledovali a čerpali z nich ve vlastní tvorbě. To byl i případ Jiřího Valocha, brněnského umělce, teoretika a kurátora. Výstava a její stejnojmenná doprovodná publikace představují výběr prací ze sbírky Jiřího Valocha a jeho archivu v Moravské galerii v Brně.

Intervence se koná ve spolupráci se studenty z Katedry dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Moravská galerie, Pražákův palác (3. patro), Husova 18, Brno

T: 532 169 131

E: info@moravska-galerie.cz

www.moravska-galerie.cz

Ausstellungsdauer ist bis 31.5.2022

PLASTIK & ZEICHNUNG

Helga Brantner

Vernissage:
3.5.2022, 19h

ATELIER A
 „Zum blauen Pfau“ am Spittelberg, 1070 Wien, Kirchberggasse 17 / II
ateliera.website
 Öffnungszeiten: Mo, Di, Fr von 15.30 bis 18.30

Z NOVÝCH KNIH

Marta Marková: *Daheim – und doch nicht zu Hause: Kochen im fremden Land*

Literarisches Kochbuch / Klappenbroschur / Großformat

- mit vielen Fotografien, Zeichnungen und Grafiken;

- Anekdoten, Historisches, Rezepte, Kunst in einem vielschichtigen Band;

- Essen und Kochen in der Migration – aktueller denn je.

Limbus 2021, 160 Seiten, ISBN 978-3-99039-211-9

€ 20,- [A]/[D]

Abgesehen von der puren Notwendigkeit, sich und eine Familie zu ernähren, gibt es andere essenzielle Aspekte des Kochens und Essens. Denn was bedeutet die Vorbereitung von Mahlzeiten etwa in Zeiten von Ausgrenzung und Armut? Was spiegelt der effiziente Umgang mit vorhandenen Lebensmitteln angesichts der eigenen Familientradition?

Marta Marková hat die umfassende Bedeutung von Rezepten, typischen Gerichten und Lebensmitteln, die damit verbundenen Gerüche, Geschmäcker und Erinnerungen in ihrer eigenen Biografie, aber auch bei vielen anderen Persönlichkeiten gefunden. So versammelt sie berührende Erzählungen von Buchteln und Familiensilber, Anekdoten rund um Blutwurst und Gröstl, Rezepte von Brot bis Fisch, von Aufstrich bis Cocktail, und verknüpft Flucht und Migration quer durch das zwanzigste Jahrhundert bis in die Gegenwart mit dem mitunter bitteren, mitunter süßen, tröstenden Geschmack des Lieblingsessens – so man eines hat.

Marta Marková, Kulturpublizistin und Autorin, geb. in Spieglitz / Špičlice (Tschechische Republik), lebt heute in Wien und Innsbruck. Studium an der Prager Karlsuniversität, Tätigkeit als Journalistin, Verlags- und Hörfunkredakteurin. 1980 Flucht nach Österreich, ab 1989 Kulturpublizistin für

den ORF, für die *Wiener Zeitung*, den *Standard* und für tschechische Medien. Marta Marková forschte u. a. zu „Kafkas Freundin“ Milena Jesenská und Alice Rühle-Gerstel, Milenas Freundin, und war Lektorin für Tschechische Sprache am Institut für Slavistik der Universität Innsbruck. Veröffentlichungen (Auswahl): *Auf ins Wunderland! Das Leben der Alice Rühle-Gerstel* (2007); *Unglück auf fast allen Seiten. Milena – Staša – Jarmila. Kafkas Elternrevolte und weibliche Rebellion* (2011); *Auf Knopfdruck. Vienna*

Postwar Flair (2018).

Limbus Verlag

Herzog-Friedrich-Straße 5/4, A 6020 Innsbruck

Tel. +43/(0) 650 350 7050

presse@limbusverlag.at

Město jako přízrak / Pražské inspirace Jaroslava Foglara

Muzeum města Prahy vydalo k výstavě *Město jako přízrak / Pražské inspirace Jaroslava Foglara* stejnojmennou publikaci, jejímiž autory jsou Petr Kotek a Pavla Státníková ve spolupráci s Tomášem Vučkou.

„Fenoménu Foglar“ provází již několik generací čtenářů. Foglarovky a jejich hrdinové se staly pro mnohé z nich přímo kultovní záležitostí. Muzeum města Prahy připomíná autora i jeho dílo právě probíhající výstavou v domě U Zlatého prstenu, která akcentuje motivy prolínání světa dospívajících kluků s fascinujícím světem MĚSTA, v jehož ulicích se odehrávají chlapecké příběhy a příběhy.

S výjimkou krátkých epizod v útlém dětství žil a pracoval Jaroslav Foglar v Praze. Dychtivě nasával atmosféru míst, kde bydlel i kde pracoval či se setkával s členy oddílu, a tu poté transformoval do tajuplných měst svých románů. Výstava i kniha předkládá městské inspirace a motivy Foglarovy tvorby v souvislosti a v kontextu s tehdejšími prostředím Prahy.

Foglar povýšil zdánlivě všední městské kulisy v mystikou a tajemstvími prostoupený labyrint, propojující mnoho časových vrstev, žijící svým vlastním životem, fascinující a lákající k průnikům a zkoumání. Takový obraz MĚSTA se před čtenářem otevírá v mnoha autorových románech, nejvýrazněji ale v nejslavnější stínadelské trilogii, která motivovala k pátrání po výchozích motivech a lokacích knihy již celé generace čtenářů.

Nová publikace reflektuje výstavu ve svém obsahu i členění. Temnou, scénograficky a iluzivně řešenou historickou část, instalovanou ve sklepních prostorách domu U Zlatého prstenu, i tu světlou, představenou v nadzemní části, kde vznikla galerie obrazů s pražskými motivy, připomínající neopakovatelnou atmosféru Prahy první poloviny 20. století.

Knihu je možné zakoupit na e-shopu muzea nebo

**JURAJ ĎURIŠ
RADIM STRAKA
JAKUB ŤAPUCHA
TOMÁŠ BOKOR**
 « QUATTRO STAGIONI »
 ERÖFFNUNG DER AUSSTELLUNG
5. MAI 2022, 18:30 UHR
 MUSIK: MATUŠ JAKABČIC & GABRIEL JONÁŠ
SLOWAKISCHES INSTITUT IN WIEN
 AUSSTELLUNGSDAUER
5. MAI - 23. JUNI 2022
 KURATOR: GABRIELA ALENOVÁ
 ANMELDUNG
 SIWIEN@GIMX.AT

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

Tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

(Polední přestávka 12:00-12:30)

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik

Universitätscampus,

1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3

www.univie.ac.at/pawlatsche

**Obchodní právo
a nemovitosti**

Adresa právníka / právníčky
v redakci

tel., fax a záznamník:

01 79 88 454 (od 11:00)

VESELÁ ŠKOLA

s celodenní péčí

MŠ / Česká škola / doučování

7:00-17:00 hodin, 0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien

Tel.: 0650 33 23 579

**Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT**

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien

Po – Štv 10:00-12:00, 13:00-17:00

Pia 10:00-12:00, 13:00-15:00

tel./fax: +43-676-780 5353

www.mzv.sk/sivieden

[https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/SlowakischesInstitutInWien)

[SlowakischesInstitutInWien](https://www.facebook.com/SlowakischesInstitutInWien)

si.vienna@mzv.sk

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99

rsk@slovaci.at, www.slovaci.at

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2022 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €).

Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2022 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složenice zkratku ABO.

Bankovní spojení: Bank Austria

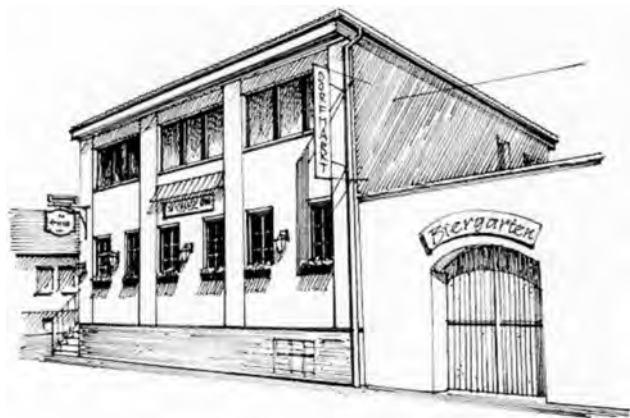
IBAN: AT 03 1200000 683035901

SWIFT: BKAUATWW

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2022, viz též: www.kulturklub.at)

e-mail: inzerce@kulturklub.at

BÖHMISCHER HOF

Restaurace
privátní pokoje

Laaerstr. 55
 2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
 Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
 Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
 mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
 fax: 0043-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7
 CZ-169 00 Praha 6
 tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com
www.koniasch.cz

KLP

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 5 23 35 81, mobil 0664/3566676.

Restaurace BÖHMERWALD

Česká kuchyně a speciality.
 Oslavy pro malé i větší skupiny
 v romantickém prostředí
 české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
 otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

Dr. Jirina BODNAR

FA für Haut u. Geschlechtskrankheiten
Privat u. kleine Kassen (BVAEB, SVS,
KFA), Kassaordinationszeiten:
Mo & Do 14:00-18:30
Di 9:00-13:00, Fr 9:00-11:00
ohne Voranmeldung, Privatpatienten
Hotline: +43-676-6297213
Josefstädter Strasse 3/5, A-1080 Wien

MUDr. Vít DOLEŽAL

zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRŠATA

oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK

internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona POLZER

(roz. Bartošková), choroby oční
a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod. a po
dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93,
v akutních případech mimo ord. hod.:
0660-3470374
www.gesundeaugen.at

Další česky nebo slovensky mluvící lékaře najdete na: www.mimo-domov.cz

Ověřené překlady dokumentů aj.

Mag. Pavlína LÖSSL

Allgemein beeidete und gerichtlich zerti-
fizierte Dolmetscherin für die tschechi-
sche Sprache Sprachtrainerin für Tsche-
chisch,
Slowakisch, Deutsch
Dieselgasse 5/2, A-1100 Wien
office@pavlina.at, www.pavlina.at
tel. 0699/19544077

Mag. Lenka KOVARIK

A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10

tel./fax: 2908809

mobil: 0699/11807581

lenkakovarik@outlook.com

lenka.kovarik@fh-burgenland.at

<http://www.deutsch-tschechisch.at>

Univ.Lektor Dr. Dietmar KOLLER

Weidengasse 2, 2333 Leopoldsdorf/
Wien

Tel.: +43 (0) 676 37 62 117

dietmar.koller@univie.ac.at

www.tschechisch-slowakisch.com

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka: **Sabina Eimer**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka: **Mag. Helena Huber**
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60

www.rgkomensky.at

DUCHOVNÍ SPRÁVA KRAJANŮ

P. Mgr. Ing. Václav SLÁDEK, O.Cr.

Tel.: +43 670 40 88 255

E-mail:

vaclav.sladek@katholischekirche.at

Kancelář: Mag. Miroslava CINKOVÁ

Salvatorgasse 12, A-1010 Wien
T:+431 533 95 94 DW 214 F: DW 9214

E-mail:

miroslava.cinkova@katholischekirche.at
[https://www.redemptoristen.com/
maria-am-gestade/](https://www.redemptoristen.com/maria-am-gestade/)

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele

Rennweg 63, 1030 Wien
Mše svatá každou neděli a církv. svátek
v 10:00 a ve čtvrtek
(1. a 3. v měsíci) v 18:30 hodin.

Chrám Panny Marie Na Nábřeží

Salvatorgasse 12, Wien 1
Mše svatá každou neděli a církv. svátek
v 8:15 a ve středu v 18:30,
první pátek v měsíci v 18:30 (kromě
letních, zimních prázdnin a svátků)

Římskokatolická Katedrála sv. Štěpána Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostel Panny Marie Snežnej

1030 Wien, Jaqingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub

Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneseliga@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každú první pátek v měsíci v 18:00

ST. KARL

Kreuzherren-
gasse 1
1040 Wien

Die Kirche ist ge- öffnet:

Mo-Fr 7:30-19:00
Sa 8:30-19:00
So 9:00-19:00

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30

Tel.: 504 61 87

Fax: DW 13

E-Mail:

st.karl.wien@aon.at

Österreichische Post AG
PZ 09Z038029 P
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit
případnou změnu adresy!

